

KOWARY
miasto z tradycjami

**Raport o stanie miasta
Kowary 2019**

www.kowary.pl

V 1.00
z dnia 25 marca 2020r.

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Informacje ogólne.....	4
2.1. Ogólna charakterystyka miasta	4
2.2. Charakterystyka pozycji i rozwoju Kowar w ostatnich latach na tle grupy porównawczej miast: Karpacz, Piechowice, Szklarska Poręba.	9
III. Informacje inwestycyjne i finansowe	26
3.1. Wykonanie budżetu Gminy Miejskiej Kowary w roku 2019.	26
3.2. Dochody w roku 2019.....	28
3.3. Wykonanie wydatków inwestycyjnych w roku 2019.....	34
3.4. Zadania inwestycyjne, które będą kontynuowane w latach następnych.....	37
3.5. Wieloletnia prognoza finansowa. Podstawowe wskaźniki:	43
3.6. Podsumowanie	45
IV. Informacja o stanie mienia komunalnego w roku 2019	48
4.1. Mienie komunalne.....	48
4.2. Powierzchnia i wartość gruntów stanowiących własność gminy	48
4.3. Gospodarka nieruchomościami.....	48
4.4. Realizacja wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kowary w 2019 roku	52
4.5. Udział gminy w spółkach.....	72
V. Informacja o realizacji polityk, programów, strategii.....	76
5.1. Realizacja „Programu Rozwoju Gminy Miejskiej Kowary na lata 2016 – 2020” w roku 2019	76
5.2. Ład przestrzenny	83
5.3. Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji w roku 2019.....	85
5.4. Realizacja zadań z zakresu opieki nad zabytkami w 2019 roku	88
5.5. Realizacja planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w Kowarach w roku 2019	90
5.6. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej.....	97
5.7. System gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Kowar w 2019 roku.....	100
5.8. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Kowarach.....	108
5.9. Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	110
5.10. Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii	113
5.11. Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Kowary.....	114
5.12. Realizacja rocznego programu współpracy miasta Kowary z organizacjami pozarządowymi	118
5.13. Realizacja Kowarskiego Budżetu Obywatelskiego	124
VI. Realizacja uchwał Rady Miejskiej w Kowarach	132
VII. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi	146
VIII. Część Analityczna	149
8.1. Administracja	149
8.2. Poziom bezpieczeństwa w Kowarach w roku 2019.....	155
8.3. Oświata i edukacja	158
8.4. Kultura	173
8.5. Turystyka, sport i rekreacja.....	186
8.6. Projekty realizowane w 2019 roku ze środków pomocowych.....	195
IX. Podsumowanie	198

I. Wstęp

Szanowni mieszkańcy

Kochani Kowarzanie

Za nami kolejny rok wyteżonej pracy na rzecz naszej lokalnej społeczności.

Mogę Państwu po raz drugi zaprezentować Raport miasta Kowary, tym razem za okres w którym miałam bezpośredni wpływ na sprawy naszej społeczności. Czas przygotowania tego materiału zbiegł się z wybuchem epidemii. Jest to dla nas wszystkich trudny moment, zmieniający priorytety, hierarchię celów i zadań.

Trudny czas pandemii zmienia naszą rzeczywistość. Pragnę Państwa zapewnić, że życie i zdrowie Kowarzan jest dla mnie najważniejsze. Wiem, że nie ma nic cenniejszego, jak szczęśliwi rodzice, zdrowe dzieci i dziadkowie, jak możliwość pójścia do pracy, na spacer, na plac zabaw, jak spokojna i szczęśliwa starość i możliwość realizacji własnych marzeń... To jest naszym wspólnym celem. Patrzymy w przyszłość. Zły czas musi minąć.

A wracając do 2019 r i raportu. W podobnym układzie tematycznym prezentujemy to wszystko, co wydarzyło się w Kowarach w zeszłym roku. Jest to materiał dający możliwość dokonywania porównań i analiz, formułowania ocen ... Mam nadzieję, że będzie to przede wszystkim materiał do dyskusji o przyszłości Kowar, do wyciągania wniosków, formułowania kolejnych celów oraz takich zadań do realizacji, które w najbliższej przyszłości będą dzień po dniu zmieniać nasze miasto na lepsze.

Życzę ciekawej lektury.

Burmistrz miasta Kowary

Elżbieta Zakrzewska

II. Informacje ogólne

2.1. Ogólna charakterystyka miasta

Miasto Kowary leży w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego, w południowo-wschodniej części powiatu jeleniogórskiego. Jego powierzchnia to ok. 37,4 km², co stanowi 0,19% powierzchni ogólnej województwa dolnośląskiego oraz 5,95% powierzchni powiatu jeleniogórskiego.

W skład naszej Gminy Miejskiej wchodzi miasto Kowary wraz z dawnymi jednostkami osadniczymi: Podgórze, Wojków i Krzaczyzna.

Miasto Kowary usytuowane jest w Dolinie potoku Jedlica oraz na masywach górskich Karkonoszy i Rudaw Janowickich na poziomie od 420 do 1266 m n.p.m. Najniższy położony punkt Gminy znajduje się w Kowarach Dolnych w okolicy Pałacu „Ciszycza”. Najwyższym punktem należącym do Kowar jest szczyt karkonoskiej Góry Czoło. Ważnymi geograficznymi punktami są również dwie przełęcze: Przełęcz Kowarska (727 m n.p.m.), która rozdziela Rudawy Janowickie od wschodniej części Karkonoszy i Bramy Lubawskiej oraz leżąca na południowym wschodzie Gminy Przełęcz Okraj (1046 m n.p.m.), która dzieli Karkonosze i Grzbiet Lasocki.

Odległość drogowa z centrum Kowar do przejścia granicznego z Republiką Czeską na Przełęczy Okraj wynosi ok. 12 km. Do granicy z Republiką Federalną Niemiec w Zgorzelcu z Kowar jest ok. 82 km, do stolicy województwa dolnośląskiego - Wrocławia ok. 118 km, a do Warszawy ok. 480 km.

Położenie Gminy Miejskiej Kowary jest korzystne. Wpływ na to mają szczególnie atrakcyjne walory naturalne gminy (Karkonoski Park Narodowy, Rudawski Park Krajobrazowy, Natura 2000) oraz bliskość granicy państwowej z Czechami i Niemcami. Stosunkowo niedaleko jest z Kowar do stolicy Czeskiej Republiki – Pragi – 170 km oraz stolicy niemieckiego landu Saksonia – Drezna – 195 km.

Atrakcyjne położenie, warunki naturalne, bogactwo flory oraz fauny powodują, że Kowary mają duży turystyczny potencjał, szczególnie dla amatorów sportów zimowych, czy sportów lotniarskich. Istnieje tu także rozbudowana sieć szlaków turystyki konnej, rowerowej i pieszej, poprowadzonej w dużej mierze przez Karkonosze i Rudawy Janowickie. Wyżej wymieniony potencjał stanowi szansę dynamicznego rozwoju miasta w oparciu o usługi turystyczne.

Miasto Kowary charakteryzuje również: cenna i różnorodna architektura: pałace, zabytki sakralne, kamienice mieszczańskie i obiekty sanatoryjne. Część miasta Kowary wraz z zespołem pałacowo-parkowym „Ciszycza” i dawnymi sanatoriami wchodzi w skład Parku Kulturowego Kotliny Jeleniogórskiej.

Demografia

W ostatnich latach w Gminie Kowary potwierdza się systematyczny spadek liczby ludności. Implikuje go w dużej mierze ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego. Sytuację demograficzną Gminy Kowary w znacznym stopniu kształtują także migracje ludności, wewnętrzne oraz zagraniczne.

GMINA MIEJSKA KOWARY POWIAT JELENIOGÓRSKI

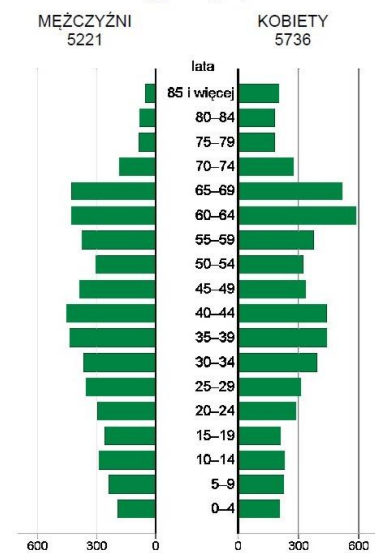
2018	Liczba	miestowości	1
		sołectw	-
	Powierzchnia w km ²		37

Wybrane dane statystyczne	2016	2017	2018	Powiat 2018
Ludność	11188	11090	10957	63855
Ludność na 1 km ²	299	297	293	102
Kobiety na 100 mężczyzn	110	110	110	107
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	63,4	66,1	68,2	62,6
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	3543	3613	3868	5108
Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	3211	3490	3814	5360
Turystyczne obiekty noclegowe ^a	4	4	4	300
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności	3	4	5	47
Pracujący ^b na 1000 ludności	126	131	136	162
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %)	6,0	4,8	4,8	4,4
Ludność – w % ogółu ludności – korzystająca z instalacji:				
wodociągowej	100,0	100,0	99,9	84,5
kanalizacyjnej	81,5	81,7	79,3	63,9
gazowej	84,9	85,1	85,8	49,7
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	1883	1908	1969	2904

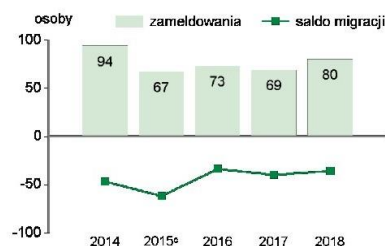
Wybrane dane demograficzne w 2018 r.	Powiat	Gmina	Powiat=100
Ludność	63855	10957	17,2
w tym kobiety	32988	5736	17,4
Urodzenia żywe	451	73	16,2
Zgony	883	160	18,1
Przyrost naturalny	-432	-87	x
Saldo migracji ogółem	48	-36	x
Ludność w wieku:			
przedprodukcyjnym	9993	1664	16,7
produkcyjnym	39282	6516	16,6
poprodukcyjnym	14580	2777	19,0

LUDNOŚĆ

Ludność według płci i grup wieku w 2018 r.

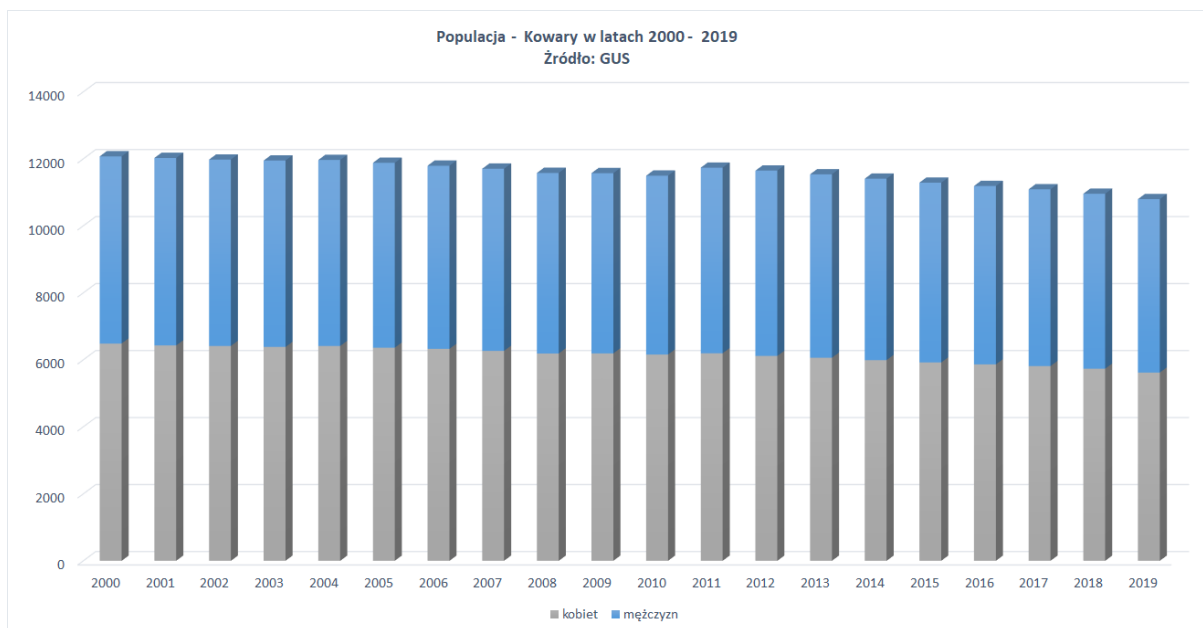
Migracje ludności na pobyt stały

^a Dane dotyczą obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. Stan w dniu 31 lipca. ^b Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie. ^c W przypadku migracji zagranicznych dane dotyczą 2014 r.

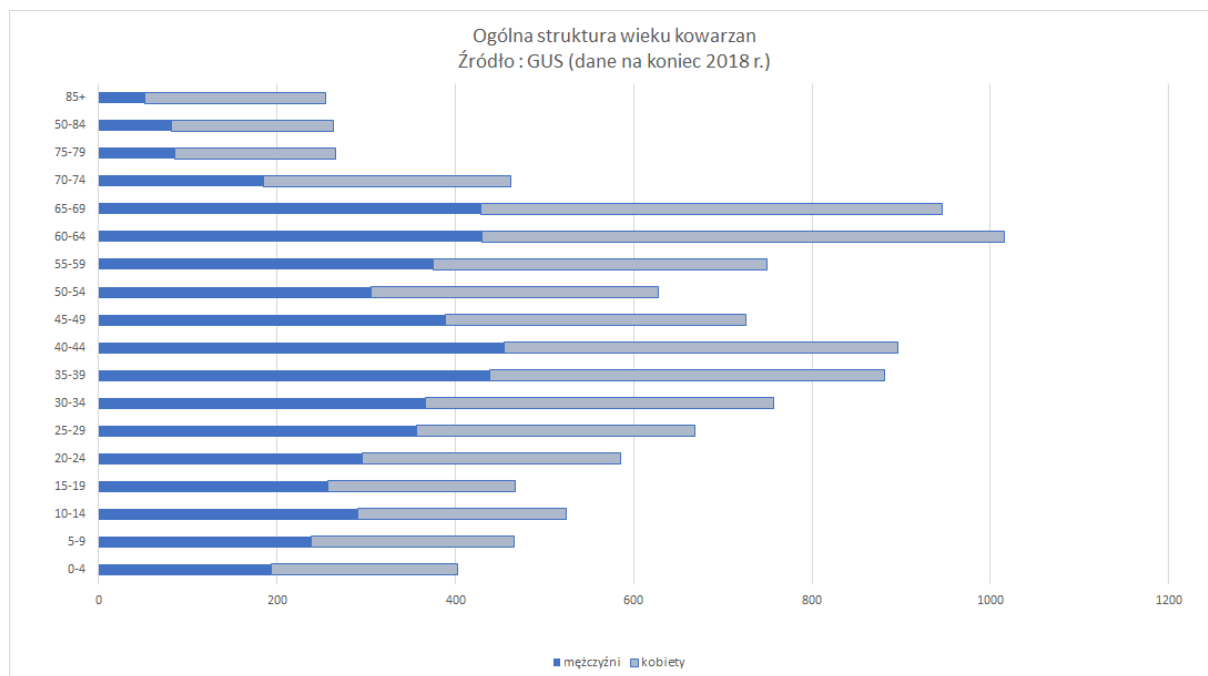
źródło: https://stat.gov.pl/vademecum/vademecum_dolnoslaskie/portrety_gmin/powiat_jeleniogorski/gmina_m_kowary.pdf

Zgodnie z danymi statystycznymi w 2017 r. liczba mieszkańców Gminy Miejskiej Kowary wynosiła 11 090 osób (dane GUS z 2018), natomiast w 2018 r. odnotowano spadek mieszkańców do liczby 10 957 osób (dane statystyczne Urzędu Miejskiego w Kowarach, stan na 30.11.2019 r.). Oznacza to, że w okresie lat 2016-2018 spadek liczby mieszkańców oscylował w okolicach 100 ludzi rocznie. W 2019 r. w Kowarach było 10 813 mieszkańców z czego 10 011 osób zameldowanych na pobyt stały. Widać zatem, iż tendencja spadkowa wciąż się utrzymuje.

(opracowanie R. Czerwińska)

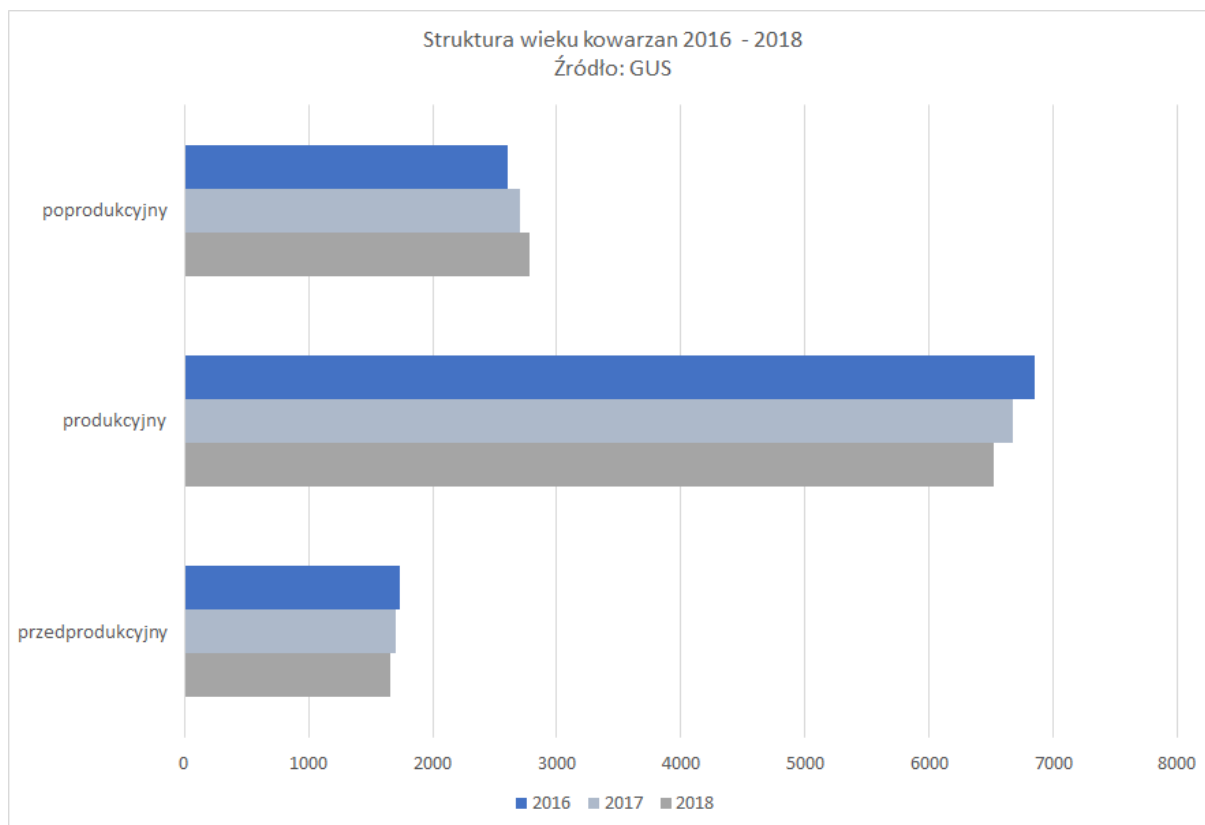
Ogólnokrajowa analiza liczby ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku wskazuje systematycznie zwiększający się udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem. W ostatniej dekadzie w Kowarach wzrost ten osiągnął 5,4 punktu procentowego. Wciąż utrzymuje się wzrostowa tendencja udziału osób w wieku poprodukcyjnym przewyższająca udział osób w wieku przedprodukcyjnym. Związane jest to z powszechnym, długo utrzymującym się zjawiskiem starzenia się społeczeństwa i niskiego poziomu przyrostu naturalnego.

(opracowanie: R. Czerwińska)

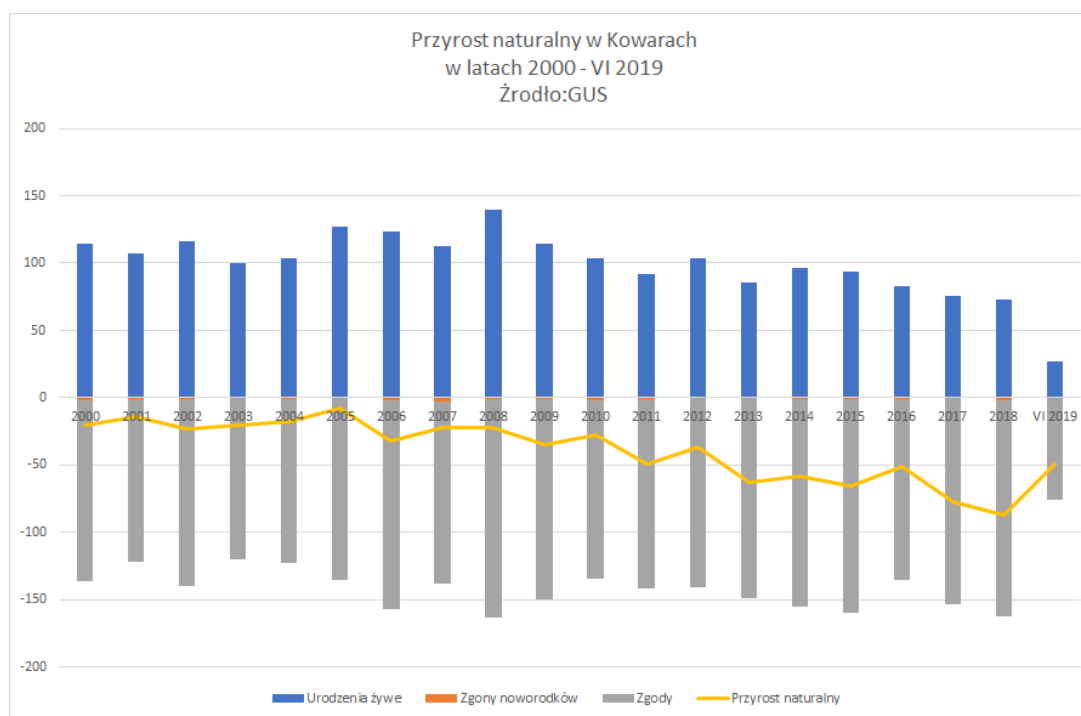
Tendencja taka ma niekorzystne znaczenie dla kondycji społeczno-gospodarczej Gminy. Istotne jest również to, że tendencja ta utrwała się w kontekście malejącej liczby mieszkańców Gminy Miejskiej Kowary. W 2018 r. odnotowano 6516 osób w wieku produkcyjnym, którzy stanowią 59,5 % ogółu mieszkańców i 2777 osób w wieku poprodukcyjnym, którzy stanowią dziś 25% ogółu

mieszkańców zameldowanych w Kowarach (GUS 2018 r.).

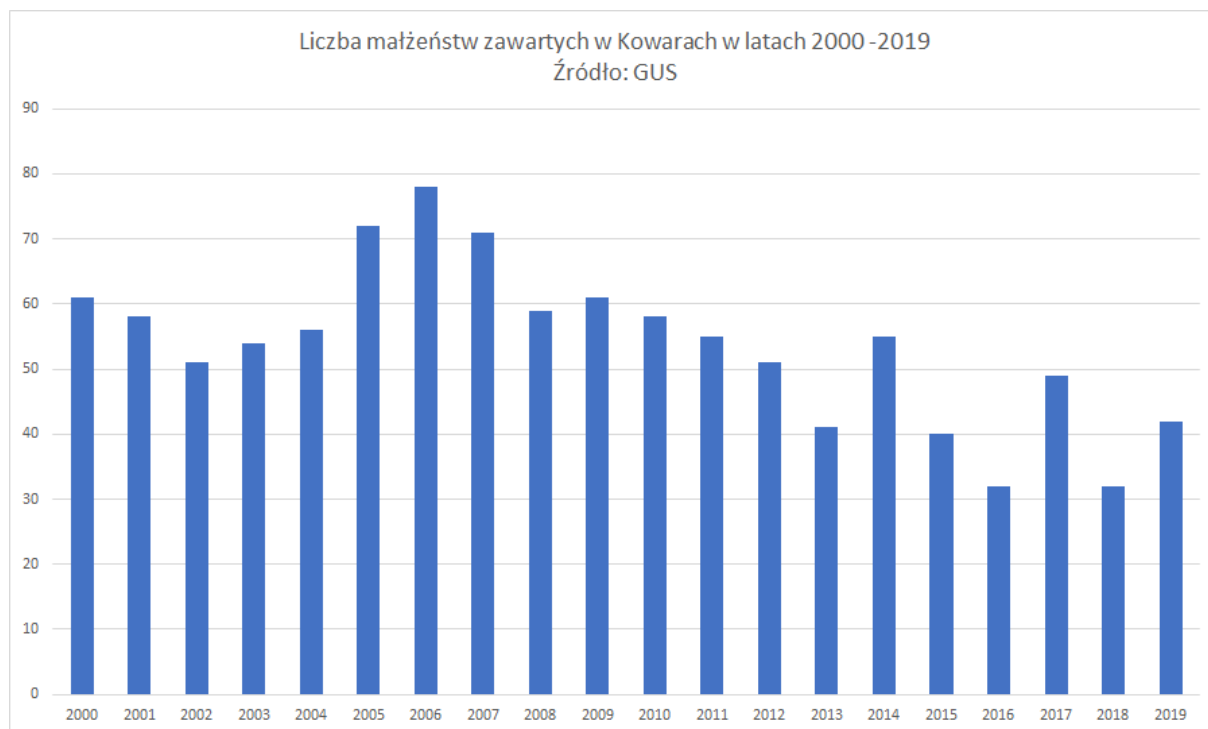
(opracowanie R. Czerwińska)

W roku w 2018 było 73 urodzeń, 160 zgony. Przyrost naturalny -87. Natomiast w pierwszym półroczu 2019 r. urodzeń było 27 przy 76 zgonach co daje przyrost naturalny na poziomie: -49. Jest to wynik porównywalny w stosunku do podobnego okresu w omawianych latach.

(opracowanie: R. Czerwińska)

Ważnym elementem kształtującym obraz demograficzny miasta są dane dotyczące zawieranych małżeństw w danej miejscowości.

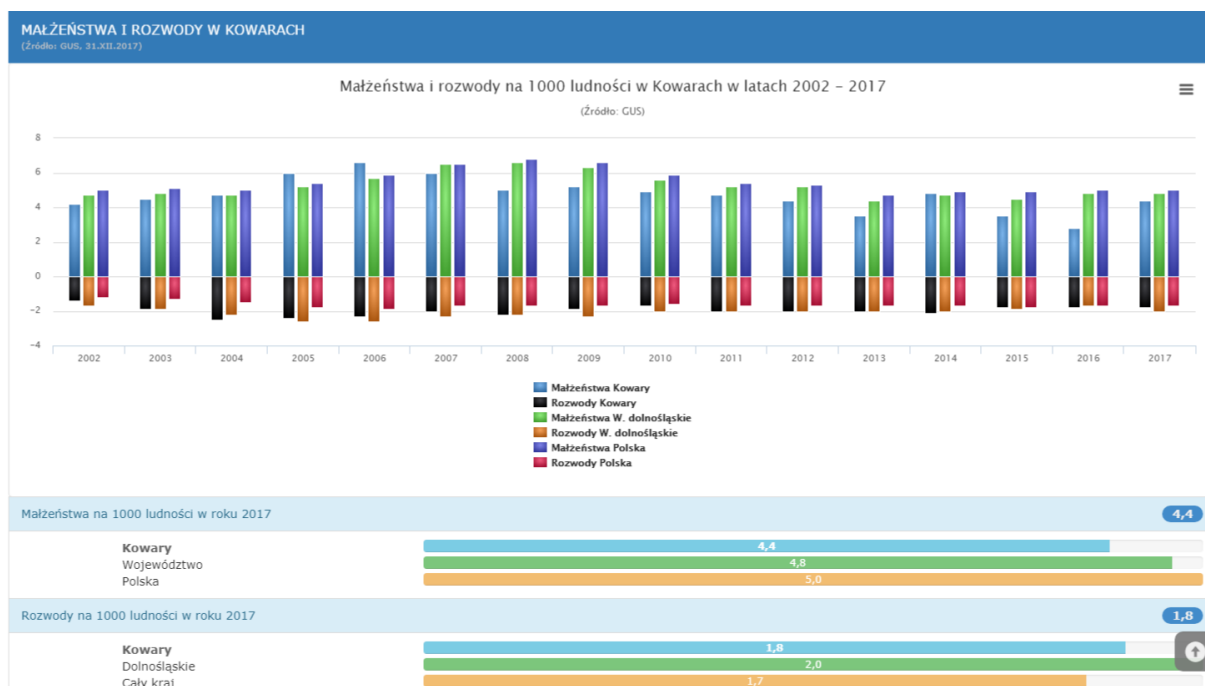

(opracowanie: R. Czerwińska)

W roku 2018 w Kowarach sporządzono **32** akty małżeństwa.

W 2019 roku w Kowarach sporządzono 42 akty małżeństwa z czego 30 to śluby cywilne a 12 to śluby kościelne. Udzielono natomiast aż 26 rozwodów.

Ogólny stan matrymonialny mieszkańców Kowar nie odbiega od statystyki ogólnej województwa dolnośląskiego oraz sytuacji ogólnopolskiej.

źródło: <http://www.polskawliczbach.pl/Kowary#liczba-i-p%C5%82e%C4%87-mieszka%C5%84c%C3%B3w>

W roku 2019 na 1000 mieszkańców w Kowarach zawarto 3,8 małżeństwa i udzielono 6,7 rozwodów. Utrzymuje się tendencja związana ze spadkiem liczby zawieranych małżeństw oraz zwiększoną w stosunku do danych ogólnopolskich liczbą dokonywanych rozwodów.

Obecna sytuacja demograficzna w Kowarach jest stała, utrzymuje się od pewnego czasu i przewiduje się, iż będzie ona się pogłębiać w następnych latach. Dlatego po analizie danych za 2019 r. można wyciągnąć te same wnioski jakie zostały zapisane w raporcie za 2018 r.:

WNIOSKI

1. W najbliższych latach będzie spadała liczba mieszkańców Kowar o ile tendencja ta nie zostanie zatrzymana.
2. Społeczność Kowar będzie się starzała i odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym będzie rósł.
3. W perspektywie najbliższych lat liczba rozwodów będzie rosła jak również osób samodzielnie prowadzących gospodarstwo domowe.

2.2. Charakterystyka pozycji i rozwoju Kowar w ostatnich latach na tle grupy porównawczej miast: Karpacz, Piechowice, Szklarska Poręba.

W celu przeprowadzenia analizy porównawczej wybrano miasta leżące w bezpośredniej bliskości, w powiecie jeleniogórskim: Karpacz, Szklarską Porębę oraz Piechowice.

Porównano następujące wskaźniki:

2.2.1. Wskaźnik G w latach 2018 i 2019

Podstawowym miernikiem stanu zamożności dla JST jest wskaźnik G.

Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wskaźnik ten dla każdej gminy oblicza się dzieląc kwotę dochodów podatkowych (z tytułu podatku od nieruchomości; podatku rolnego; podatku leśnego; podatku od środków transportowych podatku od czynności cywilnoprawnych; podatku od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej; wpływów z opłaty skarbowej; wpływów z opłaty eksploatacyjnej; udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych) za rok poprzedzający rok bazowy przez liczbę mieszkańców gminy.

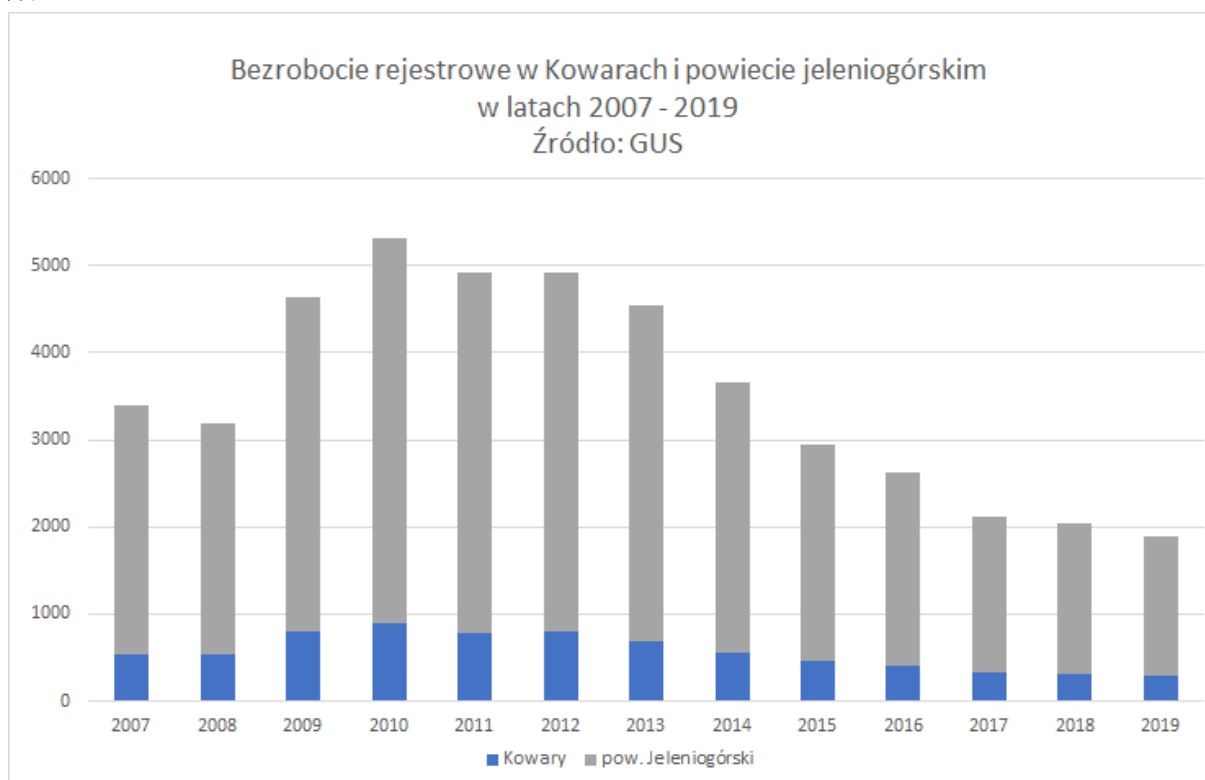
Tabela: Wskaźnik G na rok 2018 i 2019

	gmina	wskaźnik G na rok 2019 dochody za rok 2017	wskaźnik G na rok 2020 dochody za rok 2018
1.	Kowary	1355,99	1466,46
2.	Karpacz	3718,89	3989,58
3.	Piechowice	1949,95	2240,77
4.	Szklarska Poręba	2540,84	2780,07

Wskaźnik G dla kraju w roku 2019 wyniósł 1790,33 a w roku 2020 1956,15. Służy on do obliczenia wysokości subwencji lub wpłat samorządów do budżetu państwa w danym roku czyli „janosikowego”. Jest to obiektywny parametr określający status zamożności gminy oraz jej potencjał rozwojowy. Kowary od lat należą do miast o niskim wskaźniku G, znacznie poniżej krajowego, wojewódzkiego,

2.2.2. Poziom bezrobocia

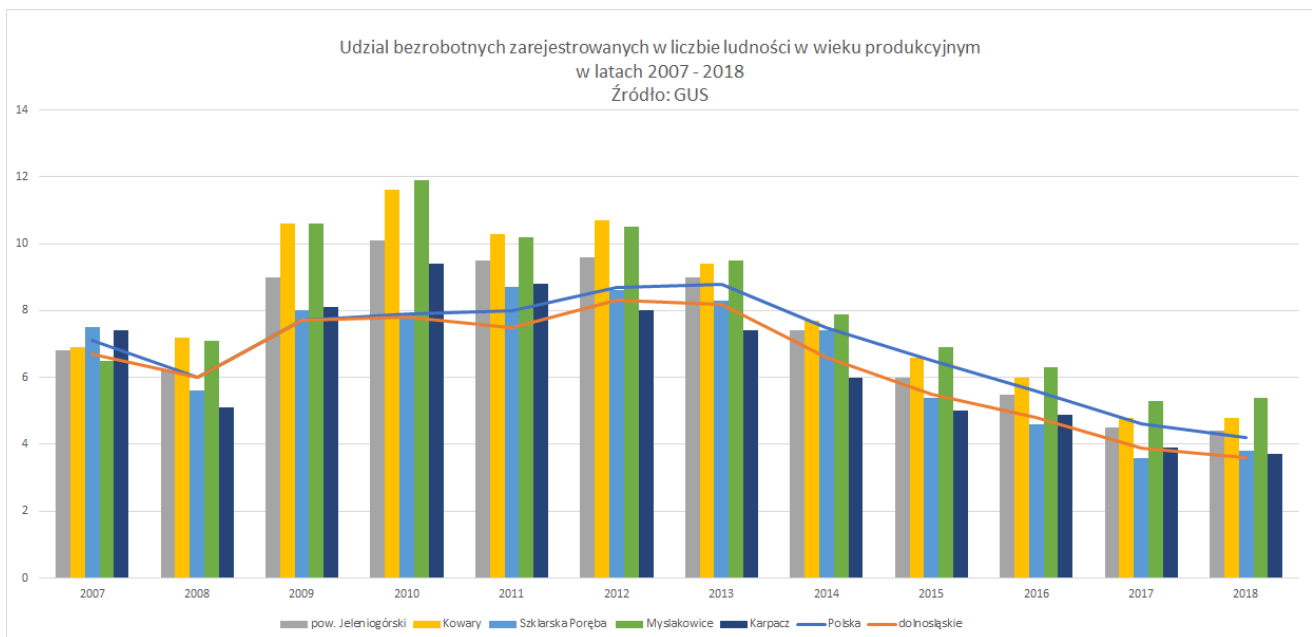
Przemiany transformacyjne oraz kryzys gospodarczy 2008 w znaczący sposób przyczynił się do ogromnego wzrostu bezrobocia w Kowarach, by w szczytowym momencie osiągnąć poziom ponad 20%.

(opracowanie: R. Czerwińska)

W ostatnich latach wciąż zauważalny jest spadek poziomu bezrobocia we wszystkich gminach. W Kowarach w 2019 roku zarejestrowanych bezrobotnych było 290 osób to o 30 osób mniej niż w roku poprzednim. Spadek bezrobocia to ogólnopolska tendencja. Zauważalny jest jednak mniejszy spadek bezrobocia w Kowarach w porównaniu do danych województwa czy danych ogólnokrajowych jest jednak na podobnym poziomie w porównaniu do wyników powiatu jeleniogórskiego.

W 2018 roku odsetek osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł w Kowarach 4,8% i jest to jeden ze słabszych wyników w powiecie.

(opracowanie: R. Czerwińska)

Bezrobocie rejestrowane w Kowarach wynosiło w 2017 roku 9,8% (11,0% wśród kobiet i 8,9% wśród mężczyzn). Jest to znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski.

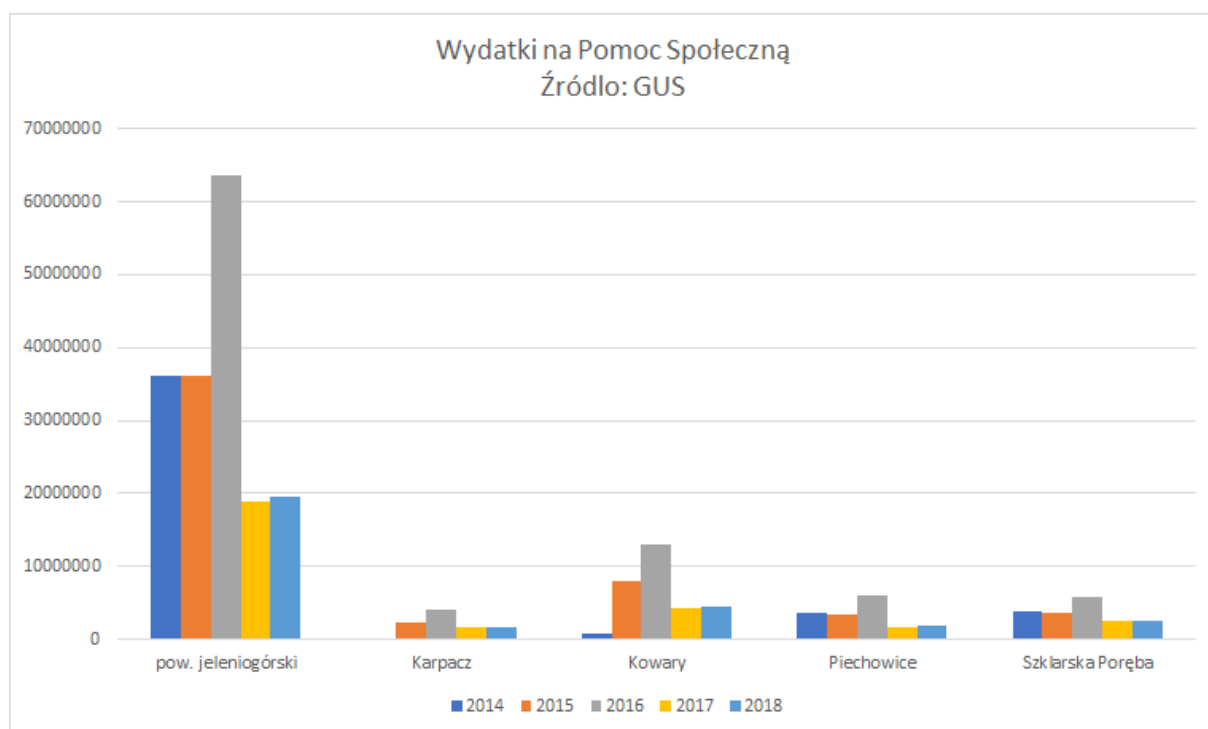
Na sytuację w poszczególnych gminach warto również spojrzeć przez pryzmat tendencji i zmian zachodzących w poszczególnych powiatach. O sytuacji na rynku pracy będzie świadczył również poziom średniego wynagrodzenia. I tak się on kształtował w 2018 roku w wybranych powiatach.

Stopa bezrobocia w 2019 r. dla powiatu wynosiła 8,1% dla województwa 4,6%.

W Kowarach wśród bezrobotnych 51,04% stanowiły kobiety, 48,96% mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby osób bez pracy wyniósł 60,69%.

2.2.3. Pomoc społeczna

Kowary są największym miastem w powiecie jeleniogórskim dlatego też wydatki poniesione na pomoc społeczną są największe. Wydatki w dziale 852 w porównaniu z innymi miastami naszego powiatu są prawie dwukrotnie większe. Zamożniejsze i bogatsze miasta, a lepszym wskaźniku G znacznie mniej wydają na pomoc społeczną. Widać to bardzo dobrze na przykładzie Karpacza, które wg wskaźnika G jest najbogatszym miastem powiatu.

(opracowanie: R. Czerwińska)

W roku 2017 nastąpił spadek liczby korzystających z pomocy społecznej w stosunku do lat poprzednich. Z tej formy pomocy korzystało 366 rodzin i 622 osoby.

Natomiast w 2018 roku uzyskało 571 osób, co stanowiło 5,47% wszystkich mieszkańców gminy. W roku 2019 r łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia wyniosła 564 co stanowi 5,15 % ogółu ludności kowarskiej.

W gminie Kowary najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2019 roku było kolejno: bezrobocie zwłaszcza to długotrwałe, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa.

2.2.4. Dochody gminy

Źródłami dochodów własnych gminy są przede wszystkim :

- wpływy z podatków
- wpływy z opłat
- dochody uzyskiwane przez gminne jednostki budżetowe gminy oraz wpłaty od gminnych zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych gminnych jednostek budżetowych;
- dochody z majątku gminy;
  - spadki, zapisy i darowizny na rzecz gminy;
  - dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
  - 5,0% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;

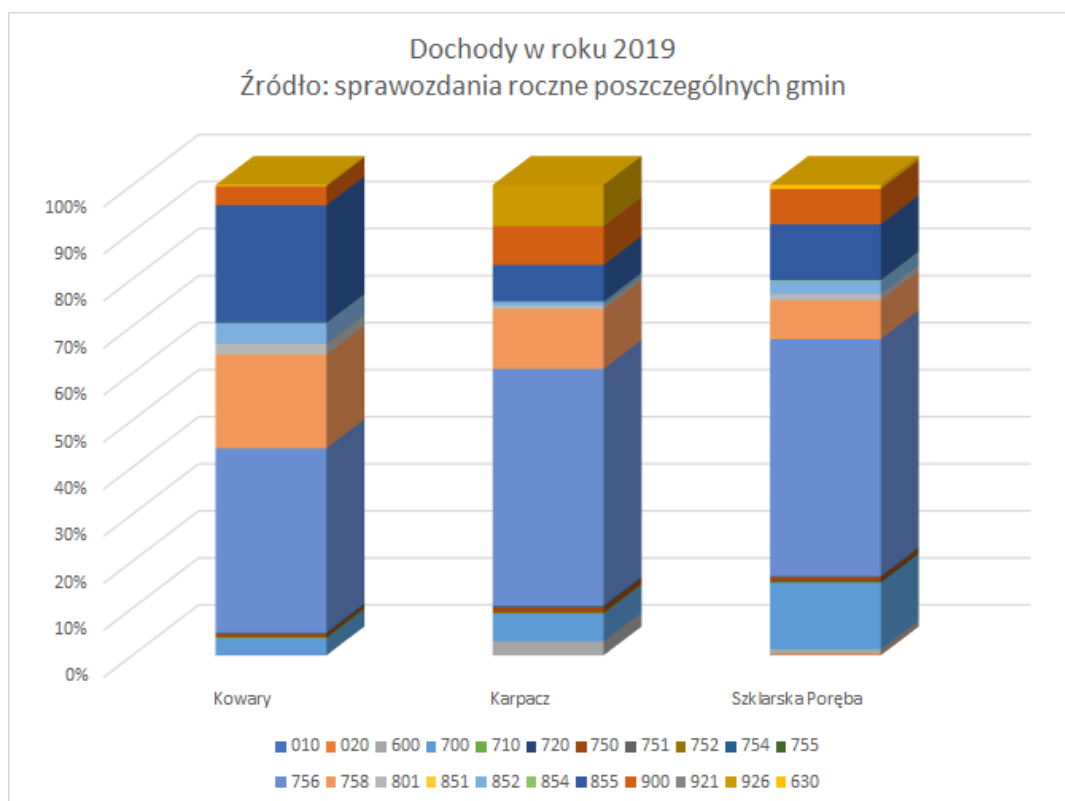
- odsetki od pożyczek udzielanych przez gminę, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody gminy;
- odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych gminy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego.

Dochody gminy stanowią również udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa:

- wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze gminy wynosi 53%;
- wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych, od podatników tego podatku, posiadających siedzibę na obszarze gminy, wynosi 1,7%.

W 2019 roku największa część dochodów wygenerował Dział 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (39,18%). Duża część wpływów pochodzi z Działu 855 - Rodzina (25 %) oraz z Działu 758 - Różne rozliczenia (20 %). W budżecie Kowar wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 818 złotych na mieszkańca, natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 24 złote na mieszkańca. Inne dochody podatkowe, ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw, stanowiły 17,36 %.

Udział poszczególnych działów klasyfikacji w budżecie Kowar zestawiono na wykresie w porównaniu z Karpaczem i Szklarską Porębą.

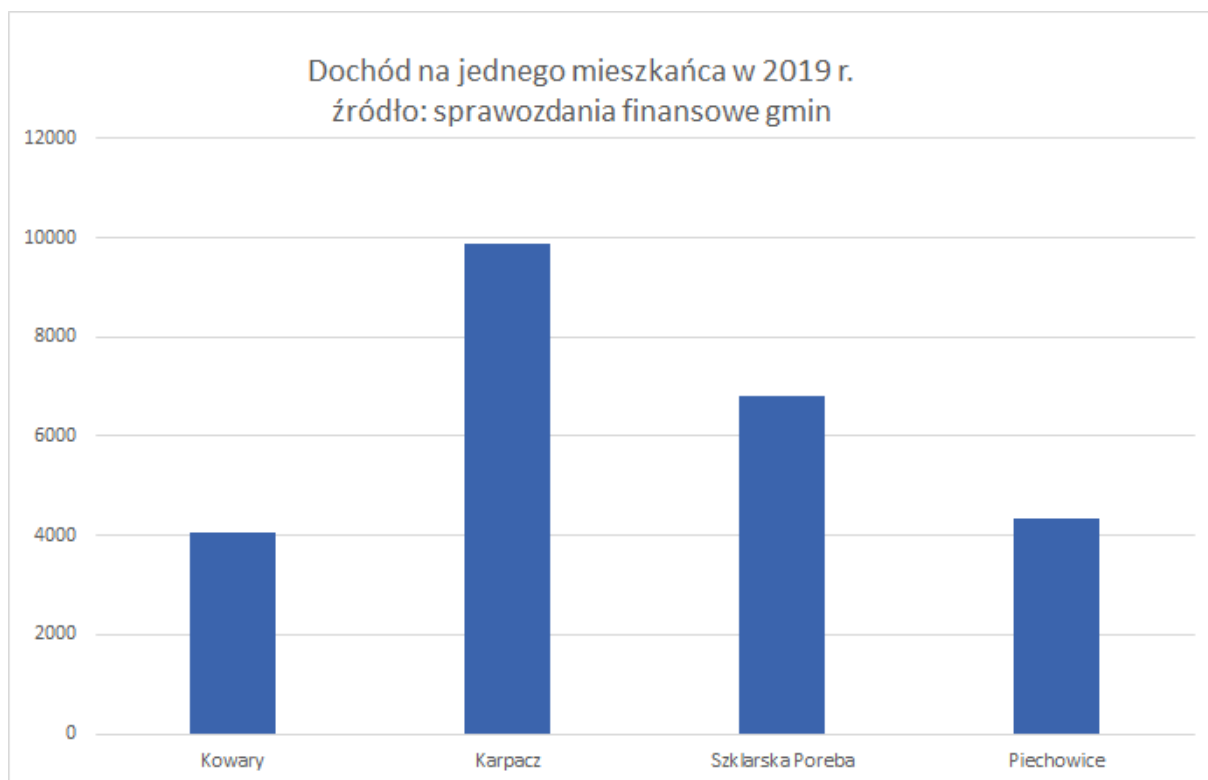

(opracowanie: R. Czerwińska)

W 2019 roku w zakresie dochodów bieżących wpływy przedstawiała się następująco:

- 1) części oświatowej subwencji ogólnej – 6.060.753,00 zł
- 2) części wyrównawczej subwencji ogólnej – 2.453.592,00 zł
- 3) podatku od nieruchomości – 7.058.492,71 zł
- 4) podatku dochodowego od osób fizycznych – 8.964.057,00 zł

Dochód budżetu miasta w 2019 r. został wykonany w wysokości 44.332.143,28 zł. o 1.749.739,14 zł więcej w porównaniu z rokiem 2018. Wciąż utrzymują się olbrzymie dysproporcje budżetowe w dochodach przeliczanych na jednego mieszkańca w porównaniu do przykładowych miast powiatu. W tym wypadku Kowary pozostają w tyle w stosunku do miast porównywanych. W Kowarach dochód na jednego mieszkańca w roku 2019 kształtował się na poziomie 4046 zł. Różnica ta widoczna jest na poniższym wykresie.

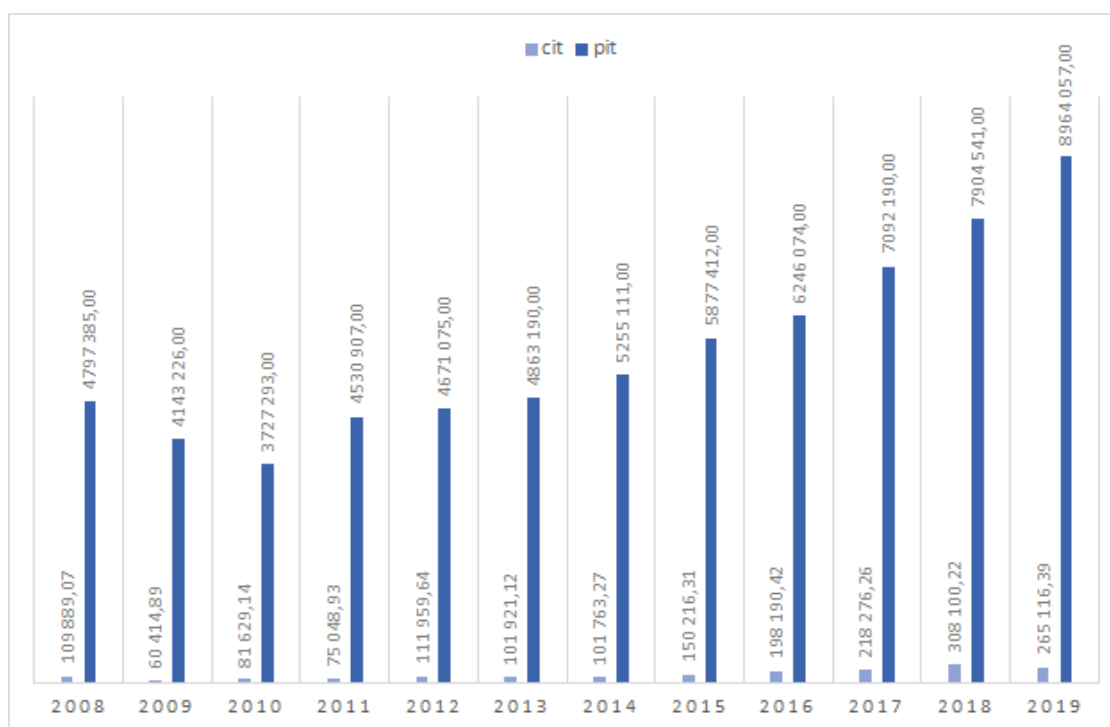

(opracowanie: R. Czerwińska)

Wpływy z tytułu udziału w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa-podatek dochodowy od osób fizycznych w roku 2019 wyniosły 8.964.057,00 zł i stanowiły 20,20 % przychodów budżetu i były większe od roku 2018 o ponad 1 mln.

W wypadku Kowar czynnikiem wpływającym na uzyskane dochody z tego tytułu był utrzymujący się niski poziom bezrobocia i wzrost płac.

Dynamikę wzrostu wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników tego podatku zamieszkałych w Kowarach oraz podatników CIT prowadzących działalność w naszej gminie, w ostatnich latach najlepiej obrazuje poniższa tabela.

(opracowanie: R. Czerwińska)

2.2.5. Działalność gospodarcza

Najczęstszą przyczyną podjęcia pracy na własny rachunek jest kontynuowanie lub przejęcie rodzinnej działalności gospodarczej. Drugim w kolejności powodem podejmowania pracy na własny rachunek jest chęć uzyskiwania wyższych dochodów. Jest to powód wskazywany głównie przez mieszkańców miast. Najrzadziej występującym powodem podejmowania pracy na własny rachunek, było wymaganie stawiane przez pracodawcę.

Dane za rok 2019 dla Kowar, Karpacz, Piechowic, Szklarskiej Poręby: (źródło GUS)

Kowary

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2019	2018	2019
Ogółem	1283	1274
w tym: sektor rolniczy	21	19
przemysł i budownictwo	347	347
pozostała działalność	915	908
908osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	856	859
nowe podmioty prowadzone przez osoby fizyczne	100	87
wyrejestrowane podmioty prowadzone przez osoby fizyczne	91	82

Karpacz

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2019	2018	2019
Ogółem	3856	3840
w tym: sektor rolniczy	11	12
przemysł i budownictwo	113	108
pozostała działalność	3732	3720
908osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	817	806
nowe podmioty prowadzone przez osoby fizyczne	90	61
wyrejestrowane podmioty prowadzone przez osoby fizyczne	91	67

Piechowice

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2019	2018	2019
Ogółem	785	813
w tym: sektor rolniczy	11	11
przemysł i budownictwo	156	165
pozostała działalność	618	637
908osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	577	592
nowe podmioty prowadzone przez osoby fizyczne	67	68
wyrejestrowane podmioty prowadzone przez osoby fizyczne	62	46

Szklarska Poręba

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2019	2018	2019
Ogółem	1255	1254
w tym: sektor rolniczy	11	11
przemysł i budownictwo	174	173
pozostała działalność	1070	1070
908osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	891	897
nowe podmioty prowadzone przez osoby fizyczne	110	84
wyrejestrowane podmioty prowadzone przez osoby fizyczne	124	74

W Kowarach w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowane były 1 274 podmioty gospodarki narodowej co daje o 9 podmiotów mniej niż w roku 2018. Wśród wszystkich podmiotów gospodarczych w Kowarach aż 67,42 % (859) stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W Kowarach w tym okresie zarejestrowano 87 nowych podmiotów, a 82 podmioty zostało wyrejestrowanych.

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów gospodarczych posiadających osobowość prawną w Kowarach najwięcej (61) jest stanowiących spółki handlowe z czego 14 to spółki handlowe z kapitałem zagranicznym.

Wśród wszystkich podmiotów gospodarczych podobnie jak w latach poprzednich najwięcej jest mikro-przedsiębiorstw – 1239 co stanowi aż 97% wszystkich podmiotów działających w Kowarach 1,5% (19) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 27,24% (347) podmiotów, a 71,27% (908) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Kowarach najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle oraz Budownictwo (19%) oraz przetwórstwo i przemysł (13,74 %).

Liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w trzech miastach jest podobna. Miastem wyróżniającym się znacznie w ilości podmiotów gospodarczych jest Karpacz, związane jest to z mocno rozwiniętymi usługami turystycznymi. Natomiast liczba podmiotów w Kowarach jest porównywalna do Szklarskiej Poręby gdzie również przeważa turystyka jest to jednak miasto z mniejszą liczbą mieszkańców.

2.2.5.1 Przemysł, Rolnictwo, Turystyka

Obecnie na terenie Kowar funkcjonuje kilka zakładów produkcyjnych kontynuujących dawne tradycje przemysłowe miasta.

Wśród obecnych firm na uwagę zasługują:

C-tech Sp. z o. o.

C-tech to firma, której branża została w Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) sklasyfikowana jako: Obróbka metali i nakładanie powłok na metale. Powstała w 2001 roku.

Firma zajmuje się usługami i produkcją w zakresie formowania wtryskowego. Zakres działalności obejmuje projektowanie wraz z formowaniem prototypowaniem i wytwarzaniem formy po formowanie wtryskowe oraz usługi dodatkowe: obróbka skrawaniem i montaż. Możliwości produkcyjne uzależnione są od rozmiarów projektu i wahają się od 25 do 100 ton.

Inoris Medical

Firma Inoris Medical jest producentem i dystrybutorem sprzętu medycznego. Firma o szwedzkich korzeniach założona została w 1991 w Malmo. W 2007 roku do Kowar została przeniesiona produkcja sprzętu medycznego jednorazowego i wielorazowego. I tak powstała spółka: Inoris

Medical Sp. z o.o.

W ofercie firmy znajdują się między innymi ustniki endoskopowe, mocowania rurek intubacyjnych, wskaźnik do pomiaru ciśnienie w mankiecie rurki intubacyjnej, a także jednorazowa golarka medyczna. Wysoką jakość produktów potwierdza certyfikat ISO 13485. Firma dysponuje bogatym parkiem maszyn i urządzeń.

Jelenia Plast Sp. z o. o.

Firma powstała w 1992 roku. Jest producentem artykułów gospodarstwa domowego oraz artykułów ogrodniczych z tworzyw sztucznych, przy użyciu technologii wtrysku i formowania rotacyjnego. Siedziba główna firmy mieści się w Jeleniej Górze, przy ulicy Spółdzielczej 47. Spółka posiada również oddziały produkcyjne przy ulicy K. Miarki w Jeleniej Górze, w Łomnicy oraz w Kowarach. Kowarskie hale produkcyjne zlokalizowane są na terenie przy ul. Zamkowej w dawnych obiektach Fabryki Dywanów.

Wizją firmy jest systematycznie podnoszenie jakości produktów, tak aby spełniać wzrastające wymagania klientów, oraz budowanie silnej kapitałowo firmy na rynku. Jelenia Plast i produkowane przez firmę wyroby znajdują duże uznanie w branży, o czym świadczy obecność produktów w wielu sieciach handlowych w kraju i zagranicą oraz stale rosnący popyt na te produkty. Spółka jest też bardzo dobrze oceniana w kontaktach handlowych o czym świadczy wieloletnie związanie i współpraca z innymi podmiotami gospodarczymi.

Na przestrzeni 24 lat firma zwiększała stale moce produkcyjne oraz rozbudowała zakład, dając zatrudnienie około 700 osobom z regionu jeleniogórskiego. Firma ma opinie bardzo dobrego pracodawcy, o czym świadczy wieloletnie związanie pracowników z firmą oraz duże zainteresowanie podjęciem pracy. Dodatkowym atutem firmy jest możliwość nauki i stałego podnoszenia kwalifikacji przez pracowników.

Firma Jelenia Plast bardzo chętnie uczestniczy w działaniach realizowanych na terenie Kowar przekazując darowizny rzeczowe na potrzeby organizowanych wydarzeń kulturalnych i sportowych ale również w zakresie prac nasadzeniowych przekazując donice, których w Kowarach można zobaczyć coraz więcej w przestrzeni miejskiej.

(zdjęcie FB Zielone Kowary)

P.W. Juro-Trans

Firma P.W. Juro-Trans z siedzibą w Kowarach przy ul. Dworcowej 12 istnieje od 1994 roku.

Jest firmą bardzo stabilną i wiarygodną. Wykonuje palety drewniane o zróżnicowanych wymiarach i wymogach konstrukcyjnych. Posiada również Certyfikat IPPC, który daje możliwość suszenia wyrobów drewnianych zgodnie z wymogami fitosanitarnymi. Firma pracuje bez przestojów w ciągu roku, dlatego też może realizować zamówienia w każdej chwili, a wykonany asortyment na prośbę klienta dostarczany jest własnym transportem ciężarowym. Obecnie firma dysponuje sześcioma ciągnikami siodłowymi wraz z naczepami plandekowymi o ładowności 24 ton.

Od 2003 roku posiada również warsztat samochodowy, który ma w swoim zakresie kompleksową mechanikę, elektrykę, wulkanizację, serwis klimatyzacji, geometrię, diagnostykę komputerową oraz własną stację diagnostyczną. W oddziale firmy w Piechowicach, który powstał w 2005 roku można znaleźć produkowaną również przez zakład ciekawą architekturę ogrodową, zaopatrzyć się w materiały budowlane, a także wykonać impregnację ciśnieniową elementów drewnianych.

Obecnie firma zatrudnia prawie 100 pracowników, zapewniając im i ich rodzinom byt.

(zdjęcie – www.jurotrans.eu)

Właściciel firmy, oprócz pracy zawodowej, angażuje się w życie społeczne i kulturalne Kowar, sponsorując i wspierając wiele imprez i projektów. Był między innymi współorganizatorem zawodów narciarskich dla dzieci oraz dla dorosłych w Malej Upie. Również od samego początku czynnie uczestniczy w Kolarskim Wjeździe Kowary- Okraj. Bez wątpienia jest pomysłodawcą wielu cennych inicjatyw.

Kempf Sp. z o.o. Zakład budowy pojazdów samochodowych

Kempf to także największy zakład produkcyjny w Kowarach. W halach po Fabryce Dywanów produkowane są różnego typu naczepy wraz z podwoziami. Kempf w Kowarach jest rozszerzeniem działalności niemieckiej firmy powstałej w 1950 roku.

Wywrotki Firmy Kempf charakteryzują się niskim ciężarem własnym oraz wysoką ładownością użytkową, którą uzyskuje się dzięki zoptymalizowanej pod względem ciężaru konstrukcji podwozia i zastosowaniu wysokowytrzymałych materiałów. Ponadto inteligentna koncepcja pojazdu i indywidualne detale wyposażenia spełniają oczekiwania najbardziej wymagających klientów. Innowacje, które proponuje Firma Kempf to między innymi: hydraulicznie podnoszona kłapa oraz Coil-mulda jako zastosowanie do transportu stali w kręgach w muldach stalowych i aluminiowych. Firma Kempf od 27 lat rozszerza rynek zbytu w Polsce stając się liderem w produkcji i sprzedaży specjalistycznych naczep.

Rok 2019 był dla firmy kolejnym udanym m.in. ze względu na rozpoczęcia działalności firmy córki – Postal Sp. z o. o., która zajmuje się naprawą i budową naczep stalowych. Zamontowano również jedną z największych w Polsce pras krawędziowych o parametrach: szerokość 12 m oraz nacisku 1200 t. Wciąż rosnąca sprzedaż i intensywny rozwój działalności pozwoliło na zwiększenie zatrudnienia w 2019 roku o 50 nowych pracowników. Kempf zamknął rok 2019 na poziomie 500 sprzedanych naczep.

(zdjęcie – FB Slowlcity Kowary)

LAKFAM Sp.J. J.Zakrzewski A.Zakrzewski

Główny profil działalności to produkcja konstrukcji stalowych w tym hal przemysłowych, tymczasowych konstrukcji i wiele innych oraz produkcja automatycznych szlifierek do ostrzenia narzędzi oraz uniwersalnych szlifierek narzędziowych NUA-25 Maszyny przeznaczone do ostrzenia pił tarczowych, frezów, noży strugarskich oraz innych.

Firma powstała w 1991 roku jako kontynuator działalności funkcjonującej od 1959 roku w Kowarach fabryki Maszyn. Początkowo działalność firmy Lakfam oparta była na produkcji jedynie konstrukcji stalowych. W roku 1998 przejęła po upadłej Fabryce Maszyn produkcję Uniwersalnych szlifierek narzędziowych NUA-25 oraz automatycznych szlifierek serii ASP-631F. Od lat maszyny te produkowane są w kowarskim zakładzie i poddawane są ciągłemu rozwojowi i modernizacjom. Dziś firma Lakfam należy do grona największych producentów szlifierek narzędziowych. Firma oferuje szlifierki automatyczne do ostrzenia pił, frezów, głowic, noży, wiertel, uniwersalne szlifierki narzędziowe NUA-25, a także specjalistyczne wersje obrabiarek oraz remonty kapitalne maszyn. Szlifierki cieszą się dużą renomą na całym świecie, poza setkami firm na rynku polskim, trafiają do odbiorców z Rosji, Ukrainy, Litwy, Białorusi, Węgier, Azerbejdżanu Uzbekistanu, USA, Kanady, Skandynawii, Filipin, krajów Europy Zachodniej, RPA, Wietnamu. Główni odbiorcy kowarskich maszyn to liderzy i największe firmy z branży drzewnej (tartaki, stolarnie, firmy meblarskie), Automotive, przemysł ciężki. Do grona klientów firmy Lakfam należą również firmy będące częścią PGZ, Wojsko Polskie oraz Uczelnie.

Ogromnym atutem firmy Lakfam jest wieloletnia tradycja oparta na doświadczeniu Fabryki Maszyn, doświadczony zespół konstruktorów i inżynierów, wykorzystywanie najnowszych technik

oraz ciągły rozwój.

Ważnym osiągnięciem i wydarzeniem firmy w 2019 roku było wprowadzenie na rynek 5-osiowego automatycznego centrum do serwisowania pił tarczowych o różnych geometriach zębów jak również zaawansowane prace nad 5-osiowym centrum do ostrzenia frezów, prowadzenie prac badawczo rozwojowych nad nowymi rozwiązaniami oraz modelami maszyn, kolejne unowocześnienia w parku maszynowym oraz wejście z sukcesem na rynek azjatycki.

(Zdjęcie – FB Lakfam – Producent szlifierek narzędziowych)

2.2.5.2. Rolnictwo

W roku 2019 do opodatkowania wg. Kart rolnych zgłoszono 582,33 ha gruntów rolnych. Według danych GUS w Kowarach funkcjonuje obecnie 67 gospodarstw rolnych prowadzonych przez osoby fizyczne natomiast aż ponad 96 osób posiada powyżej 1 ha gruntów rolnych. Dane te pokazują, że jak na małą gminę miejską działalność rolnicza jest wyjątkowo popularna.

W roku 2019 z tytułu dopłat do działalności rolniczej (zwrot podatku akcyzowego producentom rolnym) wypłacono 26.362,33 zł

W Kowarach funkcjonuje jedno gospodarstwo rolne powyżej 100 ha, 2 gospodarstwa o areale powyżej 20 ha, 2 powyżej 10 ha oraz 6 gospodarstw o powierzchni od 1 do 10 ha.

Ponadto popularna jest hodowla zwierząt, szczególnie konie. W Kowarach funkcjonuje jedna stadnina oraz 3 stajnie.

Konie Parkitny: Stadnina Koni Parkitny, która mieści się u podnóża Śnieżki powstała niemal pół wieku temu w 1956 roku. Oprócz hodowli stadnina prowadzi również półkolonie w siodle, szkółkę jeździecką, gdzie pod okiem wykwalifikowanych instruktorów można uczyć się oraz doskonalić swoje umiejętności jeździeckie. Organizowane są także imprezy okolicznościowe tj. Hubertus, Mikołajki i Sylwester.

(zdjęcie – Riders Studio Marta Ciesielska)

Kingston Ranch Kowary: mała kameralna stajnia koni zaprasza dużych i małych na wakacje i urlop w siodle. W ofercie nauka jazdy konnej, kucyk na urodziny, obsługa imprez okolicznościowych z końmi u klienta, przejażdżki, wycieczki w teren, naturalne układanie koni.

(zdjęcie – FB Kingston Ranch Kowary)

2.2.5.3. Turystyka

2.2.5.3.1 Obiekty Noclegowe

W Kowarach funkcjonuje kilkadziesiąt obiektów noclegowych figurujących w miejskiej ewidencji obiektów noclegowych.

Obecnie do ewidencji zgłoszonych jest 30 obiektów posiadających łącznie 719 miejsc noclegowych. W Kowarach funkcjonuje jeden obiekt skategoryzowany, pozostałe to inne obiekty noclegowe takie jak: domy wczasowe, apartamenty i kwatery prywatne. Kowarski obiekt skategoryzowany to hotel– **Jelenia Struga Medical Spa** wraz z działającą atrakcją turystyczną Sztolnie Kowary w Kopalni „Liczyrzepa”.

Kompleks składa się z obiektu hotelarskiego, gastronomii, strefy SPA wraz z podziemnym Inhalatorium Radonowym oraz popularną atrakcją turystyczną - podziemną trasą turystyczną Sztolnie Kowary w Kopalni „Liczyrzepa”. Obiekt posiada również własne źródło i manufakturę rozlewnię wody „Potencjałka Aox”

(zdjęcie – UM Kowary)

Pozostałe obiekty noclegowe funkcjonujące w Kowarach :

- Ośrodek WOJKÓW, Kowary, ul. Górna 2
- Centrum Usług Medycznych i Profilaktyki Zdrowotnej PRZEDWIOŚNIE, Kowary, ul. Górnicza 22
- Gościniec NA STARÓWCE, Kowary, ul. 1 Maja 23
- Pokoje gościnne PODGÓRZE, Kowary, ul. Podgórze 38
- Pokoje gościnne 4 PORY ROKU, Kowary, ul. 1 Maja 17
- Pałac Miejski SMYRNA, Kowary, ul. Ogrodowa 21
- Zajazd VICTORIA, Kowary, ul. Rejtana 10
- Rancho pod Śnieżką, Kowary, ul. Karpacka 1a
- Apartament SKI SUDETY, Kowary, ul. Rzemieślnicza 21/1
- Domek JOANNA, Kowary, ul. Podgórze 43
- Mieszkanie w GÓRACH, Kowary, ul. Leśna 14
- Apartament JOANNA, Kowary, ul. Zamkowa 9/13
- Apartament LENA I, Kowary, ul. Dworcowa 12
- Apartament LENA II, Kowary, ul. Leśna 18/9
- Apartament LENA III, Kowary, ul. Leśna 3/3
- Apartament LENA IV, Kowary, ul. Leśna 3/4
- Apartament “Nad Jedlicą”, Kowary, ul. 1 Maja 39/13
- Apartament KOWARY, Kowary, ul. 1 Maja 3/4
- “PLATAN” Ośrodek Turystyczny, Kowary, ul. Nowa 21
- Apartament na Kowarskiej Starówce I, Kowary, ul. 1 Maja 15/2
- Apartament na Kowarskiej Starówce II, Kowary, ul. 1 Maja 15/2a
- Apartamenty Malinówka pod Śnieżką I, Kowary, ul. Karkonoska 34
- Apartamenty Malinówka pod Śnieżką II, Kowary, ul. Karkonoska 34
- Schronisko PTTK NA PRZEŁĘCZY OKRAJ, Przełęcz Okraj 1
- AMELKOWA Chata, Przełęcz Okraj 3
- Dworek Kowarski, Kowary, ul. Stanisława Staszica 6B
- Apartament “Pod 13”, Kowary, ul. Pocztowa 13
- Apartament “wSPANiały”, Kowary, ul. 1 Maja 84 B
- Domek MAGDALENKA, Kowary, ul. Podgórze 42

2.2.5.3.2 Atrakcje Turystyczne

Atrakcje Niekommercyjne:

W Kowarach na turystów czeka mnóstwo ciekawych zakątków i niekomercyjnych atrakcji turystycznych związanych głównie z historią i tradycją miasta oraz atrakcje przyrodnicze.

Atrakcje te udostępniane są nieodpłatnie cyklicznie lub okresowo w zależności od instytucji, która ją prowadzi.

Obiekty ogólnodostępne:

- Kowarska Starówka
- Ratusz
- Centrum Integracji i Tradycji
- Kościół Parafialny
- Skansen górnictwa
- Leśny Park Miejski
- Dom Kultury
- Szpital “Bukowiec”
- Szpital “Wysoka Łąka”
- Zespół pałacowo-parkowy “Ciszyca”
- Grobowce rodziny von Reuss
- Przełęcz Okraj / Pomezni Boudy
- Stacja Kowary z mini skansenem kolejnictwa
-

Niektóre obiekty prowadzone przez instytucje udostępniane są w godzinach ich pracy:

Park Nadleśnictwa Śnieżka

Park Nadleśnictwa Śnieżka Przy ulicy Leśnej stoi wybudowana zaledwie kilka lat temu siedziba Nadleśnictwa “Śnieżka”. Obszar działania tej instytucji obejmuje dwa pasma górskie Karkonosze i Rudawy Janowickie oraz sporą część Kotliny Jeleniogórskiej. Zajmuje się ona przede wszystkim gospodarką leśną, ale jej zadaniem jest również ochrona lasu oraz jego zasobów. Budynek Nadleśnictwa położony jest na skraju niewielkiego parku z interesującym starodrzewiem. Krzewy oraz drzewa porastające parkowe wzgórze i skarpę tworzą malowniczą scenerię. Z pewnością spodoba się to tym wszystkim, którzy chcieliby tu odpocząć od zgiełku Starówki. Mimo, że jest to wciąż centrum Kowar można tu poczuć się niemalże jak w środku lasu. Park ten stanowi swoistą „zieloną wyspę” w środku miasta. W parku przy budynku Nadleśnictwa stworzono ciekawą ścieżkę przyrodniczo-edukacyjną z tablicami poglądowymi pomagającymi lepiej poznać leśną tematykę oraz zgłębić niektóre tajemnice lasu. Dzięki spacerowi obok specjalnie stworzonej „ptasiej stołówki” można podejrzeć, kto korzysta najczęściej z karmników. Zainteresowani mogą poznać również charakterystykę siedlisk przyrodniczych oraz zapoznać się z opisem głównych gatunków drzew rosnących na terenie Nadleśnictwa.

(zdjęcie – UM Kowary)

Dom Tradycji Miasta Kowary

W samym sercu miasta, przy ulicy Górniczej, w pięknie odrestaurowanej w 2017 roku kamieniczce, będącej od kilkunastu lat siedzibą Stowarzyszenia Miłośników Kowar utworzono Dom Tradycji Miasta. Obejrzeć w nim można między innymi: okazały zbiór pocztówek związanych z dziejami Kowar, kącik górniczy, czarodziejskie drzwi wyczarowane przez mistrzów artystów z Kowar i okolicznych miejscowości...oraz zupełnie nowe alegorie zaginionych zawodów na elewacji budynku tj. górnik, kowal, tkaczka, piwowar.

Atrakcje komercyjne:

Dom Kata

W zabytkowym budynku na peryferiach Kowar, zamieszkiwanym przed laty przez ostatniego miejskiego kata stworzono przedziwną ekspozycję narzędzi i urządzeń pokazującą średniowieczny sposób egzekwowania przestrzegania prawa. Machiny śmierci stosowane były od zawsze. Za ich pomocą zadawano cierpienie i odbierano życie. Kat i urządzenia, którymi się posługiwał, budziły strach i obrzydzenie, ale jednocześnie ciekawiły i fascynowały. I tak jest do dziś.

Kopalnia Podgórze

Podziemna trasa turystyczna "Kopalnia Podgórze" liczy około 1600 metrów i usytuowana jest w wyrobiskach byłej kopalni o tej samej nazwie. Sztolnie 19 i 19a to jedne z najciekawszych i najpiękniejszych obiektów podziemnych zlokalizowanych na terenie Kowar. Powstały w latach 1951 – 1956. Eksploatacja trwała w tych wyrobiskach aż do roku 1962. Następnie w latach 1974 – 1989 funkcjonowało tam jedyne w Polsce Inhalatorium Radonowe (należące do Uzdrowiska Cieplice), gdzie prowadzono badania nad terapią radonową.

Muzeum Sentymentów

Muzeum Sentymentów otworzono w jednym z budynków dawnej Fabryki Dywanów w Kowarach. Można tu cofnąć się w czasie i przypomnieć sobie przedmioty widziane w kuchni babci, salonie rodziców czy nawet we własnym pokoju. Zgromadzono tu nie tylko artefakty z minionej epoki. Te kilkudziesięcioletnie przedmioty wyprodukowane w kraju to nie tylko muzealne eksponaty, ale też

– co warto podkreślić, wspomnienia i sentymenty, których można dotknąć, a nawet wypróbować ich działanie.

(fot. – fb Muzeum Sentymentów)

Park Miniatur Zabytków Dolnego Śląska

“Park Miniatur Zabytków Dolnego Śląska” powstał na terenie bezpośrednio przylegającym do dawnej fabryki dywanów. Odwiedzający Park mają możliwość zobaczyć ponad 60 obiektów, prezentujące bogactwo architektury Dolnego Śląska, odwzorowane w skali 1:25. Modele zamków, klasztorów, kościołów i starówek miast dolnośląskich zostały wyeksponowane w naturalnym otoczeniu, wśród kwiatów i zieleni. Piękno otaczającej przyrody i bardzo precyzyjne odtworzenie szczegółów miniatur, pozostawia niezapomniane wrażenie i zachęca do odwiedzenia zabytków naszego regionu. Celem parku jest prezentacja najważniejszych i najpiękniejszych zabytków Dolnego Śląska, przygranicza czeskiego i niemieckiego oraz służy jako centrum informacyjne regionu. Park odwiedza rocznie ponad 300 tysięcy osób.

Przy parku funkcjonuje również otwarta w 2014 roku Pałacowa Bawialnia, która oferuje najmłodszym wspaniałą zabawę na tzw. dmuchanych zamkach oraz na pałacowej mini plaży.

W 2019 roku zaprezentowano w parku 2 nowe miniatury - Pałac Rodu von Magnis z miejscowości Bożków oraz Dom Modlitwy z Rzęsnika, który aktualnie został odbudowany w Łomnicy. Jako nowa atrakcja na Pałacowej Bawialni pojawił się "Bejsbol". Dzieci bawiące się na tym dmuchańcu unikając krążącego bejsbola, nie tylko doświadczają niezapomnianych wrażeń, ale jest to także świetna nauka równowagi.

(zdjęcie – FB Park Miniatur Zabytków Dolnego Śląska)

Sztolnie Kowary w Kopalni „Liczyrzepa”

Pod nazwą “Sztolnie Kowary” kryje się atrakcyjna podziemna trasa turystyczna, licząca około 1200 m chodników, komór i grot we wnętrzu góry Sulica wznoszącej się nad najwyższym położonym kowarskim osiedlem – Podgórzem. Zgromadzono w niej eksponaty z podziemnego świata legend, tajemnic i historii prawdziwej, związanej przez blisko 700 lat z poszukiwaniami kruszców, minerałów oraz wydobywaniem rudy żelaza i uranowych rud. W sztolniach przyjrzeć się można ciężkiej doli górników, prześledzić rytm pozyskiwania i transportu urobku, a także doświadczyć emocji, które nieodłącznie towarzyszą pracy w kopalni.

W roku 2019 Sztolnia wraz z Jelenią Strugą obchodziły 20 lecie działalności z tej okazji na terenie obiektu odbyło się wiele wydarzeń jubileuszowych wraz z koncertami i innymi imprezami kulturalnymi. W 2019 roku sztolnie odwiedziło ok 50 tys turystów.

(zdjęcie – FB Sztolnie Kowary w Kopalni „Liczyrzepa)

III. Informacje inwestycyjne i finansowe

3.1. Wykonanie budżetu Gminy Miejskiej Kowary w roku 2019.

Budżet Gminy na 2019 rok został uchwalony 24 stycznia 2019 r. uchwałą nr V/25/19 Rady Miejskiej w Kowarach i zakładał:

1. Dochody w wysokości 43.636.018,00 zł.
2. Wydatki w wysokości 44.722.257,00 zł w tym zadania zlecone gminie z zakresu administracji

rządowej:

- 1) dochody w wysokości 9.153.759,00 zł;
- 2) wydatki w wysokości 9.153.759,00 zł.
3. Przychody w wysokości 2.500.000,00 zł, z tego:
  - 1) wolne środki o których mowa w art.217 ust.2 pkt 6 UOFP w wysokości 2.500.000,00 zł.
4. Rozchody w wysokości 1.413.761,00 zł, z tego:
  - 1) pożyczki udzielane na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków UE: 325.761,00 zł;
  - 2) wykup wyemitowanych obligacji: 1.000.000,00 zł;
  - 3) spłaty otrzymanych pożyczek: 88.000,00 zł.

W trakcie roku w planie budżetu dokonywane były zmiany zarówno przez Radę Miejską jak i Burmistrza Miasta działającego na podstawie upoważnienia udzielonego przez Radę Miejską oraz upoważnienia ustawowego. W zakresie zmian w budżecie podjętych zostało przez Radę Miejską 10 uchwał oraz wydanych zostało 13 zarządzeń Burmistrza Miasta. Prezentuje to poniższa tabela:

Kategoria	Data wejścia w życie	Numer	Wydatki	Dochody	Przychody	Rozchody
Uchwała budżetowa	01.01.2019	V/25/19	44 722 257,00	43 636 018,00	2 500 000,00	1 413 761,00
ZMIANY UCHWAŁY BUDŻETOWEJ						
Uchwała zmieniająca	28.02.2019	VI/31/19	0,00	0,00	0,00	0,00
Uchwała zmieniająca	28.03.2019	VII/36/19	-56 808,00	-56 808,00	0,00	0,00
Uchwała zmieniająca	18.04.2019	VIII/40/19	480 000,00	0,00	480 000,00	0,00
Uchwała zmieniająca	30.05.2019	IX/46/19/19	237 477,00	237 477,00	0,00	0,00
Uchwała zmieniająca	27.06.2019	X/51/19	131 856,00	131 856,00	0,00	0,00
Uchwała zmieniająca	29.08.2019	XI/64/19	231 633,00	231 633,00	0,00	0,00
Uchwała zmieniająca	19.09.2019	XII /70 /19	49 562,00	49 562,00	0,00	0,00
Uchwała zmieniająca	24.10.2019	XIII/81/19	132 869,00	132 869,00	0,00	0,00
Uchwała zmieniająca	28.11.2019	XIV/92/19	-1 224 790,00	-1 374 790,00	187 508,00	37 508,00
Uchwała zmieniająca	30.12.2019	XVI/106/19	150 874,00	150 874,00	0,00	0,00
RAZEM ZMIANY NA PODSTAWIE UCHWAŁ			132 853,00	-497 327,00	667 508,00	37 508,00
Zarządzenie zmieniające	31.01.2019	19/2019	5 311,00	5 311,00	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające	10.04.2019	54/2019	19 566,00	19 566,00	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające	30.04.2019	64/2019	79 557,13	79 557,13	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające	24.05.2019	80/2019	28 018,00	28 018,00	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające	18.07.2019	119/2019	5 100,00	5 100,00	0,00	0,00

Zarządzenie zmieniające	31.07.2019	127/2019	73 535,52	73 535,52	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające	30.08.2019	143/2019	132 820,00	132 820,00	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające	30.09.2019	153/2019	332 228,00	332 228,00	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające	10.10.2019	157/2019	149 456,45	149 456,45	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające	31.10.2019	171/2019	329 516,09	329 516,09	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające	29.11.2019	184/2019	42 190,00	42 190,00	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające	12.12.2019	192/2019	700 000,00	700 000,00	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające	31.12.2019	198/2019	22 862,00	22 862,00	0,00	0,00
RAZEM ZMIANY NA PODSTAWIE ZARZĄDZEŃ			1 920 160,19	1 920 160,19	0,00	0,00
OGÓŁEM ZMIANY			2 053 013,19	1 422 833,19	667 508,00	37 508,00
PLAN PO ZMIANACH			46 775 270,19	45 058 851,19	3 167 508,00	1 451 269,00

W wyniku wprowadzonych zmian plan dochodów budżetu Miasta wzrósł o 1.422.833,19 zł tj. o 3,26 %, plan wydatków wzrósł o 2.053.013,19 zł tj. o 4,59 %, przy czym plan dotacji z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej zleconych Gminie i plan wydatków nimi finansowanych zwiększył się o 2.430.128,19 zł, tj. o 26,55%.

Ostatecznie (po zmianach) plan budżetu Miasta przedstawiał się następująco:

1. Dochody w wysokości 45.058.851,19 zł (w tym zadania zlecone z zakresu administracji rządowej 11.583.887,19 zł).
2. Wydatki w wysokości 46.775.270,19 zł (w tym zadania zlecone z zakresu administracji rządowej 11.583.887,19 zł).
3. Przychody w wysokości 3.167.508,00 zł, z tego:
  - 1) wolne środki o których mowa w art.217 ust.2 pkt 6 uofp w wysokości 3.130.170,00 zł;
  - 2) przychody ze spłat pożyczek udzielonych na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej w wysokości 37.338,00 zł.
4. Rozchody w wysokości 1.451.269,00 zł.
  - 1) pożyczki udzielane na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków UE: 363.269,00 zł;
  - 2) wykup wyemitowanych obligacji 1.000.000,00 zł;
  - 3) spłaty otrzymanych pożyczek 88.000,00 zł.

3.2.Dochody w roku 2019

Plan dochodów budżetu Miasta w 2019 r. został wykonany w wysokości 44.332.143,28 zł, tj. 98,39%, w tym z zakresu zadań zleconych w wysokości 11.546.094,25 zł tj. w 99,67%. Istotne znaczenie w realizacji dochodów miały wpływy z tytułu:

1. W zakresie dochodów bieżących:
  - 1) części oświatowej subwencji ogólnej – 6.060.753,00 zł tj. 100,00% planu
  - 2) części wyrównawczej subwencji ogólnej – 2.453.592,00 zł tj. 100,00% planu

- 3) podatku od nieruchomości – 7.058.492,71 zł tj. 99,70% planu
 4) podatku dochodowego od osób fizycznych – 8.964.057,00 zł tj. 100,95% planu.

2. W zakresie dochodów majątkowych:

- 1) wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości – 795.189,54 zł tj. 72,29% planu. Nie udało się dokonać sprzedaży wszystkich nieruchomości, które Gmina zamierzała zbyć w 2019 r. dotyczy to przede wszystkim działki przeznaczonej na tereny usług komercyjnych przy ul. Kasztanowej oraz działek przeznaczonych na tereny zabudowy jednorodzinnej szeregowej na Wichrowej Równi gdzie rozpoczął się już proces sprzedaży;
- 2) wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego przysługującego osobom fizycznym w prawo własności – 191.497,67 zł tj. 119,69% planu.

3.2.1. Dochody bieżące

Dochody bieżące stanowiące 97,31% ogólnej kwoty dochodów, zostały wykonane w wysokości 43.141.765,16 zł tj. w 99,07%, z tego:

1. Dochody własne zrealizowano w wysokości 20.783.823,52 zł,
2. Dotacje celowe na zadania bieżące wyniosły 13.528.381,64 zł,
3. Subwencja ogólna osiągnęła poziom 8.829.560,00 zł.

Poziom dochodów własnych kształtowały następujące dochody:		
- podatek dochodowy od osób fizycznych:	-	8.964.057,00 zł
- podatek dochodowy od osób prawnych	-	265.116,39 zł
- podatek od nieruchomości	-	7.058.492,71 zł
- podatek rolny	-	9.501,54 zł
- podatek leśny	-	71.084,50 zł
- podatek od środków transportowych	-	79.915,31 zł
- podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej	-	5.477,20 zł
- podatek od spadków i darowizn	-	70.991,17 zł
- podatek od czynności cywilnoprawnych	-	404.981,83 zł
- wpływ z opłaty skarbowej	-	69.238,05 zł
- wpływy z opłaty targowej	-	5.368,00 zł
- wpływy z usług	-	32.497,65 zł
- pozostałe dochody, z tego:	-	3.747.102,17 zł
- wpływy z opłaty za zarząd	-	10.518,42 zł
- wpływy z opłat za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych	-	218.586,65 zł
- wpływy z innych opłat pobieranych przez jst:	-	1.863.426,24 zł
- wpływy z tytułu opłaty użytkowania wieczystego	-	53.678,76 zł
- wpływy z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych	-	1.738,67 zł
- wpływy z opłat za koncesję i licencje	-	400,00 zł
- wpływy z opłat egzaminacyjnych, za wydawanie świadectw itp.	-	130,00 zł
- wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	-	14.073,40 zł
- opłaty za korzystanie z wychowania przedszkolnego	-	74.471,21 zł

- wpływy z różnych opłat	-	122.028,41 zł
- dochody z najmu i dzierżawy	-	207.949,63 zł
- odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	-	29.917,93 zł
- pozostałe odsetki	-	87.179,64 zł
- wpływy z rozliczeń, zwrotów z lat ubiegłych	-	11.579,71 zł
- wpływy z kar i odszkodowań wynikających z zawartych umów	-	28.458,81 zł
- otrzymane darowizny	-	2.100,00 zł
- wpływy z różnych dochodów	-	52.368,16 zł
- dochody jst związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej	-	43.245,46 zł

Dotacje celowe na zadania bieżące

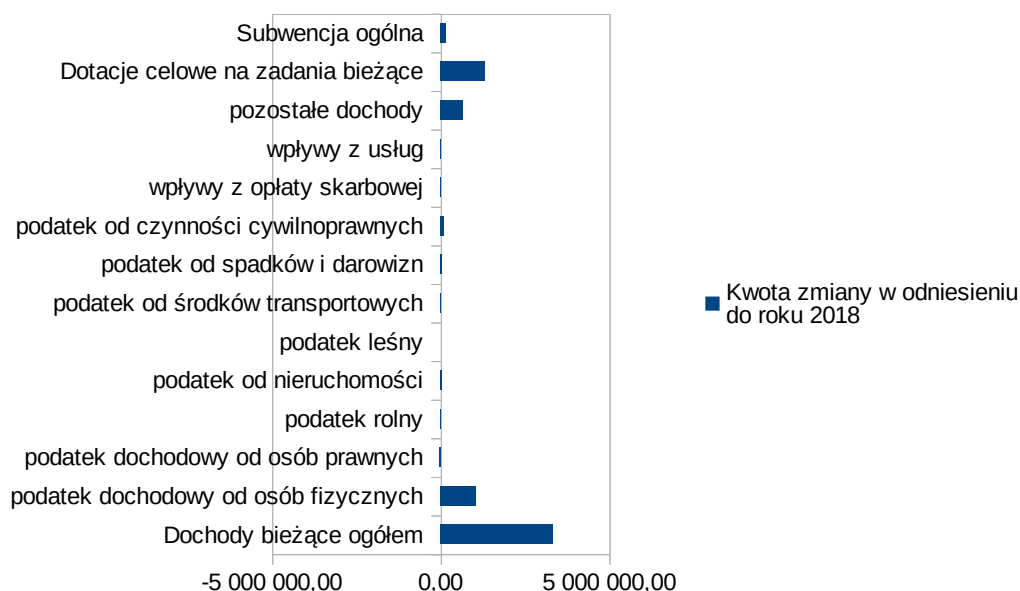
Na wielkość dotacji celowych na zadania bieżące wpływ miały następujące dotacje:	
Na zadania z zakresu administracji rządowej:	11.546.094,25 zł
Na zadania własne	1.883.755,76 zł
Na zadania realizowane na podstawie porozumień między jst:	48.237,09 zł
Na zadania finansowane z udziałem środków europejskich:	50.294,54 zł

Subwencja ogólna

Subwencja ogólna kształtowała się w następujący sposób:	
Część wyrównawcza:	2.453.592,00 zł
Część oświatowa:	6.606.753,00 zł
Część równoważąca:	181.654,00 zł
uzupełnienie subwencji ogólnej:	133.561,00 zł

W porównaniu do 2018 r. wykonanie dochodów bieżących ogółem w 2019 r. wzrosło o 1.570.611,50 zł tj. o 3,78%.

Wykres przedstawia wzrost i spadek dochodów w poszczególnych kategoriach w roku 2019.

3.2.2. Dochody majątkowe

Dochody majątkowe zostały zrealizowane w wysokości 1.190.378,12 zł tj. w 78,80%, z tego:

1. Dochody ze sprzedaży majątku wyniosły 795.189,54 zł co stanowi 72,29% planu.

Nie udało się dokonać sprzedaży wszystkich nieruchomości, które Gmina zamierzała zbyć w 2019 r. dotyczy to przede wszystkim działki przeznaczonej na tereny usług komercyjnych przy ul. Kasztanowej oraz działek przeznaczonych na tereny zabudowy jednorodzinnej szeregowej na Wichrowej Równi gdzie rozpoczął się już proces sprzedaży;

2. Wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności – 191.497,67 zł.

3. Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację inwestycji w wysokości 203,000,00 zł tj. 81,20% planu.

W 2019 r. Gmina otrzymała dwie dotacje na realizację inwestycji tj.:

a) w wysokości 150.000,00 zł na realizację programu wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020 - „Edukacyjny Klub Seniora w Kowarach”, którą wykorzystano w 100%;

b) w wysokości 100.000,00 zł na realizację zadania Bezpieczne przejścia dla pieszych - Program Ograniczenia Przystępczości i Aspołecznych Zachowań RAZEM BEZPIECZNIEJ, którą wykorzystano w 53%. W wyniku przeprowadzonego postępowania na udzielenie zamówieni publicznego inwestycję przeprowadzono po niższych kosztach niż pierwotnie zakładano tj. w wysokości 53.000,00 zł. 25 października 2019 r. Gmina zwróciła się z wnioskiem do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego o wyrażenie, w trybie przyspieszonym, zgody na zmiany w projekcie i wykorzystanie zaoszczędzonej kwoty 47.000,00 zł na inne dodatkowe przedsięwzięcia mające na celu poprawę infrastruktury bezpieczeństwa pieszych w ruchu drogowym poprzez doposażenie miejsc o dużym natężeniu ruchu w nowe elementy. Pozytywna odpowiedź w tym zakresie wystosowana została przez Wojewodę dopiero 3 grudnia 2019 r. co niestety uniemożliwiło realizację zadania i pełne wykorzystanie otrzymanych środków, które zostały zwrócone

4. Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich w wysokości 385.404,27 zł tj. 72,01% planu.

Środki na inwestycje z innych źródeł obejmują dotacje celowe w ramach programów

finansowanych z udziałem środków europejskich, które związane są z realizacją dwóch zadań „Renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych Starówki Kowarskiej” w ramach naboru RPDS.06.03.03-IZ.00-02-143/16 – ZIT AJ oraz „Renowacja elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 3 i przebudowa boiska sportowego Szkoły Podstawowej nr 3 oraz przebudowa bieżni i wyposażenie w oświetlenie Stadionu Miejskiego (etap I), oraz przebudowa mostu drogowego nr 5856 przy ul. Waryńskiego (115856D) w Kowarach.” Nr projektu: RPDS.06.03.03-02-0003/17 realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Proces inwestycyjny dotyczący powyższych zadań oraz przesunięcie terminu zakończenia drugiego z zadań na rok 2020 uniemożliwił pełne rozliczenie się z Instytucją Wdrażającą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego i wnioskowanie o wszystkie zaplanowane środki.

W porównaniu do 2018 r. wykonanie dochodów majątkowych ogółem wzrosły o kwotę 179.127,64 zł tj. o 17,71%.

Szczegółowe zestawienie wykonania planu dochodów w podziale na dochody bieżące i majątkowe prezentuje tabela.

Wyszczególnienie	Plan (po zmianach)	Dochody wykonane	Struktura	%
DOCHODY OGÓŁEM, z tego:	45 058 851,19	44 332 143,28	100,00	98,39
Dochody bieżące	43 548 160,19	43 141 765,16	97,31	99,07
Dochody własne	21 022 835,00	20 783 823,52	46,88	98,86
podatek dochodowy od osób fizycznych	8 880 076,00	8 964 057,00	20,22	100,95
podatek dochodowy od osób prawnych	265 000,00	265 116,39	0,60	100,04
podatek rolny	8 250,00	9 501,54	0,02	115,17
podatek od nieruchomości	7 080 000,00	7 058 492,71	15,92	99,70
podatek leśny	71 360,00	71 084,50	0,16	99,61
podatek od środków transportowych	83 000,00	79 915,31	0,18	96,28
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	10 000,00	5 477,20	0,01	54,77
podatek od spadków i darowizn*****	80 000,00	70 991,17	0,16	88,74
podatek od czynności cywilnoprawnych	320 000,00	404 981,83	0,91	126,56
wpływy z opłaty skarbowej	62 000,00	69 238,05	0,16	111,67
wpływy z opłaty targowej*****	17 000,00	5 368,00	0,01	31,58
wpływy z usług	42 500,00	32 497,65	0,07	76,47
pozostałe dochody	4 103 649,00	3 747 102,17	8,45	91,31
Dotacje celowe na zadania bieżące	13 695 765,19	13 528 381,64	30,52	98,78
na zadania z zakresu adm. rządowej	11 583 887,19	11 546 094,25	26,04	99,67

na zadania własne	1 952 983,00	1 883 755,76	4,25	96,46
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. Rządowej****	109 915,00	48 237,09	0,11	43,89
na zadania realizowane na podstawie porozumień między jst	48 980,00	50 294,54	0,11	102,68
Subwencja ogólna	8 829 560,00	8 829 560,00	19,92	100,00
część wyrównawcza	2 453 592,00	2 453 592,00	5,53	100,00
część oświatowa	6 060 753,00	6 060 753,00	13,67	100,00
część równoważąca	181 654,00	181 654,00	0,41	100,00
uzupełnienie subwencji ogólnej	133 561,00	133 561,00	0,30	100,00
Dochody majątkowe	1 510 691,00	1 190 378,12	2,69	78,80
Dotacje celowe na zadania inwestycyjne	250 000,00	203 000,00	0,46	81,20
na zadania własne	150 000,00	150 000,00	0,34	100,00
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej*	100 000,00	53 000,00	0,12	53,00
Środki na inwestycje uzyskane z innych źródeł**	535 198,00	385 404,27	0,87	72,01
Dochody ze sprzedaży majątku***	1 260 691,00	987 378,12	2,23	78,32

*W 2019 r. Gmina otrzymała dotację w wysokości 100.000,00 zł na realizację zadania Bezpieczne przejścia dla pieszych - Program Ograniczenia Przestępczości i Aspołecznych Zachowań RAZEM BEZPIECZNIEJ. W wyniku przeprowadzonego postępowania na udzielenie zamówieni publicznych inwestycję przeprowadzono po niższych kosztach niż pierwotnie zakładano tj. w wysokości 53.000,00 zł. 25 października 2019 r. Gmina zwróciła się z wnioskiem do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania kryzysowego o wyrażenie, w trybie przyspieszonym, zgody na zmiany w projekcie i wykorzystanie zaoszczędzonej kwoty 47.000,00 zł na inne dodatkowe przedsięwzięcia mające na celu poprawę infrastruktury bezpieczeństwa pieszych w ruchu drogowym poprzez doposażenie miejsc o dużym natężeniu ruchu w nowe elementy. Pozytywna odpowiedź w tym zakresie wystosowana została przez Wojewodę dopiero 3 grudnia 2019 r. co niestety uniemożliwiło realizację zadania i pełne wykorzystanie otrzymanych środków, które zostały zwrócone.

**Środki na inwestycje z innych źródeł obejmują dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, które związane są z realizacją dwóch zadań „Renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych Starówki Kowarskiej” w ramach naboru RPDS.06.03.03-IZ.00-02-143/16 – ZIT AJ oraz „Renowacja elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 3 i przebudowa boiska sportowego Szkoły Podstawowej nr 3 oraz przebudowa bieżni i wyposażenie w oświetlenie Stadionu Miejskiego (etap I), oraz przebudowa mostu drogowego nr 5856 przy ul. Waryńskiego (115856D) w Kowarach.” Nr projektu: RPDS.06.03.03-02-0003/17 realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Proces inwestycyjny dotyczący powyższych zadań oraz przesunięcie terminu zakończenia drugiego z zadań na rok 2020 uniemożliwił pełne rozliczenie się z Instytucją Wdrażającą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego i wnioskowanie o wszystkie zaplanowane środki.

***W 2019 r. dochody ze sprzedaży majątku wyniosły 987.378,12 zł, w tym dochody z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości 795.189,54 zł tj. w 72,29% planowanej kwoty 1.100.000,00 zł. Nie udało się dokonać sprzedaży wszystkich nieruchomości, które Gmina zamierzała zbyć w 2019 r. dotyczy to przede wszystkim działki przeznaczonej na tereny usług komercyjnych przy ul. Kasztanowej oraz działek przeznaczonych na tereny zabudowy jednorodzinnej szeregowej na Wichrowej Równi gdzie rozpoczął się już proces sprzedaży.

**** Gmina w 2019 r. otrzymała dotację celową w wysokości 109.915,00 zł dofinansowanie realizacji zadań bieżących w ramach programu integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014-2020, z tego:

- na remont lokali romskich kwotę 18.295,00 zł niestety w związku z problemami w wyłonieniu wykonawcy remontu w jednym z lokali romskich wykorzystano tylko kwotę 4.498,40 zł, 13.796,60 zwrócono;

- na organizację pracy za dług czynszowy 59.764,00 zł, którą wykorzystano w wysokości 24.147,70 zł, kwotę 35.616,30 zwrócono z powodu braku zainteresowania potencjalnych pracowników tą formą odpracowywania długu oraz w związku z tym, że prace z podwodów niezależnych od Gminy rozpoczęły się dopiero od września.

- na wychowanie przedszkolne dzieci romskich 31.856,00 zł prowadzone w PP1 oraz w SP1, którą wykorzystano w 19.591,39 zł, kwotę 12.264,61 zł zwrócono. Z uwagi na mniejszą liczbę dzieci w stosunku do wnioskowanej nie było możliwości wykorzystania przyznanej kwoty w 100%.

*****Wpływy z opłaty targowej planowano na poziomie dochodów roku 2018 tj. w wysokości 17.000,00 zł, z roku na rok spada liczba osób handlujących na targowisku, a tym samym dochody z tego tytułu. Największe wpływy z tego tytułu zanotowano w październiku i w listopadzie tj. w wysokości odpowiednio 1.032,00 zł oraz 887,00 zł a związane były z dodatkowymi stoiskami sprzedającymi znicze i kwiaty na uroczystości Wszystkich Świętych.

*****Podatek od spadków i darowizn Gmina otrzymuje za pośrednictwem urzędów skarbowych. Plan zakładał wykonanie tych dochodów w wysokości 80.000,00 zł jednak wg stanu na 31.12.2019 r. US przekazał na rachunek Gminy 70.991,17 zł. Jako należności do przekazania na naszą rzecz pozostała kwota 15.330,86 zł w dyspozycji US.

3.3. Wykonanie wydatków inwestycyjnych w roku 2019

W 2019 r. plan wydatków został zrealizowany w wysokości 45.578.231,94 zł, tj. 97,44% planu rocznego, w tym:

zadania zlecone – 11.546.094,25 zł, tj. 99,67%

wydatki majątkowe – 5.375.413,91 zł, tj. 96,49%

Realizacja zadań inwestycyjnych oraz remontowych w 2019 r. miała istotny wpływ na poziom wydatków budżetowych. W planie wydatków budżetu Miasta na 2019 r. przeznaczono na ten cel odpowiednio 5.571.045,00 zł na zadania majątkowe oraz 503.061,00 zł na zadania remontowe.

W 2019 r. na ten cel wydano:

- na zadania majątkowe 5.375.413,91 zł tj. 96,49% planu,
- na zadania remontowe 434.603,91 zł tj. 86,39% planu.

Na wysokość wydatków majątkowych w 2019 r. wpływ ma przede wszystkim realizacja dwóch zadań w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Tytuł projektu: „Renowacja elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 3 i przebudowa boiska sportowego Szkoły Podstawowej nr 3 oraz przebudowa bieżni i wyposażenie w oświetlenie Stadionu Miejskiego (etap I), oraz przebudowa mostu drogowego nr 5856 przy ul. Waryńskiego (115856D) w Kowarach.” Nr projektu: RPDS.06.03.03-02-0003/17, gdzie na „Renowację elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 3” wydatkowano 763.065,23 zł a na „Przebudowę bieżni i wyposażenie w oświetlenie Stadionu Miejskiego” poniesiono wydatki w wysokości 1.635.858,05 zł. Znaczącymi pozycjami wydatków majątkowych były nakłady w wysokości 660.064,98 zł poniesione na realizację zadania „przebudowa ulicy Topolowej wraz z budową miejsc parkingowych” oraz wydatki w kwocie 462.791,50 zł związane z budową „Edukacyjnego Klubu Seniora „Senior+””.

W zakresie zadań remontowych głównymi pozycjami wydatków były wydatki poniesione na naprawy cząstkowe nawierzchni dróg, ulic, chodników, placów i parkingów w wysokości 138.683,96 zł, remont alejek oraz oświetlenia na cmentarzu komunalnym wysokości 17.474,53 zł,

wydatki na prace prowadzone w ramach konserwacji oznakowania pionowego i poziomego dróg – kwota 37.996,48 zł, wydatki poniesione na konserwację oświetlenia ulicznego w kwocie 36.053,99 zł oraz remont mający na celu przywrócenie do użytku boiska dla dzieci i młodzieży w Kowarach Górnych w kwocie 19.653,49 zł.

Szczegółowe zestawienie realizacji zadań majątkowych i remontowych przedstawiają poniższe tabele:

Nazwa zadania inwestycyjnego	Plan	Wykonanie	%
Przebudowa ulicy Topolowej wraz z budową miejsc parkingowych	660 065,00	660 064,98	100,00
Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych	261 480,00	260 888,32	99,77
Renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych Starówki Kowarskiej środki UE	314 005,00	188 517,04	60,04
Automatyzacja Urzędu Miejskiego w Kowarach (zakup sprzętu informatycznego i oprogramowania)	14 637,00	14 439,94	98,65
Bezpieczne przejścia dla pieszych - Program Ograniczenia Przystępczości i Aspołecznych Zachowań RAZEM BEZPIECZNIEJ	105 904,00	58 904,00	55,62
Budowa, rozbudowa monitoringu miejskiego	51 023,00	51 022,44	100,00
Współfinansowanie zakupu specjalistycznego samochodu logistycznego wsparcia długotrwałych działań ratowniczych z przeznaczeniem dla Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Jeleniej Górze	7 000,00	7 000,00	100,00
Docieplenie dachu sali sportowej Szkoły Podstawowej Nr 1 w Kowarach - etap I termomodernizacji	247 377,00	247 376,64	100,00
Renowacja elewacji budynku SP Nr 3 i przebudowa boiska sportowego SP Nr 3 oraz przebudowa bieżni i wyposażenie w oświetlenie Stadionu Miejskiego (etap I), oraz przebudowa mostu drogowego nr 5856 przy ul. Waryńskiego (115856D) w Kowarach	763 067,00	763 065,23	100,00
Niwelujemy przeszkody, nie straszne nam w szkole schody	8 850,00	8 850,00	100,00
Schody nie stanowią przeszkody	8 850,00	8 850,00	100,00
Dostosowanie budynku Przedszkola Publicznego Nr 1 w Kowarach do obowiązujących wymagań i przepisów przeciwpożarowych	518 508,00	518 507,20	100,00
Przebudowa dotychczasowej piaskownicy w celu utworzenia zadaszonej altany wykorzystywanej na zabawy edukacyjne	5 000,00	5 000,00	100,00
Rozbudowa i modernizacja monitoringu ZSO	15 500,00	15 500,00	100,00
Edukacyjny Klub Seniora "Senior+"	462 792,00	462 791,50	100,00
Atrakcyjna Kowarska Starówka – podświetlenie wieży kościoła	15 500,00	14 194,17	91,58

Budowa infrastruktury technicznej – oświetlenie drogowe ulicy Malinowej	20 000,00	16 200,00	81,00
Modernizacja oświetlenia ulicznego oraz dobudowa nowych punktów oświetleniowych na terenie Gminy Miejskiej Kowary wraz z zapewnieniem finansowania	36 595,00	36 595,00	100,00
Mini plac zabawy dla dzieci oraz teren rekreacyjny dla mieszkańców Kowar Dolnych	20 000,00	17 678,55	88,39
Utworzenie przestrzeni rekreacyjno-zabawowej na działce Nr 340 na Wojkowie	20 000,00	19 995,00	99,98
Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych	20 000,00	20 000,00	100,00
Budowa muszli koncertowej - Utworzenie miejsca spotkań, integracji i odpoczynku w centrum Kowar	272 862,00	263 085,72	96,42
Rewitalizacja asfaltowego boiska sportowego przy ul. Jana Matejki	5 000,00	0,00	X
Renowacja elewacji budynku SP Nr 3 i przebudowa boiska sportowego SP Nr 3 oraz przebudowa bieżni i wyposażenie w oświetlenie Stadionu Miejskiego (etap I), oraz przebudowa mostu drogowego nr 5856 przy ul. Waryńskiego (115856D) w Kowarach	1 635 860,00	1 635 858,05	100,00
Poprawa warunków bazy techniczno-funkcjonalnej na Stadionie Miejskim w Kowarach	56 000,00	56 000,00	100,00
Utworzenie parku rekreacji rodzinnej w Kowarach	25 170,00	25 030,13	99,44
	5 571 045,00	5 375 413,91	96,49

Nazwa zadania remontowego	Wartość	Wykonanie	%
Bieżące utrzymanie infrastruktury drogowej dróg gminnych w Kowarach (remont mostów, przepustów, barier drogowych i mostowych, przeglądy obiektów mostowych)	39 550,00	39 462,37	99,78
Konserwacja oznakowania drogowego	46 120,00	37 996,48	82,39
Naprawy cząstkowe - wykonanie remontu cząstkowego nawierzchni dróg, ulic, chodników, placów i parkingów	170 000,00	138 683,96	81,58
Program integracji społeczności romskiej "Remont lokali"	22 869,00	5 623,00	24,59
Remont alejek na cmentarzach komunalnych	17 500,00	17 474,53	99,85
Bieżące remonty Urzędu, sprzętu	39 500,00	38 213,08	96,74
Serwis, konserwacja dźwigu osobowego budynek B	5 200,00	5 150,01	99,04
MSR – remonty bieżące	16 000,00	15 998,64	99,99
SP 1 – remonty bieżące	870,00	862,48	99,14
SP 3 – remonty bieżące	2 800,00	2 457,70	87,78

SP 3 - remont instalacji elektrycznej wraz z oświetleniem	12 000,00	9 500,00	79,17
PP1 – remonty bieżące	13 695,00	9 450,00	69,00
ZSO – remonty bieżące	4 000,00	1 687,50	38,28
ZSO - malowanie pomieszczeń ZSO	9 141,00	12 048,52	131,81
ZSO - montaż płytek podłogowych w pomieszczeniach ZSO	7 000,00	3 998,62	57,12
ZSO - wymiana wykładziny podłogowej w pomieszczeniach lekcyjnych	12 708,00	12 707,81	100,00
MOPS – remonty bieżące	2 000,00	1 920,00	96,00
SP 1 – remonty bieżące	2 000,00	2 000,00	100,00
Konserwacja oświetlenia ulicznego	36 100,00	36 053,99	99,87
Remonty oświetlenia ulicznego	10 700,00	10 694,99	99,95
Remont zabudowy regulacyjnej brzegu prawego potoku Jedlica w km 11+825-11+845	13 000,00	12 966,74	99,74
Przywrócenie do użytku boiska dla młodzieży w kowarach Górnych	19 900,00	19 653,49	98,76
	503 061,00	434 603,91	86,39

3.4. Zadania inwestycyjne, które będą kontynuowane w latach następnych

Zadania inwestycyjne objęte Wieloletnią Prognozą Finansową. W roku 2019 na listę przedsięwzięć w zakresie wydatków na programy, projekty lub zadania wg stanu na 31 grudnia 2019 r. wpisano następujące zadania:

3.4.1. Realizowane w ramach wydatków na projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków unijnych:

1. „Ocalić pamięć Karkonoszy” - projekt realizowany w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska Nr CZ.11.4.120/0.0/0.0/17_028/0001630 przez Miejski Ośrodek Kultury w Kowarach. Łączna kwota wydatków do poniesienia w latach 2019-2021 to kwota 119.425,00 zł, z tego na rok 2019 przypadała kwota 57.488,00 zł. Projekt przewiduje szereg działań miękkich mających na celu odkrywanie i dokumentowanie wspólnej historii osób zamieszkujących tereny Karkonoszy po roku 1945. Połączenie historii z nowoczesną technologią ma na celu budowanie wspólnotowości regionalnej Polaków i Czechów, aktywizację mieszkańców do gromadzenia, udostępniania i cyfryzacji zasobów wizualnych dokumentujących historię regionu. W budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Kowarach przebudowano oraz wyremontowano część suterenu na cele utworzenia Cyfrowego Centrum Inicjatyw Karkonoskich w Kowarach, w której będzie funkcjonować centrum archiwizacyjno – filmowe o nazwie „Kowarska Kapsuła Czasu”

(KKC).

Będzie to miejsce do archiwizowania zdjęć przynoszonych przez kowarzan (z ich prywatnych zbiorów, zbiorów po zmarłych fotografach), tworzenia materiałów filmowych (wywiady, opowieści najstarszych mieszkańców, materiały filmowe dokumentujące budynki w Kowarach). Materiały będziemy pozyskiwać i tworzyć na miejscu w KKC oraz w terenie – podczas spotkań z mieszkańcami. Oprócz wywiadów powstawać będą również wizualne prezentacje budowli – począwszy od perspektywy z lotu ptaka (konieczny zakup dronu) po zdjęcia w środku budynków (konieczne jasne obiektywy do aparatu).

KKC będzie składało się z:

1) archiwum, w którym odpowiedzialna osoba będzie skanował i opisywał fotografie; 2) studia filmowego, gdzie filmowiec przy wsparciu dziennikarza będzie tworzył materiały (filmy pokazujące ludzi, budowle kowarskie, wydarzenia, wspomnienia mieszkańców etc.). Materiały będą opisywane i archiwizowane – z zaznaczeniem osób występujących na zdjęciach, roku, miejsca powstania, tematu zdjęcia. W czasie projektu planowane jest zeskanowanie kilkunastu tysięcy fotografii, nagranie ok. 100 wywiadów i rozmów z ludźmi, stworzenie ok. 100 materiałów filmowych dokumentujących kowarskie budowle. W ramach współpracy z partnerami planuje się też stworzyć serię materiałów filmowych o działaniach prowadzonych w Czechach.

W ramach realizacji zadania przewidziane jest udzielenie zwrotnej pożyczki dla MOK na pokrycie wkładu środków europejskich. W roku 2019 kwota pożyczki to 325.761,00 zł, w roku 2020 udzielona pożyczka to kwota 174.814,00 zł, w roku 2021 planowana pożyczka w wysokości 176.159,00 zł. Łączna kwota udzielonych pożyczek to kwota 676.734,00 zł.

2. „Widziane obiektywem, przebyte szlakiem, wspólnie zatańczone a na koniec wyrzeźbione” wniosek nr CZ.11.4.120 /0.0/0.0/16_012/0001727. Projekt skierowany jest do uczniów Szkoły Podstawowej Nr 1, Szkoły Podstawowej Nr 3 oraz Zespołu Szkół Ogólnokształcących i łączy w sobie zarówno sport jak i sztukę. Dodatkowo poszerzony został o turystykę, fotografię i muzykę. W jego ramach do kowarskich szkół zakupione zostały profesjonalne aparaty fotograficzne oraz zestaw do aparatu i program komputerowy, które wykorzystywane będą do warsztatów fotograficznych a następnie w szkołach przez cały rok szkolny w trakcie kółek fotograficznych dla zainteresowanych uczniów. Zakup profesjonalnych aparatów fotograficznych oraz gruntowna i fachowa wiedza przyniesie korzyść w postaci nowych kompetencji uczniów. Realizacja zadania przewidziana jest na lata 2019-2020, w roku 2019 wykonano wydatki w wysokości 45.179,00 zł, w roku 2020 w kwocie 6.167,00 zł.

3. „Odkrywanie Polsko-Niemieckich Tradycji Piwowarskich” w ramach Programu Współpracy INTERREG Polska – Saksonia 2014-2020 współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w I osi priorytetowej. Projekt „Odkrywanie Polsko-Niemieckich Tradycji Piwowarskich” ma być realizowanych w okresie od 1 października 2019 r. do 30 czerwca 2021 r. w ramach Programu Współpracy INTERREG Polska-Saksonia 2014-2020. Dofinansowanie: 85%, wkład własny Gminy Miejskiej Kowary: 15%. Partnerzy projektu to Gmina Miejska Kowary oraz Zeitsprung Zittau gemeinnützige GmbH, Realizacja: Wydział Rozwoju Miasta, Miejska Biblioteka Publiczna w Kowarach oraz Stowarzyszenie Miłośników Kowar.

Główne cele i założenia projektu realizowane przez Gminę Miejską Kowary to:

1) Stworzenie „Centrum Wiedzy o Browarnictwie” w Kowarach w planowanej do uruchomienia

Filii Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Wojska Polskiego 4 w Kowarach, w tym kompleksowy remont pomieszczeń i przystosowanie wejścia do Centrum Wiedzy o Browarnictwie/Filii MBP dla osób niepełnosprawnych (podjazd); zakup mebli, wyposażenia i sprzętu gospodarczego; zakup systemu wystawienniczego z ramami i wykonanie stałej wystawy zdjęć przedstawiających dawne i obecne hotele, zajazdy, gospody itp. z Wojkowa; stworzenie biblioteczki o tematyce browarniczej; zakup sprzętu elektronicznego, projektora wraz z ekranem; digitalizacja elektronicznej bazy danych o piwowarstwie i pamiątkach browarniczych Kowar i Zittau oraz pogranicza polsko-niemiecko-czeskiego; wykonanie dużej rzeźbionej ławki (z postacią czytającego piwowara); wykonanie ścianki promocyjno-informacyjnej o projekcie, atrakcjach Kowar i Zittau oraz montaż przed budynkiem; zakup kamienia pamiątkowego i wygrawerowanie napisu: „Centrum Wiedzy o Browarnictwie” i „Filia MBP”.

2) Stworzenie „Mini Muzeum Piwowarstwa” w Kowarach w siedzibie Stowarzyszenia Miłośników Kowar przy ul. Górniczej 1 w Kowarach.

3) Odnowienie Źródełka „Jola” przy ul. Wojska Polskiego w Kowarach.

4) Działania promocyjne i informacyjne.

Całkowity budżet projektu wynosi: 723.702,00 zł wydatki bieżące w łącznej wysokości 371.011,00 zł oraz wydatki majątkowe w łącznej wysokości 352.691,00 zł ponoszone będą w latach 2020-2021.

4. „Wzrost jakości edukacji w Szkole Podstawowej Nr 3 im. Józefa Gielniaka w Kowarach”.

Realizacja przedsięwzięcia wynika z umowy o partnerstwie na rzecz realizacji projektu „Wzrost jakości edukacji w Szkole Podstawowej Nr 3 im. Józefa Gielniaka w Kowarach” RPDS.10.02.03-02-301/18 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 w ramach Osi Priorytetowej Edukacja Działania 10.2 Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji podstawowej, gimnazjalnej, ponadgimnazjalnej Poddziałania Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji podstawowej, gimnazjalnej, ponadgimnazjalnej – ZIT AJ.

Całkowita wartość projektu określona jest na kwotę 419.183,97 zł z tego:

1) Dla Partnera wiodącego tj. Fundacja Edukacji Przedszkolnej przypada kwota w wysokości 263.654,97 zł

2) Dla Partnera tj. Gminy Miejskiej Kowary przypada kwota 155.529,00 zł z tego kwota dofinansowania wynosi 128.585,00 zł, wkład własny (rzeczowy) wynosi 26.944,00 zł.

Zakłada się, że w okresie realizacji projektu w latach 2019-2020, w projekcie weźmie udział 194 uczniów oraz 24 nauczycieli ze Szkoły Podstawowej Nr 3, którzy realizować będą zajęcia dydaktyczno-wyrównawczych, warsztaty przedsiębiorczości, zajęcia pozalekcyjne (rajdy wycieczki), koła zainteresowań: teatralne, muzyczne, informatyczne, ekologiczno-przyrodnicze, plastyczne, językowe edukacja bezpieczeństwa, umiejętności uczenia się. W ramach projektu prowadzona będzie terapia psychologiczna, terapia logopedyczna, terapia pedagogiczna, socjoterapia, pomoc psychologiczno-pedagogiczna oraz świetlica dla dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym. (działania Gminy). W narzędzia do nauczania zostanie wyposażona szkolna pracownia geograficzna oraz pracownia komputerowa (działania partnera wiodącego).

W roku 2019 zrealizowane wydatki w wysokości 37.550,00 zł, na rok 2020 planuje się je w kwocie 91.035,00 zł.

5. Gmina Miejska Kowary w partnerstwie z Fundacją Zrównoważonego Rozwoju przystąpiła

do realizacji mikroprojektu „E-aktywni mieszkańcy w mieście Kowary” w ramach projektu „E-aktywni mieszkańcy województwa dolnośląskiego i lubuskiego”. Projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020, Oś. Priorytetowa nr 3 „Cyfrowe kompetencje społeczeństwa”, Działanie nr 3.1 „Działania szkoleniowe na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych”.

Pierwotny termin zakończenia projektu wskazywany był na 31 października 2019 r. jednak z uwagi na problemy z rekrutacją uczestników, wystąpiono o jego przedłużenie do 15 kwietnia 2020 r.

Projekt partnerski polega na podniesieniu kompetencji cyfrowych uczestników projektu poprzez przeprowadzenie szkoleń dla grupy ok. 150 osób w 7 tematycznych modułach tj: Rodzic w Internecie, Mój biznes w sieci, Moje finanse i transakcje w sieci, Działam w sieciach społecznościowych, Tworzę własną stronę internetową (BLOG), Rolnik w sieci, Kultura w sieci. Dodatkowo w ramach realizowanego projektu zakupione również zostaną komputery, które po zakończeniu szkoleń zostaną przekazane do kowarskich szkół.

6. „Renowacja elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 3 i przebudowa boiska sportowego Szkoły Podstawowej nr 3 oraz przebudowa bieżni i wyposażenie w oświetlenie Stadionu Miejskiego (etap I), oraz przebudowa mostu drogowego nr 5856 przy ul. Waryńskiego (115856D) w Kowarach” w zakresie prac na Stadionie Miejskim w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 dla Osi Priorytetowej 6 Infrastruktura spójności społecznej, Działanie 6.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów, Poddziałanie 6.3.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów – ZIT AJ, łączna wartość zadania to kwota 2.323.160,00 zł, w 2019 r. w związku z trwającym procesem inwestycyjnym i koniecznością wykonania uzupełniających robót dodatkowych rozliczanych poza projektem, wystąpiono do Urzędu Marszałkowskiego o wydłużenie terminu realizacji zadania i możliwość przeniesienia części robót budowlanych i idących za tym wydatków na rok 2020. Stąd w planie 2020 r. planowane wydatki w 687.300,00 zł.

3.4.1. Wydatki na programy, projekty lub zadania pozostałe

1. „Zimowe utrzymanie dróg, placów, chodników i parkingów na terenie Gminy Miejskiej Kowary” – realizacja w latach 2017-2020, łączne nakłady finansowe 1.046.100,00 zł, przy czym na rok 2020 r. przypada kwota 349.800,00 zł. W zakresie zimowego utrzymania były wykonywane następujące czynności mechaniczne i ręczne utrzymanie nawierzchni, w tym odśnieżanie, zwalczanie śliskości, stała gotowości do zimowego utrzymania - gotowości do prowadzenia akcji zimowej, która obejmowała w szczególności utrzymanie stałej, całodobowej gotowości sprzętu specjalistycznego, zapewnienie materiału do zimowego utrzymania, całodobową gotowość pracowników do prowadzenia akcji zimowej, w okresie braku pokrywy śnieżnej i opadów śniegu obowiązek: bieżącego oczyszczanie, ciągów pieszych, parkingów, jezdni, bieżącego sprzątnięcia centrum miasta.

2. „Modernizacja oświetlenia ulicznego oraz dobudowa nowych punktów oświetleniowych na terenie Gminy Miejskiej Kowary wraz z zapewnieniem finansowania” do kwoty długu Miasta Kowary.

Pierwotna realizacja zadania planowana była na 15 miesięcy od daty podpisania umowy

tj. na przełomie roku 2018 i 2019. Z uwagi na problemy z realizacją inwestycji, leżące po stronie wykonawcy, proces ten wydłużył się do czerwca 2020 r. Całkowity koszt realizacji inwestycji, w związku z przedłużającym się terminem jej realizacji, wzrósł do kwoty 2.912.219,36 zł, z tego koszty przygotowania inwestycji (mapy geodezyjne do celów projektowych, dokumentacja projektowa) to kwota 23.109,36 zł, wykonawstwo kwota 2.815.920,00 zł (płatność w 144 równych ratach od daty ukończenia inwestycji, pierwsza rata płatna w lipcu 2020 roku), nadzór inwestorski kwota 73.190,00 zł (płatność w 26 równych ratach począwszy od daty rozpoczęcia inwestycji), z tego kwota przypadająca na 2020 rok 234.660,00 zł. Z uwagi na formułę realizowanego zadania, która zakłada również finansowanie inwestycji i płatność za zrealizowane zadanie dopiero po zakończeniu inwestycji w 144 równych ratach (projekt umowy przewiduje możliwość skrócenia tego okresu) okres realizacji przedsięwzięcia planuje się do 2031 r..

3. „Przebudowa ciągów komunikacyjnych przy ul. Matejki wraz z budową kanalizacji deszczowej” – realizacja w latach 2017-2022, łączne nakłady finansowe to kwota 1.874.199,00 zł.

W roku 2017 została zawarta umowa na wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej zadania na kwotę 29.750,00 zł. Przedłożone kosztorysy opiewają łącznie na 1.765.234,00 zł. Pozostałe nakłady to wynagrodzenie inspektora nadzoru. Wykonanie zadania przewiduje się czterema etapami – pierwszy etap prac inwestycyjnych na łączną kwotę 578.508,38 zł wykonano w 2018 r. zakładał on wykonanie chodników przy ul. Matejki (odcinek od Kościoła do skrzyżowania z ul. Bielarską) oraz przebudowę ul. Bielarskiej na odcinku do wiaduktu. W roku 2019 planowano wykonać odcinek związany z przebudową drogi wewnętrznej (odcinek E-D) za łączną kwotę 260.000,00 zł tj. „Przebudowa ulic Słonecznej, Bielarskiej, Matejki oraz przebudowa dróg wewnętrznych i ciągów komunikacyjnych przy ul. Matejki i ul. Bielarskiej wraz z budową kanalizacji deszczowej – etap II” ostatecznie ten etap realizacji zadania przesunięto na rok 2023. W roku 2020 planuje się wykonać odcinek od ul. Bielarskiej do garaży przy ul. Słonecznej o wartości 380.000,00 zł. Do realizacji w latach 2021-2022 pozostaną drogi wewnętrzne odcinek A-I i C-B (ciągi piesze między budynkami) oraz część ul. Słonecznej.

Całość zadania polegająca na przebudowie istniejących odcinków dróg gminnych, dróg wewnętrznych oraz ciągów komunikacyjnych pieszych ma na celu poprawę parametrów technicznych jezdni, stanu nawierzchni ulic i chodników. Projektowane zagospodarowanie terenu zasadniczo powieli istniejący układ.

Powyższe zmiany wpłyną na zwiększenie bezpieczeństwa i płynności ruchu zarówno kierowców jak i pieszych, poprawią jego czytelność. Projektowane drogi, chodniki oraz miejsca postojowe dopasowane są do istniejącej na danym terenie zabudowy, ich parametry są zgodne ustaleniami obowiązującego dla tego terenu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Obszar planowanej inwestycji to długość jezdni dróg gminnych – 362,00 m, długość jezdni dróg wewnętrznych – 271,00 m, powierzchnia jezdni dróg gminnych – 2.060,00 m², powierzchnia jezdni dróg wewnętrznych – 1.077,00 m², powierzchnia chodników – 1.833,00 m, powierzchnia jezdni dróg manewrowych – 424,00m², powierzchnia miejsc postojowych – 711,00 m².

4. „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 366 w zakresie chodnika w miejscowości Kowary” –

zadanie realizowane w porozumieniu z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego. Chodnik ma powstać na odcinku ul. Zamkowej od skrzyżowania z ul. Ogrodową do skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 367. Zadanie realizowane w porozumieniu z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego zgodnie z Uchwałą Nr XIII/79/19 Rady Miejskiej w Kowarach

z dnia 24 października 2019 r. w sprawie udzielenia pomocy rzeczowej Województwu Dolnośląskiemu oraz przyjęcia do realizacji zadania pn.: „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 366 w zakresie chodnika w miejscowości Kowary ”Inwestycja realizowana będzie w latach 2020-2021 przy dofinansowaniu ze środków Województwa Dolnośląskiego (od 30% do 60%). Dofinansowanie zależne jest od wykonania dokumentacji projektowej, której koszt musi zostać pokryty ze środków własnych Gminy Miejskiej Kowary. Termin wykonania dokumentacji i przepływy finansowe z nią związane planowane są na rok 2020. W oparciu o wykonaną dokumentację zawierającą m.in. kosztorys inwestorski przedsięwzięcie zostanie skorygowane o kwoty realizacji inwestycji.

5. Zagospodarowanie terenu przy ul. Jagiellońskiej w Kowarach – realizację zadania zakłada się do 2022 roku, a łączne nakłady finansowe obejmują koszty opracowania dokumentacji projektowej w wysokości 15.000,00 zł oraz przewidywane koszty robót budowlanych w wysokości 1.055.000,00 zł. Projektowane zagospodarowanie terenu obejmuje przebudowę istniejącej drogi, dróg wewnętrznych oraz ciągów komunikacyjnych pieszych ma na celu poprawę parametrów technicznych jezdni, stanu nawierzchni ulic i chodników. Zmianie ulegać ma zagospodarowanie w rejonie budynków 3, 5 i 7 przy ul. Jagiellońskiej. Projektowana nowa droga ul. Jagiellońskiej przebiega obecną trasą, w rejonie zabudowy wielorodzinnej projektuje się budowę miejsc postojowych wraz z drogami manewrowymi. Cały teren ma mieć odwodnienie powierzchniowe na tereny zielone. Planowana inwestycja ma wpłynąć na poprawę bezpieczeństwa i płynność ruchu kierowców i pieszych.

6. Przebudowa przepływowego zbiornika retencyjnego „Kowary” na potoku Bystra w Kowarach posadowionego na działce nr 186/41/, obręb geodezyjny Kowary 0,001 – całkowity koszt realizacji zadania to kwota 2.724.615,21 zł i obejmuje ona koszty wykonanej w 2018 r. dokumentacji w wysokości 54.698,10 zł oraz koszty prac prowadzonych na zbiorniku oszacowanych w wysokości 2.669.917,11 zł. Z uwagi na znaczny koszt inwestycji, jej realizację rozłożono na 5 lat począwszy od 2021 r. Zakres prac do wykonania wynikający z decyzji Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego we Wrocławiu to m.in.: naprawa skorodowanych betonowych płyt ekranu zapory, przywrócenie ciągłości i szczelności dylatacji płyt ekranu zapory, naprawa konstrukcji wylotów drenażu zapory wraz z oczyszczeniem i odmuleniem rowu opaskowego, naprawa odpadającej okładziny betonowej na czołowej ścianie niecki wpadowej przelewu powierzchniowego wraz z zabezpieczeniem pozostałych powierzchni przed korozją, naprawa skorodowanych betonów przelewu bocznego wraz z wyposażeniem budowli w zasuwę odcinającą przepływy i uzupełnieniem obarierowania, naprawę komory ujęcia wody w zakresie skorodowanych i zwiędniętych betonów, naprawa wieży upustów dennych w zakresie konstrukcji betonowych oraz uzupełnienie poszycia pomostu roboczego, naprawa płyty wierzchniej mostu nad częścią kaskadową zapory, naprawę układu 5 progów kaskadowych, stanowiących konstrukcję dolnego stanowiska zbiornika, oczyszczenie z korozji biologicznej i uzupełnienie wypraw betonowych parapetów murów oporowych – kaskady oraz odcinka wlotu potoku Kalnica w miejscach zniszczeń, czyszczenie z naniesionego rumowiska oraz usunięcie porostu drzew z dolnego odcinka koryta, naprawę i uzupełnienie sieci kontrolno-pomiarowej zbiornika w zakresie montażu łąt wodowskazowych wraz z udrożnieniem i uzupełnieniem istniejących piezometrów i studni piezometrycznych.

7. Projekt i montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku Miejskiej Służby Ratowniczej, Zespołu Szkół Ogólnokształcących, Miejskiego Ośrodka Pomocy oraz Miejskiego Ośrodka Kultury. Łączna wartość zadania szacowana jest na kwotę 1.000.000,00 zł z czego na rok 2020 planuje się wydatki w wysokości 420.000,00 zł. 1. Planowane lokalizacje paneli fotowoltaicznych:

- a) Miejski Ośrodek Kultury, na dachu budynku o pow. 1100 m², panele o mocy do 50 KW,
- b) Zespół Szkół Ogólnokształcących, na dachu budynku o pow. 2167 m², panele o mocy do 50 KW,
- c) Miejska Służba Ratownicza w Kowarach, na dachu budynku o pow. 362 m², panele o mocy do 50 KW,
- d) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, na dachu budynku o pow. 800 m², panele o mocy do 50 KW.

Produkowana energia elektryczna będzie zużywana przez te jednostki, a nadwyżka trafi do sieci z przeznaczeniem na oświetlenie uliczne miasta.

Aktualnie trwają prace przygotowawcze: sprawdzanie wyporności dachów budynków i uzgodnienia z Konserwatorem Zabytków. Gmina ubiegać się będzie o dofinansowanie zadania ze środków zewnętrznych w wysokości 85 % wartości zadania. Dofinansowanie odbywać się będzie na zasadzie refundacji.

3.5 . Wieloletnia prognoza finansowa. Podstawowe wskaźniki:

3.5.1.Harmonogram wykupu obligacji

Harmonogram wykupu obligacji w latach 2019-2026 przedstawia tabela

Seria	Data emisji	Data wykupu	Liczba obligacji	Nominał	Wartość obligacji
F11	05.12.2011	05.12.2020	1 000	1 000	1 000 000
A12	16.03.2012	16.03.2021	1 000	1 000	1 000 000
B12	30.03.2012	30.03.2022	1 000	1 000	1 000 000
C12	30.03.2012	30.03.2023	1 000	1 000	1 000 000
B11	30.06.2011	30.06.2024	1 000	1 000	1 000 000
A13	20.12.2013	20.12.2025	1 000	1 000	1 000 000
C11	30.06.2011	30.06.2026	1 000	1 000	1 000 000
Ogółem					7 000 000

3.5.2. Planowana spłata zaciągniętych kwot pożyczki

Planowana spłata zaciągniętych kwot pożyczki rozpoczęła się w roku 2019, a następować będzie do roku 2022 co prezentuje poniższa tabela.

Pożyczka z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu-plan spłaty				
Nr umowy	umowa123/P/OA/JG/2018	umowa212/P/OA/JG/2018 aneks1	Razem	Data spłaty
Data zawarcia	28.06.2018	21.09.2018/23.11.2018		

2019	12 500,00	9 500,00	22 000,00	15-03-2019 spłacono
	12 500,00	9 500,00	22 000,00	14-06-2019 spłacono
	12 500,00	9 500,00	22 000,00	13-09-2019 spłacono
	12 500,00	9 500,00	22 000,00	13-12-2019 spłacono
	50 000,00	38 000,00	88 000,00	x
2020	12 500,00	9 500,00	22 000,00	13-03-2020
	12 500,00	9 500,00	22 000,00	15-06-2020
	12 500,00	9 500,00	22 000,00	15-09-2020
	12 500,00	9 500,00	22 000,00	15-12-2020
	50 000,00	38 000,00	88 000,00	x
2021	12 500,00	9 500,00	22 000,00	15-03-2021
	12 500,00	9 500,00	22 000,00	15-06-2021
	12 500,00	9 500,00	22 000,00	15-09-2021
	12 500,00	9 500,00	22 000,00	13-12-2021
	50 000,00	38 000,00	88 000,00	x
2022	12 500,00	9 500,00	22 000,00	15-03-2022
	12 500,00	9 500,00	22 000,00	15-06-2022
	12 500,00	4674,50	14424,50	15-09-2022
	9 750,00	x	x	15-12-2022
	47 250,00	23674,50	70924,50	x
Razem	197 250,00	137674,50	334.924,50	x

Gminawmomenciespłaty50%kosztówpożyczkitj.podkoniec2020rokumożeubiegaćsięoumorzeniepozostałychratpożyczki.

3.5.3. Pożyczki udzielone z budżetu Gminy Miejskiej Kowary

W 2019 r. Gmina podpisała umowę pożyczki z Miejskim Ośrodkiem Kultury na finansowanie zadania realizowanego z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej pn. „Ocalmy pamięć Karkonoszy!” kwota rozchodów na ten cel wynosiła 325.761,00 zł, łącznie na realizację projektu przeznaczona ma być kwota 676.734,00 zł zwrotnej pożyczki, przy czym w roku 2020 będzie to 174.814,00 zł. Spłata planowana jest w latach następnych. Jednocześnie MOK, w związku z uzyskaniem dofinansowania do projektu „Społeczno-muzyczna integracja na styku granic – BIG BAND`owe muzykowanie mieszkańców Kowar i Vrchlabi”, zwrócił się z wnioskiem o udzielenie kolejnej pożyczki w łącznej wysokości 79.690,00 zł. Kwoty rozchodów i przychodów związanych z realizacją powyższych projektów prezentuje tabela.

Pożyczki udzielone dla Miejskiego Ośrodka Kultury na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej						
Rozchody		2019	2020	2021	2022	Razem
1.	„Ocalmy pamięć Karkonoszy!”	325 761,00	174 814,00	176 159,00	0,00	676 734,00
2.	„Społeczno-muzyczna	37 508,00	42 182,00	0,00	0,00	79 690,00

	integracja na styku granic..."					
	Razem	363 269,00	216 996,00	176 159,00	0,00	756 424,00
Przychody		2019	2020	2021	2022	Razem
1.	„Ocalmy pamięć Karkonoszy!”	37 338,00	337 227,00	178 446,00	123 723,00	676 734,00
2.	„Społeczno-muzyczna integracja na styku granic..."	0,00	0,00	79 690,00	0,00	79 690,00
	Razem	37 338,00	337 227,00	258 136,00	123 723,00	756 424,00

3.5.4. Prognoza limitu zadłużenia na najbliższe lata (wzór z art.243);

L.p	Rok	Kwota długu	wydatki na obsługę długu, w tym:	Dopuszczalny limit spłaty z art. 243u.1
1	2018	8.334.924,50	233.032,29	-
2	2019	7.247.414,50	226.891,18	-
3	2020	8.857.514,50	209.000,00	11,93%
4	2021	7.534.854,50	167.534,00	7,96%
5	2022	6.229.270,00	138.979,00	7,14%
6	2023	4.994.610,00	106.122,00	6,97%
7	2024	3.759.950,00	78.492,00	10,34%
8	2025	2.525.290,00	63.681,00	10,85%
9	2026	1.290.630,00	16.817,00	6,28%
10	2027	1.055.970,00	0,00	6,02%
11	2028	821.310,00	0,00	7,48%
12	2029	586.650,00	0,00	7,66%
13	2030	351.990,00	0,00	7,62%
14	2031	117.330,00	0,00	7,58%

3.6. Podsumowanie

W stosunku do 2019 r. wydatki ogółem wzrosły o 3.594.676,01 zł tj. o 8,56%, przy czym:

- wydatki bieżące wzrosły o kwotę 2.926.105,93 zł tj. o 7,78%,
- wydatki majątkowe wzrosły się o kwotę 668.570,08 zł tj. o 15,32%.

W zakresie wydatków bieżących zrealizowanych w wysokości 40.546.933,88 zł:

- wydatki jednostek budżetowych wyniosły 24.582.383,38 zł, w tym:
- wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń wyniosły 14.041.573,32 zł (bez wydatków poniesionych na ten cel w wysokości 228.928,32 zł, a związanych z realizacją programów z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3),
- wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań wyniosły 10.540.810,06 zł,
- dotacje na zadania bieżące kształtowały się na poziomie 2.217.306,42 zł,
- świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 12.855.138,07 zł,
- wydatki na obsługę długu wyniosły 226.891,18 zł,

- na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ukształtowały się na poziomie 320.552,91 zł.

Podstawową pozycją pod względem wielkości wydatków budżetu Miasta stanowiły wydatki poniesione na:

oświatę i wychowanie – 12.540.807,73 zł,

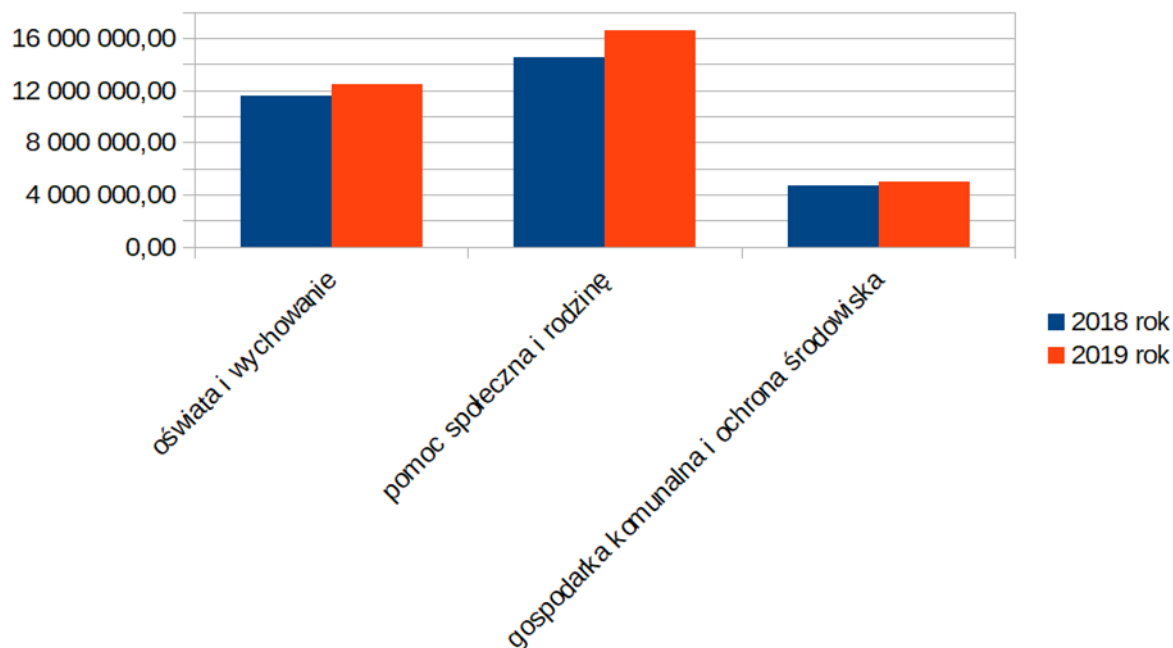
pomoc społeczną i rodzinę – 16.608.423,10 zł

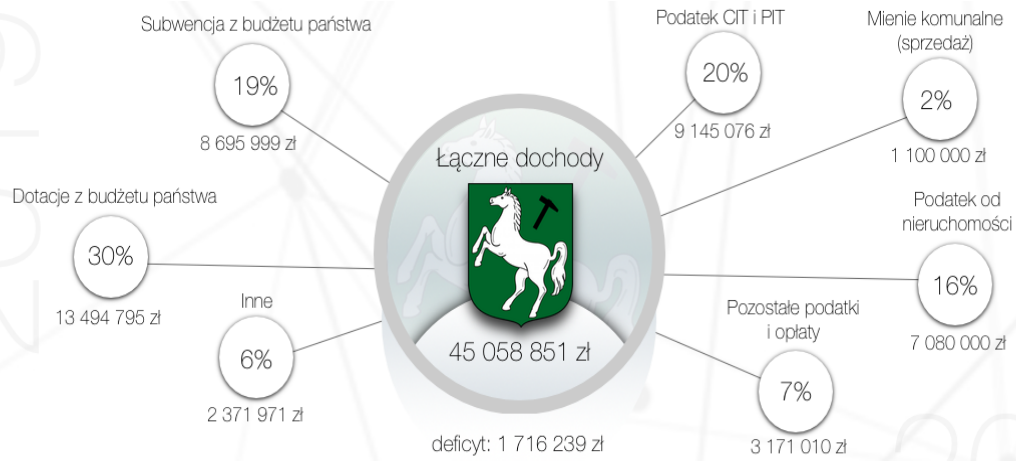
gospodarkę komunalną i ochronę środowiska – 5.077.968,14 zł.

Wyszczególnienie	2018	2019	Wzrost	%
oświata i wychowanie	11 650 499,34	12 540 807,73	890 308,39	7,64
pomoc społeczna i rodzina	14 554 768,89	16 608 423,10	2 053 654,21	14,11
gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4 753 536,95	5 077 968,14	324 431,19	6,83

W stosunku do 2018 r. wydatki na te cele:

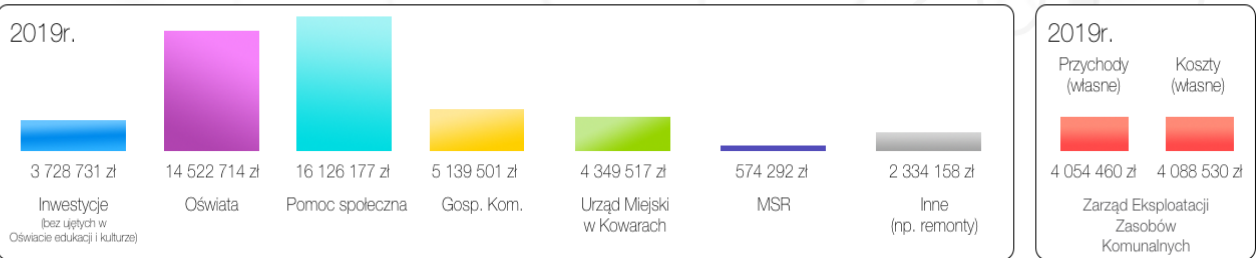
- na oświatę i wychowanie - wzrosły o kwotę 890.308,39 zł (tj. o 7,64%),
- na pomoc społeczną i rodzinę - wzrosły się o kwotę 2.053.654,21 zł (tj. o 14,11%),
- na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska - zwiększyły się o kwotę 324.431,19 zł (tj. o 6,83%).

Wydatki

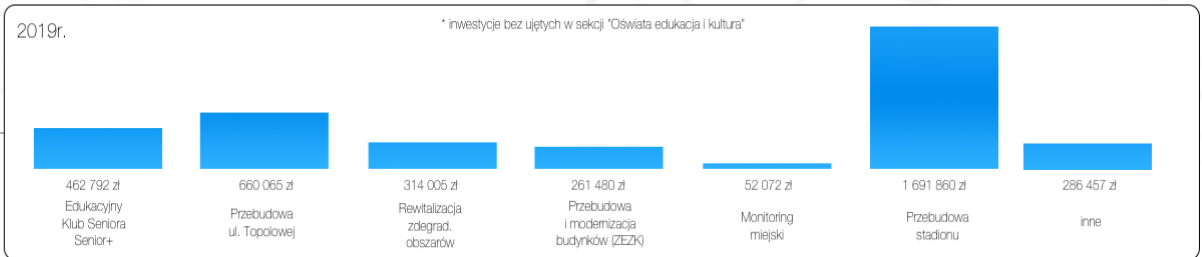
46 775 090 zł

Inwestycje

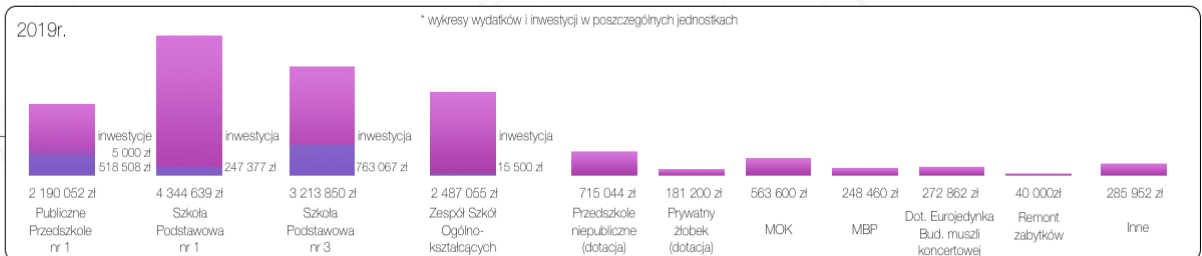
3 728 731 zł

(bez ujętych w Oświacie edukacji i kulturze)

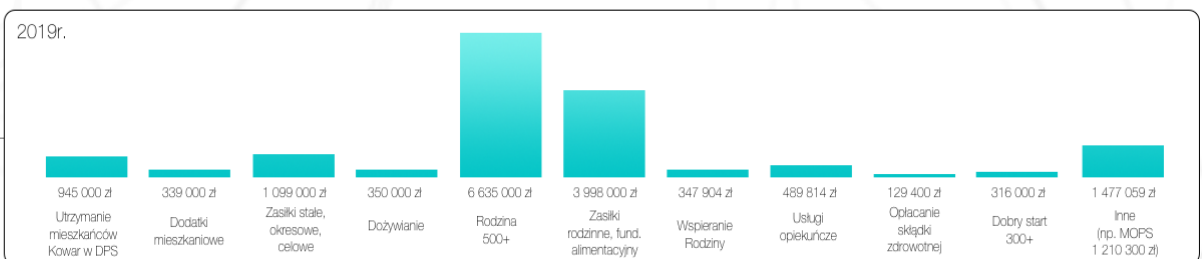
Oświata edukacja i kultura

14 542 714 zł

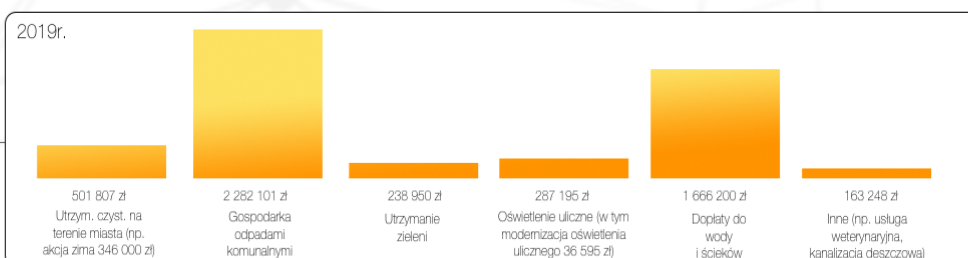
Pomoc Społeczna

16 126 177 zł

Gospodarka kom. i ochrona środowiska

5 139 501 zł

Szczegółowe informacje na temat budżetu znajdują się w "Projekcie Uchwały Budżetowej dla Miasta Kowary na rok 2019r." www.bip.kowary.pl

IV. Informacja o stanie mienia komunalnego w roku 2019

4.1. Mienie komunalne

Mienie komunalne, zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, to własność i inne prawa majątkowe należące do poszczególnych gmin i ich związków oraz mienie innych gminnych osób prawnych, w tym przedsiębiorstw.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2018r. poz. 2204 z późn. zm.). Do gminnego zasobu nieruchomości należą nieruchomości, które stanowią przedmiot własności gminy i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste, oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego gminy.

4.2. Powierzchnia i wartość gruntów stanowiących własność gminy

Łączna powierzchnia gruntów komunalnych Gminy Kowary wynosi: **316,0872 ha** o wartości: **20 409 309,47 zł**. Łączna powierzchnia gruntów komunalnych oddanych w użytkowanie wieczyste wynosi: **32,9733 ha** o łącznej wartości: **3 263 804,41 zł**. Łączna powierzchnia gruntów stanowiących własność Gminy Kowary w tym oddanych w użytkowanie wieczyste osobom fizycznym oraz prawnym wynosi: **349,8857 ha** o łącznej wartości: **23 083 215, 49 zł**.

Mieniem komunalnym zarządzają lub administrują jego bezpośredni dysponenti, wśród których wyszczególnia się następujące podmioty:

- jednostki organizacyjne realizujące zadania z zakresu:

- edukacji publicznej (przedszkola i szkoły podstawowe);
- pomocy społecznej;
- użyteczności publicznej, których nie realizują jednostki organizacyjne
- wyszczególnione powyżej, a także inne gminne osoby prawne (urząd miejski);

- samorządowe instytucje kultury;

- spółki z udziałem gminy;

- usługodawcy zewnętrzni działający na zasadach rynkowych na podstawie zawieranych umów o charakterze cywilno-prawnym, przy zachowaniu przepisów prawa dotyczących zamówień publicznych i udzielania pomocy publicznej lub w trybie konkursu na realizację zadania publicznego, np. klub sportowy.

4.3. Gospodarka nieruchomościami

4.3.1. Nieruchomości stanowiące majątek miasta

Nieruchomości stanowiące majątek gminy są przede wszystkim przedmiotem sprzedaży, zamiany, oddania w użytkowanie wieczyste, w najem lub dzierżawę. Dochody uzyskane z obrotu nieruchomościami stanowią część dochodu budżetu gminy, który w roku 2019 wyniósł **1 286 530,84 zł**

Zarówno ustawa o gospodarce nieruchomościami jak i ustawa o samorządzie gminnym przewiduje

także możliwość nabycia mienia komunalnego w wyniku własnej działalności gospodarczej oraz przez inne czynności prawne.

W 2019 r. zasób gminy powiększył się o grunty o łącznej powierzchni 0,5406 ha i wartości 189.400,00 zł przejęte od osoby prywatnej na realizację infrastruktury technicznej – drogi dojazdowe, drogi i ulice lokalne.

4.3.2. Plan wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy Miejskiej Kowary

Zarządzeniem numer 79/2019 z dnia 30 maja 2019 r. Burmistrz Miasta Kowary przyjął Plan wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy Miejskiej Kowary.

Plan wykorzystania zasobu Gminy Miejskiej Kowary 2019-2021 składa się z informacji o:

- stanie mienia Gminy Miejskiej Kowary;
- udostępnianiu nieruchomości z zasobu oraz nabywaniu nieruchomości do zasobu gminy
- prognozowanych wydatkach związanych z udostępnianiem nieruchomości z zasobu oraz nabywaniem nieruchomości do zasobu;
- prognozowanych wpływach osiągniętych z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste oraz opłat z tytułu trwałego zarządu nieruchomości;
- prognozowanych aktualizacji opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gminnych oddanych w użytkowanie wieczyste oraz opłat z tytułu trwałego zarządu nieruchomości;
- prognozowanym zagospodarowaniu nieruchomości Gminy Miejskiej Kowary.

Łączna powierzchnia gruntów komunalnych oddanych w dzierżawę i użyczenie na dzień 31 grudnia 2019r. wynosi **135,7246 ha** (w tym dzierżawa 83,1202 ha oraz użytkowanie 52,6044 ha).

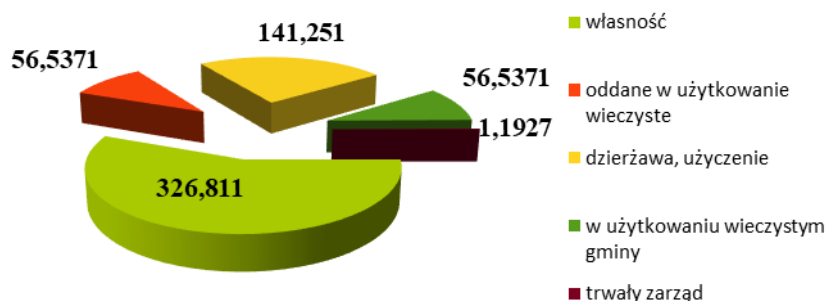
Dochód za okres **od 31 grudnia 2018 r. do dnia 31 grudnia 2019 r.** z tytułu:

- czynszów dzierżawnych wyniósł **149 894,43 zł.**
- opłaty z tytułu użyczenia gruntu wyniósł **8.996,78 zł**
- opłaty z tytułu ustanowienia trwałego zarządu (1,1927 ha) wyniósł **1.329,16 zł**

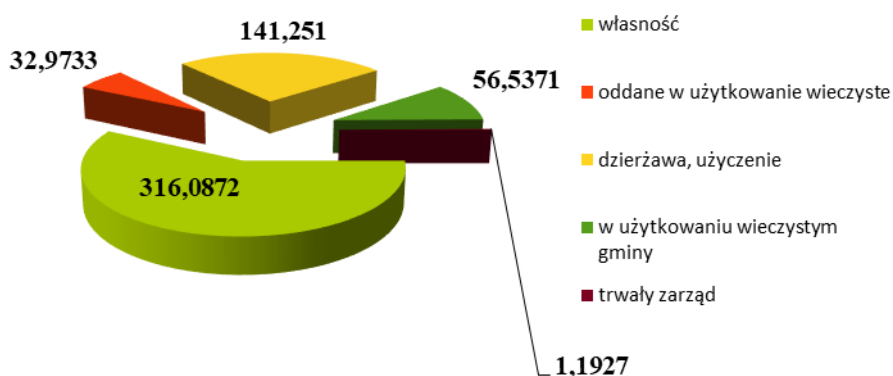
W okresie od 31.12.2018 r. do 31.12.2019 r. gmina oddała w dzierżawę grunty o łącznej powierzchni **2,4688 ha.**

Powyższe dane przedstawione zostały w sposób graficzny (wykres nr 2).

Wykres nr 1 rok 2018 rok

Wykres nr 2 2019 rok

4.3.3. Użytkowanie wieczyste

W związku z wejściem w życie 13 lutego 2019r. ustawy z dnia 31 stycznia 2019r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami (...) zgodnie z art. 72 ust. 3 pkt 3b zmianie uległa stawka procentowa opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego gruntów, na których są położone garaże. Zmiana stawki procentowej z 3% na 1% powoduje zmianę opłaty z tytułu użytkowania wieczystego dla **232 nieruchomości**.

W okresie od dnia 01.01.2019 r. do dnia 31.12.2019 r.:

- na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 139) przekształceniu uległo **250 nieruchomości** o łącznej powierzchni **21,3861 ha**.

- na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości (t.j. Dz.U. 2019 r. poz. 1314) przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności uległy **4 nieruchomości** o łącznej powierzchni **74 m²** gruntu. Dochód Gminy Kowary z tego tytułu wyniósł: **3 780,00 zł.**

4.3.4. Zmiany w stanie mienia komunalnego od dnia 31 grudnia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2019 r.

I. Przyjęcie gruntów do zasobu gminy od dnia 31 grudnia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2019 r.

W okresie od 31 grudnia 2018 r. do 31 grudnia 2019 r. gmina przyjęła do zasobu nieruchomości 5 działek o łącznej powierzchni 0,5406 ha i wartości 189.400,00 zł w tym działki numer:

- 466/1 o pow. 0,0752 ha obr. 0003 o wartości: 26 100,00 zł
- 466/2 o pow. 0,2597 ha obr. 0003 o wartości: 96 000,00 zł
- 466/3 o pow. 0,0916 ha obr. 0003 o wartości: 29 100,00 zł
- 496/1 o pow. 0,0819 ha obr. 0003 o wartości: 27 300,00 zł
- 496/2 o pow. 0,0322 ha obr. 0003 o wartości: 10 900,00 zł

W/w działki przejęte zostały przez gminę od osoby fizycznej pod tereny dróg dojazdowych, dróg i ulic lokalnych.

I. Sprzedaż nieruchomości w okresie od dnia 31 grudnia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2019r.

Od dnia 31 grudnia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2019 r. Burmistrz Miasta Kowary dokonał zbycia nieruchomości wchodzących w skład mienia komunalnego w tym:

- 1 nieruchomość zabudowana o wartości: **16 160,00 zł**
- 11 nieruchomości niezabudowanych o wartości: **678 790,00 zł**
- 33 lokali mieszkalnych wraz z gruntem o wartości: **92 767,20 zł**
- 2 nieruchomości zabudowane garażem o wartości: **17 100,00 zł**
- 6 nieruchomości na poprawę warunków zagospodarowania o wartości: **22 240,00 zł**
- 1 lokal użytkowy garaż o wartości: **12 060,00 zł**
- 1 lokal użytkowy wraz z gruntem zbywany na rzecz najemcy o wartości: **21 210,00 zł**
- 1 nieruchomość zabudowana budynkiem gospodarczym: **4 800, 00 zł**
- 1 lokal mieszkalny zbywany w drodze zamiany o wartości: **15 200,00 zł**

Łączny dochód ze sprzedaży majątku: 880 327,30 zł

Dochód gminy stanowi również:

- roczna opłata z tytułu użytkowania wieczystego, która wyniosła: **50,259,00 zł**
- opłata przekształceniowa, która wyniosła: **191 944,17 zł**

Łączny dochód ze sprzedaży majątku 2018: 746.441,17 zł

Łączny dochód z mienia w 2019 : 1 286 530,84 zł

4.4. Realizacja wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kowary w 2019 roku

W 2019 roku zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej był realizowany wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem miasta Kowary

1. Na dzień 01.01.2019r. w zarządzie Zarządu Eksploatacji Zasobów Komunalnych w Kowarach pozostawały 63 budynki 100% gminne o ogólnej powierzchni użytkowej 13.380 m². W budynkach wspólnot mieszkaniowych, w których gmina posiada udziały, znajdowało się 507 lokali o łącznej powierzchni 19 813 m². Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia w m ²	Ilość lokali
1.	Budynki stanowiące wyłączną własność Gminy zarządzane przez ZEJK w Kowarach w tym:	13 380	63 budynki
a)	Lokale zarządzane przez ZEJK w Kowarach	13 380	334
	A)lokale mieszkalne	12 570	299
	w tym: lokale socjalne	1 515	53
	B)lokale użytkowe	359	6
	C)pozostałe lokale (pomieszczenia gospodarcze , garaże)	451	29
2.	Lokale gminne w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych zarządzanych przez ZEJK, w tym;	15 452	392
	A)lokale mieszkalne	13 896	321
	B)lokale użytkowe	958	15
	C)pozostałe lokale	598	56
3.	Lokale gminne w budynkach WM w obcym zarządzie , w tym:	4 361	115
	A)lokale mieszkalne	3 150	73
	B)lokale użytkowe	750	9
	C)pozostałe lokale (pomieszczenia gospodarcze, garaże)	461	33

:

4.4.1. Mieszkaniowy zasób Gminy

Stan na 31.12.2019 roku wyglądał następująco

4.4.1.1 Powierzchnia zasobów:

Ogólna powierzchnia gminnych zasobów mieszkaniowych wynosi 27 567 m² z czego:

-w budynkach stanowiących wyłączną własność Miasta : 12 089 m²

-w budynkach wspólnot mieszkaniowych z udziałem Miasta: 15 474 m²

4.4.1.2. Stan zasobów i sposób zarządzania:

liczba lokali gminnych:

- mieszkalnych: 648 o powierzchni 27563 m², zlokalizowanych w 212 budynkach

-użytkowych: 34 o powierzchni 2112 m², zlokalizowanych w 34 budynkach.

liczba lokali gminnych w budynkach stanowiących wyłączną własność gminy:

- mieszkalnych: 287 o powierzchni 12089 m² zlokalizowanych w 60 budynkach

-użytkowych: 6 o powierzchni 363 m² zlokalizowanych w 6 budynkach

liczba lokali gminnych w budynkach wspólnot mieszkaniowych z zarządem ZEJK:

- mieszkalnych: 294 o powierzchni 12568 m² zlokalizowanych w 116 budynkach

-użytkowych: 17 o powierzchni 956 m² zlokalizowanych w 16 budynkach

liczba gminnych lokali w budynkach wspólnot mieszkaniowych z obcym zarządem:

- mieszkalnych: 67 o powierzchni 2906 m² zlokalizowanych w 36 budynkach

- użytkowych: 11 o powierzchni 793 m² zlokalizowanych w 9 budynkach

liczba lokali socjalnych: 45 o powierzchni 1356 m² zlokalizowanych w 18 budynkach

Na koniec 2019 w zarządzie ZEJK było 648 lokali mieszkalnych, w tym 45 lokali socjalnych 34 lokali użytkowych (dwa lokale użytkowe oddano w najem na magazyny, jeden lokal użytkowy przekazano w najem Fundacji i jeden Stowarzyszeniu).

Zmniejszyła się ilość umów na lokale socjalne o 8 , ze względu na wzrost dochodów gospodarstwa domowego przez najemców.

Stan zasobów lokali mieszkalnych w zarządzie ZEJK zmniejszył się o 45 ze względu na wykup lokali przez najemców:

- lokale w budynkach 100% gminne - 12

- lokale we wspólnotach mieszkaniowych zarządzanych przez ZEJK - 27

- lokale w zarządzie obcym - 6

ZEJK wykonuje również usługę komercyjnego zarządzania wspólnotami, gdzie nie ma żadnego udziału Gminy. I tak liczba takich wspólnot:

- w roku 2015 wynosiła 13,
- w roku 2016 wynosiła 18,
- w roku 2019 wynosiła już 26- gdzie ZEJK otrzymywał wynagrodzenie za zarządzanie taką
- wspólnotą, łącznie przychody z tego tytułu wynosiły w roku 2019 średnio 5199,82zł miesięcznie.

Sam zakres wykonywania obowiązków „zarządcy nieruchomości” jest dla ZEJK mało opłacalny. Stawki komercyjne za m², jakie Zakład określił i je pobiera są bardzo niskie i wynoszą do 0,45 zł/m² do 0,60zł/m² przy stawkach zarządców komercyjnych na terenie miasta rzędu 0,8 zł 1,2 zł .

Mieszkaniowy zasób Gminy na dzień 31.12.2019r. przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia w m ²	Ilość lokali
1.	Budynki stanowiące wyłączną własność Gminy zarządzane przez ZEJK w Kowarach w tym:	12903	60 budynków
a)	Lokale zarządzane przez ZEJK w Kowarach	12 089	322
	A)lokale mieszkalne	12 089	287
	w tym: lokale socjalne	1 356	45
	B)lokale użytkowe	363	6
	C)pozostałe lokale (pomieszczenia gospodarcze , garaże)	451	29
2.	Lokale gminne w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych zarządzanych przez ZEJK, w tym;	14122	367
	A)lokale mieszkalne	12 568	294
	B)lokale użytkowe	956	17
	C)pozostałe lokale	598	56
3.	Lokale gminne w budynkach WM w obcym zarządzie , w tym:	4160	111
	A)lokale mieszkalne	2 906	67
	B)lokale użytkowe	793	11
	C)pozostałe lokale (pomieszczenia gospodarcze, garaże)	461	33

6. Tabela prognozy ilości i stanu technicznego zasobu

Rok	Ilość lokali komunalnych	Ilość lokali socjalnych	Prognoza stanu technicznego zasobu komunalnego			Prognoza stanu technicznego zasobu socjalnego			Prognoza stanu technicznego zasobu komunalnego w %			Prognoza stanu technicznego zasobu socjalnego w %		
			Dobry	Zadawalający	Mierny	Dobry	Zadawalający	Mierny	Dobry	Zadawalający	Mierny	Dobry	Zadawalający	Mierny
2015	813	53	293	455	65	15	28	10	36	56	8	28,3	52,8	18,9
2016	783	60	278	450	55	25	25	10	35,5	57,5	7	41,7	41,7	16,7
2017	753	67	300	408	45	30	27	10	39,8	54,2	6	44,8	40,3	14,9
2018	743	73	315	393	35	34	32	7	42,4	52,9	4,7	46,6	43,8	9,6
2019	713	80	335	358	20	38	37	5	47	50,2	2,8	47,5	46,3	6,3
2020	703	84	355	343	5	47	37	0	50,5	48,8	0,7	56	44	0

źródło: Uchwała Nr XXII/109/16 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 18 marca 2016 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kowary na lata 2016-2020

4.2.2. Społeczna Komisja Mieszkaniowa

Społeczna Komisja Mieszkaniowa jest organem doradczym, którego zadaniem jest rozpatrywanie wniosków mieszkańców o przydział lokali mieszkalnych. Tak wyglądała praca komisji w latach 2018-2019.

ROK 2019:

1) Liczba złożonych wniosków o wynajem lokali – 85.

2) Liczba osób mających w 2019 roku pierwszeństwo do wynajmu lokali – 38, w tym:

Liczba osób zakwalifikowanych do otrzymania propozycji lokalu do remontu w zakresie własnym – 26. Propozycje lokali do remontu otrzymały wszystkie zakwalifikowane osoby, 9 wnioskodawców przyjęło propozycje.

Liczba osób mających pierwszeństwo do wynajmu lokalu mieszkalnego – 7. Spośród nich 4 osoby przyjęły ofertę.

Liczba osób mających pierwszeństwo do najmu socjalnego lokalu – 5. Wszystkie osoby przyjęły ofertę.

4.2.3. Zestawienie poniesionych kosztów związanych z zasobem mieszkaniowym administrowanym przez ZEJK Kowary.

Koszty na rok 2019 zaplanowano w wysokości 4.088.530,00 zł. W analizowanym okresie zostały zrealizowane w wysokości 4.329.313,83 zł, co stanowi 96,96 % planowanej wielkości.

Wykonanie kosztów w 2019 roku przedstawia poniższa tabela:

KOSZTY				
§	Wyszczególnienie	Plan roczny	Wykonanie	%
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	8 300,00	6 493,24	78,23
4010	Wynagrodzenia osobowe	996 670,00	996 503,65	99,98
4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	74 570,00	64 787,26	86,88
4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	156 880,00	156 316,43	99,64
4120	Składki na Fundusz Pracy	17 450,00	12 832,87	73,54
4170	Wynagrodzenia bezosobowe	6 000,00	0,00	0,00
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	156 100,00	137 002,21	87,77
4260	Zakup energii	1 028 700,00	1 019 796,42	99,13

4270	Zakup usług remontowych	306 683,00	300 507,80	97,99
4280	Zakup usług zdrowotnych	3 600,00	3 181,00	88,36
4300	Zakup usług pozostałych	1 013 050,00	1 012 970,88	99,99
4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	13 410,00	7 623,79	56,85
4390	Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	30 000,00	6 040,99	20,14
4410	Podróże służbowe krajowe	13 330,00	10 389,25	77,94
4430	Różne opłaty i składki	27 000,00	26 826,70	99,36
4440	Odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjal.	25 717,00	25 616,97	99,61
4480	Podatek od nieruchomości	133 050,00	123 324,00	92,69
4610	Koszty postępowania sądowego, egzekucyjnego	64 740,00	43 951,03	67,89
4670	Odsetki od nieterminowych wpłat podatku od nieruchomości	0,00	1 207,00	
4700	Szkolenie pracowników	13 280,00	8 974,13	67,58
	Podsumowanie	4 088 530,00	3 964 345,62	96,96
	Amortyzacja	x	254 481,24	
	Inne zmniejszenia	x	110 486,97	
	Ogółem	4 088 530,00	4 329 313,83	

W 2019 roku w ZEJK średnie zatrudnienie wynosiło 20,8 osób. Na 31.12.2019 r. zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty wynosiło 19,05. W tym jedna osoba zatrudniona w niepełnym wymiarze tj. $\frac{3}{4}$ etatu.

Uwzględniając zmiany planów na 2019 rok w § 4010 – wynagrodzenia związanej z przejściem dwóch pracowników do obsługi cmentarzy komunalnych od miesiąca grudnia 2019 planowane przeciętne wynagrodzenie ustalono w wysokości 3.796,61 zł. Przeciętne wynagrodzenie bez dodatkowego wynagrodzenia rocznego wynosi 3.481,59 zł za rok 2019, natomiast przeciętne wynagrodzenie z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym wnosi 3.741,15 zł

Wynagrodzenia osobowe § 401, składki na ubezpieczenia społeczne § 411, składki na fundusz pracy § 412, odpisy na ZFŚS § 444 wykonano w wysokości 1.191.269,92 zł co stanowi 99,54 % planu.

Z zaplanowanej kwoty w wysokości 156.100,00 zł na zakup materiałów i wyposażenia, w 2019 roku wykorzystano na ten cel środki w kwocie 137.002,21 zł co stanowi 87,17 % wykonania planu:

Nazwa wydatku	kwota
materiały biurowe:	6 584,98
środki czystości, bhp:	2 193,77
materiały budowlane:	57 741,21
materiały do c.o.:	11 224,54
wyposażenie:	21 340,40
paliwo, części samochodowe	7 611,39
wydawnictwa:	5 960,75
akcesoria komputerowe, papier:	11 880,07
pozostałe zakupy:	12 465,10

Z zaplanowanej kwoty w wysokości 1.028.700,00 zł na zakup energii, w 2019 roku wykorzystano na ten cel środki w kwocie 1.019.796,42 zł, co stanowi 99,13 % wykonania planu:

Nazwa wydatku	kwota
energia cieplna:	613 729,86
energia elektryczna:	30 575,11
gaz:	256 733,38
woda:	118 758,07

Z zaplanowanej kwoty w wysokości 306.683,00zł na zakup usług remontowych, w 2019 roku wykorzystano na ten cel środki w kwocie 300.507,80 zł, co stanowi 97,99 % wykonania planu:

Nazwa wydatku	kwota
remonty ogólnobudowlane:	32 950,40
opracowanie dokumentacji projektów:	0,00
roboty elektryczne:	14 484,20
roboty wodno-kanalizacyjne:	38 339,35
naprawa, konserwacja sprzętu:	2 048,75
roboty c.o. i instalacje gazowe:	160 343,55
remonty środków transportu:	3 206,01
remonty we WM - udział Gminy	26 035,54
roboty zduńskie:	23 100,00

Kolejną, co do wielkości pozycją kosztów, jest zakup pozostałych usług. Z zaplanowanej kwoty w wysokości 1.013.050,00 zł, w 2019 roku wykorzystano na ten cel środki w kwocie 1.012.970,88 zł, co stanowi 99,99 % wykonania planu:

nazwa wydatku	kwota
wywóz odpadów komunalnych:	214 636,98
usługi transportowe i wynajem sprzętu:	10 051,55
koszty i prowizje bankowe:	4 375,64
usługi kominiarskie:	29 817,00
usługi informatyczne:	24 561,40
usługi prawne:	27 312,00
usługi pocztowe:	12 266,75
zaliczki do Wspólnot Mieszkaniowych - zarząd obcy:	48 841,90
obsługa kotłowni:	14 240,00
wywóz nieczystości płynnych:	106 812,79
fundusz remontowy – zarząd ZEZK:	296 171,19
wynagrodzenie administratora – zarząd ZEZK:	104 448,52
zaliczki na eksploatację – zarząd ZEZK:	109 543,37
przetargi i ogłoszenia:	275,52
badanie techniczne pojazdu:	0,00
dezynfekcja, dezynsekcja, deratyzacja:	3 886,80
pozostałe usługi:	5 729,47

W analizowanym okresie wydatkowano 43.951,03 zł tytułem kosztów egzekucji komorniczej, kosztów postępowania sądowego oraz kosztów zastępstwa w postępowaniu sądowym.

W 2019 roku tytułem zaliczek na podatek dochodowy od osób prawnych ZEZK przekazał do Urzędu Skarbowego kwotę 678,00 zł.

Koszty poniesione na dostawę wody i odbiór ścieków są mniejsze o 11,6% w stosunku do 2018 r. Jest to wynik podjętych działań mających na celu opomiarowania lokali komunalnych. Proces ten zostanie zakończony w 2020 roku. Zawarcie indywidualnych umów na dostawę wody i odbiór ścieków pozwoli na uniknięcie sytuacji regulowania faktury za wodę w 100% w przypadku gdy najemca ma zaległości czynszowe.

Prognozowane koszty z tytułu zaliczki na eksploatację i wynagrodzenie zarządcy będą mniejsze o 5,3%. Na te grupę kosztów ma wpływ sprzedaż lokali komunalnych. Mniejsza powierzchnia lokali będących własnością Gminy generuje mniejsze dochody.

Planowane koszty utrzymania zasobu lokalowego

<i>Prognoza wieloletnia na lata 2016 - 2020</i>					
Rodzaj kosztu	Rok				
	2016	2017	2018	2019	2020
1. Wynagrodzenie zarządcy, koszty administracji	1 111 070	1 136 370	1 162 570	1 189 670	1 217 670
2. Koszty windykacji należności	23 060	27 560	31 560	36 060	41 060
3. Koszty energii elektrycznej	43 630	45 830	48 130	50 430	52 780
4. Bieżące remonty i konserwacje	159 210	170 910	183 310	197 110	211 310
5. Wpłaty na fundusze remontowe wspólnot mieszkaniowych z udziałem gminy, w tym:	270 130	276 130	283 130	291 130	300 130
- w zarządzie ZEJK	122 623	126 823	131 823	136 823	142 023
- w zarządzie obcym	147 507	149 307	151 307	154 307	158 107
6. Zaliczki na bieżącą eksploatację we wspólnotach w zarządzie ZEJK	704 450	722 450	743 450	767 450	794 450
7. Zaliczki na bieżącą eksploatację we wspólnotach w zarządzie obcym	228 210	232 110	235 610	239 110	242 110
8. Pozostałe koszty, w tym:	1 427 510	1 447 510	1 467 510	1 487 510	1 507 510
materiały budowlane, wyposażenie, środki czystości, usługi kominiarskie, usługi gazownicze, dezynfekcja, deratyzacja, ubezpieczenie majątkowe, usługi transportowe (praca sprzętu - podnośnik), podatek od nieruchomości, koszty i prowizje bankowe.					
RAZEM	3 967 270	4 058 870	4 155 270	4 258 470	4 367 020

W porównaniu do roku 2018 koszty z tytułu zaliczek na fundusz remontowy w br wzrosły o 6,3% . Wysokość zaliczek na fundusz remontowy uzależniona jest potrzeb remontowych danego budynku i od możliwości finansowych właścicieli. W chwili obecnej wysokość zaliczek związana jest z zaciągniętymi kredytami przez wspólnoty mieszkaniowe.

Zakres robót remontowych jest mniejszy niż planowano ze względu na wartość ofert składanych przez wykonawców. Wielu przypadkach wartość kosztorysów na porównywalne zakresy remontów wzrosły o ponad 30%. Jest to tendencja wzrostowa i nasili się w 2020 roku z uwagi na kolejną podwyżkę najniższego wynagrodzenia. Dla porównania planowane koszty utrzymania zasobów lokalowych w poszczególnych latach na podstawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kowary na lata 2016-2020

Lp.	Rok	Wartość naliczeń czynszowych	Wartość wpłat	Różnica 3-4
1	2	3	4	5
1	2014	3057634,68	2841201,68	-216433
2	2015	3099070,19	3126359,14	27288,95

3	2016	2976737,49	2780196,26	-196541,23
4	2017	2654820,42	2654090,16	-730,26
5	2018	2557808,75	2529410,16	-28398,59
6	2019	2305750,10	2016597,47	-289152,63
Razem		16651821,63	15947854,87	-703966,76

Dłużnikami w dużej mierze są osoby fizyczne korzystające z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, bądź innej formy wsparcia socjalnego lub co do których nie posiadamy informacji o aktualnym miejscu i adresie przebywania (dotyczy to osób pozbawionych praw do lokalu lub dysponowania pomieszczeniem).

Na koniec 2019 w zarządzie ZEJK Kowary było ogółem 648 lokali z których:

- 385 lokali, to lokale zamieszkiwane przez jedną lub dwie osoby
- 263 lokale, to lokale, których mieszka więcej niż dwie osoby

Łącznie w lokalach zarządzanych przez ZEJK Kowary mieszka 1317 osób.

Powody dla których najemcy nie płacą, są różne. Głównie są to problemy finansowe: brak środków na bieżące opłaty i spłatę zadłużenia albo zły stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy. Ale także nawyk niepłacenia i poczucie, że nie ma w tym przypadku konsekwencji odczuwalnych tak jak, przy niezapłaceniu rachunku za telefon czy energię elektryczną. W przypadku zadłużenia z tytułu najmu lokalu mieszkalnego proces windykacji jest długotrwały i często kończy się umorzeniem postępowania przez komornika. Wprowadzenie programu 500+ w żaden sposób nie wpłynęło na wzrost w liczbie osób płacących regularnie swoje zobowiązania czynszowe.

Problem zadłużenie dotyczy około 100 najemców lokali, których zaległości czynszowe wynoszą ponad 2 000 zł. W poszczególnych latach utrzymuje się na podobnym poziomie. Są to najczęściej zadłużenia wieloletnie osób korzystających na stałe lub okresowo z pomocy MOPS-u, znajdujących się w trudnej sytuacji zdrowotnej, trwale bezrobotnych, nie posiadających żadnych stałych źródeł dochodu.

W sytuacji proponowania podjęcia pracy w zamian za odpracowanie czynszu, osoby te nie podejmują wysiłku lub po wcześniejszej pozytywnej deklaracji odstępują od pracy po pierwszych próbach jej podjęcia. Można w tych przypadkach mówić o mechanizmie wyuczzonej bezradności. Jednocześnie wielokrotnie do Komisji Mieszkaniowej wpływają wnioski członków tych rodzin z prośbą o przyznanie samodzielnego mieszkania udokumentowania dochodów pozwalających utrzymać samodzielnie mieszkanie. Jest to rzeczywisty problem społeczny naszego miasta polegający na powielaniu schematów utrwalanych pokoleniowo w rodzinach znajdujących się w sytuacji deprywacji potrzeb życiowych.

3. Zgodnie z zarządzeniem Nr 68/2014 Burmistrza Miasta Kowary z dnia 12 czerwca 2014 roku w sprawie ustalenia stawek bazowych czynszu za lokale mieszkalne i socjalne wchodzące w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Kowary, miesięczna stawka bazowa czynszu najmu za komunalne

lokale mieszkalne wynosi 3,94 zł/m² powierzchni użytkowej lokalu , natomiast miesięczna stawka bazowa czynszu za lokale socjalne wynosi 1,97 zł/m².

W 2019 podjęto prace związane z realizacją zapisów znajdujących się w Uchwale Nr XXII/109/16 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 18 marca 2016 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kowary na lata 2016-2020 a nakładającej obowiązek corocznej waloryzacji stawki czynszowej. Od wejścia w życie tej uchwały jej zapisy dotyczące wysokości czynszów nie były realizowane. W 2020 roku zostanie wprowadzona nowa stawka czynszowa w wysokości 6,38 zł a na lokale socjalne 3,19 zł. Ostatnia zmiana stawek bazowych czynszu była w 2014 roku. Dotychczasowe wpływy z tytułu czynszów najmu nie pozwalały na właściwe utrzymanie substancji mieszkaniowej. Obecnie budynki wymagają zwiększonego nakładu prac remontowych oraz ponoszenia coraz wyższych kosztów utrzymania tych zasobów, stąd też zaszła konieczność podwyższenia stawki bazowej. Jest to konsekwencja realizacji uchwały Rady Miejskiej, której zapisy dotyczą corocznej regulacji czynszów a przez ostatnie cztery lata nie były wykonywane

Zestawienie stawek czynszu w sąsiednich gminach.

Lp.	Miejscowość	Ilość lokali mieszkalnych będących własnością gminy w szt.	Stawka bazowa dla lokalu mieszkalnego w zł	Stawka dla lokalu socjalnego w zł
1.	Jelenia Góra	2514	8,24	1,5
2.	Piechowice	207	4,2	2,1
3.	Szklarska Poręba	237	6,29	2,52
4.	Karpacz	203	5,95	2,35
5.	Mysłakowice	171	4,2	2,1
6.	Lubawka	335	5,46	1,37

4. Wykonane w 2019 roku remonty budynków i lokali komunalnych finansowane były ze środków własnych Zarządu Eksploatacji Zasobów Komunalnych i dotacji z budżetu gminy. Na 2019 rok w budżecie Gminy Kowary zagwarantowano kwotę 261.480,00 zł na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji. Plan zostanie wykonany w 100%. Zakres robót jest mniejszy niż planowano ze względu na wartość ofert składanych przez wykonawców. W wielu przypadkach wartość kosztorysów na porównywalne zakresy remontów wzrosły o ponad 30%.

Z uwagi na stan techniczny większości lokali z zasobu gminy stawka czynszu jest obniżana o liczne ulgi, co powoduje, że stawka faktyczna czynszu najmu za m² powierzchni użytkowej jest w większości przypadków bardzo niska i zdarza się tak, że nawet nie pokrywa wartości zaliczki na poczet funduszu remontowego w tych wspólnotach gdzie taki fundusz założono (stawki wynoszą od 0,20 do 4zł/ m² powierzchni lokalu). Niskie stawki czynszu w mieście powodują również, że brak jest środków z przychodu za czynsze na odtworzenie lub podniesienie standardu wynajmowanego lokalu. Kwota czynszu pokrywa zazwyczaj tylko koszty wynagrodzeń i innych

świadczeń związanych z wynagrodzeniami ZEJK. I w niewielkim stopniu oraz nie we wszystkich wypadkach przychodu z czynszu za lokal starczą na pokrycie kosztów wkładu na fundusz remontowy. *źródło Audyt ZEJK 2019.*

Poniższa tabela prezentuje wydatki remontowe i inwestycyjne dokonane w 2019 roku:

Lp.	Cel inwestycji	Kwota inwestycji	Kwota dotacji
1	Remont pokrycia dachu budynku przy ul. Waryńskiego 20 w Kowarach	90 621,96	90 621,96
2	Projekt przebudowy mieszkania wraz z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych w Kowarach ul. Leśna 12a-mieszkanie chronione	4 500,00	4 500,00
3	Zaprojektowanie i wykonanie instalacji c.o. zasilanego kotłem gazowym w lokalu nr 8 w budynku przy ul. Kowalskiej 13 w Kowarach	35 640,00	35 640,00
4	Montaż komina dwupłaszczowego oraz komina wentylacyjnego w lokalu nr 2 w budynku przy ul. Wiejskiej 43 w Kowarach	12 100,00	12 100,00
5	Montaż stolarki okiennej w lokalu mieszkalnym nr 1 przy ul. Ogrodowej 48 w Kowarach	1 760,00	1 760,00
6	Remont lokalu mieszkalnego nr 2 w budynku przy ul. Polnej 7 w Kowarach	12 958,85	12 958,85
7	Remont lokalu socjalnego nr 3 w budynku przy ul. Wiejskiej 38 w Kowarach	17 171,54	17 171,54
8	Remont lokalu socjalnego nr 3 w budynku przy ul. Polnej 7 w Kowarach	9 258,25	8 258,25
9	Remont lokalu mieszkalnego nr 4 w budynku przy ul. Wiejskiej 7 w Kowarach	8 986,70	8 986,70
10	Remont lokalu mieszkalnego nr 2 w budynku przy ul. Ogrodowej 46 w Kowarach	9 199,39	9 199,39
11	Remont lokalu użytkowego z zaprojektowaniem i wykonaniem instalacji c.o. zasilanej kotłem gazowym w budynku przy ul. 1 Maja 9 w Kowarach	59 691,63	59 691,63
Ogółem		261 888,32	260 888,32

Remont pokrycia dachu budynku przy
ul. Waryńskiego 20 w Kowarach

Montaż komina dwupłaszczowego oraz komina
wentylacyjnego w lokalu nr 2 w budynku przy
ul. Wiejskiej 43 w Kowarach

Montaż stolarki okiennej w lokalu
mieszkalnym nr 1 przy ul.
Ogrodowej 48 w Kowarach.

Remont elewacji lokalu przy ul. Polnej 7

Remont lokalu socjalnego nr 3 w budynku przy ul. Wiejskiej 38 w Kowarach

Remont lokalu użytkowego z zaprojektowaniem i wykonaniem instalacji c.o. zasilanej kotłem gazowym w budynku przy ul. 1 Maja 9 w Kowarach

Ogólna kwota wykorzystanych dotacji celowych w 2019 roku wynosiła 260.888,32 zł.

Realizacja przychodów - należności czynszowe w 2019 roku

Plan przychodów na rok 2019 został ustalony na poziomie 4.054.460,00 zł. Są to w całości przychody własne ZEJK.

Wykonanie przychodów w analizowanym okresie z podziałem na paragrafy przedstawia poniższe zestawienie:

PRZYCHODY				
Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	%
1	Wpływy z różnych opłat	104 840,00	52 153,80	49,75
2	Wpływy z najmu	1 915 000,00	1 740 809,06	90,90
3	Wpływy z usług	1 864 620,00	1 837 501,83	98,55
4	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	0,00	22,70	100,00
5	Wpływy z pozostałych odsetek	170 000,00	139 601,25	82,12
6	Wpływy z różnych dochodów	0,00	49 459,95	100,00
	Ogółem	4 054 460,00	3 819 548,59	94,21

W 2019 roku przychody wykonano w kwocie 3.819.548,59 zł, co stanowi 94,21 % planowanej wielkości. Pozycja „wpływy z różnych opłat” obejmuje wpłaty z tytułu zwrotu kosztów procesu (w tym: opłat od wpisów, kosztów zastępstwa procesowego, kosztów egzekucji komorniczej).

Pozycja „wpływy z najmu” obejmuje przychody uzyskane z tytułu czynszu za lokale mieszkalne i socjalne, lokale użytkowe, pomieszczenia tymczasowe i gospodarcze (komórki lokatorskie) oraz garaże. Natomiast „wpływy z usług” to opłaty za: energię cieplną, wodę, nieczystości płynne i wywóz odpadów komunalnych, związane z zajmowaniem lokali stanowiących zasób Gminy Kowary, a także wynagrodzenie zarządcy. Pozycja ta zawiera również równowartość kwot refakturowanych usług dostawy gazu, energii cieplnej i elektrycznej, wody i odbioru nieczystości płynnych oraz usług polegających na obsłudze kotłowni wystawianych dla Spółdzielni Mieszkaniowej „Pod Śnieżką” oraz wspólnot mieszkaniowych, zarówno zarządzanych przez ZEJK, jak i pozostających w zarządzie obcym.

Wspólnoty Mieszkaniowe będące zarówno, w naszym, jak i obcym zarządzie, obciążają ZEJK opłatami z tytułu kosztów bieżącej eksploatacji oraz funduszu remontowego za lokale stanowiące własność Gminy Kowary – według stawek wynikających ze zgodnie podjętych uchwał. W 2019 roku wysokość obciążenia kosztami z tytułu: funduszu remontowego wyniosła 295.535,99 zł, zaliczek na eksploatację i wynagrodzenia administratora wyniosła 262.059,83 zł, opłat za odpady

komunalne wyniosła 114.508,80 zł, pokrycia kosztów zużycia wody i odprowadzenia ścieków wyniosła 203.341,57 zł, zaliczek na koszty centralnego ogrzewania wyniosła 31648,28 zł oraz pozostałych opłat (za antenę, windę) wyniosła 322,00 zł. Łączna kwota należna wspólnotom mieszkaniowym w 2019 roku wyniosła 907.416,47 zł. Poza koniecznością dokonywania w/w wpłat z tytułu kosztów zarządu nieruchomością wspólną i dostarczonych mediów, istnieje również obowiązek przeprowadzania ustawowo określonych prac, w tym remontów w samych lokalach mieszkalnych.

Lp.	Tytuł	Wspólnoty Mieszkaniowe zarządzane przez ZEJK	Wspólnoty Mieszkaniowe w obcym zarządzie	Razem
1.	Wynagrodzenie zarządcy i zaliczka na eksploatację	213233,93	48825,9	262059,83
2.	Fundusz remontowy	185576,55	109959,44	295535,99
3.	Woda i nieczystości płynne	151468,73	51872,84	203341,57
4.	Odpady komunalne	90365	24143,8	114508,8
5.	Centralne ogrzewanie	7122,35	24525,93	31648,28
6.	Antena	210		210
7.	Winda		112	112
Razem:		647976,56	259439,91	907416,47

Podstawowym źródłem pokrycia kosztów eksploatacji mieszkań jest czynsz.

Poniższe zestawienie przedstawia wpływy z czynszów najmu oraz wpływy z opłat niezależnych od wynajmującego, tj. wpływy za wodę i ścieki, centralne ogrzewanie oraz za odpady komunalne:

Lp.	Rodzaj lokalu	Wymiar za 2019 roku	Wpłaty w 2019 roku	% realizacji
1	lokal mieszkalny	1 796 898,32	1 955 544,42	108,83
2	lokal socjalny	27 186,43	52 549,21	193,29
3	pomieszczenie tymczasowe	0,00	0,00	0,00
4	pomieszczenie gospodarcze	10 038,57	15 168,66	151,10
5	garaż	51 830,30	54 120,26	104,42
6	lokal użytkowy	148 817,10	140 248,98	94,24
Ogółem		2 034 770,72	2 217 631,53	108,99

Wymiar za 2019 rok obejmuje czynsz wraz z opłatami niezależnymi od wynajmującego, tzn. z opłatami za media brutto (z podatkiem VAT), pomniejszony o kwoty objęte nakazem zapłaty. Wpłaty obejmują również opłaty za czynsz i media. We wszystkich pozycjach kwoty wpłat przewyższają wartość naliczonego za analizowany okres wymiaru, co oznacza częściową spłatę zadłużenia nieobjętego prawomocnymi tytułami wykonawczymi, tzn. procent realizacji obliczono nie uwzględniając wpłat dokonanych na poczet zabezpieczonych kwot.

Poniższa tabela prezentuje należności wynikające z prawomocnych tytułów wykonawczych oraz ich spłatę w podziale na poszczególne rodzaje najmowanych lokali stanowiących zasób Gminy:

Lp.	Rodzaj lokalu	Sprawy objęte postępowaniem sądowym i egzekucyjnym w 2019 roku	Wpłaty w 2019 roku	% realizacji
1	lokal mieszkalny	72 394,56	81 991,45	113,26
2	lokal socjalny	120,00	13 006,39	10 838,66
3	pomieszczenie tymczasowe	0,00	0,00	-
4	pomieszczenie gospodarcze	0,00	0,00	-
5	garaż	0,00	0,00	-
6	lokal użytkowy	5 881,51	5 017,78	85,31
Ogółem		78 396,07	100 015,62	127,58

Wpłaty tytułem uregulowania kwot objętych postępowaniem sądowym i egzekucyjnym obejmują również wpłaty zabezpieczone prawomocnymi tytułami wykonawczymi uzyskanymi we wcześniejszych okresach.

Z tytułu realizacji zawartych ugód, na rachunek bankowy ZEJK w 2019 roku wpłynęła kwota 59.363,40 zł.

Zadłużenie płatników naliczone narastająco na dzień 30.12.2019 roku wynosi 1.536.465,52 zł. Zadłużenie to nie obejmuje spraw, w których wydano prawomocne tytuły wykonawcze.

Poniższe zestawienie przedstawia zadłużenie z podziałem na rodzaje lokali i okresy zadłużenia:

Lp.	Rodzaj lokalu	Kwota zadłużenia	Ilość płatników
1	Lokale mieszkalne		
	Ogółem, w tym:	1 260 681,27	350
-	do 3 m-cy	110 144,52	143
-	powyżej 3 m-cy do 12 m-cy	88 286,25	55
-	powyżej 12 m-cy	1 062 250,50	152

2 Lokale socjalne			
	Ogółem, w tym:	127 731,67	50
-	do 3 m-cy	1 115,30	14
-	powyżej 3 m-cy do 12 m-cy	2 139,69	3
-	powyżej 12 m-cy	124 476,68	33
3 Pomieszczenia tymczasowe			
	Ogółem, w tym:	0,00	0
-	do 3 m-cy	0,00	0
-	powyżej 3 m-cy do 12 m-cy	-	-
-	powyżej 12 m-cy	-	-
4 Pomieszczenia gospodarcze			
	Ogółem, w tym:	5 192,22	27
-	do 3 m-cy	982,49	16
-	powyżej 3 m-cy do 12 m-cy	675,53	5
-	powyżej 12 m-cy	3 534,20	6
5 Garaż			
	Ogółem, w tym:	1 969,44	25
-	do 3 m-cy	1 230,68	21
-	powyżej 3 m-cy do 12 m-cy	738,76	4
-	powyżej 12 m-cy	-	-
6 Lokale użytkowe			
	Ogółem, w tym:	140 890,92	21
-	do 3 m-cy	6 079,90	8
-	powyżej 3 m-cy do 12 m-cy	0,00	0
-	powyżej 12 m-cy	134 811,02	13

W analizowanym okresie liczba zadłużonych płatników ogółem w porównaniu do stanu na dzień 30.06.2019 roku zmniejszyła się o 20, a łączna kwota zadłużenia zmniejszyła się o 67.531,46 zł. Liczba dłużników spadła na lokalach mieszkalnych, pomieszczeniach tymczasowych i gospodarczych, garażach i lokalach użytkowych.

Podkreślić należy, że wykazane w powyższych tabelach ilości dłużników oraz wielkości zadłużeń powyżej 12 miesięcy obejmują płatników, wobec których zastosowano szereg działań windykacyjnych, a znaczna ich część została pozbawiona prawa do zajmowania lokalu lub dysponowania pomieszczeniem. Dłużnikami w dużej mierze są osoby fizyczne korzystające z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, bądź innej formy wsparcia socjalnego, lub co do których nie posiadamy informacji o aktualnym adresie przebywania (dotyczy osób pozbawionych prawa do lokalu lub dysponowania pomieszczeniem). Utrzymujące się na wysokim poziomie zadłużenie z tytułu czynszów i opłat niezależnych od właściciela jest spowodowane brakiem nawyku opłacania czynszu, niskimi dochodami (im mniejszy dochody tym dłuższy okres zalegania z opłatami za czynsz), brakiem stałego i regularnego źródła dochodu, brakiem zainteresowania pomocą socjalną mimo często krytycznych sytuacji finansowych oraz poczuciem bezkarności

w związku z umorzeniami postępowań egzekucyjnych przez komorników sądowych.

Stosowanie do zapisów Uchwały Nr LIII/275/10 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazania organu lub osób uprawnionych do udzielania tych ulg, w 7 przypadkach Zarząd Eksploatacji Zasobów Komunalnych w 2019 roku zwrócił się do Urzędu Miejskiego w Kowarach o umorzenie z urzędu należności osób zadłużonych na łączną kwotę 414.010,72 zł. W tych przypadkach należności czynszowe i opłaty niezależne od właściciela zostały umorzone na podstawie wydanych zarządzeń przez Burmistrza Miasta Kowary.

Na lokalach mieszkalnych liczba dłużników spadła o 15 a łączna kwota zadłużenia zmniejszyła się o 56.773,45 zł. Łączna liczba zadłużonych w dwóch sektorach zmniejszyła się o 16 z czego w segmencie powyżej 3 m-cy do 12 miesięcy zmniejszyła się o 9, a w segmencie powyżej 12 m-cy o 7. Kwota zadłużenia w wymienionych segmentach zwiększyła się odpowiednio o 18.158,22 zł i zmniejszyła się o 9.036,64 zł. Natomiast w segmencie do 3 m-cy liczba dłużników wzrosła o 1 a kwota zadłużenia wzrosła o 29.578,59 zł.

W analizowanym okresie ilość zadłużonych płatników lokali socjalnych wzrosła o 3 przy spadku wartości zadłużenia o 12.964,38 zł. W segmencie - do 3 miesięcy ilość dłużników uległa zmianie / +4/, stan zadłużenia zwiększył się o 76,37 zł. W segmencie powyżej 3 mcy do 12 m-cy stan zadłużenia uległ zwiększeniu o 786,24 zł przy wzroście ilości zadłużonych o 1. Natomiast w segmencie powyżej 12 m-cy nastąpiło zmniejszenie zadłużenia o kwotę 13.826,99 zł przy zmniejszeniu ilości zadłużonych o 2.

Na garażach odnotowano zmniejszenie ilości dłużników o 4, lecz łączna kwota zadłużenia w analizowanym okresie w stosunku do okresu poprzedniego zmniejszyła się, tj. o kwotę 2.397,45zł. Występujące krótkoterminowe zaległości z tytułu najmu garaży dotyczą głównie nieznacznych niedopłat sięgających 1-miesięcznego wymiaru.

Łączne zadłużenie na wyżej wymienionych lokalach (tj. mieszkalnych, użytkowych oraz garażach) na dzień 31.12.2019 roku ukształtowało się na poziomie 1.403.541,63zł i było to 396 dłużników. Na pozostałą kwotę ogólnego zadłużenia z tytułu czynszu i opłat niezależnych od właściciela – w wysokości 132.923,89 zł, składają się należności 77 dłużników z tytułu zajmowania lokali socjalnych, pomieszczeń gospodarczych.

W stosunku do osób zalegających z opłatami czynszowymi oraz opłatami niezależnymi od właściciela zastosowano następujące czynności windykacyjne:

- zawarto 10 ugód na podstawie Uchwały Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 11 marca 2010 r. Nr LIII/275/10 w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazania organu lub osób uprawnionych do udzielania tych ulg, i zgodnie z Decyzją Dyrektora ZEJK i Burmistrza Miasta Kowary – na łączną kwotę zadłużenia 112.190,81 zł;

- wysłano 304 szt. pismo informujących o możliwości odpracowania zadłużenia na podstawie Uchwały Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 11 marca 2010 r. Nr LIII/275/10 w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazania organu lub osób uprawnionych do udzielania tych ulg oraz uchwały nr XXX/149/16 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 17.11.2016 zmieniającej uchwałę w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazania organu lub osób uprawnionych do udzielania tych ulg. Łączna wartość odpracowanych przez dłużników zaległości czynszowych w 2019 roku wynosi 93691,85 zł – należność główna wraz z odsetkami;

- wysłano w analizowanym okresie 553 szt. wezwań do dłużników, w tym 16 wezwań dotyczyło dłużników lokali użytkowych na kwotę 81.196 zł oraz 3 wezwania dotyczyło garaży na łączną kwotę 13.027,78 zł. Pozostała część wysłanych wezwań do zapłaty dotyczyła najemców – dłużników lokali mieszkalnych i socjalnych;

- wysłano 110 szt. wezwań do opróżnienia, opuszczenia i wydania zajmowanego lokalu mieszkalnego ze względu na zadłużenie;

- wysłano 17 szt. wezwań do zapłaty zadłużenia z zagrożeniem wypowiedzeniem umowy najmu, z tego jedna sprawa zakończyła się wypowiedzeniem umowy najmu, w jednym przypadku zawarto ugodę na spłatę zadłużenia, 5 osób dokonuje wpłat na zadłużenie, 10 osób -brak reakcji.

- przekazano do Kancelarii Radcy Prawnego 22 spraw w celu skierowania na drogę postępowania sądowego i złożenia pozwów o zapłatę na łączną kwotę zaległości 217.789,52 zł;

- do egzekucji komorniczej przekazano 19 spraw na kwotę 110230,32 zł;

- komornik umorzył 15 postępowań egzekucyjnych – w 3 przypadkach postanowienie komornika wydano w ostatnich dniach grudnia 2018 r., lecz do siedziby ZEJK wpłynęły w styczniu 2019 r. W pięciu przypadkach komornik wysłał informację przed umorzeniem postępowania egzekucyjnego;

- wykonano jedno przekwaterowanie do lokalu mniejszego o niższych kosztach utrzymania. Wskazane działania odbyły się bez udziału komornika, czyli bez dodatkowych, bardzo wysokich kosztów;

- odzyskano od dłużników (bez wskazania innego lokalu) 3 lokale, celem przydzielenia ich osobom oczekującym na przydział;
- przekazano do Kancelarii Radcy Prawnego 16 sprawy w celu skierowania na drogę postępowania sądowego i złożenia pozwów o eksmisję

4.5. Udział gminy w spółkach

4.5.1. Karkonoski System Wodociągów i Kanalizacji

Od 2006 roku gminy: Kowary, Mysłakowice, Podgórzyn oraz Szklarska Poręba tworzą Spółkę Karkonoski System Wodociągów i Kanalizacji. Należy również do niej piąty wspólnik Związek Gmin Karkonoskich.

1) Wielkość udziałów Wspólników w Spółce ilustruje poniższa tabela.

Gmina	Wartość	Ilość udziałów	Procent udziałów
Gmina Kowary	30.633.000,00	30.633	20,31%
Gmina Mysłakowice	30.942.000,00	30.942	20,51%
Gmina Podgórzyn	27.834.000,00	27.834	18,45%
Gmina Piechowice	27.020.000,00	27.020	17,91%
Gmina Szklarska Poręba	30.004.000,00	30.004	19,89%
Związek Gmin Karkonoskich	4.424.000,00	4.424	2,93%
RAZEM	150.857.000,00	150.857	100%

<http://kswik.bip.net.pl/?c=223>

2) Decyzją numer WR.RET.070.72.2018.PK z dnia 02 maja 2018r. Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (tzw. Dyrektor RZGW we Wrocławiu) zatwierdzono ustaloną przez Karkonoski System Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. taryfę dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Kowary na okres 3 lat, wprowadzając nowe ceny za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki na terenie Gminy Miejskiej Kowary. Decyzja weszła w życie od dnia 06 czerwca 2018r. i wprowadziła następującą zmianę cen za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki:

<i>Za wodę</i>	Ceny za wodę w wprowadzone Decyzją numer WR.RET.070.72.2018.PK z dnia 02 maja 2018r. Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (tzw. Dyrektor RZGW we Wrocławiu) w okresie od 1 miesiąca do 12 miesiąca 2019	Ceny za wodę w wprowadzone Decyzją numer WR.RET.070.72.2018.PK z dnia 02 maja 2018r. Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (tzw. Dyrektor RZGW we Wrocławiu) w okresie od 13 miesiąca do 24 miesiąca 2020	Ceny za wodę w wprowadzone Decyzją numer WR.RET.070.72.2018.PK z dnia 02 maja 2018r. Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (tzw. Dyrektor RZGW we Wrocławiu) w okresie od 25 miesiąca do 36 miesiąca 2021
1.Odbiorcy indywidualni (gospodarstwa domowe)	7,59 zł/m ³	7,66 zł/m ³	7,63 zł/m ³
2. Przedsiębiorcy	7,59 zł/m ³	7,66 zł/m ³	7,63 zł/m ³
3.Pozostali odbiorcy	7,59 zł/m ³	7,66 zł/m ³	7,63 zł/m ³
Za ścieki			
1.Odbiorcy indywidualni (gospodarstwa domowe)	15,97 zł/m ³	15,84 zł/m ³	15,92 zł/m ³
2. Przedsiębiorcy	15,97 zł/m ³	15,84 zł/m ³	15,92 zł/m ³
3.Pozostali odbiorcy	15,97 zł/m ³	15,84 zł/m ³	15,92 zł/m ³

Latem 2019 roku Spółka KSWiK z o.o. złożyła wniosek na skrócenie czasu obowiązywania taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Kowary. W dniu 18.12.2019 po wielu odwołaniach Gminy Kowary została zatwierdzona decyzją numer WR.RZT.070.106.2019.PK Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (tzw. Dyrektor RZGW we Wrocławiu) nowa taryfa, która weszła w życie w styczniu 2020 roku.

3) KSWiK – Organy Spółki – stan na 31.12.2019

Zgromadzenie Wspólników

- Gmina Kowary reprezentowana przez Burmistrza Kowar - Elżbieta Zakrzewska
- Gmina Mysłakowice reprezentowana przez Wójta Mysłakowic - Michał Orman
- Gmina Piechowice reprezentowana przez Burmistrza - Jacek Kubielski

- Gmina Podgórzyn reprezentowana przez Wójta Podgórzyna - Mirosław Kalata
- Gmina Szklarska Poręba reprezentowana przez Burmistrza Szklarskiej Poręby - Mirosław Graf
- Związek Gmin Karkonoskich reprezentowany przez Przewodniczącego Zarządu – Michała Ormana

Władze Spółki - Rada Nadzorcza

- Feliks Rosik - Przewodniczący
- Paweł Dziekiewicz - Z-ca Przewodniczącego
- Anna Julia Król - Sekretarz
- Anna Warczak - Członek
- Elżbieta Gac - Członek

Zarząd

- Arkadiusz Geron - Prezes Zarządu

W 2019 roku Gmina Kowary podjęła starania w sprawie polubownego zakończenia sporu prawnego dotyczącego roszczenia spółki o zapłatę ponad 2,4 mln zł plus odsetki w związku z niezatwierdzeniem przez Radę Miejską taryf w latach ubiegłych. W związku z brakiem zgodny ze strony prezesa KSWiK sp. z o.o. na polubowne zakończenia sporu decyzją sądu strony w 2019 zgodziły się na mediację.

4.5.2. Rada Miejska w Kowarach podjęła uchwałę Nr XXXI/161/16 w dniu 19 grudnia 2016 r. w przedmiocie wyrażenia zgody na utworzenie przez Miasto Kowary spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pod firmą EKO Kowary Spółka z o.o. i wniesienie przez Miasto Kowary wkładu pieniężnego z przeznaczeniem na pokrycie kapitału zakładowego EKO Kowary Spółka z o.o.

Kapitał zakładowy Spółki wynosi 20 000 zł i dzieli się na 200 (dwieście) udziałów o wartości nominalnej po 100 zł. Gmina Kowary objęła 102 udziały w kapitale zakładowym Spółki i pokryła je wkładem pieniężnym o wartości 10 200 zł. SIMEKO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością objęła 98 udziałów w kapitale zakładowym Spółki i pokryła je wkładem pieniężnym o wartości 9 800 zł.

Na koniec 2018 roku spółka EKO Kowary Sp. z o.o. zanotowała stratę w wysokości 60 000,00 zł.

W 2019 podjęte zostały działania zmierzające:

- do wprowadzenia planów naprawczych mających na celu uzdrowienie sytuacji finansowej Spółki
- określenie swojej roli w Spółce przez wspólnika prywatnego poprzez wskazanie prezesa, który mógłby się zająć właściwym zarządzaniem firmą
- podjęcia przez wspólnika prywatnego decyzji co dalszej formy i zakresu funkcjonowania w Spółce

Konsekwencją tych działań były podjęte przez Radę Miejską uchwały dotyczące możliwości dokonania zmian dotyczących udziałów w Spółce.

W 2019 roku doszło do zmian we władzach Spółki: od lutego 2019 Krzysztof Bizunowicz został jedynym członkiem Zarządu Spółki, w październiku 2019 prezesem został Maciej Budzikowski. Radę Nadzorczą tworzyli: Stanisław Krasucki, Bożena Brzozowska, Agnieszka Monika Szymańska.

V. Informacja o realizacji polityk, programów, strategii

5.1. Realizacja „Programu Rozwoju Gminy Miejskiej Kowary na lata 2016 – 2020” w roku 2019

Uchwałą nr XXI/98/16 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 18 lutego 2016r. przyjęto do realizacji „Program Rozwoju Gminy Miejskiej Kowary na lata 2016 – 2020”, który stanowi kluczowy element miejskiej polityki rozwoju w perspektywie do roku 2020. Dokument ten jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania jednostką samorządu terytorialnego, określającym wizję i strategiczne kierunki rozwoju gminy Kowary. Zapewnia on ciągłość oraz trwałość działań niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych i zmian we władzach gminy.

Misją i priorytetem jest poprawa jakości życia mieszkańców Miasta Kowary poprzez rozwój przedsiębiorczości a szczególnie turystyki z wykorzystaniem walorów turystycznych, przyrodniczych, kulturowych i komunikacyjnych. Zaproponowane w misji kierunki rozwoju wynikają z dotychczasowej aktywności władz gminy, a jednocześnie odpowiadają na bieżące potrzeby lokalnej społeczności.

Wizja gminy jest spojrzeniem w jej przyszłość, odzwierciedla oczekiwania i aspiracje jej mieszkańców i władz. Wskazuje miejsce na ścieżce rozwoju, w jakim Gmina Kowary pragnie i może się znaleźć w perspektywie roku 2020. W celu urzeczywistnienia zapisów zawartych w wizji miasta oraz efektywnej realizacji misji sformułowano cele strategiczne i cele pośrednie w trzech obszarach interwencji, które powinny być elementem kompleksowej polityki rozwoju gminy, należą do nich:

Przedsiębiorczość i turystyka

Ład społeczny

Środowisko i infrastruktura

I OBSZAR INTERWENCJI - PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I TURYSTYKA

Cel strategiczny 1.1: Kowary liczącym się ośrodkiem turystycznym, sportowym i uzdrowiskowym:

Cel pośredni 1.1 1: Kowary atrakcyjnym celem turystycznym Dolnego Śląska. i ich realizacja w 2019r:

1) Stworzenie systemu wszechstronnej promocji turystycznej miasta:

- kontynuowanie współpracy ze starostwem powiatowym w ramach marki Karkonosze
- prezentacja np. na targach turystycznych wydanych i dostarczonych przez Gminę Kowary materiałów-DOT
- opracowano logo miasta wraz z dokumentami regulującymi jego stosowanie,
- wprowadzono znak Made in Kowary – wykorzystywany przez kowarskie firmy do oznaczenia swoich produktów i usług
- powstał plan wprowadzenia i prezentacji marki Kowary.

2) Promocja gminy w oparciu o współpracę z miastami partnerskimi:

- realizacja projektu: „Sztuka Józefa Gielniaka przekracza granice”

- realizacja projektu "Vrchlabi i Kowary wspierają wysportowane dzieci"
- realizacja projektu „Odkrywanie na nowo walorów kulturowych i historycznych Kowar i czesko-polskiego pogranicza”
- realizacja projektu „Odkrywanie Polsko-Niemieckich tradycji piwowarskich”
- stała współpraca z partnerskimi gminami m.in. Vrchlabi, Mała Upa,
- rozpoczęcie współpracy partnerskiej z ukraińskimi gminami Trembowla i Wiśniowiec

3) Ścisła współpraca z Karkonoskim Parkiem Narodowym i Nadleśnictwem Śnieżka i tworzenie dogodnych warunków do uprawiania turystyki na terenie gminy (Wydział Rozwoju Miasta):

- realizacja otrzymanego dofinansowania na modernizację fragmentu rowerowo-pieszno-biegowej trasy turystycznej prowadzącej na leśną ścieżkę dydaktyczną „Jedlinki” w wysokości 160 000,00 na realizację w/w zadania o łącznej wartości ok. 600 000,00 zł, trasa została zmodernizowana w 2018
- realizacja projektu „Czesko-polski szlak grzbietowy – część zachodnia” za zgodą Nadleśnictwa i na gruntach Lasów Państwowych Nadleśnictwa „Śnieżka” termin Realizacji: 06.2018-05.2019.
- realizacja zakrycia niebezpiecznych dla rowerzystów i osób spacerujących z wózkami przepustów na tzw. Żółtej Drodze oraz na łączniku między Żółtą Drogą a rozdrożem przy Białym Źródle (tzw. Gwiazda)
- ograniczenie wycinki miejsc kulturowo, przyrodniczo i historycznie ważnych dla Kowar tj. Uroczysko czy zalesione wzgórze przy grobowcach rodziny von Reuss
- nienasadzania drzew w miejscach, gdzie po ich wycince odsłoniły się dawne punkty widokowe (Góra Brzeźnik, Góra Rudnik, Wołowa Góra)
- odtworzenia osi widokowych przy przydrożnych parkingach na drodze Wojewódzkiej nr 367 na trasie Kowary – Przełęcz Kowarska
- znakowanie i udostępnianie szlaków turystycznych oraz bieżącą konserwacją małej architektury turystycznej

4) Poprawa estetyki miasta: rewitalizacja kamienic i przestrzeni publicznych:

- realizacja projektu „Renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych Starówki Kowarskiej”. Realizacja: Referat Rozwoju Lokalnego, Referat Gospodarki Komunalnej, Infrastruktury Technicznej i Ochrony Środowiska UM (później Wydział Rozwoju Miasta), ZEZK, Zarządca Nieruchomości Jan Osękowski. Termin realizacji: 03.2018-04.2019.
- realizacja projektu „Renowacja elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 3 Termin Realizacji: 02.2018r. - 03.2020r.

- realizacja projektu „Utworzenie miejsca spotkań, integracji i odpoczynku w centrum Kowar”. W ramach projektu przy ul. Jagiellończyka powstaje muszla koncertowa z murałem o tematyce górniczej oraz tablice poświęcone tradycjom i atrakcjom górniczym. Można już podziwiać olbrzymią ławkę z rzeźbionym herbem Kowar i rzeźbę–odlew górnika. Beneficjentem projektu jest Stowarzyszenie „Eurojedynka”, jednak projekt realizowany jest przy znacznym wsparciu Referatu Rozwoju Lokalnego UM. Termin realizacji projektu: 04.2018r. - 01.2020r.

- systematyczne prace porządkowe na terenie miasta
- systematyczne nasadzenia na terenie miasta oraz poprawa estetyki skwerów i małych terenów zielonych.

Cel pośredni 1.1.2: Nowoczesna infrastruktura turystyczna i sportowo-rekreacyjna. Zaplanowane zadania w perspektywie do 2020r. i ich realizacja w 2019r:

- 1) Stworzenie systemu pozyskiwania inwestorów o profilu turystycznym
- 2) Stworzenie oferty dla inwestorów w celu rozwoju bazy gastronomiczno-hotelowej i rekreacyjno-sportowej zgodnej z planem zagospodarowania przestrzennego:
  - utworzenie Parku Rekreacji Rodzinnej w Kowarach”. Zadanie obejmuje: rewitalizację części parku dawnego „basenu” przy ul. Karkonoskiej. Termin realizacji: 04.2018r. - 05.2019r.
  - dzierżawa terenów miejskich pod działalność turystyczną i usługową - Wyspa
- 3) Rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej (basen kryty, parki i skwery, kąpielisko, campingi, place zabaw, siłownie pod chmurką, osiedlowe boiska):
  - przebudowa boiska sportowego Szkoły Podstawowej nr 3 oraz przebudowa bieżni i wyposażenie w oświetlenie Stadionu Miejskiego (etap I),
  - rozpoczęcie prac planistycznych nad rewitalizacją boiska osiedlowego przy ul. Jana Matejki
  - rewitalizacja boiska wielofunkcyjnego przy ul. Wiejskiej (realizacja w ramach budżetu obywatelskiego)
  - rewitalizacja bieżni i oświetlenia na Stadionie Miejskim
- 4) Rozwój infrastruktury turystycznej: szlaki turystyczne, punkty widokowe, ścieżki rowerowo-pieszne, opracowanie koncepcji powstania rodzinnych tras rowerowych tzw. „single track”:
  - ścisła współpraca Wydziału Rozwoju Miasta UM przy odtwarzaniu oznakowania szlaku Zielone Karkonosze oraz Szlaku Tradycji Górniczych,
  - budowa placu zabaw przy ulicy Karkonoskiej (projekt z LGD Partnerstwo Ducha Gór), Jeleniogórskiej (z budżetu obywatelskiego)
  - budowa punktu odpoczynku i rekreacji (wiaty, ławostoly) przy ulicy Karkonoskiej (projekt z LGD Partnerstwo Ducha Gór) i alei kasztanowej prowadzącej na Wojków (z budżetu obywatelskiego)

Cel pośredni 1.1.3: Rozwój funkcji uzdrowiskowej Kowar. Zaplanowane zadania w perspektywie do 2020r. i ich realizacja w 2019r:

- 1) Stworzenie systemu i atrakcyjnych warunków dla przyciągnięcia inwestorów o profilu uzdrowiskowo-rekreacyjnym:
- 2) Opracowanie kampanii promocyjnej i wykreowanie uzdrowiskowych walorów Wojkowa i Podgórze:
  - praca nad projektem, który zostanie w 2019 roku złożony do Euroregionu Nysa pn. „Uzdrowiskowe walory Miasta Kowary i czesko-polskiego pogranicza”, jeśli otrzyma dofinansowanie, jego realizacja rozpocznie się w roku 2020.

Cel strategiczny 2: Tworzenie nowych miejsc pracy.

Cel pośredni 1.2.1. : System wspierania przedsiębiorczości:

- 1) Nowoczesne doradztwo dla firm
  - rozpoczęcie współpracy z LGD partnerstwo Ducha Gór w zakresie tworzenia małego inkubatora przedsiębiorczości zlokalizowanego na terenie dworca kolejkowego przy ul. Dworcowej.
  - stała współpraca z lokalnymi instytucjami m.in. KARR s.a. , PIFE Jelenia Góra LGD Partnerstwo Ducha Gór w zakresie organizacji spotkań i szkoleń dla przedsiębiorców i mieszkańców
- 2) Promocja i wspieranie lokalnej wytwórczości i usług w mieście:

- 3) Stworzenie oferty inwestycyjnej gminy (oferty gruntów i nieruchomości)
  - nieruchomość niezabudowana o powierzchni 2,1394 ha przeznaczona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Miasta Kowary jest pod przemysł, bazy, składy i usługi
- 4) pomoc w tworzeniu klubów pracy, KIS - klubów integracji społecznej, spółdzielni socjalnych
  - utworzenie Edukacyjnego Klubu Seniora w Kowarach

Cel pośredni 1.2.2: Stworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestorów

- 1) Stworzenie specjalnej strefy ekonomicznej na terenie Kowar:
  - w mieście znajduje się obszar należący do Zarządu Kamiennogórskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości
- 2) Stworzenie systemu ulg i zachęt dla przedsiębiorców:
  - Zarząd Kamiennogórskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości wydaje decyzje o udzieleniu wsparciu w imieniu Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii, które są podstawą do otrzymania przez przedsiębiorców pomocy publicznej.
- 3) Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy
  - Tworzenie dogodnych warunków komunikacyjnych dla prowadzenia działalności gospodarczej

II OBSZAR INTERWENCJI - ŁAD SPOŁECZNY

Cel strategiczny 2.1: Zaspakajanie potrzeb oraz pobudzanie aspiracji rozwojowych i integracji społeczności lokalnej

Cel pośredni 2.1.1.: Zatrzymanie młodych i wykształconych w Kowarach:

- 1) Stworzenie programu zahamowania migracji ludzi młodych i wykształconych za pracą opartego na współpracy: biznes-NGO-samorząd
  - realizacja oraz poszerzanie oferty edukacyjnej kowarskiej Szkoły Branżowej
  - współpraca z lokalnymi formami w zakresie praktyk szkolnych
- 2) Wspieranie niezbędnych zmian na rynku pracy:
  - realizowano program prac interwencyjnych we współpracy z PUP w Jeleniej Górze

Cel pośredni 2.1.2: Powstrzymanie degradacji i poprawa stanu budynków:

- 1) Opracowanie programu budownictwa komunalnego i socjalnego oraz jego realizacja
  - realizacja programu integracji społeczności romskiej "Remont lokali"
- 2) Opracowanie i realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji
  - program jest realizowany, szczegółowe zapisy w rozdziale; 5.3. Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji w roku 2019
  - zabezpieczenie wkładu własnego przy remontach realizowanych przez wspólnoty mieszkaniowe
- 3) Pozyskiwanie inwestorów i partnerów biznesowych do poprawy zasobów mieszkaniowych
- 4) Racjonalizacja procesu prywatyzacji mieszkaniowego zasobu gminy:
  - działania realizowane były w roku 2019 w ramach: 4.4. Realizacja wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kowary w 2019 roku.

Cel pośredni 2.1.3: .Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego, socjalnego i zdrowotnego:

- 1) Budowa systemu monitoringu wizyjnego miejsc publicznych,
  - utworzenie mobilnego systemu monitoringu miejskiego - Zostało zakupionych kilka przenośnych kamer wykorzystanych do monitoringu przestrzeni miejskiej. W ten sposób udało się stwierdzić kilkadziesiąt przypadków łamania przepisów porządkowych i wykryć sprawców
- 2) Systematyczna poprawa wyposażenia i współdziałania służb prewencyjnych i ratowniczych
- 3) Stworzenie warunków sprzyjających budowaniu lokalnej sieci bezpieczeństwa socjalnego,

przeciwdziałaniu ubóstwu i wykluczeniu społecznemu:

- szczegóły przedstawione w rozdziale 5,8 dot. działań MOPS

4) Inicjowanie działań w kierunku rozszerzenia oferty usług dla osób starszych i niepełnosprawnych:

-w 2019 roku w Kowarach powstał na terenie Zespołu Szkół Ogólnokształcących w ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Klub Seniora. Celem jego utworzenie było zapewnienie osobom starszym miejsca integracji i spotkań oraz warunków do wykorzystania potencjału środowiska senioralnego. Działała także Rada Seniorów, która za zadanie ma reprezentowanie, wzmacnianie, integrowanie i pobudzanie aktywności obywatelskiej osób starszych.

Cel pośredni 2.1.4.: Wzbogacenie oferty edukacyjnej, kulturalnej i wypoczynkowej:

1) Dostosowanie oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych do potrzeb rynku pracy

-nabór kolejnego rocznika do Szkoły Branżowej w ZSO

2) Poprawa jakości i rozbudowa istniejącej bazy placówek oświaty i wychowania oraz wyposażanie ich w nowe obiekty sportowo-rekreacyjne

-realizacja projektu dostosowującego budynek Przedszkola Publicznego znajdujący się w Kowarach przy ul. Sienkiewicza 8 do obowiązujących wymagań i przepisów przeciwpożarowych

-SP 1 – remont 3 sal lekcyjnych, adaptacja na gabinety i pracownie, remont zadaszenia hali sportowej

-SP 3 – remont sal lekcyjnych, remonty bieżące

-ZSO – rozpoczęcie prac zmierzających do remontu elewacji budynku

-SP 1 budynek Centrum Wczesnej Profilaktyki Zdrowotnej – remonty bieżące

3) Modernizacja i rozbudowa infrastruktury kulturalnej (stworzenie osiedlowych świetlic / klubów na Wojkowie, Podgórzu i w Krzacynie)

- remont filii biblioteki Publicznej na Wojkowie

4) Wzbogacenie oferty programowej imprez kulturalnych i oferty zajęć edukacyjno-kulturalnych dla młodzieży, dorosłych i seniorów

-szczegółowe zapisy w: 8.5. Turystyka, sport i rekreacja

5) Tworzenie warunków organizacyjnych i finansowych dla rozwoju kultury fizycznej, sportu i rekreacji:

-szczegółowe zapisy w: 8.5. Turystyka, sport i rekreacja

2.1.5. Cel pośredni: Budowa społeczeństwa obywatelskiego

1) Budowa społeczeństwa obywatelskiego oraz integracja społeczna wokół ważnych problemów społecznych:

-realizacja projektu „Arka Karkonoszy”. – kontynuacja działania realizowanego przez MOK

2) Budowa budżetu partycypacyjnego (obywatelskiego)

- w 2019 Kowarski Budżet Obywatelski realizowany był na terenie Kowar po raz pierwszy. W jego ramach zrealizowano następujące projekty:

1. Mini plac zabaw dla dzieci oraz teren rekreacyjny dla mieszkańców Kowar dolnych (ul. Jeleniogórska) za kwotę 20.000 zł.

2. Atrakcyjniejsza Kowarska Starówka - podświetlenia wieży kościoła oo. Franciszkanów. za kwotę 15.500 zł.

3. Budowa infrastruktury technicznej – oświetlenie drogowe - autonomiczny zestaw solary przy ul. Malinowej za kwotę 20.000 zł.

4. Przywrócenie do użytku boiska dla młodzieży i placu zabaw przy ulicy Wiejskiej (pętla) za kwotę 19.900 zł.

5. Utworzenie przestrzeni rekreacyjno – zabawowej przy alei kasztanowej prowadzącej na Wojków za kwotę 20.000 zł.

3) Współpraca z organizacjami pozarządowymi przy rozwiązywaniu problemów społecznych z wykorzystaniem środków krajowych i UE

Cel strategiczny 2.2.: Stymulowanie procesów rozwojowych

Cel pośredni 2.2.1: Poprawa jakości zarządzania miastem

1) Informatyzacja i popularyzacja wśród mieszkańców usług e-urząd:

-automatyzacja Urzędu Miejskiego w Kowarach (zakup sprzętu informatycznego i oprogramowania), zakupy inwestycyjne w roku 2019

-udział w przygotowaniu projektu „Dolnośląscy Liderzy e-Rozwoju JST”. Projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Celem projektu jest wzrost jakości i dostępności usług administracyjnych istotnych dla prowadzenia działalności gospodarczej w 9 JST oraz monitorowanie procesu ich świadczenia poprzez wdrożenie w JST rozwiązań poprawiających efektywność zarządzania usługami dziedzinowymi w obszarach podatki i opłaty lokalne oraz zarządzania nieruchomościami

2) Podnoszenie jakości pracy kadry UM i jednostek organizacyjnych poprzez rozwój zasobów ludzkich:

-szczegóły w: 8.1. Organizacja urzędu i zarządzanie samorządowe

3) Opracowanie programu i wdrażanie działań naprawczych finansów Gminy w celu zwiększenia zdolności do aplikowania o środki zewnętrzne na przyszłe inwestycje:

- szczegóły w opisie w rozdziale: 3.5. Wieloletnia prognoza finansowa. Podstawowe wskaźniki:

4) Podnoszenie skuteczności aplikacji UM i jednostek podległych o środki zewnętrzne, w tym fundusze europejskie:

-szczegóły w: 8.6. Projekty realizowane w 2019 roku ze środków pomocowych

Cel pośredni 2.2.2.: Zwiększanie roli społeczności w życiu miasta

1) Budowa społeczeństwa informatycznego (e-społeczeństwa):

-udział w przygotowaniu projektu „Dolnośląscy Liderzy e-Rozwoju JST”. Projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Celem projektu jest wzrost jakości i dostępności usług administracyjnych istotnych dla prowadzenia działalności gospodarczej w 9 JST oraz monitorowanie procesu ich świadczenia poprzez wdrożenie w JST rozwiązań poprawiających efektywność zarządzania usługami dziedzinowymi w obszarach podatki i opłaty lokalne oraz zarządzania nieruchomościami

2) Realizacja programów i działań opartych na współpracy: samorząd- społeczeństwo:

- szczegóły w: 5.12. Realizacja rocznego programu współpracy miasta Kowary z organizacjami pozarządowymi

- od lutego 2019 mieszkańcy Kowar mają możliwość telefonicznego zgłaszania zaistniałych awarii. Na stronie miasta wprowadzono rejestr zgłaszanych informacji o awariach, koniecznych naprawach, czy konieczności podjęcia działań porządkowych a także działaniach podjętych w tych sprawach przez stosowne służby. Od lutego 2019 roku zgłoszono 128 takich przypadków.

3) Integracja społeczeństwa wokół strategii rozwoju i realizowanych zadań

- cykliczne wydawanie miejskiego biuletynu informacyjnego.

4) Intensywna akcja informacyjna dla społeczności lokalnej o celach i efektach projektów

finansowanych z różnych źródeł

III OBSZAR INTERWENCJI - ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA

Cel strategiczny 3.1: Udostępnienie mieszkańcom nowoczesnej infrastruktury miejskiej

Cel pośredni 3.1.1.: Stopniowa eliminacja uciążliwych ekologicznie systemów grzewczych:

- 1) Wdrażanie Programu Gospodarki Niskoemisyjnej;
  - modernizacja oświetlenia ulicznego oraz dobudowa nowych punktów oświetleniowych na terenie Gminy Miejskiej Kowary wraz z zapewnieniem finansowania – kontynuacja zadania
  - remont zadaszenia hali sportowej
  - termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 3 w Kowarach
  - prace projektowe związane z montażem paneli fotowoltaicznych na budynku MSR
- 2) Stworzenie narzędzi prawnych dla zmniejszenia niskiej emisji (zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza przez CO₂) wytwarzanej przez sektor komunalny i mieszkaniowy
  - prace nad gminnym programem wymiany kotłów
- 3) Wspieranie działań proekologicznych i promocja alternatywnych źródeł energii wśród mieszkańców i inwestorów
  - modernizacja źródeł energii ciepłej na terenie Gminy Miejskiej Kowary przy udziale funduszy uzyskanych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w ramach programu priorytetowego „Ograniczenie niskiej emisji na obszarze województwa dolnośląskiego”

Cel pośredni 3.1.2.: Sprawny i przyjazny dla środowiska system komunikacyjny

- 1) Nawiązanie współpracy z sąsiadami dla poprawy infrastruktury komunikacyjnej i połączeń tranzytowych ze wsparciem ze środków krajowych i UE
- 2) Poprawa systemu komunikacji w mieście (budowa parkingów, ograniczenie ruchu kołowego, modernizacja oświetlenia drogowego):
  - remont przejść dla pieszych przy ul. 1Maja (obok SP3) oraz na Al. Wolności
  - kontynuacja zadania pn. „Przebudowa ciągów komunikacyjnych przy ul. Matejki wraz z budową kanalizacji deszczowej” - realizacja w latach 2017-2020
  - przebudowa ulicy Topolowej wraz z budową miejsc parkingowych
- 3) Współpraca z sąsiednimi gminami i samorządem województwa na rzecz odbudowy połączeń kolejowych
  - udział w spotkaniach dot. odbudowy połączeń kolejowych stała współpraca w tym zakresie
- 4) Rozbudowa sieci informatycznej - darmowe Wi-Fi na terenie całego miasta

Cel pośredni 3.1.3: Systematyczna poprawa stanu i ochrony środowiska

- 1) Stworzenie i wdrażanie zintegrowanego systemu zieleni miejskiej
  - konsekwentne prace na terenach zielonych
  - ukwiecanie miasta
  - bieżące prace w zakresie wycinki samosiejek oraz podcinanie i kształtowanie drzew i krzewów
- 2) Rozbudowa sieci kanalizacyjnej i budowa nowych ujęć wody pitnej w mieście
  - „Przebudowa ciągów komunikacyjnych przy ul. Matejki wraz z budową kanalizacji deszczowej” - realizacja w latach 2017-2020

3) Likwidacja dzikich wysypisk śmieci i dbanie o czystość miasta

- bieżące prace porządkowe na terenie miasta

4) Edukacja i promocja pro-ekologicznych postaw wśród mieszkańców

- stale działania w zakresie edukowania mieszkańców

- udział w ogólnopolskiej akcji „Pomagamy pszczołom”

- stała współpraca z ZGK i Nadleśnictwem Śnieżka w zakresie edukacji ekologicznej

Cel pośredni 3.1.4: Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego:

1) Wyznaczenie terenów zalewowych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kowary w Planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Kowary

2) Udział w budowie lokalnego systemu ostrzeżeń przeciwpowodziowych

3) Aktualizacja i wdrażanie planu zarządzania kryzysowego

4) Wspieranie porządku i regulacja koryt rzek i potoków oraz kanałów burzowych

- na wniosek Gminy Wody Polskie uprzętnęły koryto potoku Jedlica

- „Przebudowa ciągów komunikacyjnych przy ul. Matejki wraz z budową kanalizacji deszczowej” - realizacja w latach 2017-2020

- odwodnienie drogi gminnej przy ul. Nowej

- oczyszczenie koryta potoku Malina

Cel pośredni 3.1.5: Współpraca z sąsiadami dla lepszego wykorzystania walorów naturalnych Kowar

1) Realizacja wspólnych projektów z wykorzystaniem walorów naturalnych Gminy Kowary, ze szczególnym uwzględnieniem tworzenia warunków dla rozwoju sportu, turystyki i rekreacji oraz rehabilitacji zdrowotnej

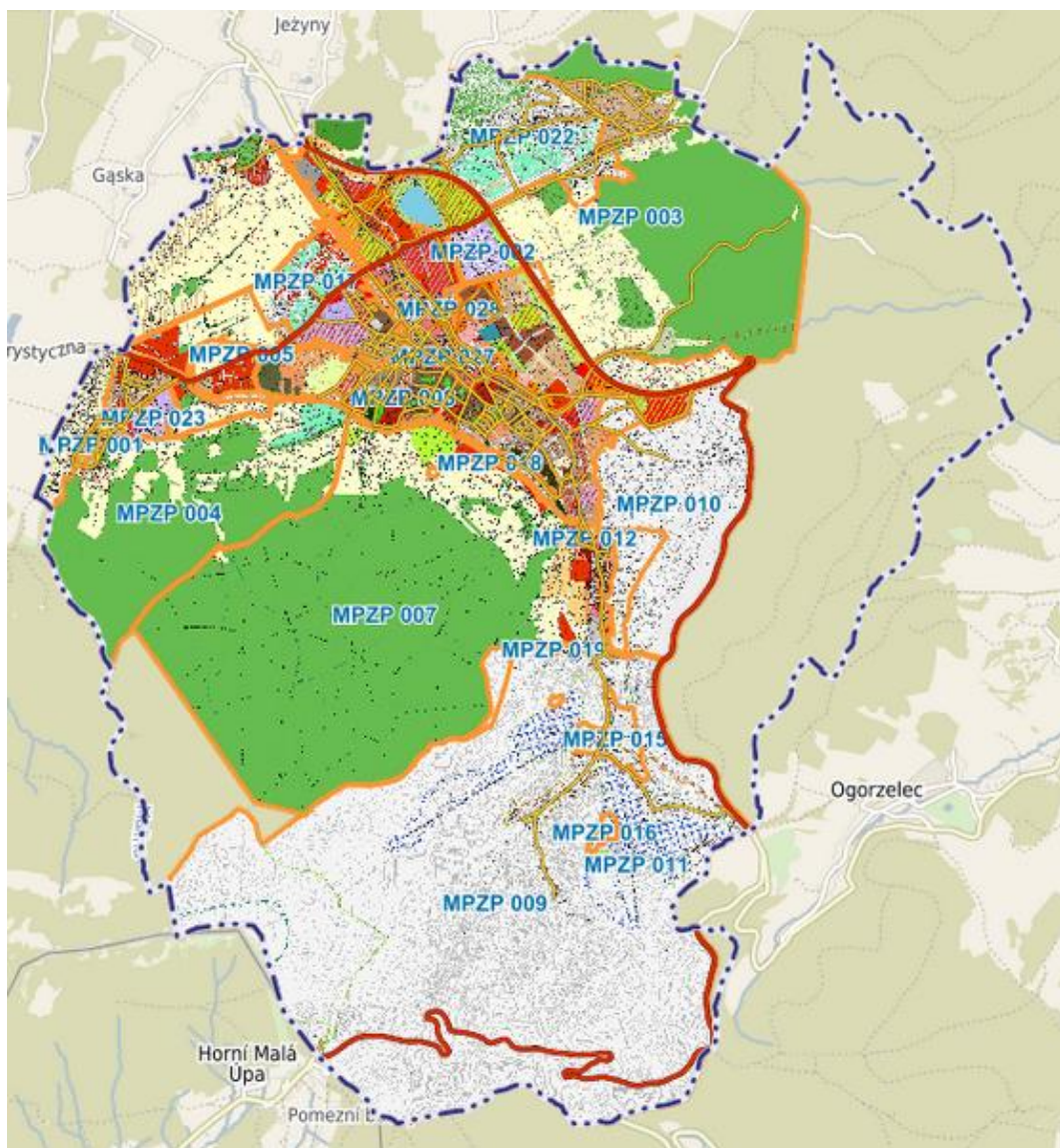
2) Realizacja wspólnych przedsięwzięć promujących Kowary jako miasto zieleni i ludzi aktywnych:

-szczegółowy opis podejmowanych działań w roku 2019 znajduje się w: 8.5. Turystyka, sport i rekreacja.

5.2. Ład przestrzenny

Politykę przestrzenną gminy kreuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które opracowano na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Kowarach nr 247 z dnia 28.05.1998 roku ze zmianami. Ostatnia aktualizacja studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przeprowadzona została w roku 2016 (Uchwała Nr XXX/150/16 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 17 listopada 2016r.).

Uszczegółowienie zagospodarowania terenów następuje w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2019r. obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego objęto ok 2960 ha, co stanowi ok 80% powierzchni gminy. 20% powierzchni gminy nie objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego stanowią teren Lasów Państwowych, na których prowadzona jest gospodarka leśna.

W przypadku, gdy dla określonego terenu nie uchwalono miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, przedsięwzięcia są realizowane w drodze ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu. W roku 2019 nie wydano decyzji ustalającej warunki zabudowy i zagospodarowania przestrzennego.

Ostatnie uchwały dotyczące MPZP zostały podjęte w 2018 roku, wtedy to Rada Miejska w Kowarach uchwaliła 2 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

Lp.	Nazwa	Nr uchwały data
1.	Uchwała Rady Miejskiej w Kowarach w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kowary dla jednostki	XLVII/255/18 15.06.2018 r.

	urbanistycznej Kowary – Centrum B.1	
2.	Uchwała Rady Miejskiej w Kowarach w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kowary dla obszaru położonego w jednostce urbanistycznej Podgórze – część Południowa	XLIX/271/18 14.09.2018

W 2019 roku rozpoczęto prace nad aktualizacją studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz zmian w MPZP. Tematem tym zajmowała się kilkakrotnie Komisja Budżetowo-Gospodarcza. W oparciu o jej prace i wnioski zostały przygotowane materiały do projektów uchwał, które w 2020 roku trafiły pod obrady Rady Miejskiej.

5.3. Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji w roku 2019

Do końca 2015 roku, dokumentem, który wyznaczał kierunki działań w zakresie rewitalizacji w Gminie Miejskiej Kowary był Lokalny Program Rewitalizacji dla miasta Kowary przyjęty uchwałą Nr XLII/222/09 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 29.06.2009 r. W związku z nowym podejściem do rewitalizacji w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020, na mocy Uchwały Nr XXI/99/16 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 18.02.2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Kowary na lata 2016-2023 zdecydowano o opracowaniu nowego dokumentu określającego zakres i kierunki rewitalizacji w Kowarach.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miejskiej Kowary na lata 2016-2023 został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Nr XXIV/120/16 z dnia 19.05.2016 roku. Powstał na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 9.10.2015 o rewitalizacji. LPR stanowi kluczowy element miejskiej polityki rewitalizacyjnej w perspektywie do 2023 roku.

LPR jest dokumentem operacyjnym, którego podstawowym założeniem jest wyznaczenie ram dla skutecznej interwencji publicznej ukierunkowanej na wyznaczone obszary zdegradowane. W ramach wypracowanych założeń planistycznych dokonano identyfikacji celów i metod pozwalających na zniwelowanie kluczowych deficytów obszarów problemowych, które w ramach polityki gospodarczej, społecznej i ekologicznej powinny korespondować z założeniami na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym. Dokument jest komplementarny z dokumentami o charakterze programowym i strategicznym, obowiązującymi na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym (m.in. Strategią Europa 2020; koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030; Strategią Rozwoju Kraju 2020 - Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo; Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020; Założeniami Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej; Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, Programem Rozwoju Powiatu Jeleniogórskiego na lata 2015-2020.

Na poziomie gminnym LPR tworzy płaszczyznę zgodności pomiędzy poszczególnymi dokumentami z różnych dziedzin funkcjonowania społeczności lokalnej i samorządu.

W szczególności jest komplementarny z Programem Rozwoju Gminy Miejskiej Kowary na lata 2016-2020 oraz Planem Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2015-2020.

Rewitalizacja to proces przemian służących wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, którego realizacja odbywa się poprzez przedsięwzięcia kompleksowe

i zintegrowane, uwzględniające istotne aspekty w sferach społecznej, funkcjonalno - przestrzennej, gospodarczej i środowiskowej. Lokalny Program Rewitalizacji adresowany jest do wyznaczonego obszaru wsparcia na którym koncentrują się głównie problemy społeczne, techniczne i przestrzenne oraz związane ze stanem środowiska naturalnego, tereny o niższym poziomie rozwoju gospodarczego. LPR pełni rolę narzędzia planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji. Posiadanie programu rewitalizacji stało się także warunkiem niezbędnym do ubiegania się o wsparcie projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2015-2020. Wyznaczony obszar zdegradowany to kluczowa strefa w Kowarach istotna z punktu widzenia pełnionych funkcji usługowych, mieszkaniowych oraz symbolicznych. Obszar zdegradowany swym zasięgiem obejmuje także tereny przemysłowe i pokolejowe. Obszar ten cechuje się koncentracją zjawisk kryzysowych, w tym głównie problemami społecznymi, technicznymi i przestrzennymi. W skład obszaru zdegradowanego wchodzi centrum usługowo-mieszkaniowe Kowar, zespół śródmiejski oraz tereny mieszkaniowe zabudowy wielorodzinnej. Obszar ten boryka się z wieloma problemami, które w zasadniczy sposób wpływają na obniżenie jakości życia jego mieszkańców jak również implikują przeciętną atrakcyjność turystyczną, osiedleńczą i gospodarczą całych Kowar. Na obszarze wsparcia koncentrują się zjawiska wpływające na ubóstwo i biedę. Zdeństwowaniu uległa w znacznym stopniu tkanka miejska a przede wszystkim zespół śródmiejskiego oraz części kamienic. Relatywnie niska jest funkcjonalność przestrzeni publicznej i zatracenie przez nią funkcji symbolicznych, integracyjnych czy turystycznych.

Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im działaniami realizowanymi w 2019 roku.

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Kowary wyznaczone zostały trzy główne cele rewitalizacji:

1. Ograniczenie niekorzystnych zjawisk społecznych na obszarze zdegradowanym poprzez:

- wspieranie aktywności osób bezrobotnych,
- przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych i niepełnosprawnych,
- prowadzenie działań profilaktycznych, przeciwdziałanie uzależnieniom,
- współpraca z organizacjami społecznymi ukierunkowana na rzecz ograniczenia zjawiska biedy, wykluczenia społecznego i zrównoważonego rozwoju.

1.1. O skali potrzeb związanych z realizacją tych celów najlepiej świadczą dane MOPS-u w Kowarach za 2019 rok. W ramach wszystkich systemów pomocowych w roku 2019 udzielono łącznie 62.048 świadczeń pomocowych w tym:

- pomoc społeczna – 19345 świadczeń,
- Program „dożywianie” – 8.266 świadczeń,
- świadczenia rodzinne – 15.278 świadczeń,
- fundusz alimentacyjny – 1.515 świadczeń,
- świadczenie wychowawcze (Program „Rodzina 500+”) – 13.117 świadczeń,
- dodatki mieszkaniowe – 1.757 świadczeń,
- dodatki energetyczne – 1.290 świadczeń,
- potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej – 34 decyzji,
- świadczenie „Dobry start” – 991 świadczeń.

1.2. W 2019 roku na opiekę i wychowanie 37 dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych

i |w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wydatkowano kwotę 247 602,75 zł. Wśród dzieci objętych opieką zastępczą w 2019 roku na wniosek Sądu w pieczy zastępczej umieszczono łącznie 8 dzieci z 6 rodzin z terenu Kowar. 2 asystentów rodziny objęło pomocą 31 kowarskie rodziny, wymagające wsparcia w formie pracy z rodziną i pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. W 2019 roku asystenci rodziny objęli swoją pomocą 6 nowych rodzin. W 2019 na realizację Rządowego Programu pn. „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019”, wydatkowano 59976,14 zł z czego 35 270 zł (59% to środki pozyskane z programu)

1.3. Fundusz alimentacyjny - na podstawie przepisów ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów pomocą w formie świadczeń alimentacyjnych objęto łącznie 85 rodzin (o 20 mniej w stosunku do 2018 r). W ramach działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych wszczęto postępowanie administracyjne w stosunku do 9 dłużników. W ewidencji Ośrodka pozostaje 432 (o 20 więcej niż w roku poprzednim) dłużników alimentacyjnych, w tym 122 dłużników, których wierzyciele zamieszkują i pobierają świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego poza Kowarami. W wyniku postępowań komorniczych wyegzekwowano na rzecz Gminy Kowary od dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych zaliczek i świadczeń alimentacyjnych kwotę – 42.405,92 zł.

1.4. Na podstawie przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych pomocą objęto łącznie 1.348 rodziny, w tym w formie:

- zasiłki rodzinne wraz z dodatkami – 709 rodzin
- zasiłki pielęgnacyjne – 357 osób,
- świadczenia pielęgnacyjne – 43 rodzin, w tym 36 osobom opłacono składki na ubezpieczenie społeczne i 28 osobom na ubezpieczenie zdrowotne,
- specjalny zasiłek opiekuńczy - 20 osób, w tym 16 osobom opłacono składki na ubezpieczenie społeczne i 19 osobom na ubezpieczenie zdrowotne.
- zasiłek dla opiekuna – 2 rodziny, w tym 1 osobie opłacono składki na ubezpieczenie społeczne i 2 osobom na ubezpieczenie zdrowotne.
- świadczenie rodzicielskie – 36 osób
- świadczenie wychowawcze 908 rodzin
- świadczenie „dobry start” – 740 rodziny, tym samym 991 świadczeń.

1.5. Rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” - na podstawie uchwały Rady Ministrów o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020” oraz uchwały Rady Miejskiej w Kowarach dot. realizacji ww. Programu z ogólnej liczby 410 osób objętych Programem – 112 stanowiły dzieci. Pomocą w naturze w postaci gorących posiłków objęto 70 osób, w tym 62 dzieci. Pomoc realizowana była przez 2 stołówki szkolne przy Szkołach Podstawowych: Nr 1 i Nr 3 w Kowarach, prywatnym przedszkolu w Kowarach (1 dziecko), Publicznym Przedszkolu Nr 1 w Kowarach (12 dzieci), Zespole Szkół i Placówek Specjalnych w Jeleniej Górze (4 uczniów) oraz Schroniskach dla bezdomnych (3 osoby). Pomocy w formie świadczeń pieniężnych na zakup żywności udzielono 230 rodzinom. Łączna kwota wypłat w 2019r wyniosła 187.342,23 zł.

1.6. Zgodnie z Porozumieniem w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych, zawartym przez Burmistrz Kowar z Powiatem Jeleniogórskim - Ośrodek koordynował oraz prowadził obsługę finansową tego zadania. W jednostkach organizacyjnych Gminy Kowary utworzono 20 miejsca do wykonywania prac, na stanowisku robotnik gospodarczy. Termin ww. formy wsparcia określono od 01.04.2019r. do 31.10.2019r. Do wykonywania prac Ośrodek wskazał łącznie 60 osób bezrobotnych

(bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych) objęte świadczeniami pomocy społecznej. Z grupy tej do udziału w ww. formie wsparcia przystąpiły (w różnych terminach) 24 osoby.

1.7. Usługi opiekuńcze świadczone 37 osobom. W 2019 r. zrealizowano łącznie 12.996 godzin usług opiekuńczych. Wpływy z tytułu odpłatności za usługi opiekuńcze wyniosły 27.878,96 zł i stanowiły 69,75 % planu rocznego.

Specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób psychicznie chorych objęto 5 osób (dzieci), w 2019 r. zrealizowano 2.199 godzin usług na kwotę 147.909,76 zł. Wpływy z tytułu odpłatności za usługi specjalistyczne dla gminy wyniosły: 823,58 zł.

1.8. Działania profilaktyczne i przeciwdziałające uzależnieniom były realizowane w ramach: MPRPA oraz MPPN. Szczegółowy opis zawarty jest w sprawozdaniu z realizacji tych programów.

2. Rewaloryzacja obszaru zdegradowanego, w tym poprzez dostosowanie infrastruktury technicznej do istniejących potrzeb oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego, poprzez:

- renowację zdegradowanych technicznie obiektów i zachowanie unikalnych walorów urbanistycznych obszaru,
- propagowanie kultury fizycznej i imprez integrujących mieszkańców,
- ożywienie obszaru zdegradowanego poprzez wzmocnienie jego funkcji symbolicznych.

Projekty z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 tj.: „Renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych Starówki Kowarskiej”, „Renowacja elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 3 i przebudowa boiska sportowego Szkoły Podstawowej nr 3 oraz przebudowa bieżni i wyposażenie w oświetlenie Stadionu Miejskiego (etap I), oraz przebudowa mostu drogowego nr 5856 przy ul. Waryńskiego (115856D) w Kowarach”, których realizacja rozpoczęła się w 2018 roku i dotyczyły rewaloryzacji infrastruktury technicznej i zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju infrastruktury sportowej.

3. Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb mieszkańców i turystów - efektywne wykorzystanie potencjału turystycznego miasta, poprzez:

- przebudowę przestrzeni publicznej,
- wzmocnienie funkcji turystycznych całego obszaru zdegradowanego,
- dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Przykładem takich projektów wpływających na zmianę tkanki miejskiej są projekty, których realizacja rozpoczęła się w 2018r.: „Czesko-polski szlak grzbietowy część zachodnia”, „Utworzenie Parku Rekreacji Rodzinnej w Kowarach”, „Utworzenie miejsca spotkań, integracji i odpoczynku w centrum Kowar”

5.4. Realizacja zadań z zakresu opieki nad zabytkami w 2019 roku

Na terenie Gminy Miejskiej Kowary funkcjonujące formy ochrony to:

- wpis do ewidencji zabytków
- wpis do rejestru zabytków,
- uznanie za pomnik historii
- ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Gminna Ewidencja Zabytków dla Miasta Kowary założona została w roku 2015 r. zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. i przyjęta Zarządzeniem Nr 50/2015 Burmistrza Miasta Kowary z dnia 28 kwietnia 2015 r. W spisie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znajduje się 579 zabytków nieruchomych z terenu gminy Kowary pochodzących sprzed roku 1945, z czego 79 obiektów jest chronionych wpisem do Rejestru Konserwatora oraz 1 pomnik historii. Gminna ewidencja zabytków składa się również z 447 kart adresowych zabytków nieruchomych, których formą ochrony są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz 28 kart stanowisk archeologicznych.

Najcenniejsze z nich znajdują się przy placu Franciszkańskim: Kościół pw. NMP i klasztor o. Franciszkanów, a także przy ulicy 1 Maja (kamienice na Kowarskiej Starówce) i Ogrodowej.

Równie cenne są zespoły dawnych sanatoriów przy ulicy Jeleniogórskiej i Sanatoryjnej („Wysoka Łąka” i „Bukowiec”) oraz zespoły pałacowe przy Zamkowej („Nowy Dwór”), Jeleniogórskiej („Ciszycza”) oraz dawne pałace przy ulicy Ogrodowej i Waryńskiego.

Do rejestru została wpisana także Kaplica świętej Anny, dawny kompleks ewangelicki, budynek sądu (ul. Staszica) oraz wiadukt kolejowy przy ulicy Wiejskiej

Cenne budynki chronione są również zapisami w miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Kowary.

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego określają ogólne wytyczne odnośnie zasad przyszłego funkcjonowania obiektów zabytkowych oraz modernizacji istniejącej i nowoprojektowanej zabudowy.

Na terenie gminy określone zostały 3 rodzaje stref:

Strefa A – pełnej ochrony konserwatorskiej, obszar o funkcjach mieszkalno-usługowych.

Strefa B – obszar z rygorami konserwatorskimi, tereny podlegające rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów rozplanowania istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy. W obrębie tej strefy obowiązuje zasada uzgadniania z konserwatorem zabytków wszelkich prac budowlanych i remontowych.

Strefa K – ochrony krajobrazu, strefa ochrony krajobrazu integralnie związanego z zespołami historycznymi położonymi w Kowarach.

W roku 2019 pomoc w ochronie zabytków na terenie gminy polegała na udzielaniu dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków i mogą obejmować wyłącznie nakłady konieczne na odnowienie lub uzupełnienie zewnętrznych tynków i detali architektonicznych albo ich całkowite odtworzenie, z uwzględnieniem charakterystycznej dla tego budynku kolorystyki. Łączna kwota dotacji udzielonych z budżetu gminy nie może przekroczyć 50% wartości robót obejmujących każdą ścianę budynku oraz kwoty 10.000,00 złotych dla każdej ściany budynku. W roku 2017 gmina udzieliła 1 dotacji na wykonanie robót budowlanych polegających na remoncie elewacji budynku mieszkalnego przy ul. 1 Maja 21 na kwotę 7.922,33 zł. W roku 2018 gmina udzieliła 1 dotacji na wykonanie robót budowlanych polegających na remoncie elewacji budynku mieszkalnego przy ul. Jeleniogórskiej 10 na kwotę 9.999,69 zł. W 2019 roku udzielono czterech dotacji po 10 000 zł dla trzech podmiotów 1 Maja 20 – 20.000 zł, 1 Maja 18 – 10.000 zł i 1 maja 17 – 10.000 zł

Nie wszystkie budynki i budowle zabytkowe są w dobrym stanie technicznym. W najgorszym są m.in.: dawny pawilon ogrodowy tzw. „grzybek” w wyniku działań służb miejskich w 2019 roku

doprowadzono do nałożenia kary na właścicieli tego obiektu przez służby konserwatorskie.

W 2019 roku wpisano do Gminnej Ewidencji Zabytków dla Miasta Kowary mozaikę znajdującą się na elewacji budynku po danej Fabryce Dywanów przy ulicy Zamkowej. Również w tym roku ukończono inwestycję związaną z kompleksową rewitalizacją zabytkowego budynku Szkoły Podstawowej nr 3 oraz kontynuowano w 2019 roku realizację projektu „Renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych Starówki Kowarskiej”. Wyremontowane zostały kamienice przy ulicach: 1 Maja 3, 1 Maja 7, 1 Maja 8, 1 Maja 16, 1 Maja 20, 1 Maja 22, 1 Maja 24, 1 Maja 30, 1 Maja 33, 1 Maja 52, 1 Maja 71. Całkowita wartość projektu: 1 806 817,21 PLN. Dofinansowanie projektu wyniosło 70% kosztów kwalifikowanych.

5.5. Realizacja planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w Kowarach w roku 2019

W dniu 29.05.2018 r. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie opublikowało na swojej stronie BIP Decyzję Nr WR.RET.070.72.2018.PK zatwierdzającą taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków dotycząca Gminy Kowary wnioskowaną przez Karkonoski System Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. W związku z powyższym w okresie od 06.06.2018r. do 05.06.2019r. obowiązywały następujące ceny taryfowe za wodę i ścieki:

Taryfa za dostawę wody dla:

1. Gospodarstwa domowe - 7,59 zł/m³ (netto)+ 8% VAT = 8,20 zł/m³ (brutto)
2. Przedsiębiorcy - 7,59 zł/m³ (netto)+ 8% VAT = 8,20 zł/m³ (brutto)
3. Pozostali odbiorcy - 7,59 zł/m³ (netto)+ 8% VAT = 8,20 zł/m³ (brutto)

Taryfa za odprowadzanie ścieków dla:

1. Gospodarstwa domowe - 15,97 zł/m³ (netto)+ 8% VAT = 17,25 zł/m³ (brutto)
2. Przedsiębiorcy - 15,97 zł/m³ (netto)+ 8% VAT = 17,25 zł/m³ (brutto)
3. Pozostali odbiorcy - 15,97 zł/m³ (netto)+ 8% VAT = 17,25 zł/m³ (brutto)

Uchwałą Rady Gminy Kowary Nr XLVII/257/18 z dnia 14.06.2018 zatwierdzone zostały dopłaty dla odbiorców usług w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków do 1 m³ dostarczonej wody i odprowadzonych ścieków. Dopłaty obowiązują od 06.06.2018r. do 05.06.2019r. Dopłata do ceny taryfowej za dostawę wody dla:

1. Gospodarstwa domowe - 1,68 zł/m³ (netto)+ 8% VAT = 1,81 zł/m³ (brutto)
2. Przedsiębiorcy - bez dopłat
3. Pozostali odbiorcy - bez dopłat

Dopłata do ceny taryfowej za odprowadzanie ścieków dla :

1. Gospodarstwa domowe - 5,44 zł/m³ (netto)+ 8% VAT = 5,88zł/m³ (brutto)
2. Przedsiębiorcy - bez dopłat
3. Pozostali odbiorcy - bez dopłat

W związku z powyższym odbiorców usług obowiązywać będą następujące ceny:

Cena za dostawę wody dla:

1. Gospodarstwa domowe - $5,91 \text{ zł/m}^3$ (netto) + 8% VAT = $6,38 \text{ zł/m}^3$ (brutto)
2. Przedsiębiorcy - $7,59 \text{ zł/m}^3$ (netto) + 8% VAT = $8,20 \text{ zł/m}^3$ (brutto)
3. Pozostali odbiorcy - $7,59 \text{ zł/m}^3$ (netto) + 8% VAT = $8,20 \text{ zł/m}^3$ (brutto)

Cena za odprowadzanie ścieków dla:

1. Gospodarstwa domowe - $10,53 \text{ zł/m}^3$ (netto) + 8% VAT = $11,37 \text{ zł/m}^3$ (brutto)
2. Przedsiębiorcy - $15,97 \text{ zł/m}^3$ (netto) + 8% VAT = $17,25 \text{ zł/m}^3$ (brutto)
3. Pozostali odbiorcy - $15,97 \text{ zł/m}^3$ (netto) + 8% VAT = $17,25 \text{ zł/m}^3$ (brutto)

Decyzja numer WR.RET.070.72.2018.PK z dnia 2 maja 2018 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie wprowadza od 6 czerwca 2019 do 5 czerwca 2020 na terenie Gminy Miejskiej Kowary następujące ceny taryfowe za wodę i ścieki:

Taryfa za dostawę wody dla:

1. Gospodarstwa domowe – $7,66 \text{ zł/m}^3$ (netto) + 8% VAT = $8,27 \text{ zł/m}^3$ (brutto)
2. Przedsiębiorcy - $7,66 \text{ zł/m}^3$ (netto) + 8% VAT = $8,27 \text{ zł/m}^3$ (brutto)
3. Pozostali odbiorcy - $7,66 \text{ zł/m}^3$ (netto) + 8% VAT = $8,27 \text{ zł/m}^3$ (brutto)

Taryfa za odprowadzanie ścieków dla:

1. Gospodarstwa domowe - $15,84 \text{ zł/m}^3$ (netto) + 8% VAT = $17,11 \text{ zł/m}^3$ (brutto)
2. Przedsiębiorcy - $15,84 \text{ zł/m}^3$ (netto) + 8% VAT = $17,11 \text{ zł/m}^3$ (brutto)
3. Pozostali odbiorcy - $15,84 \text{ zł/m}^3$ (netto) + 8% VAT = $17,11 \text{ zł/m}^3$ (brutto)

Uchwałą Rady Miejskiej w Kowarach Nr IX/44/19 z dnia 30 maja 2019 zatwierdzone zostały dopłaty dla odbiorców usług w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzenia ścieków do 1 m^3 dostarczonej wody i odprowadzonych ścieków. Dopłaty obowiązują od 6 czerwca 2019.

Dopłata do ceny taryfowej za dostawę wody dla:

1. Gospodarstwa domowe – $1,75 \text{ zł/m}^3$ (netto) + 8% VAT = $1,89 \text{ zł/m}^3$
2. Przedsiębiorcy – bez dopłat
3. Pozostali odbiorcy - bez dopłat

Dopłata do ceny taryfowej za odprowadzanie ścieków dla:

1. Gospodarstwa domowe – $5,31 \text{ zł/m}^3$ (netto) + 8% VAT = $5,73 \text{ zł/m}^3$ (brutto)
2. Przedsiębiorcy – bez dopłat
3. Pozostali odbiorcy - bez dopłat

Gmina Kowary na podstawie stosownych uchwał Rady Gminy od kilku lat dopłaca mieszkańcom do kosztów, jakie ponoszą w związku z użytkowaniem wody oraz odprowadzeniem ścieków. W 2019 roku wprowadzono dopłaty do cen wody i ścieków tylko do gospodarstw domowych. 70% osób korzystających z dopłat to osoby fizyczne będące w większości rencistami lub emerytami.

W 2019 roku spółka KSWiK sp. zo.o. wystąpiła do Państwowego Gospodarstwa Wodne Wody Polskie z wnioskiem o zmianę taryf na wodę i ścieki w Gminie Miejskiej Kowary. Do przedłożonego wniosku Burmistrz zgłosił wiele uwag, w wyniku czego doszło do rozprawy administracyjnej przeprowadzonej przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. W 2019 roku nowe taryfy na wodę i ścieki nie weszły w życie.

Wielkość sprzedaży w 2019r.

2019	I	II	III	IV	V	VI	VII	VII	IX	X	XI	XII	suma
woda sprzedana	28534	18220	27783	18112	34166	19012	29646	17981	27830	21938	26511	19492	289225
ścieki sprzedane	26812	16210	25937	16146	27418	16523	25001	15934	25619	19258	24608	16045	255511

rok	sprzedaż		woda	ścieki
	ogółem zł.	-w tym: dla pozostał. oddziałów spółki *	m3	m3
2009	4 203 008,22	-	376 139,58	293 222,02
2010	4 504 421,38	33 598,24	340 725,22	254 429,07
2011	4 183 779,91	112 568,61	339 171,83	260 295,46
2012	4 417 426,64	139 453,41	335 197,17	261 405,03
2013	6 208 083,01	164 013,87	300 873,38	247 174,34
2014	5 990 345,73	109 296,93	292 908,31	250 436,94
2015	6 015 731,25	107 159,74	281 173,04	246 421,27
2016	6 251 892,63	130 308,57	288 251,88	258 051,94
2017	6 656 459,28	53 602,88	288 292,79	255 032,28
2018	6 192 109,36	17 682,74	276 652,84	249 653,04

Dopłata do wody	Wartość	Ilość m ³ (gospodarstwa domowe)	
		woda	ścieki
styczeń	98 567,74	13 994,33	12 455,14
luty	174 819,65	23 980,31	22 349,84
marzec	106 144,00	14 966,56	13 444,45
kwiecień	168 701,32	23 178,00	21 556,23
maj	100 058,27	14 294,27	12 616,21
czerwiec	191 355,84	28 706,19	23 699,22
lipiec	101 766,09	14 487,95	12 860,71
sierpień	170 392,80	24 792,59	21 466,14
wrzesień	99 148,91	14 211,56	12 604,12
październik	169 863,15	23 679,51	21 815,58
listopad	119 747,10	17 166,81	15 222,87
grudzień	165 609,75	22 805,65	21 362,02
faktura z 31.12.19 12/2019 (zapłata w 2020 r.)	103 318,25	14 612,38	13 200,26
Razem poniesione wydatki w 2019 roku	1 666 174,62	236 263,73	211 452,53
Razem poniesione koszty 2019 roku	1 670 925,13	236 881,78	212 197,65

Wielkość dopłat do wody i ścieków w 2019 roku

Zestawienie wpływów z podatków płaconych przez KSWiK do Kowar oraz dopłat Kowar do cen wody i ścieków za lata 2009-2019

	podatek od nieruchomości	nadpłata w podatku od nieruchomości	podatek od środków transportowych	opłaty za umieszczenie urządzeń w pasie drogowym	dzierżawy	razem	dopłaty do taryf	Dopłaty – razem dochody
2009	630 113,00	0,00	944,00	0,00	0,00	631 057,00	1 027 468,57	396 411,57
2010	630 461,00	0,00	944,00	56 449,15	0,00	687 854,15	1 415 219,72	727 365,57
2011	1 607 495,00	0,00	969,00	13 943,38	0,00	1 622 407,38	1 013 997,77	-608 409,61
2012	1 606 765,00	0,00	988,00	40,38	0,00	1 607 793,38	853 158,74	-754 634,64
2013	1 556 004,00	0,00	988,00	207 462,53	0,00	1 764 454,53	2 072 523,97	308 069,44
2014	1 400 542,00	0,00	997,00	69 372,60	0,00	1 470 911,60	1 819 684,89	348 773,29
2015	929 692,00	470 989,00	1 001,00	87 467,25	20 804,60	567 975,85	1 961 649,96	1 393 674,11
2016	1 400 681,00	0,00	1 001,00	69 455,40	20 804,60	1 491 942,00	2 012 421,95	520 479,95
2017	1 404 870,00	0,00	1 001,00	69 455,40	20 804,60	1 496 131,00	2 024 779,94	528 648,94
2018	1 410 137,00	0,00	1 001,00	69 455,40	20 804,60	1 501 398,00	1 680 242,27	178 844,27
Razem lata 2009-2018	12 576 760,00	470 989,00	9 834,00	643 101,49	83 218,40	12 841 924,89	15 881 147,78	3 039 222,89
2019	1 412 752,00	0,00	110,00	69 455,40	20 804,60	1 503 122,00	1 670 925,13	167 803,13
Ogółem	13 989 512,00	470 989,00	9 944,00	712 556,89	104 023,00	14 345 046,89	17 552 072,91	3 207 026,02

Wykaz prac remontowych i inwestycyjnych w oddziale Kowary Spółki KSWiK sp. z o.o. w roku 2019:

Ilość ujęć wody -5 szt. (+ 1szt. na etapie projektowania Wysoka Łąka).

KSWiK Oddział w Kowarach posiada 5 szt. ujęć wody oraz przejęte ujęcie Wysoka Łąka, które jest uzupełnieniem głównego ujęcia Wojków poprzez tymczasowe ułożenie rurociągu PE DN 50 o długości 400 mb. Wykonano projekt oraz specyfikację w celu wyłonienia wykonawcy robót - wpięcie ujęcia Wysoka Łąka do głównego rurociągu przesyłowego Wojków.

Ilość SUW - 0 szt.

Ilość oczyszczalni ścieków - 1 szt.

Długość obsługiwanej sieci wodociągowej

– magistrala przesyłowa 17,4 km.

– sieć rozdzielcza 38,9 km.

Ilość przyłączy wodociągowych - 1348 szt.

Długość obsługiwanej sieci kanalizacyjnej – 42,5 km.

Ilość przepompowni ścieków - 2 szt.

Zdolności produkcyjne woda m³/d (wszystkie ujęcia razem) – $Q_{\text{śred}}/d = 3781 \text{ m}^3/d$. oraz 125m³/d z ujęcia Wysoka Łąka – wody podziemne,

Zdolność oczyszczania ścieków m³/d. $Q_{\text{śred}}/d = 2500 \text{ m}^3/d$.

Ilość odbiorców usług – 3739 szt.

Ilość odbiorców usług w/g umów wynosi – 3739 szt. na dzień 31.12.2019 r. uwzględniając zmiany sposobu rozliczenia w budynkach wielolokalowych (rozliczenia indywidualne radiowe).

Usunięte awarie na sieci wodociągowej - 24 szt.

Usunięte awarie na sieci kanalizacyjnej – 59 szt. (udrażnianie kanalizacji z czego 31 na zlecenie).

Usunięte awarie na przyłączach - 36 szt.

Wymienione przyłącza wodociągowe - 5 szt. – (Jagiellońska 5, Sanatoryjna 13, Boczna 2,3,5), wymiana częściowa przyłącza 3 szt.- ul. Wojska Polskiego 26, 1 Maja 22., 1 Maja 28.

Wymienione sieci wodociągowe średnica i długość – DN 90, 30 m

(Jeleniogórska – Łomnicka).

Wymiana wdm. po okresie legalizacji - 364 szt.

Montaż wdm. brakujących -8 szt.

Wymiana zasuw – 2 szt.

DN 100- skrzyżowanie ul. Jeleniogórska i ul. Łomnicka,

DN 80 - skrzyżowanie ul. Poprzecznej i ul. Bocznej

wymiana hydrantów - 6 szt. (ul. Ogrodowa 37, ul. Grabskiego – dawne przedszkole, ul. Topolowa 3, ul. Matejki 5, ul. Matejki 17, Kwiatowa 1).

Montaż zasuw – 21 szt.:

DN 50 – 4 szt. (ul. Zamkowa 9, Jagiellońska 5, Boczna 3, Boczna 5),

DN 80- 3 szt.(ul. Zamkowa- 2 szt. , ul. Polna 1 szt.),

DN 100 – 11 szt. (ul Zamkowa – przedszkole – 3 szt. , obok hydrantu ul. Zamkowa 1 szt., ul.

Klonowa 3 szt., 3 szt. skrzyżowanie ul. Dworcowej, Jeleniogórskiej i 1 Maja, 2 szt. -skrzyżowanie ul. Łomnicka i ul. Jeleniogórska),
DN 150- 2 szt. (ul. Szkolna , ul. Klonowa),
DN 200 – 1 szt. zbiornik Kowary Górne.
Montaż hydrantów – 0 szt.
Montaż studni wodomierzowych –1 szt. (1 Maja 86).
Usunięte awarie na pompowniach ścieków – 0 szt.
Usunięte awarie na oczyszczalni ścieków - 4 szt.

remont pompy FLYGT 2,4 kW - odwadnianie osadu,
remont pompy przenośnej FLYGT 1,1 kW,
remont podajnika ślimakowego skratek na stacji krat,
remont mieszadła pompującego FLYGT FLS4640.410.

Pozostałe remonty, wytworzone środki trwałe, zakupy i remonty środków trwałych, oraz środków transportu podać jakie:

wykup samochodu osobowego DACIA DUSTER,
zakup 2 przenośników taśmowych,
budowa studni redukcyjnej wraz z zaworem membranowym ul. Klonowa,
montaż systemu monitoringu zbiornika wody Podgórze,
likwidacja środka trwałego koparko-ładowarka CAT 4280,
zwiększenie środka zbiornik zapasowo - wyrównawczy Kowary Dolne o zawór pływakowy DN 100 PN 16 – 2 szt. oraz zawór pływakowy DN 80 PN16 – 1 szt,
zwiększenie środka trwałego – Stacja wodociągowa o zawór pływakowy DN80 PN16 – 1 szt,
zwiększenie środka trwałego – System AKPiA – woda o monitoring zbiornika Podgórze.

Przeglądy i zadymianie sieci kanalizacyjnej podać miejscowości bądź dzielnice - ul. Górnicza 22 – SP ZOZ Szpital Specjalistyczny MSWiA w Jeleniej Górze

Inne roboty remontowe i konserwacyjne wykonane przez oddział:

- udrożniono z korzeni rurociąg przesyłowy Kowary Średnie – Kowary Dolne,
- wyczyszczono zbiorniki wody : Kowary Dolne, Kowary Średnie, Kowary Górne, Podgórze, Wojków,
- wyczyszczono i zakonserwowano studnie oraz sączki doprowadzające wodę do zbiornika - Kowary Dolne,
- wymieniono zawory pływakowe na zbiorniku zapasowo-wyrównawczym Kowary Górne,
- zamontowano zawór pływakowy – Kowary Podgórze,
- zamontowano zawory pływakowe (3 szt.) – Kowary Dolne,
- wykonano studnie redukcyjną wraz z zaworem membranowym na ul. Klonowej,
- wymieniono rurociąg pod mostem ul. Jeleniogórska – ul. Łomnicka,
- zamontowano zasuwy na skrzyżowaniu ul. Dworcowej, ul. Jeleniogórskiej oraz ul. 1 Maja,
- zlikwidowano osiem ryczałtów,

- dokonano oznakowania oraz malowania hydrantów,
- przeprowadzono kontrole sieci pod względem wycieków od reduktora na ul. Ogrodowej do ul. Zamkowej 9,
- odcięto stare przyłącze wody na ul. Wojska Polskiego 43 – likwidacja wycieku,
- wykonano dwa spusty do rzeki na ul. Kowalskiej 27a i ul. Kowalskiej 29,
- wyeliminowano nieprawidłowości po przeprowadzonym audycie dotyczącym gospodarki wodomierzowej,
- wykonano częściową kontrolę nieruchomości niepodłączonych do kanalizacji sanitarnej, raport przekazano do Urzędu Miasta,
- przeprowadzono inspekcje telewizyjną kanalizacji na ul. Rzemieśniczej, ul. Bielarskiej oraz ul. Karkonoskiej,
- przepięto trzy budynki do kanalizacji sanitarnej: ul. Bielarska 19, Pensjonatowa 18, Matejki 12,
- wymieniono 30 mb przyłącza kanalizacyjnego ul. Zamkowa 5,
- wymieniono 80 mb sieci kanalizacyjnej ul. Jagiellońska 3-5,
- zakupiono walcarkę,
- zakupiono szlifierkę kątową Makita.
- wyremontowano dach na budynku technicznym – wykonano archiwum,
- w związku z pojawieniem się rurecznika mułowego w sieci wodociągowej na terenie Kowar w strefie zasilania z ujęcia „Kowary Górne” przystąpiono do prac mających na celu wyeliminowanie zaistniałej sytuacji. W trybie pilnym wypłukano sieć wodociągową, wymieniono złoża filtracyjne i dodatkowo zamontowano nowy system pukania filtrów sprężonym powietrzem, wypłukano i zdezynfekowano zbiorniki wodne oraz ciągi drenarskie.

Oczyszczalnia Ścieków:

wymieniono osłony flotacyjne na osadniku wtórnym,
 wybudowano boks do przechowywania osadu ściekowego,
 wymieniono 2 przenośniki taśmowe,
 wyremontowano pomieszczenia dyspozytorni,
 wykonano częściowy remont dachu na budynku administracyjnym oraz budynku technicznym (uszczelnienie papą), dokonano przeglądu oraz naprawy sond tlenowych.

Od listopada 2018 do stycznia 2019 przeprowadzono kontrolę wodomierzy na terenie oddziału w Kowarach. Skontrolowano 1161 wodomierzy głównych w budynkach mieszkalnych oraz lokalach użytkowych. W wyniku czego w 2019 roku przystąpiono do sukcesywnej wymiany wodomierzy oraz do montażu wodomierzy w lokalach mieszkalnych a także rozpoczęto proces przekazywania rozliczania kosztów za wodę i ścieki poszczególnych wspólnot mieszkaniowych spółce KSWiK sp. zo.o.

Dotychczasowe umowy pomiędzy ZEZEK i KSWiK powodowały, że ZEZEK płacił za wodę z odczytu licznika głównego na budynku niezależnie czy najemcy uiścili opłatę za wodę na rzecz ZEZEK. Taki stan rzeczy powodował, że ZEZEK płacił 100% obciążeń za wodę i jeszcze ponosił koszty windykacji w przypadku podejmowania prób wyegzekwowania należności od dłużników.

Proces montażu wodomierzy indywidualnych oraz przeniesienie umów na dostawę wody i odprowadzenie ścieków ma zostać zakończony w 2020 r.

Ilość lokali przekazanych do indywidualnych rozliczeń przez KSWiK		
rok	liczba budynków	liczba lokali / montaż wodomierzy/
2017	23	162
2018	10	95
2019	10	96
plan 2020	14	188

5.6. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej

Uchwałą Nr XXIII/116/16 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 28 kwietnia 2016 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXII/106/16 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 18 marca 2016 r. w sprawie zatwierdzenia i przyjęcia do wdrożenia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Kowary na lata 2015-2020” został przyjęty plan gospodarki niskoemisyjnej. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej jest dokumentem strategicznym, który koncentruje się na podniesieniu efektywności energetycznej, zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz redukcji emisji gazów cieplarnianych. Istotą Planu jest osiągnięcie korzyści ekonomicznych, społecznych i środowiskowych wynikających z działań zmniejszających emisje gazów cieplarnianych.

Suma emisji CO₂ w Mg rok na terenie Gminy Miejskiej Kowary – prognoza do roku 2020

Źródła emisji	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Emisja z energii elektrycznej	15450,37	15697,57	15697,57	15948,73	15948,73	16203,91
Emisja z tytułu ruchu pojazdów po drogach	16511,68	16919,44	17227,63	17546,34	17876,03	18217,20
Emisja z tytułu użytkowania budynków publicznych	836,69	861,79	887,64	914,27	941,70	969,95
Emisja gospodarka wod-kan	530,21	530,21	530,21	530,21	530,21	530,21
Emisja z sektora prywatnego	2002,85	2062,93	2116,56	2180,06	2236,96	2304,07
Emisja z tytułu spalania paliw przez gospod. indywidualne	22255,81	22278,07	22300,34	22322,64	22344,97	22376,31
Suma emisji ze wszystkich źródeł	57787,61	58350,02	5875996	59442,26	59878,60	60592

Jak wynika z powyższych zestawień najwięcej CO₂ do atmosfery emitowane jest ze spalania paliw w gospodarstwach indywidualnych oraz w związku z ruchem pojazdów po drogach Gminy Miejskiej Kowary. Kolejnym zasadniczym źródłem emisji jest emisja związana z poborem energii elektrycznej. Mając powyższe na uwadze konieczna jest wymiana ogrzewania na ekologiczne wraz

z termomodernizacją budynków (następuje znaczące zmniejszenie zużycia energii cieplnej), promocja energooszczędnych urządzeń do poboru energii elektrycznej, edukacja ekologiczna mieszkańców oraz zmiana przyzwyczajeń związanych z przemieszczaniem się po gminie (np. budowa ścieżek rowerowych i upowszechnianie jazdy na rowerze).

Zadania inwestycyjne wykonane lub rozpoczęte w 2019 roku mające wpływ na Gospodarkę Niskoemisyjną Gminy Miejskiej Kowary.

1. Emisja z energii elektrycznej

Modernizacja oświetlenia ulicznego oraz dobudowa nowych punktów oświetleniowych na terenie Gminy Miejskiej Kowary.

Inwestycja realizowana od października 2017 roku. W jej ramach wymieniono 1113 opraw z sodowych na energooszczędne LED-owe. Dobudowano także 90 nowych punktów świetlnych. Planowany termin zakończenia zadania - 27.08.2018 nie został z winy wykonawcy dotrzymany. Zostanie ono prawdopodobnie zakończone w czerwcu 2020 roku.

Inwestycja ta redukuje zużycie energii elektrycznej z 421 622 kWh do poziomu 82 190 kWh, czyli o 80,5 %

2. Emisja z tytułu ruchu pojazdów po drogach.

W latach 2016 – 2017 nastąpiła przebudowa ciągów komunikacyjnych Krzaczyzna, ulic : Nowej, Nadrzecznej i Głównej. W roku 2019 przebudowano ulicę Topolową.

3. Emisja z tytułu użytkowania budynków publicznych.

W roku 2019 przeprowadzono termomodernizację budynku Szkoły Podstawowej nr 3.

W maju 2019 roku Gmina Miejska Kowary została członkiem Karkonoskiego Klastra Energii. Ma to na celu wspólnie z innymi gminami pozyskanie środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach osi priorytetowej 3 - gospodarka niskoemisyjna, działanie 3.1 „Produkcja i dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych – konkurs horyzontalny”

W ramach tego projektu planowane jest zainstalowanie ogniw fotowoltaicznych na następujących budynkach:

LP	Nazwa obiektu	Ilość zużytej energii w 2019 [kWh]	Ilość modułów i moc umowna [kWp]	Waga ogniw [kg]
1	Zespół Szkół Ogólnokształcących	40230	76 modułów x 335W=24,46	1744
2	Miejski Ośrodek Kultury	23000	73modułów x 335W=24,46	1687
3	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	19800	65modułówx 335=21,77	4355
4	Miejska Służba Ratownicza	19517	98modułów x 335=32,83	4950

Wyprodukowana w ten sposób energia elektryczna pokryje zapotrzebowanie energetyczne wyżej wymienionych instytucji.

W roku 2019 w ramach Karkonoskiego Klastra Energii trwały konsultacje i prace nad podpisaniem porozumienia partnerskiego z gminami : Jeżów Sudecki, Mysłakowice, Janowice Wielkie, Podgórzyn, Piechowice oraz z Karkonoskim Systemem Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o, Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Mysłakowicach, Osadą Śnieżka Operator Sp. z o.o, Maciejem Klempouzem. Celem podpisanego porozumienia będzie wspólne pozyskanie środków na w/wym Projekt.

4. Emisja z tytułu spalania paliw przez gospodarstwa indywidualne.

W roku 2019 przeprowadzono cykl spotkań i szkoleń w związku z możliwością uzyskania przez mieszkańców Kowar dofinansowania na wymianę źródeł ciepła w ramach programu realizowanego przez KARR. W projekcie budżetu na 2020 zaplanowane zostały środki na uruchomienie programu dopłat z budżetu Gminy Miejskiej Kowary na trwałą likwidację w lokalach mieszkalnych lub nieruchomościach o charakterze mieszkalnym nieekologicznego ogrzewania opartego na paliwie stałym. W budżecie na rok 2020 przeznaczono na ten cel 170 000,00 PLN.

5. Program Ochrony Środowiska Gminy Miejskiej Kowary został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Kowarach Nr XXI/121/2004 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 28 czerwca 2004 r. Nie było jego aktualizacji oraz raportów.

Według danych Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody (CRFOP) z dnia 30.06.2017 na obszarze Kowar znajduje się 6 form ochrony przyrody. Poniżej zamieszczona jest pełna lista obiektów wraz z ich typem i podstawowymi informacjami.

L.P.	Nazwa	Forma ochrony	Powierzchnia	Data utworzenia
1	Karkonoski Park Narodowy	park narodowy	5951.4236 ha otulina: 13093 ha	1959-03-09
2	Rudawski Park Krajobrazowy	park krajobrazowy	15705.0 ha otulina: 6600 ha	1989-11-16,
3	Rudawy Janowickie	natura 2000	6635,04 ha	2008-02-05
4	Karkonosze - Obszar specjalnej ochrony ptaków,	obszar natura 2000	18578.42 ha	2007-10-13
5	Karkonosze - Specjalny obszar ochrony siedlisk przyrodniczych	obszar natura 2000	18204.91 ha	2008-02-05
6	nie nadano nazwy	Pomnik przyrody	Opis granicy: Drzewo rośnie na skraju lasu na stoku o nachyleniu ok. 40° na łące w pobliżu strumienia	1980-12-31
7	nie nadano nazwy	Pomnik przyrody	Drzewo rośnie na stoku na zachód od ujścia potoku Jelenia Struga do potoku Jedlica	1990-02-21

źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

5.7. System gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Kowar w 2019 roku

5.7.1. Informacje ogólne

W myśl znowelizowanej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach od 1 lipca 2013 r. obowiązek odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z terenu nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych przejęła Gmina Miejska Kowary. W wyniku przetargu na odbiór odpadów komunalnych z terenu nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych i ich zagospodarowanie w okresie od 16.05.2017 r. do 31.03.2019 r. wykonawcą została wybrana spółka SIMEKO Sp. z o.o., z siedzibą przy ul. Karola Miarki 42, 58-500 Jelenia Góra z podwykonawcą: EKO Kowary Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Główniej 1, 58-530 Kowary a od 1.04.2019 firma COM-D Sp. z o.o. z podwykonawcą: EKO Kowary Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Główniej 1, 58-530 Kowary

W ramach gminnego systemu z terenu nieruchomości odbierane były następujące frakcje odpadów komunalnych:

odpady zmieszane z częstotliwością raz w tygodniu;

odpady ulegające biodegradacji, w tym kuchenne i zielone z częstotliwością raz w tygodniu w okresie od 1 kwietnia do 31 października i raz na dwa tygodnie w pozostałym okresie;

szkło z częstotliwością raz w miesiącu;

tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, metale - dwa razy w tygodniu w okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia, a w pozostałym okresie raz w tygodniu;

papier i makulatura – raz na dwa tygodnie;

odpady z koszy ulicznych – trzy razy w tygodniu.

Właściciele nieruchomości, którzy zadeklarowali segregację odpadów komunalnych zobowiązani byli do uiszczenia opłaty za gospodarowanie odpadów komunalnych w kwocie w wysokości 10 zł za osobę. Przy deklaracji braku segregacji odpadów opłata za gospodarowanie odpadów wynosiła 15 zł za osobę. Stawki te zostały wprowadzone uchwałą Rady Miejskiej w Kowarach nr XXVI/131/16 z dnia 15 lipca 2016 roku i obowiązywały do października 2019 r.

W 2019 roku w związku ze wzrostem cen związanych z zagospodarowaniem odpadów doszło do nowej regulacji stawek za odbiór odpadów na terenie miasta była to UCHWAŁA NR XI/62/19 RADY MIEJSKIEJ W KOWARACH z dnia 29 sierpnia 2019 r. w sprawie ustalenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz warunków i trybu składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Wzrost cen na wysypisku po 15.09.2019 przedstawia poniższa tabela

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	cena jednostkowa netto do 15 września	cena jednostkowa netto od 15 września
20 03 01	zmieszane	288,00	463,00
15 01 01	opakowania z papieru i tektury	100,00	100,00
15 01 02	opakowania z tworzyw sztucznych	100,00	300,00
15 01 07	opakowania ze szkła	50,00	100,00
16 01 03	Zużyte opony	600,00	600,00

17 01 01	Odpady z betonu	15,00	50,00
17 01 02	gruz ceglany	15,00	50,00
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu	50,00	100,00
17 05 04	Gleba i ziemia w tym kamienie	15,00	50,00
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03	350,00	400,00
20 02 01	BIO	200,00	300,00
20 02 03	inne odpady nie ulegające biodegradacji	215,00	300,00
20 03 07	odpady wielkogabarytowe	400,00	700,00
20 03 99	odpady komunalne nie wymienione w innych grupach	500,00	600,00

Zgodnie z tą regulacją w ustalano następujące wysokości tej opłaty:

1. Dla właścicieli nieruchomości zamieszkałej ustalono stawkę opłaty za zagospodarowanie niesegregowanymi odpadów komunalnych na poziomie 20,00zł miesięcznie od osoby zamieszkałej.
2. Dla właścicieli nieruchomości zamieszkałej ustalono stawkę opłaty za zagospodarowanie segregowanych odpadów komunalnymi na poziomie 15,00 zł miesięcznie od osoby zamieszkałej.
3. W przypadku nieruchomości niezamieszkałych stawka za gospodarowanie odpadów komunalnych była naliczana miesięcznie w zależności od wielkości i ilości zadeklarowanego pojemnika. Regulacja stawek za odpady weszła z dniem 1.10.2019

5.7.2. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy.

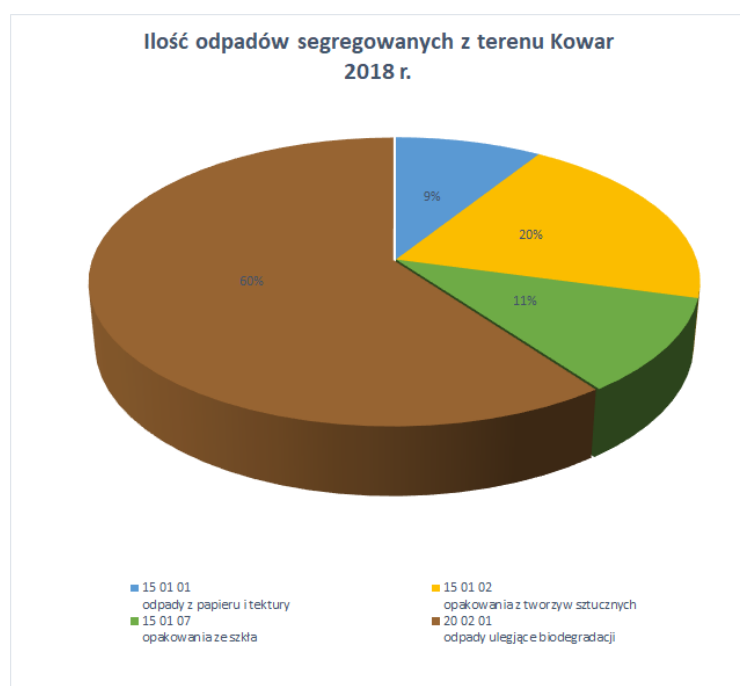
System workowy segregacji odpadów został wprowadzony w nieruchomościach jednorodzinnych z podziałem na cztery frakcje. Pozostałe rodzaje nieruchomości miały możliwość segregacji odpadów do rozstawionych na terenach gminnych zestawów pojemników do segregacji na cztery frakcje: szkło, papier i makulatura, tworzywa sztuczne z metalami oraz odpady biodegradowalne. Rozstawiono 44 zestawy pojemników.

Informacja o masie odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi i innym procesom odzysku z odpadów odebranych i zebranych z terenu Gminy Miejskiej Kowary w roku 2019.

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odpadów [Mg]	Masa odpadów przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi i innym procesom [Mg]

		2018	2019	2018	2019
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	56,52	53,86	64,05	44,10
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	126,74	135,7	42,49	89,03
15 01 04	Opakowania z metali	0,00	0,00	6,93	0,77
15 01 07	Opakowania ze szkła	66,90	85,01	108,63	109,01
19 12 02	Metale żelazne	0,00	0,00	9,50	0,00
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	57,33	17,32	57,33	17,32
17 01 02	Gruz ceglany	84,56	20,52	84,59	20,52
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	94,32	41,00	94,32	41,00
Ogółem		486,37	353,41	467,81	299,75

Porównanie wagowe poszczególnych frakcji odpadów w roku 2018 i 2019 przedstawiają poniższe wykresy:

(opracowanie. R. Czerwińska)

Na podstawie sprawozdań składanych przez podmioty odbierające odpady komunalne z terenu Gminy Kowary oraz przez podmioty prowadzące punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi w roku 2019 odebrano następujące frakcje i ilości odpadów komunalnych:

Informacja o masie poszczególnych rodzajów odebranych z obszaru Gminy Miejskiej Kowary odpadów komunalnych oraz sposobie ich zagospodarowania w roku 2019.

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów [Mg]		Sposób zagospodarowania odebranych odpadów komunalnych	Nazwa i adres instalacji do której zostały przekazane odpady komunalne	
		2018	2019		2018	2019
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	2905,04	2757,39	D13	KCGO Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice	
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	279,08	376,56	R3	KCGO Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów (Kompostownia) w Ściegnach-Kostrzycy), 58-533 Mysłakowice	
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	56,52	53,86	R3	WEPA Piechowice Sp. z o.o. ul. Pakoszowska 1B, 58-573 Piechowice	KCGO
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	126,74	135,70	R12	KCGO w ilości 120,74 MG oraz Conkret Z.R. Trajderowscy S.J 87-410 Wielkie Rychnowo (6,00 Mg)	KCGO
15 01 07	Opakowania ze szkła	66,90	66,80	R5	Krynicki Recycling S.A., ul. Iwazkiewicza 48/23, 10-089 Olsztyn	KCGO
17 05 04	Gleba i ziemia w tym kamienie, inne niż wymienione w 17 05 03	-----	4,60	R5		KCGO

17 01 02	Gruz ceglany	68,32	20,52	R5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
20 02 03	Inne odpady nie ulegające biodegradacji	45,64	55,72	D5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	95,88	63,50	D12	KCGO Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
20 03 99	Odpady komunalne nie wymienione w innych grupach	36,80	45,48	D5	KCGO Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglano, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	72,30	41,00	R5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	45,72	44,48	D5	KCGO Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	53,40	17,32	R5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
16 01 03	Zużyte opony	1,54	7,54	zbieranie	KCGO
Ogółem		3853,88	3690,47		

W 2019 r. na terenie Gminy Kowary zebrano 3690,47 Mg zmieszanych odpadów komunalnych. Łączna masa odebranych odpadów komunalnych przekazanych do przygotowanych do ponownego użycia i recyklingu 299,75 Mg

Ilości i rodzaje odpadów komunalnych zebranych przez Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, zlokalizowane przy ul. Zamkowej 9, 58-530 Kowary i przy ul. Głównej 1

Informacja o masie poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych zebranych przez Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych na terenie Gminy Miejskiej Kowary oraz sposobie ich zagospodarowania w roku 2019.					
Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów [Mg]		Sposób zagospodarowania odebranych odpadów komunalnych	Nazwa i adres instalacji do której zostały przekazane odpady komunalne
		2018	2019		
16 01 03	Zużyte opony	2,02	3,98	R13	Karkonoskie Centrum Gospodarki Odpadami Sp. z o.o., Zakład Ściegny-Kostrzyca, 58-533 Mysłakowice
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	3,93	34,88	R5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
17 01 02	Gruz ceglany	16,24	31,46	R5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglano, odpadów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	22,02	152,40	R5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	27,28	0,00	D5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice

	03				
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	55,76	71,96	R13	Karkonoskie Centrum Gospodarki Odpadami Sp. z o.o., Zakład Ściegny-Kostrzyca, 58-533 Mysłakowice
Ogółem		127,25	294,68		

Cała zebrana ilość zmieszanych odpadów komunalnych została poddana procesom sortowania oraz trafiła do mechanicznego-biologicznego przetwarzania do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Karkonoskim Centrum Gospodarki Odpadów Komunalnych w Ściegnach-Kostrzycy.

4.7.3. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych

Gmina Miejska Kowary w 2019 roku w rocznym sprawozdaniu kierowanych zarówno do Marszałka Województwa Dolnośląskiego jak i Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska wykazała następujące poziomy:

Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania w 2019 r. wyniósł 43% (zwiększony o 6% w stosunku do roku poprzedniego) co przekracza narzucony obowiązek ograniczenia w roku 2019 – do 40% wagowo całkowitej masy odpadów.

Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wyniósł 27% (wskaźnik wzrósł o 5 %) nie wypełnia jednak narzuconego obowiązku osiągnięcia poziomu w 2019 r. 40%.

Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych wyniósł 82% co wypełnia narzucony obowiązek z 2019 r. – 60%.

4.7.4. Koszty finansowania gospodarki odpadami komunalnymi w mieście

Koszty finansowania gospodarki odpadami komunalnymi w mieście prezentuje poniższe zestawienie dochodów i wydatków za rok 2019 :

Miesiąc	Dochody w zł	Wydatki w zł	Nazwa operatora	Dochody – Wydatki
styczeń	147 627,67	130 000,00	SIMEKO Sp. z o.o.	17 627,67
luty	132 075,45	130 000,00	SIMEKO Sp. z o.o.	2 075,45
marzec	139 468,94	130 000,00	SIMEKO Sp. z o.o.	9 468,94
kwiecień	130 951,62	130 000,00	SIMEKO Sp. z o.o.	951,62
maj	132 640,91	155 000,00	SIMEKO Sp. z o.o.	-22 359,09

czerwiec	128 525,05	177 499,08	COM-D sp.z o.o.	-48 974,03
lipiec	151 892,73	177 499,08	COM-D sp.z o.o.	-25 606,35
sierpień	118 778,29	177 499,08	COM-D sp.z o.o.	-58 720,79
wrzesień	141 706,25	177 499,08	COM-D sp.z o.o.	-35 792,83
październik	180 912,30	177 499,08	COM-D sp.z o.o.	-26 243,36
		29 656,58	COM-D sp.z o.o.	
listopad	168 346,33	177 499,08	COM-D sp.z o.o.	-69 708,67
		60 555,92	COM-D sp.z o.o.	
grudzień	180 008,28	45 122,94	COM-D sp.z o.o.	-42 613,74
		177 499,08	COM-D sp.z o.p.	
Razem	1 752 933,82	2 052 829,00		-299 895,18

W roku 2019 zauważalne jest zmniejszenie się ilości odpadów niesegregowanych na rzecz odpadów segregowanych. Ilość wszystkich odpadów zebranych z terenu Kowar zmniejszyła się nieznacznie w stosunku do roku poprzedniego. Powodem takiego stanu jest intensywna edukacja ekologiczna prowadzona przez gminę w partnerstwie ze Związkiem Gmin Karkonoskich oraz zwiększeniem świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Druga połowa 2019 roku była okresem zintensyfikowanych przygotowań do nałożonego przez nowelizację ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 19.07.2019 r. Szczegółowe zasady selektywnej zbiórki odpadów komunalnych określają przepisy Rozporządzenia Ministra Środowiska z 29 grudnia 2019r. (Dz. U. z 4 stycznia 2017r. poz. 19).

Na podstawie rozporządzenia został w mieście wprowadzony nowy regulamin utrzymania czystości zgodnie, z którym na terenie Kowar obowiązuje zbiórka z podziałem na 5 głównych frakcji oznakowanych odpowiednimi kolorami pojemników lub worków:

Papier – kolor niebieski

Szkło – kolor zielony

metale, tworzywa sztuczne i opakowania wielomateriałowe – kolor żółty

biodopady – kolor brązowy

zmieszane – kolor czarny

Zgodnie z nowymi zasadami odpady segregowane oraz zmieszane będą odbierane u źródła czyli w miejscu ich wytwarzania. Mieszkańcy są zobligowani do segregacji odpadów chyba, że zadeklarują sposób niesegregowany ale wtedy opłata za odbiór odpadów będzie dużo wyższy.

Gmina Miejska Kowary zorganizowała wiele spotkań dla mieszkańców oraz zarządców nieruchomości. Celem spotkań było przedstawienie nowych zasad utrzymania czystości w mieście. W celach informacyjnych przygotowano m.in. ulotkę dotyczącą nowych zasad gospodarowania odpadami komunalnymi. Ulotka był dystrybuowana wśród mieszkańców na wiele sposobów: za pośrednictwem stron internetowych oraz portali społecznościowych miasta, rozdawane mieszkańcom podczas różnych okazji: spotkania, wydarzenia kulturalny itp. ale również jako załącznik w korespondencji kierowanej bezpośrednio do mieszkańców. Poświęcono również trzeci numer wydawanego od 2019 r. Biuletynu Informacyjnego głównie tematyce segregacji.

Prace nad stworzeniem nowego regulaminu zgodnego z rozporządzeniem

i jednocześnie dostosowanego do naszych lokalnych i społecznych potrzeb trwały prawie cały rok. Władze miasta oraz pracownicy odpowiedzialni za „gospodarkę śmieciową” wraz z radnymi starali się wypracować regulamin, który jest zgodny z przepisami oraz będzie odpowiadał mieszkańcom. Regulamin ten obowiązuje od 1 kwietnia 2020 r. Rok 2020 pokaże jak nowe zasady zostały przyjęte i w jakim stopniu wpłynie to na czystość miasta i środowisko naturalne.

5.8. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Kowarach

Gminny program wspierania rodziny w Gminie Miejskiej Kowary.

Na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Uchwałą nr XXXV/192/17 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 30 marca 2017r. przyjęto Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kowary na lata 2017 – 2019. Koordynowanie i monitorowanie Programu powierzono Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Kowarach.

Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia dzieci i rodzin. Wsparcie rodziny ma charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności tworzone są możliwości samodzielnego zmięczenia się ze swoimi problemami, co zwiększa jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystywanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Zatem w pierwszej kolejności pomoc nakierowana jest na wykorzystywanie zasobów własnych rodziny, a wsparcie instytucjonalne zostaje zapewnione w sytuacji, gdy rodzina będzie musiała się zmięczyć z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać. Program nastawiony jest w głównej mierze na rozwiązywanie tych sytuacji, w których w wyniku występowujących w rodzinie problemów, dysfunkcji i trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych dziecko pozbawione jest możliwości właściwego rozwoju w swojej naturalnej rodzinie.

Głównym celem Programu jest doprowadzenie do zmniejszenia się liczby dzieci z Kowar wymagających umieszczenia w pieczy zastępczej poprzez stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej. Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych oraz przeżywających trudności w wypełnianiu swoich obowiązków opiekuńczych i wychowawczych celem przywrócenia im zdolności do prawidłowego wykonywania tych funkcji.

Cele szczegółowe

- stworzenie efektywnego systemu wsparcia i pomocy dla rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji wychowawczych i opiekuńczych,
- wzmocnienie roli i funkcji rodziny,
- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji rodziny,
- podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Ważną rolę w systemie wspierania rodziny pełnili asystenci rodziny. W 2019 r. do realizacji tych zadań zatrudnionych było 2 asystentów, w pełnym wymiarze godzin.

Celem pracy asystenta było osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwiała jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem było niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Asystenci rodziny podejmowali działania obejmujące różne aspekty życia danej

rodziny, m.in.:

- udzielanie pomocy rodzinom w zdobywaniu umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego i zarządzania budżetem domowym;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych;
- motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz pomoc w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci.

Praca realizowana była zgodnie z opracowanym wspólnie z daną rodziną planem pracy, który określał cele i oczekiwane efekty pracy z rodziną. W zależności od potrzeb poszczególnych rodzin asystenci podejmowali współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodziny. Elastyczny czas pracy asystentów służył realnym potrzebom rodzin i dostosowany był do ich rytmu życia.

Asystenturą objęto łącznie 31 kowarskich rodzin, wymagających wsparcia w formie pracy z rodziną i pomocy w opiece oraz wychowaniu dzieci. Średni czas pracy z rodziną wynosi 25 miesięcy. Koszt zatrudnienia asystentów w 2019 r. wyniósł łącznie 59.976,14 zł, z czego gmina pokryła wydatki w kwocie 24.706,14 zł (41%), pozostałe koszty – 35270,00 zł (59 %) pokryto ze środków pozyskanych przez MOPS z Rządowego Programu pn. „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019”.

W 2019 r. roku zakończono współpracę z 14 rodzinami, z tego w 10 przypadkach zrealizowano cele i osiągnięto efekty, a w pozostałych 4 zakończono współpracę z powodu braku gotowości rodziny do zmiany i przekierowano pracę na inną formę wsparcia. W tym samym czasie asystenci podjęli pracę z 6 nowymi rodzinami.

Mimo podejmowanych działań przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny oraz pracowników innych instytucji działających na rzecz rodziny na terenie Kowar (pedagogów szkolnych, Policji, kuratorów sądowych), w 2019 r. na podstawie wyroków sądowych w pieczy zastępczej umieszczono łącznie 8 dzieci, które przebywają w Domach Dziecka w Szklarskiej Porębie, Przesiece, Krzydlinie Małej oraz w rodzinach zastępczych. Umieszczone dzieci wywodziły się z 6 rodzin.

W 2019 r. pracownicy socjalni i asystenci rodziny tut. Ośrodka czynnie uczestniczyli w organizowanych przez PCPR w siedzibie MOPS spotkaniach z udziałem rodziców zastępczych, psychologa, pedagoga, przedstawiciela ośrodka adopcyjnego, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz rodziców dziecka (z wyjątkiem rodziców pozbawionych władzy rodzicielskiej). Celem tych spotkań było dokonanie oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej i możliwości jego powrotu do rodziny biologicznej.

W roku 2019 r. MOPS partycypował wraz z PCPR w kosztach pobytu w pieczy zastępczej 37 dzieci z Kowar. Wydatki gminy Kowary na opiekę i wychowanie ww. dzieci wyniosły w 2019 r. łącznie – 247.602,75 zł.

5.9. Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowarach na 2019 r. został przyjęty uchwałą nr IV/20/18 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 27 grudnia 2018 r. i zakłada realizację:

Celów strategicznych:

Zwiększenie poziomu edukacji w zakresie profilaktyki.

Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zmniejszenie rozmiarów tych, które aktualnie występują.

Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu, w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii dla osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin.

Szkolenie przedstawicieli wybranych zawodów w zakresie nowoczesnych metod rozwiązywania problemów alkoholowych.

oraz celów operacyjnych:

Tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokojenie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu i jednocześnie sprzyja integracji społecznej.

Ograniczenie dostępności alkoholu.

Rehabilitacja i integracja osób uzależnionych od alkoholu.

Zapobieganie i usuwanie negatywnych następstw nadużywania alkoholu.

Profilaktyka i zapobieganie uzależnieniom populacji dzieci i młodzieży.

Ograniczanie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych używaniem alkoholu, przemocą i innymi czynnikami niszczącymi życie rodzinne i społeczne.

Wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy osób z problemami alkoholowymi oraz stowarzyszeń prowadzących programy profilaktyczne i naprawcze.

Zmiana postaw i opinii wobec używania substancji psychoaktywnych.

Powyższe cele mają być osiągnięte poprzez realizację następujących zadań:

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów Alkoholowych

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego
 Propagowanie wśród dzieci zdrowego stylu życia poprzez zabawę i sport.
 Przekazywanie merytorycznej wiedzy na temat istoty zagrożeń wynikających z nadużywania wszelkich używek.

Finansowanie realizacji programu odbywa się ze środków finansowych budżetu Gminy, pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych – w 2019 r. zaplanowano na ten cel środki w wysokości 183.000,00 zł zgodnie z załączoną tabelą:

Ze środków tych sfinansowano następujące zadania:

Nazwa zadania	Uczestnicy	Termin realizacji
Działalność Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin. W 2019 r. z usług Punktu skorzystały 273 osoby.	osoby uzależnione i współuzależnione, DDA	I-XII.2019 r.
Działalność Świetlicy dla dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym. Z zajęć świetlicy korzysta 15 dzieci.	Dzieci i młodzież szkół podstawowych	I-XII.2019 r.
Wynagrodzenia Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	MKRPA	I-XII.2019 r.
Zakup materiałów i wyposażenia dla Świetlicy, Punktu i na potrzeby MKRPA.	Dzieci i młodzież szkół podstawowych, klienci Punktu Konsultacyjnego, MKRPA	I-XII.2019 r.
Program profilaktyczny dla dzieci w czasie ferii zimowych i wakacji organizowanych w SP1 i SP3. Łącznie z zajęć skorzystało 25 uczniów	Dzieci szkół podstawowych	I-XII.2019 r.
Program profilaktyczny dla dzieci w czasie wyjazdu na Zieloną Szkołę organizowanego przez SP 3. W wyjeździe udział wzięło 51 uczniów.	Dzieci szkoły podstawowej	I-XII.2019 r.
Organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży w MBP w czasie wakacji. Z zajęć skorzystało 39 uczniów.	Dzieci i młodzież kowarskich szkół	VII-VIII 2019 r.
Szkolenie pracowników.	MKRPA	I-XII.2019 r.
Opłaty sądowe.	-	I-XII.2019 r.

Z zaplanowanych środków na realizację powyższych zadań wydatkowano następujące kwoty:

Lp.	Rodzaj wydatku	Wysokość
1.	Wynagrodzenia bezosobowe (działalność świetlicy i MKRPA).	44.860,40
2.	Zakup materiałów i wyposażenia (świetlica i Punkt Konsultacyjny).	2.547,04

3.	Zakup energii.	6.189,28
4.	Zakup usług pozostałych(programy profilaktyczne).	70.821,07
5.	Zakup usług telefonii.	426,03
6.	Opłaty czynszowe za pomieszczenia biurowe.	6.739,65
7.	Różne opłaty i składki.	191,98
8.	Koszty postępowania sądowego.	383,64
9.	Szkolenia pracowników.	1.123,70
	RAZEM	133.2827,25

W Punkcie Konsultacyjnym dla osób uzależnionych i ich rodzin prowadzone były działania związane z profilaktyką oraz pomocą psychologiczną dla osób uzależnionych i ich rodzin, m. in. diagnoza problemowa, kierowanie do właściwych form leczenia, pomoc indywidualna, prowadzenie rozmów wstępnych motywujących do leczenia, praca oparta o osobiste programy wsparcia, pomoc grupowa dla osób uzależnionych – dostarczanie wiedzy o chorobie, rozbijanie mechanizmów chorobowych, podstawowe zasady trzeźwienia. Działaniami tymi objęte były osoby uzależnione, ich rodziny oraz Dorosłe Dzieci Alkoholików.

W 2019 r. z oferty Punktu Konsultacyjnego skorzystały 273 osoby. Udzielono 1920 konsultacji. Zajęcia prowadzone były cztery razy w tygodniu od poniedziałku do czwartku, a w piątki i soboty działał Klub Radości i Trzeźwości.

W 2019 roku działała świetlica dla dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym w Miejskim Ośrodku Kultury w Kowarach. Działaniem świetlicy objętych było 15 dzieci. Zajęcia w świetlicy odbywały się od poniedziałku do piątku w godz. 15.00 – 18.00. Uczestnicy mieli zapewnione wyżywienie w formie ciepłego obiadu, materiały biurowe niezbędne przy wspieraniu realizacji obowiązku szkolnego jak również różnego rodzaju gry edukacyjne. Opiekę nad dziećmi sprawowały dwie Panie z wykształceniem pedagogicznym.

Ze środków budżetu Gminy pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zostały współfinansowane również:

program profilaktyczny dla dzieci podczas ferii zimowych,
 przeniesienie zajęć poza ławkę szkolną i omawianie w trakcie tygodniowego wyjazdu na Zieloną Szkołę zagadnień z programu problematyki alkoholowej i środków psychoaktywnych dla 51 uczniów Szkoły Podstawowej nr 3 im. J. Gielniaka,
 zorganizowano dla dzieci i młodzieży w wieku 7-14 lat alternatywne form spędzania podczas wakacji czasu wolnego (propagowanie zdrowego stylu życia),
 wakacje dla dzieci w wieku 6-11 lat pod hasłem „Wakacje z Kulturą” sport to zdrowie, poszerzenie wiedzy na temat istoty zagrożeń wynikających z nadużywania wszelkich używek,
 warsztaty UNPLUGGED dla uczniów, grupa docelowa w wieku 12-24 lat oraz ich rodzice. Celem programu było nabycie umiejętności chroniących przed używaniem substancji psychoaktywnych a także zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców uczniów biorących udział w programie, zrealizowano dwugodzinne warsztaty w placówce Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Kowarach w formie debaty, mające na celu uświadomienie młodzieży o zagrożeniach związanych z substancjami psychoaktywnymi.

5.10. Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii w Kowarach został przyjęty uchwałą nr XLIII/231/17 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 11 grudnia 2017 r. i zakłada realizację celów operacyjnych tj.:

Zwiększenie poziomu edukacji w zakresie profilaktyki.

Ograniczenie ryzykowanych zachowań dzieci i młodzieży związanych z używaniem narkotyków i innych środków psychoaktywnych.

Zapewnienie dostępu do informacji i bezpłatnego poradnictwa z zakresu przeciwdziałania narkomanii.

Zapewnienie pomocy psychologicznej dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych i ich rodzin.

Powyższe cele mają być osiągnięte poprzez realizację następujących zadań:

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki szkolnej, środowiskowej i rodzinnej.

Nabywanie umiejętności chroniących przed używaniem substancji psychoaktywnych.

Zorganizowanie uczestnikom czasu wolnego w sposób twórczy i uczący współdziałania..

Finansowanie realizacji programu odbywa się ze środków finansowych budżetu gminy, pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych – w 2019 r. zaplanowano na ten cel środki w wysokości 27.000,00 zł i wydatkowano je zgodnie z poniższą tabelą:

Lp.	Rodzaj wydatku	Wysokość wydatku w zł
1.	Zakup materiałów i wyposażenia (narkogogle).	499,00
2.	Zakup usług pozostałych (działalność Punktu Konsultacyjnego, programy profilaktyczne).	25.715,00
	Razem	26.214,00

Ze środków tych sfinansowano następujące zadania:

Nazwa zadania	Uczestnicy	Termin realizacji
Działalność Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin. W 2019 r. z usług Punktu skorzystały 273 osoby.	osoby uzależnione i współuzależnione, DDA	I-XII.2019 r.

Organizacja półkolonii dla dzieci i młodzieży w MOK. W półkolonii wzięło udział 45 dzieci.	Dzieci i młodzież z kowarskich szkół	Wakacje 2019 r.
Zajęcia sportowe z profilaktyką dla uczniów kowarskich szkół. W zajęciach wzięło udział 25 uczniów.	Dzieci i młodzież z kowarskich szkół	Ferie zimowe i wakacje 2019 r.
Unplugged – rekomendowany program profilaktyczny. Z programu skorzystało 215 uczniów	Dzieci i młodzież z kowarskich szkół	X-XII.2019 r.
Warsztaty profilaktyczne . Z warsztatów skorzystało 151 uczniów.	Dzieci i młodzież z kowarskich szkół	XII.2019 r.

Osoby dotknięte problemem narkotyków zgłaszały się bezpośrednio do Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin w Kowarach, po uprzednim otrzymaniu informacji o możliwości skorzystania z pomocy psychologicznej od członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pracowników zatrudnionych w Urzędzie Miejskim w Kowarach, w Wydziale Spraw Społecznych. Z Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii współfinansowano program profilaktyczny w ramach prowadzenia zajęć sportowych dla dzieci podczas ferii zimowych. Wyjazd na „Zieloną Szkołę”, „Wakacje z kulturą” oraz sfinansowano Warsztaty Unplugged i warsztaty dotyczące środków psychoaktywnych w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Kowarach.

5.11. Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Kowary

Program na lata 2017-2019

Na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Uchwałą nr XXXV/192/17 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 30 marca 2017r. przyjęto Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kowary na lata 2017 – 2019. Koordynowanie i monitorowanie Programu powierzono Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Kowarach.

Program zakładał tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia dzieci i rodzin. Wsparcie rodziny miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności stworzono możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększało jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

W pierwszej kolejności pomoc nakierowana była na wykorzystywanie zasobów własnych rodziny, a wsparcie instytucjonalne zostało zapewnione w sytuacji, gdy rodzina musiała się zmierzyć z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać. Program nastawiony był w głównej mierze na rozwiązywanie tych sytuacji, w których w wyniku występujących w rodzinie problemów, dysfunkcji i trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych dziecko pozbawione było możliwości właściwego rozwoju w swojej naturalnej rodzinie.

Głównym celem Programu było doprowadzenie do zmniejszenia się liczby dzieci z Kowar wymagających umieszczenia w pieczy zastępczej poprzez stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej, wspieranie rodzin dysfunkcyjnych oraz

przeżywających trudności w wypełnianiu swoich obowiązków opiekuńczych i wychowawczych celem przywrócenia im zdolności do prawidłowego wykonywania tych funkcji.

W 2019 r. do realizacji zadań związanych z wspieraniem rodziny zatrudnionych było zatrudnionych 2 asystentów, w pełnym wymiarze godzin.

Celem pracy asystenta było osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwia jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem było niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie.

Asystenturą objęto łącznie 31 kowarskich rodzin, wymagających wsparcia w formie pracy z rodziną i pomocy w opiece oraz wychowaniu dzieci. Podobnie jak w latach ubiegłych średni czas pracy z rodziną wynosi 25 miesięcy. W 2019r. asystenci podjęli pracę z 6 nowymi rodzinami oraz kontynuowali współpracę z 25. Mając na względzie fakt, iż celem pomocy społecznej jest wspieranie oraz pomoc w usamodzielnieniu się osób/rodzin zakończono współpracę z 14 rodzinami (w 10 przypadkach ze względu na osiągnięcie założonych celów, a w 4 ze względu na brak gotowości rodziny do zmiany i przekierowano pracę na inne formy pomocy).

Koszt zatrudnienia asystentów w 2019r. wyniósł łącznie 59 976,14 zł, z czego gmina pokryła wydatki w kwocie 24 706,14 zł (41%), pozostałe koszty – 35 270 zł (59%) pokryto ze środków pozyskanych przez MOPS z Rządowego Programu pn. „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019”.

Dokonując analizy porównawczej ilości rodzin objętych w latach 2015 – 2019 właśnie tą formą pomocy, tj. wsparciem ze strony asystenta rodziny, zauważalna jest tendencja zwyżkowa. Jednak należy podkreślić, że zgodnie z obowiązującymi przepisami asystent rodziny może jednocześnie współpracować z maksymalnie 15 rodzinami. Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane w tym zakresie:

Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pomocą w formie asystentury rodziny

	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba asystentów rodziny w gminie	3	2	2	2	2
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	19	24	35	28	31

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach

Mimo podejmowanych działań przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny oraz pracowników innych instytucji działających na rzecz rodzin na terenie Kowar (pedagogów szkolnych, Policji, kuratorów sądowych), w 2019r. na podstawie wyroków sądowych w pieczy zastępczej umieszczono łącznie 8 dzieci, które przebywają w Domach Dziecka w Szklarskiej Porębie, Przesiece, Krzydlinie Małej oraz w rodzinach zastępczych. Umieszczone dzieci wywodziły się z 6 rodzin. Natomiast według stanu na dzień 31.12.2019r. MOPS w imieniu Gminy Miejskiej Kowary partycypował w ponoszeniu kosztów za opiekę i wychowanie 37 kowarskich dzieci, przebywających w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Łącznie wydatkowano kwotę 247 602,75 zł.

Program na lata 2019-2023

Rada Miejska w Kowarach uchwałą z dnia 28 listopada 2019r. nr XIV/90/19 przyjęła Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie

Miejskiej Kowary na lata 2019-2023, stanowiący podstawę prowadzenia interdyscyplinarnych działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmowane są przez szereg ściśle współpracujących instytucji na:

Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w Kowarach,

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowarach,

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowarach,

Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin,

Komisariat Policji w Kowarach,

Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kowarach,

placówki oświatowe (szkoły działające na terenie gminy),

placówki opieki zdrowotnej działające na terenie gminy,

we współpracy z: Sądem Rejonowym w Jeleniej Górze, Kuratorami Sądowymi i Społecznymi oraz Prokuraturą Rejonową w Jeleniej Górze.

Działania te koncentrowały się przede wszystkim na przeciwdziałaniu zjawisku przemocy w rodzinie, poprawy bezpieczeństwa rodzin i minimalizacji szkód społecznych powodowanych stosowaniem przemocy w rodzinie oraz tworzeniu systemu wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy, między innymi poprzez:

- podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej oraz zaangażowania społeczności lokalnej w sprawach związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie poprzez systematyczne pogłębianie wiedzy na temat zjawiska oraz informowanie o instytucjach udzielających specjalistycznej pomocy;
- zwiększenie dostępności oraz efektywności działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- edukacja dzieci i młodzieży z zakresu radzenia sobie z trudnymi emocjami, stresem, rozwiązywania konfliktów;
- zwiększenie dostępności do mediacji, jako nieagresywnej metody rozwiązywania konfliktów;
- zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;
- udział w szkoleniach, seminariach i konferencjach dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie osób, które pracują w instytucjach i organizacjach zajmujących się problemem przemocy w rodzinie;
- zapewnienie możliwości udziału w superwizji pracownikom instytucji i organizacji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- zapewnienie kompleksowej pomocy osobom doznającym przemocy oraz zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc.

Działalność zespołu interdyscyplinarnego (ZI), grup roboczych (GR) oraz procedura niebieskiej karty (NK).

Obsługę administracyjną ZI i GR prowadził Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowarach. Zadanie to organizacyjnie włączono do zadań Działu Pomocy Środowiskowej, realizującego zadania wynikające z przepisów ustawy o pomocy społecznej.

W ramach realizacji „Gminnego Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie” systematycznie wdrażana jest procedura „Niebieska Karta” m.in.

poprzez:

działania Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych powoływanych do prowadzenia postępowań w sprawach indywidualnych;

organizowanie porad i szkoleń m.in. na temat: procedury „Niebieskiej Karty”, zjawiska przemocy w rodzinie, rozwiązywania konfliktów, zasad współpracy między ww. instytucjami;

nieodpłatne konsultacje dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie (ofiary, sprawców, świadków etc.) z psychologiem wyspecjalizowanym w pracy z rodzinami zagrożonymi przemocą (1 raz w tygodniu);

przygotowanie odpowiednich materiałów informacyjno – edukacyjnych na temat infrastruktury placówek pomocowych (informatory, ulotki, plakaty);

prowadzenie działalności informacyjnej na temat procedury „Niebieskiej Karty” m.in. w szkołach w trakcie spotkań z rodzicami.

W ramach ww. procedury w roku 2019 objęto pomocą 35 rodzin (87 osób dotkniętych przemocą w rodzinie). Procedowano łącznie 41 przypadków, wszczęto procedurę w 28 nowych sprawach, a zamknięto 12 kontynuowanych od roku 2018 r. oraz 18 wszczętych w 2019 r. (24 przypadki po zrealizowaniu planu pomocy i z powodu ustania przemocy w rodzinie oraz 6 przypadków z powodu braku zasadności podejmowania działań).

Dane statystyczne – praca Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych

Wskaźnik	Ilość
Liczba utworzonych Zespołów Interdyscyplinarnych	1
Liczba posiedzeń Zespołu	4
Liczba utworzonych Grup Roboczych	41
Liczba posiedzeń Grup Roboczych	75

źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach

Przedstawiciele poszczególnych instytucji opracowywali i realizowali plan działania pomocy rodzinie, diagnozowali i monitorowali sytuację rodziny. Szczególny nacisk kładziony jest na zapewnienie osobom zagrożonym przemocą (ofiarym, sprawcom, świadkom) pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego. Bezpośredni sposób przekazywania informacji i podejmowanie konkretnych działań usprawniły pracę instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy.

Wieloaspektowość przyczyn zjawiska przemocy w rodzinie (alkoholizm, ubóstwo, bezrobocie, złe wzorce zachowań w rodzinie i środowisku lokalnym, niski poziom wykształcenia i inne) wskazuje, że działania w zakresie przeciwdziałania przemocy winny być elementem szeroko pojętej, lokalnej polityki społecznej. Jednakże problem przemocy jest przede wszystkim ściśle powiązany z problemem alkoholowym, dlatego wspólne podejmowanie działań z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA) oraz Urzędem Miejskim w Kowarach jest tak istotne.

Dane statystyczne – współpraca ZI oraz MKRPA

Lp.	Dane	Ilość
1	Liczba rodzin, którym w 2019r. udzielono pomocy w ramach grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w skład których wchodził członek gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	21
2	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w 2019r.:	42

	w tym osoby doznające przemocy w rodzinie	20
	w tym osoby stosujące przemoc w rodzinie	18
	w tym świadkowie przemocy w rodzinie	4
3	Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2019r.,	316
4	Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2019r., objętych tą pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu, przez co najmniej jednego z członków rodziny:	6
5	Wielkość środków finansowych przeznaczonych w 2019r. przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na pomoc rodzinom z problemem alkoholowym, o których mowa w pyt. 4	29 699,95 zł

Źródło: Dane MOPS, MKRPA oraz ZI w Kowarach

Zadania Punktu Konsultacyjnego, finansowanego ze środków MKRPA, w 2019r. realizowało 2 terapeutów i działania te koncentrują się na świadczeniu usług bezpośrednio adresowanych do osób i rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym.

Policjanci Komisariatu Policji w Kowarach sporządzili i przeprowadzili 31 procedur Niebieskiej Karty, które przekazano do dalszego prowadzenia wg właściwości do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowarach i Mysłakowicach. Dzielnicowi z kowarskiego komisariatu czynnie uczestniczą w pracach poszczególnych grup roboczych. Ilość Niebieskich Kart jest niewiele mniejsza niż w roku poprzednim (36 na dwie gminy).

Przeprowadzono 47 postępowań wyjaśniających i przygotowawczych w sprawach z art. 207§1 kodeksu karnego (znęcanie się na rodziną), z których 7 skierowano do Prokuratury Rejonowej w Jeleniej Górze z wnioskiem o objęcia aktem oskarżenia. Jest to taki sam poziom, jak w roku poprzednim.

5.12. Realizacja rocznego programu współpracy miasta Kowary z organizacjami pozarządowymi

5.12.1. Od wielu lat, również w 2019 r. współpraca finansowa i pozafinansowa Gminy Miejskiej Kowary z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Kowar oparta jest na uchwalanych każdego roku przez Radę Miejską Rocznych Programach Współpracy. Współpraca ta może odbywać się poprzez zlecenie organizacjom realizacji zadań na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, wzajemnego informowania o planowanych kierunkach działalności oraz współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków oraz promocji działalności organizacji w lokalnych mediach oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Kowarach. Gmina Miejska Kowary prowadzi bezpośrednią współpracę z organizacjami pozarządowymi, która w szczególności polega na: przygotowywaniu i prowadzeniu konkursów na finansowe wsparcie realizacji zadań publicznych, współorganizacji imprez ważnych dla mieszkańców gminy, organizacji spotkań z przedstawicielami sektora NGO oraz współdziałaniu w zakresie opracowywania dokumentów prawa miejscowego. Na terenie Gminy Miejskiej Kowary działa wiele organizacji pozarządowych. Większość ze stowarzyszeń i fundacji wpisana jest do Krajowego Rejestru Sądowego. Część z nich stanowią koła, oddziały i miejskie zarządy ogólnopolskich organizacji pozarządowych.

W 2019 w Kowarach funkcjonowały następujące organizacje:

1. Stowarzyszenie Miłośników Kowar
2. Stowarzyszenie Eurojedynka
3. Miejski Klub Sportowy Olimpia" Kowary
4. Stowarzyszenie Przyjazna Trójka
5. Kowarski Klub Seniora
6. Polski Komitet Pomocy Społecznej w Kowarach
7. Fundacja Slow City
8. Stowarzyszenie Miłośników Sportu Kowary
9. Stowarzyszenie Tenisa Ziemnego Return
10. Stowarzyszenie Wędkarskie Alternatywa
11. Karkonoski Klub Paralotniowy
12. Klub Sportowy Funakoshi ShotoKan Karate
13. Związek Sybiraków – Koło w Kowarach
14. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – Koło Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski
15. Polski Związek Emerytów i Rencistów
16. Polski Związek Działkowców Rodzinny Ogród Działkowy
17. Stowarzyszenie ProKowary
18. Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых – Sekcja Kowary Klub „Dobry Lot”
19. Liga Obrony Kraju – Koło Kowary
20. Fundacja Światło Życie – Ośrodek Zamiejscowy Kowary
21. Ochotnicza Straż Pożarna w Kowarach
22. Towarzystwo Polsko – Austriackie Oddział w Kowarach
23. Stowarzyszenie Romów w Kowarach
24. Fundacja Kotliny Uranowej Karkonoszy
25. Stowarzyszenie „Podziemne Karkonosze”
26. Stowarzyszenie Klub Jeździecki MAXIMUS
27. Fundacja Wsparcie
28. Fundacja Carita Życ ze szpiczakiem

5.12.2. Rozdysponowanie środków z Pożytku Publicznego w roku 2019 odbyło się zgodnie z przyjętym Rocznym Programem Współpracy Miasta Kowary z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2019. Program ten został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Kowarach II/9/18 z dnia 29.11.2018 r.. Określił on zakres współpracy Gminy Kowary z organizacjami pozarządowymi oraz formy współpracy finansowej oraz pozafinansowej z sektorem NGO.

Celami Programu były:

- 1) umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za wspólnotę lokalną,
- 2) tworzenie warunków dla funkcjonowania oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego,
- 3) zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów.

W roku 2019 priorytetowe znaczenie miały działania w sferach:

- 1) pomocy społecznej,

- 2) pomocy osobom niepełnosprawnym,
- 3) wspomaganiu rozwoju gospodarczego,
- 4) nauki, edukacji, oświaty i wychowania,
- 5) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji,
- 6) upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji,
- 7) porządku i bezpieczeństwa.

5.12.3. Współpraca z podmiotami Programu odbywała się w szczególności w następujących formach:

- 1) zlecenie podmiotom Programu realizacji zadań na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 2) wzajemne informowanie o planowanych kierunkach działalności oraz współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków,
- 3) promocja działalności podmiotów Programu w lokalnych mediach oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Kowarach,
- 4) tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i konsultacyjnym.

Wysokość środków na realizację poszczególnych zadań ujętych w Programie określała uchwała budżetowa i w roku 2019 wyniosła 270 700 zł.

W 2019 roku organizacjom pozarządowym zlecono realizację następujących zadań:

28 grudnia 2018 roku Burmistrz Miasta Kowary ogłosił otwarty konkurs ofert (zgodnie z artykułem 11 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) na realizację zadania publicznego pod nazwą: „Szkolenie sportowe dzieci, młodzieży i dorosłych oraz organizacja imprez sportowych w klubach sportowych działających na terenie Gminy Miejskiej Kowary w roku 2019”. Gmina podpisała umowy na realizację tego zadania na łączną kwotę 160.000 zł z następującym podziałem na organizacje: K.S. Funakoshi Shotokan Karate – 15.000 zł, MKS „Olimpia” Kowary – 140.000 zł, K.J. Maximus Kowary – 5.000 zł.

5.12.4. Burmistrz oraz pracownicy Wydziału Rozwoju Miasta na bieżąco wymieniali informacje z organizacjami pozarządowymi o planowanych kierunkach działalności oraz współdziałali na wielu płaszczyznach. Miasto Kowary podpisało porozumienia na współorganizację i współfinansowanie imprez z następującymi organizacjami:

z kowarskim kołem Związku Sybiraków na „Spotkanie Opłatkowe” na kwotę 500 zł,

- z kowarskim kołem Towarzystwa Przyjaciół Dzieci na wyjazd integracyjny dzieci niepełnosprawnych, ich rodzin oraz pełnosprawnych wolontariuszy na kwotę 1.300 zł,
- z Fundacją na rzecz rozwoju wrocławskiej tkaniny artystycznej z Wrocławia na XLI Międzynarodowe Sympozjum "Warsztat Twórczy – Kowary 2019" na kwotę 4.000 zł,
- z Kowarskim Klubem Seniora na imprezę „Andrzejkę dla Seniorów” na kwotę 1.000 zł,
- z kowarskim kołem Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów na „Dni Seniora” na kwotę 2.000 zł
- z kowarskim Zarządem Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej na utrzymanie magazynu żywności przy Wiejskiej 1, na transport żywności dla najuboższych oraz wigilię oraz wielkanoc dla samotnych ubogich mieszkańców na kwotę 9.000 zł,
- ze Stowarzyszeniem Miłośników Sportu Kowary na turniej siatkówki „Memoriał 10

- kwietnia” oraz zawody biegowe „Kowarska Wiosenna Piątka na kwotę 5.000 zł,
- ze Stowarzyszeniem Tenisowym „Return” na wałowanie kortów przy ul. Parkowej oraz organizację „Cyklu zawodów tenisowych” na kwotę 2.500 zł,
  - ze Stowarzyszeniem Wędkarskim „Alternatywa” na „Cykl zawodów wędkarskich” o Puchar Burmistrza Miasta i utrzymanie porządku przy Zalewie na kwotę 3.000 zł,
  - ze Stowarzyszeniem „Eurojedyńka” na „Festyn z okazji Matki i Dziecka”, „Marsz po Zdrowie” oraz „Najazd Św. Mikołajów na Kowary” na kwotę 10.000 zł,
  - z Polskim Związkiem Hodowców Gołębi Poczтовых – Sekcja w Kowarach na „Zakończenie sezonu lotów gołębi” na kwotę 500 zł,
  - z PZD - Rodzinny Ogród Działkowy „Przyjaźń” na zakończenie sezonu ogrodniczego na kwotę 1.000 zł,
  - ze Stowarzyszeniem „Przyjazna Trójka” na organizację „Jesieni z Trójką” kwotę 4.900 zł,
  - Fundacją Slow City i grupą Kowary Biegają na organizację „Biegu na Świętą Annę” oraz „Biegu dla Serca” na kwotę 10.000 zł,
  - ze Społecznym Komitetem Obchodów Dnia Żołnierzy Wyklętych w Kowarach na „Bier Tropem Wilczym” na kwotę 2.000 zł,
  - z Juro-trans na „Mistrzostwa Kowar dzieci w narciarstwie alpejskim” i „Puchar Kowar w narciarstwie alpejskim” na kwotę 4.000 zł.

Powyższe porozumienia zostały zrealizowane, a imprezy odbyły się zgodnie z założeniami.

Kowarska „5” – Stowarzyszenie Miłośników Sportu

Dzień matki i dziecka – Stowarzyszenie Eurojedynka

XLI Międzynarodowe Sympozjum "Warsztat Twórczy – Kowary 2019" - Fundacja na rzecz rozwoju wrocławskiej tkaniny artystycznej

5.12.5. Dodatkowo podpisano umowy Stowarzyszeniem Miłośników Kowar na prowadzenie weekendowego punktu Informacji Turystycznej na kwotę 5.000 zł oraz z T.K. „Bałtyk Karkonosze Tour” na współorganizację etapu wyścigu kolarskiego na trasie „Kowary – Przełęcz Okraj” na kwotę 5.000 zł.

Przekazano również środki na zawody wędkarskie organizowane wspólnie z M.K.S. „Olimpia” Kowary w wysokości 150 zł oraz dla ratowników Grupy Karkonoskiej GOPR – 1.000 zł na „Dzień Ratownika Górskiego”.

5.12.6. Promocja działalności podmiotów Programu w lokalnych mediach oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Kowarach:

Kowarskie stowarzyszenia chętnie korzystały z tej formy pomocy. Dzięki miejskiemu kwartalnikowi „Słół Sity - Gazeta Kowarska – Kurier Kowarski”, za pośrednictwem strony internetowej www.kowary.pl, mediów społecznościowy miasta (facebook, twitter), panelu świetlnego wiszącego na elewacji kowarskiego ratusza oraz drukowanym plakatami, zaproszeniami i ulotkami organizacje pozarządowe miały możliwość informowania swoich członków, mieszkańców Kowar i przebywających w mieście turystów o swoich inicjatywach, planach oraz imprezach. Przebieg tej informacyjnej współpracy śledzić można na stronie internetowej Miasta (w archiwum newsów i imprez) oraz w archiwalnych numerach „Gazety Kowarskiej”.

5.12.7. Tworzenia wspólnych zespołów o charakterze doradczym i konsultacyjnym

W 2018 roku na wniosek kowarskich stowarzyszeń senioralnych Rada Miejska przyjęła Uchwałę nr XLVII/256/18 z dnia 14.06.2018 w sprawie powołania Miejskiej Rady Seniorów w Kowarach. Celem Rady jest tworzenie warunków do wykorzystania potencjału środowisk senioralnych Gminy Miejskiej Kowary poprzez ich reprezentowanie, wzmacnianie, integrowanie i pobudzanie aktywności obywatelskiej. W roku 2019 Miejskiej Rady Seniorów w Kowarach spotkała się na 5 sesjach.

5.12.8. Dodatkowo w roku 2019 Gmina Miejska Kowary oferowała kowarskim stowarzyszeniom pomoc lokalowo-rzeczowo-materiałową, w tym:

zapewniła części organizacji pozarządowym siedzibę w budynku „B” Urzędu Miejskiego w Kowarach,

pomoc przy wynajmie pomieszczeń na spotkania członków stowarzyszeń,

pomoc przy organizacji imprez przeznaczonych dla członków stowarzyszeń,

pomoc przy tworzeniu i wydruku zaproszeń, plakatów, dyplomów itp. na imprezy organizowane przez organizacje,

pomoc informacyjną - dostęp do Internetu oraz wiedzy na temat zakładania i funkcjonowania stowarzyszeń,

zakup nagród, pucharów i medali na imprezy wspólnie organizowanych przez stowarzyszenia i Gminę Miejską Kowary.

5.12.9. Organizacje pozarządowe realizowały / współrealizowały w 2019 projekty ze środków zewnętrznych.

Lista projektów realizowanych w Kowarach przez organizacje w 2019 roku:

Lp.	Nazwa organizacji	Nazwa projektu, w której uczestniczy organizacja NGO (dot. projektów ze środków pomocowych, zewnętrznych realizowanych z udziałem Miasta Kowary)
1.	MKS „Olimpia” Kowary	„Utworzenie Parku Rekreacji Rodzinnej w Kowarach”
2.	Stowarzyszenie „Eurojedyńka”	„Utworzenie miejsca spotkań, integracji i odpoczynku w centrum Kowar”
3.	Fundacja Edukacji Przedszkolnej	„Wzrost jakości edukacji w Szkole Podstawowej nr 3 im. Józefa Gielniaka w Kowarach”
4.	Fundacja Edukacji Przedszkolnej	„Podniesienie jakości edukacji w kowarskich szkołach”

5.13. Realizacja Kowarskiego Budżetu Obywatelskiego

W roku 2019 po raz pierwszy w historii miasta wprowadzono Kowarski Budżet Obywatelski, został on wprowadzony Uchwałą Rady Miasta nr VI/34/19 z dnia 28 lutego 2019 r.

Celem KOB jest m.in. aktywizacja społeczności kowarskiej w podejmowaniu społecznych inicjatyw na rzecz własnego otoczenia.

Podstawowymi zasadami jakie musiały spełniać zgłoszone projekty było:

- realizacja projektu na terenie będącym własnością Miasta
- inicjatywy muszą być ogólnodostępne.
- koszt realizacji do 20 000,00 zł

W 2019 roku na realizację budżetu obywatelskiego przeznaczono łącznie 100 000,00 zł dla 5 wybranych projektów.

Środki z budżetu obywatelskiego przeznaczone na dany rok zostają podzielone na realizację inicjatyw obywatelskich w pięciu strefach - dla każdej po 20 % kwoty wydzielonej w budżecie Miasta Kowary

W roku 2019 obowiązywały następujące strefy:

Nr strefy	Obszar (ulice)
1	Przełęcz Okraj, Podgórze, Wiejska, Świętej Anny, Tadeusza Rejtana, Polna, Kamiennogórska, Bukowa, Kowalska, Adama Mickiewicza, Bolesława Prusa, Fryderyka Chopina, Stefana Batorego, Cypriana Kamila Norwida, Kasztanowa, Aleja Wolności
2	Tulipanowa, Kalinowa, Jaśminowa, Krokusowa, Goździkowa, Leśna, Szkolna, Topolowa, Bema, Górnicza, Boczna, Mikołaja Reja, Parkowa, Henryka Sienkiewicza, Władysława II Jagiellończyka, Jana Matejki, Poprzeczna, Kawaleryjska, Różana, Kwiatowa, Izerska, Kaczawska, Mikołaja Kopernika, Wincentego Witosa, Bielarska,

	Tkaczy, Rzemieślnicza, Józefa Bursiaka, Dworcowa, Słoneczna, 1 Maja, Plac Franciszkański, Poczta
3	Ludwika Waryńskiego, Stanisław Staszica, Ogrodowa, Klonowa, Lipowa, Akacjowa, Brzozowa, Zamkowa, Karkonoska, Jeleniogórska, Łomnicka, Źródłana, Władysława Grabskiego
4	Sanatoryjna, Pensjonatowa, Józefa Gielniaka, Wojska Polskiego, Jagiellońska, Górna, Świerkowa, Tadeusza Kościuszki, Cicha, Urocza, Łąkowa
5	Karpacka, Główna, Malinowa, Nowa, Nadrzeczna, Widokowa

Propozycje zgłaszane były na formularzu w formie papierowej lub elektronicznej w wyznaczonym terminie. Wszystkie złożone wnioski zostały opublikowane na stronie internetowej miasta.

Wszystkie zgłoszone projekty zostały zaopiniowane pod względem możliwości realizacji projektu, biorąc pod uwagę jego stan formalno-prawny, szacunkowy koszt realizacji projektu oraz spełnienie warunku o nieprzekroczeniu kwoty przeznaczony w ramach Kowarskiego Budżetu Obywatelskiego na realizację projektu.

Następnie projekt podlega ocenie przez Zespół ds. Kowarskiego Budżetu Obywatelskiego, który przeprowadza weryfikację projektów pod względem merytorycznym, znaczenia społecznego, atrakcyjności projektu, możliwości realizacji w ciągu roku oraz możliwości zabezpieczenia w budżecie na kolejne lata ewentualnych kosztów, które projekt będzie generował w przyszłości i umieści projekty na liście podlegającej głosowaniu.

Propozycje projektów zweryfikowane pod względem formalno-prawnym utworzyły listę podlegającą głosowaniu, która została publikowana na stronie internetowej Miasta.

Harmonogram realizacji KOB w roku 2019 przebiegał następująco:

Kampania informacyjna: 8.04.2019 r. – 26.04.2019 r.

Od 23.04.2019 r. możliwość pobierania wniosków w Urzędzie Miejskim w Kowarach, wnioski również do pobrania ze strony www.kowary.pl

Składanie wniosków: 29.04.2019 r. -17.05.2019 r. Po trzech dniach od złożenia, wnioski zostaną umieszczone na stronie.

Ocena wniosków: 20.05.2019 r. – 24.05.2019 r.

Rozpatrzenie ewentualnych odwołań: 24.05.2019 r. – 31.05.2019 r.

Głosowanie: 01.06.2019 r. – 14.06.2019 r.

Liczenie głosów: 17.06.2019 r. – 18.06.2019 r.

Ogłoszenie wyników: 21.06.2019 r.

Zgłoszonych zostało 14 projektów, z czego 13 przeszło pozytywnie ocenę formalno-prawną. Projekty zostały następnie poddane głosowaniu.

Projekty były oceniane w głosowaniu powszechnym. Prawo udziału w głosowaniu w ramach konsultacji Kowarskiego Budżetu Obywatelskiego miał każdy mieszkaniec Miasta Kowary, który w 2019 roku ukończy 16 lat. Głosowanie zostało przeprowadzone w Urzędzie Miejskim w Kowarach, gdzie można było wypełnić i złożyć kartę. Każdemu mieszkańiec mógł oddać jeden głos.

Głosowanie odbywało się poprzez wybranie jednego projektu z listy zweryfikowanych projektów. Obliczenie wyniku głosowania polegał na zsumowaniu głosów oddanych na każdy z projektów. Do realizacji zostały zakwalifikowane projekty, które uzyskały największą liczbę głosów.

L.P.	Tytuł projektu	Streszczenie projektu	Lokalizacja projektu	Szacowany koszt projektu
1	Mini plac zabaw dla dzieci oraz teren rekreacyjny dla mieszkańców Kowar dolnych.	Mini plac zabaw ma być przeznaczony dla małych dzieci do zabawy. Usytuowanie w parku zapewnia bezpieczeństwo. Odległość do placu zabaw przy ul. Matejki to ok. 2 km. Mieszkańcy ul. Jeleniogórskiej sami posprzątaли park, wycinając samosiejki. Obecnie wiele młodych rodzin z małymi dziećmi zakupiło mieszkania przy ul. Jeleniogórskiej oraz Łomnickiej. Plan przestrzennego zagospodarowania dopuszcza usytuowanie na tej działce placu zabaw.	ul. Jeleniogórska Kowary 58-530	20 000zł
2	Czyste Kowary	Kosze na śmieci zostaną ustawione przy ul. Jeleniogórskiej, Władysława Grabskiego, Łomnickiej. Zależy nam na czystości w mieście i dlatego chcemy zadbać o tą część miasta. Kosze są potrzebne, aby śmieci nie trafiły na teren zielony (skwer przy ul. Jeleniogórskiej, Łomnickej, oraz ciągi komunikacyjne), jak również nie trafiłyby do rzeki Jedlica.	ul. Jeleniogórska, Władysława Grabskiego, Łomnicka Kowary 58-530	16 752,60 zł
3	Atrakcyjniejsza Kowarska Starówka	Projekt ma na celu podniesienie atrakcyjności "Kowarskiej Starówki" za pomocą podświetlenia wieży kościoła oo. Franciszkanów. Obiekt ten jest jednym z najwyższych obiektów w Kowarach i usytuowany jest w samym centrum miasta. Wieczorną i nocną porą będzie pięknie widoczny z deptaka i całej „Kowarskiej Starówki” oraz z innych części miasta. Stanowić on będzie wizytówkę naszego miasta, która będzie widoczna z obwodnicy, jak również gmin sąsiednich będzie zachęcała potencjalnych turystów do odwiedzenia Kowar.	Kościół oo. Franciszkanów przy pl. Franciszkańskim 1 Kowary 58-530	15 500,00 zł
4	Nowa nawierzchnia na odcinku ulicy Sanatoryjnej 17 – Sanatoryjnej 11A w Kowarach	Położenie nowej nawierzchni asfaltowej na odcinku Sanatoryjna 17 – Sanatoryjna 11A w Kowarach w ramach budżetu obywatelskiego sfinansowanie 100 metrów nowej drogi. Obecnie droga nie nadaje się do użytkowania i dalszej naprawy.	ul. Sanatoryjna 17 – Sanatoryjna 11A 58-530 Kowary	20 000,00 zł
5	Budowa infrastruktury technicznej	Budowa infrastruktury technicznej, polegać będzie na wykonaniu wzdłuż ul. Malinowej w rejonie budynków 1 – 3 punktów	ul. Malinowa na wysokości budynków nr.1 – 3 Kowary 58-	20 000,00 zł

	oświetlenie drogowe.	oświetleniowych. Przyjęto autonomiczny zestaw solary 20 W z oprawą oświetleniową LED, panel fotowoltaicznym oraz akumulatorem zabudowanym na słupie. Panel fotowoltaiczny stanowić będzie źródło energii służące do ładowania akumulatorów. Montaż 4 szt. lamp solarnych na słupach aluminiowych z elastomerem w danych częściach, o wysokości do 7m, osadzone zostaną na prefabrykowanych fundamentach betonowych.	530	
6	Plac zabaw dla dzieci w Krzaczyńcu.	Plac zabaw ma zostać przeznaczony dla dzieci zamieszkujących w Krzaczyńcu. Chcielibyśmy by nasze dzieci skorzystały z tego, co w samych Kowarach mają inne osiedla. Huśtawki, karuzela, koniki bujane, zjeżdżalnia, tory przeszkód.	Działka o numerze 83/5 obr. 5 Krzaczyńca	20 000,00 zł
7	Plac integracyjny przy wiadukcie kolejowym	Projekt ma charakter lokalny. Plac będzie miejscem spotkań dorosłych mieszkańców, młodzieży oraz rodziców z dziećmi, a także turystów odwiedzających miasto. Realizacja projektu wpłynie na poprawę infrastruktury drogowej, estetyki oraz bezpieczeństwa, a także wzmocni komunikację i więzi sąsiedzkie. Potrzeba stworzenia takiego miejsca jest bardzo duża. Dowodem na to jest zapał mieszkańców przy dotychczasowych pracach związanych z oczyszczeniem nasypu oraz działki nr 411 przeznaczonej na ten cel.	działka nr 411 58-530 Kowary	20 000,00 zł
8	Budowa oświetlenia drogowego, celem poprawy bezpieczeństwa przy działce nr 145/3	Przewiduje się budowę trzech kompleksów oświetlenia drogowego, w którego skład będzie wchodzić: - słup aluminiowy o max wys. 7m osadzony na prefabrykowanym fundamencie betonowym założono, że będzie to autonomiczny zestaw solarny 20 W z oprawą oświetleniową LED, panelem fotowoltaicznym oraz kalumniatorem zabudowanym na słupie.	ul. Jeleniogórska działka drogową nr 145/3 Kowary 58-530	15 000,00 zł
9	Ślepnąc od świateł	Uzupełnienie infrastruktury funkcjonującej na terenie skateparku przy ulicy Parkowej: - zakup i montaż dwóch koszy na śmieci - zakup i montaż dwóch ławek - odtworzenie oświetlenia poprzez montaż czterech lamp	ul. Parkowa Kowary 58-530	20 000,00 zł
10	Miejsca parkingowe przy Alei Wolności	Projekt zakłada zlokalizowanie na obecnym pasie zieleni miejsc parkingowych przy Alei Wolności działka nr 117/1 obr. 0003 Kowary.	Alei Wolności Kowary 58-530 działka nr 117/1 obr. 0003	20 000,00 zł

		Zakres projektu obejmuje wybranie ziemi z istniejącego pasa zieleni, obniżenie krawężników oraz ułożenie kostki brukowej i jej ubicie.		
11	Mini boisko do piłki nożnej	Projekt zakłada przystosowanie obecnie niewykorzystanej przestrzeni zielonej pomiędzy budynkami przy ulicach Bocznej, Górniczej i Reja na mini – boisko do piłki nożnej. Projekt zakłada wyrównanie terenu, posianie trawy ustawienie dwóch bramek o wymiarach 3x2 metra oraz 3 piłko-chwyty o długości łącznej około 40m i wysokości 4m. Dwa piłko-chwyty za bramkami jeden wzdłuż boiska. Dodatkowo z jednej strony boiska zamontowanie dwóch ławek oraz kosza na śmieci. Głównym założeniem projektu jest zagospodarowanie niewykorzystanego dzisiaj (zarośniętego trawą) terenu oraz aktywizacji dzieci w wieku szkolnym do uprawiania sportu.	ulice Bocznej, Górniczej i Reja Kowary 58-530 działka 460/27 Kowary Centrum C	20 000,00 zł
12	Przywrócenie do użytku boiska dla młodzieży i placu zabaw przy ulicy Wiejskiej (pętla)	Zakup i zamontowanie bramek do piłki nożnej. Zakup przenośnych, małych bramek do piłki nożnej. Zakup i zamontowanie słupków wraz z siatką do gry w piłkę siatkową. Zakup ławek montaż. Zakup i osadzenie koszy na śmieci. Zakup i zamontowanie piłkochwyty. Zakup farb do odnowienia istniejących już koszy z tablicami do gry w piłkę koszykową. Zakup lamp oświetleniowych i koszt zamontowania z doprowadzeniem energii.	ul. Wiejska (pętla) 58-530 Kowary	19 900,00 zł
13	Zielone Kowary	Projekt obejmuje, podniesienie estetyki miasta, a w szczególności ul. Aleja Wolności, przy której brak roślinności. Droga ta jest jedną z głównych dróg dojazdowych do Centrum Kowar i niejako chcę, aby była wizytówką zachęcających do zwiedzenia i zatrzymania się w Kowarach. Zależy mi na wykonaniu nasadzenia z drzew Platan formowanych (Platanus). Drzew wysokości do 5m, korona uformowana w prostokątne ekrany. Tak uformowane drzewo będzie idealnie współgrało z niedawno wyremontowaną i przebudowaną ulicą Aleją Wolności. Drzewa swoją wysokością i formą nie będą nic zasłaniały, jak również w przyszłości nie będą zagrożeniem dla pieszych ani podróżującymi samochodami. Będą pięknie komponowały się z murem przy	Aleja Wolności 58-530 Kowary	20 000,00 zł

		rzece Jedlica nadając fajnego starego klimatu dla naszego miasta.		
14	Utworzenie przestrzeni rekreacyjno zabawowej w parku przy Willi Helena	Projekt zakłada zagospodarowanie nieużytków gminnych na przestrzeni rekreacyjno – zabawową dla mieszkańców dzielnicy Wojków. Z miejscowego planu zagospodarowania terenu wynika, że działki (107/5 i 107/6, obręb ewidencyjny: 0002, przy ulicy Wojska Polskiego na wjeździe do dzielnicy od strony Centrum) mogą być przeznaczone dla sytuowania obiektów małej architektury, terenów zielonych, altan parkowych o powierzchni zabudowy do 50m/2, projekt spełniałby więc cel ich przeznaczenia. Rozpatrywany teren, będzie pełnił funkcje rekreacyjne, integracyjne, przyrodnicze, wykorzystując charakterystyczny mikroklimat przestrzeni. Celem jest uporządkowanie zaniedbanego terenu zieleni na wjeździe do dzielnicy Wojków i udostępnienie go mieszkańcom dzielnicy. Wykorzystując istniejący drzewostan, zachowane krzewy kwiatowe, chcemy stworzyć przestrzeń, atrakcyjną dla użytkowników każdej grupy wiekowej, zapewniające plenerowe miejsce do rekreacji i odpoczynku.	ul. Wojska Polskiego działki nr 107/5 i 107/6 obręb ewidencyjny: 0002 58-530 Kowary	20 000,00 zł

W głosowaniu udział wzięło 186 mieszkańców, zgodnie z regulaminem były to osoby powyżej 16 roku życia. Oddano 185 głosów ważnych i 1 głos nieważny.

Wyniki głosowania kształtowały się następująco:

PROJEKTY Obszar nr 1		
Obszar (ulice): Przełęcz Okraj, Podgórze, Wiejska, Świętej Anny, Tadeusza Rejtana, Polna, Kamiennogórska, Bukowa, Kowalska, Adama Mickiewicza, Bolesława Prusa, Fryderyka Chopina, Stefana Batorego, Cypriana Kamila Norwida, Kasztanowa, Aleja Wolności		
Nazwa projektu	Wartość projektu	Liczba głosów
1. Plac integracyjny przy wiadukcie kolejowym	20 000,00 zł	5
2. Przywrócenie do użytku boiska dla młodzieży i placu zabaw dla dzieci przy ulicy Wiejskiej	19 900,00 zł	38

3. Zielone Kowary (zakup platanów)	20 000,00 zł	3

PROJEKTY Obszar nr 2
Tulipanowa, Kalinowa, Jaśminowa, Krokusowa, Goździkowa, Leśna, Szkolna, Topolowa, Bema, Górnica, Boczna, Mikołaja Reja, Parkowa, Henryka Sienkiewicza, Władysława II Jagiellończyka, Jana Matejki, Poprzeczna, Kawaleryjska, Różana, Kwiatowa, Izerska, Kaczawska, Mikołaja Kopernika, Wincentego Witosa, Bielarska, Tkaczy, Rzemieślnicza, Józefa Borusiaka, Dworcowa, Słoneczna, 1 Maja, Plac Franciszkański, Poczta

Nazwa projektu	Wartość projektu	Liczba głosów
1. Atrakcyjna Kowarska Starówka – podświetlenie wieży kościoła	15 500,00 zł	18
2. Ślepnąc od świateł (doposażenie Skateparku)	20 000,00 zł	9
3. Mini boisko do piłki nożnej (Boczna Górnica, Reja)	20 000,00 zł	9

PROJEKTY Obszar nr 3
Ludwika Waryńskiego, Stanisław Staszica, Ogrodowa, Klonowa, Lipowa, Akacyjowa, Brzozowa, Zamkowa, Karkonoska, Jeleniogórska, Łomnicka, Źródłana, Władysława Grabskiego

Nazwa projektu	Wartość projektu	Liczba głosów
1. Mini plac zabaw dla dzieci oraz teren rekreacyjny dla mieszkańców Kowar Dolnych	20 000,00 zł	14
2. Czyste Kowary – zakup koszy	16 752,60 zł	6
3. Budowa oświetlenia drogowego, celem poprawy bezpieczeństwa przy działce drogowej 145/3	15 000,00 zł	3

PROJEKTY Obszar nr 4
Sanatoryjna, Pensjonatowa, Józefa Gielniaka, Wojska Polskiego, Jagiellońska, Górna, Świerkowa, Tadeusza Kościuszki, Cicha, Uroczą, Łąkowa

Nazwa projektu	Wartość projektu	Liczba głosów
1. Nowa nawierzchnia na odcinku ulicy Sanatoryjnej 17, 11A w Kowarach	20 000,00 zł	32
2. Utworzenie przestrzeni rekreacyjno-zabawowej przy Alei Kasztanowej	20 000,00 zł	34

PROJEKTY Obszar nr 5 Karpacka, Główna, Malinowa, Nowa, Nadrzeczna, Widokowa		
Nazwa projektu	Wartość projektu	Liczba głosów
1. Plac zabaw dla dzieci w Krzaczyńie	20 000,00 zł	2
2. Budowa infrastruktury technicznej – oświetlenie	20 000,00 zł	12

Wybrane zadania zostały wykonane w pełni w roku 2019 łączna kwota realizacji wyniosła 87 721,21 zł.

Zestawienie wszystkich zrealizowanych zadań przedstawia tabela:

Strefa	Projekt – zakres prac	Zaplanowany budżet	Kwota realizacji
1	Przywrócenie do użytku boiska dla młodzieży i placu zabaw dla dzieci przy ulicy Wiejskiej Wykonano prace porządkowe – wyrównanie terenu itp. zmierzające do rewitalizacji boiska.	19 900,00	16 200,00
2	Atrakcyjna Kowarska Starówka – podświetlenie wieży kościoła W ramach projektu wykonano zakup opraw oświetleniowych oraz ich montaż tak aby odpowiednio podświetlić wieże kościoła	15 500,00	14 194,17
3	Mini plac zabaw dla dzieci oraz teren rekreacyjny dla mieszkańców Kowar Dolnych W ramach zadania wykonano przygotowanie terenu zakup i montaż urządzeń rekreacyjnych dla dzieci oraz zamontowano ławki parkowe.	20 000,00	17 678,55
4	Utworzenie przestrzeni rekreacyjno-zabawowej przy Alei Kasztanowej W ramach zadania wykonano projekt zagospodarowania terenu oraz okazanie granic działki jak również zagospodarowano teren oraz zamontowano ławki z zadaszeniem oraz śmietniki	20 000,00	19 995,00
5	Budowa infrastruktury technicznej – oświetlenie W ramach zadania wykonano dokumentację projektową oświetlenia przy ul. Malinowej oraz przeprowadzono prace zmierzające do budowy oświetlenia.	20 000,00	16 200,00
Razem wykonanie			87 721,21

VI. Realizacja uchwał Rady Miejskiej w Kowarach

Stosownie do art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym Burmistrz Miasta jest organem wykonawczym Gminy do którego zadań należy m.in. wykonywanie uchwał Rady Miejskiej Kowar. Realizując obowiązki nałożone przepisami ustawy samorządowej Burmistrz Kowar przy pomocy Urzędu Miejskiego realizował uchwały podjęte przez Radę Miejską w 2019 roku.

W 2019 roku Rada Miejska obradowała na 12 sesjach, w tym 11 sesjach zwyczajnych, 1 sesjach nadzwyczajnych i podjęła 89 uchwał.

Wśród podjętych uchwał, większość dotyczyła spraw z zakresu budżetu Gminy.

Podjęte przez Radę Miejską uchwały Burmistrz Kowar zgodnie z Art. 90 ust. 1 i 2 ustawy o samorządzie gminnym przekazał w nieprzekraczalnym terminie 7 dni do organów nadzoru jakimi są w zakresie zgodności z prawem – Wojewodzie Dolnośląskiemu, a w zakresie spraw finansowych – Regionalnej Izbie Obrachunkowej.

W podjętych przez Radę Miasta uchwałach organy nadzoru nie dopatrzyły się żadnych nieprawidłowości potwierdzając tym samym fakt, że uchwały są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa i nie naruszają właściwego gospodarowania finansami publicznymi. Nie zaszła również potrzeba wydawania przez organ nadzoru, jakim jest Wojewoda Dolnośląski zarządzeń zastępczych w trybie Art. 98a ust. 1 i 2 ustawy samorządowej.

Wszystkie uchwały zostały przez organ wykonawczy Miasta wykonane z zachowaniem procedur i terminów określonych uchwałami i przepisami prawa. Szczegółowy sposób wykonania uchwał zawiera poniższa tabela.

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
1	V/22/19 24.01.2019	z w sprawie określenia stawek podatku od środków transportowych	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 25.01.2019 poz.566 z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2019 r.	Zrealizowano
2	V/23/19 24.01.2019	z w sprawie rozpatrzenia skargi na bezczynność poprzedniego Burmistrza Miasta Kowary kadencji 2014 – 2018	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia. Rada uznała skargę za bezzasadną.	Zrealizowano
3	V/24/19 24.01.2019	z w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Miasta Kowary	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązywania	Zrealizowano

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
			od 1 stycznia 2019	
4	V/25/19 24.01.2019	z w sprawie uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2019 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązywania od 1 stycznia 2019 r. i podlega ogłoszeniu w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 20.03.2019 poz.1909	Zrealizowano
5	V/26/19 24.01.2019	z w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Rewizyjnej na 2019 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
6	VI/27/19 28.02.2019	z w sprawie zatwierdzenia ramowych planów pracy stałych komisji Rady Miejskiej w Kowarach na 2019 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
7	VI/28/19 28.02.2019	z w sprawie przyjęcia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miejskiej Kowary	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 18.03.2019 poz.1841	Zrealizowano
8	VI/29/19 28.02.2019	z zmieniająca uchwałę Nr XII/77/11 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie wysokości i zasad ustalania dotacji celowej dla podmiotów prowadzących żłobki i kluby dziecięce na obszarze Gminy Miejskiej Kowary	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 18.03.2019 poz.1842 z mocą obowiązującą od 1 kwietnia 2019 r.	W trakcie realizacji
9	VI/30/19 28.02.2019	z w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Kowary	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
10	VI/31/19 28.02.2019	z w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2019 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 20.05.2019 poz.3353	Zrealizowano
11	VI/32/19 28.02.2019	z w sprawie niedochodzenia należności cywilnoprawnych przypadających Gminie Miejskiej Kowary lub jej	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U.	W trakcie realizacji

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
		jednostkom organizacyjnym, których kwota wraz z odsetkami nie przekracza 100,00 zł	Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 18.03.2019 poz.1843	
12	VI/33/19 28.02.2019	z w sprawie dopuszczenia zapłaty instrumentem płatniczym podatków stanowiących dochody budżetu Gminy Miejskiej Kowary	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 18.03.2019 poz.1844	Zrealizowano
13	VI/34/19 z 28.02.19	w sprawie Kowarskiego Budżetu Obywatelskiego	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 22.03.2019 poz.1961	Zrealizowano
14	VII/35/19 28.03.2019	z w sprawie zmiany uchwały Nr XVIII/76/15 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie opłaty targowej na terenie miasta Kowary	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 03.04.2019 poz. 2230 z mocą obowiązującą od dnia 1 lutego 2019	Zrealizowano
15	VII/36/19 28.03.2019	z w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2019 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 20.05.2019 poz. 3354	Zrealizowano
16	VIII/37/19 18.04.2019	z w sprawie wykonania obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 29.04.2019 poz.2933	W trakcie realizacji
17	VIII/38/19 18.04.2019	z w sprawie przyznania dotacji Wspólnocie Mieszkaniowej przy ul. 1 Maja 9 w Kowarach na dofinansowanie prac przy obiekcie zabytkowym, budynku przy ul. 1 Maja	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
		9 w Kowarach		
18	VIII/39/19 18.04.2019	z w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Miasta Kowary	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
19	VIII/40/19 18.04.2019	z w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na rok 2019	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 20.05.2019 poz.3355	Zrealizowano
20	IX/41/19 30.05.2019	z w sprawie zmiany uchwały Nr VIII/37/19 Rady Miejskiej w Kowarach z 18 kwietnia 2019 r. w sprawie wykonywania obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 13.06.2019 poz.3777	W trakcie realizacji
21	IX/42/19 30.05.2019	z w sprawie przyjęcia planu pracy Rady Miejskiej w Kowarach na 2019 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
22	IX/43/19 30.05.2019	z w sprawie przystąpienia Miasta Kowary do Karkonoskiego Klastra Energii	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
23	IX/44/19 30.05.2019	z w sprawie dopłat do cen dostarczanej wody i odprowadzanych ścieków dla odbiorców indywidualnych (gospodarstwa domowe) na terenie Gminy Miejskiej Kowary	Uchwała wchodzi w życie z dniem 6 czerwca 2019	Zrealizowano
24	IX/45/19 30.05.2019	z w sprawie wyrażenia zgody na odpłatne nabycie udziałów SIMEKO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Jeleniej Górze w EKO Kowary Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
25	IX/46/19 30.05.2019	z w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2019 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 13.06.2019 poz.3778	Zrealizowano
26	X/47/19 27.06.2019	z w sprawie udzielenia wotum zaufania Burmistrzowi Miasta Kowary	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
27	X/48/19 27.06.2019	z w sprawie ustanowienia graficznego znaku promocyjnego (logo) Gminy Miejskiej Kowary oraz zasad jego	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U.	Zrealizowano

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
		wykorzystywania	Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 22.07.2019 poz.4592	
28	X/49/19 27.06.2019	z w sprawie powołania Zespołu ds. zaopiniowania kandydatów na ławników do sądów powszechnych oraz wystąpienie do komendanta wojewódzkiego Policji o udzielenie informacji o kandydatach na ławników	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
29	X/50/19 27.06.2019	z w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Miasta Kowary	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
30	X/51/19 27.06.2019	z w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2019 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 25.07.2019 poz. 4656	Zrealizowano
31	X/52/19 27.06.2019	z w sprawie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Miasta Kowary za 2018 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
32	X/53/19 27.06.2019	z w sprawie udzielenia absolutorium Burmistrzowi Miasta Kowary z tytułu wykonania budżetu Miasta za 2018 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
33	X/54/19 27.06.2019	z w sprawie wyrażenia zgody na wydzierżawienie nieruchomości na okres 30 lat	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	W trakcie realizacji
34	XI/55/19 29.08.2019	z w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Miejską Kowary oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych, od dnia 1 września 2019 roku	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 30.08.2019 poz.5057, z mocą obowiązującą od 1 września 2019 roku.	Zrealizowana
35	XI/56/19 29.08.2019	z w sprawie przyznania dotacji współwłaścicielowi budynku usługowo-mieszkalnego, przy ul. 1 Maja 17 w Kowarach na	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
		dofinansowanie prac remontowo - renowacyjnych przy obiekcie zabytkowym, budynku przy ul. 1 Maja 17 w Kowarach		
36	XI/57/19 29.08.2019	z w sprawie przyznania dotacji Wspólnocie Mieszkaniowej przy ul. 1 Maja 18 w Kowarach na dofinansowanie prac przy obiekcie zabytkowym, budynku przy ul. 1 Maja 18 w Kowarach.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
37	XI/58/19 29.08.2019	z w sprawie współpracy Gminy Miejskiej Kowary z Miastami Wiśniowiec i Trembowla na Ukrainie	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
38	XI/59/19 29.08.2019	z w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność Burmistrza Miasta Kowary kadencja 2014-2018	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
39	XI/60/19 29.08.2019	z zmieniająca uchwałę Nr XXXIV/177/17 Rady Miejskiej w Kowarach w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kowary	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 30.08.2019 poz.5058	Zrealizowano
40	XI/61/19 29.08.2019	z w sprawie metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki tej opłaty i stawki opłaty za pojemnik	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 30.08.2019 poz.5059, z mocą obowiązującą od dnia 1 października 2019 r., za wyjątkiem § 2 ust. 4, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r	Zrealizowano
41	XI/62/19 29.08.2019	z w sprawie ustalenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz warunków i trybu składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 30.08.2019 poz.5060, z mocą obowiązującą od 1 października 2019 r.	Zrealizowano

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
42	XI/63/19 29.08.2019	z w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Kowary	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
43	XI/64/19 29.08.2019	z w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2019 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
44	XII/65/19 19.09.2019	z w sprawie zmiany Uchwały Nr X/54/19 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 27 czerwca 2019r. w sprawie wyrażenia zgody na wydzierżawę nieruchomości na okres 30 lat	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	W trakcie realizacji
45	XII/66/19 19.09.2019	z w sprawie wyrażenia zgody na oddanie nieruchomości stanowiących własność gminy w dzierżawę na czas określony 15 lat w trybie bezprzetargowym na rzecz Karkonoskiego Systemu Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. Bukowiec ul. Robotnicza 6, 58-533 Mysłakowice	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	W trakcie realizacji
46	XII/67/19 19.09.2019	z zmieniająca uchwałę nr XXXVII/187/09 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 29 stycznia 2009 r. w sprawie uchwalenia regulaminu określającego wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, za warunki pracy, wynagrodzenie za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw oraz nagród ze specjalnego funduszu nagród dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach i w przedszkolu prowadzonych przez Gminę Kowary w roku 2009	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 26.09.2019 poz.5569 z mocą obowiązującą od 1 września 2019 r.	Zrealizowana
47	XII/68/19 19.09.2019	z zmieniająca uchwałę nr X/54/11 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 10 marca 2011 r. w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 26.09.2019 poz.5570	Realizowana w miarę potrzeb
48	XII/69/19 19.09.2019	z w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Kowary	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
49	XII/70/19	z w sprawie zmiany uchwały	Uchwała weszła w	Zrealizowano

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
50	19.09.2019 XIII/71/19 24.10.2019	z budżetowej Miasta Kowary na 2019 rok w sprawie wyboru ławnika do Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze na kadencję w latach 2020-2023	życie z dniem podjęcia. Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
51	XIII/72/19 24.10.2019	z w sprawie wyboru ławnika do Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze na kadencję w latach 2020-2023	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
52	XIII/73/19 24.10.2019	z w sprawie pozostawienia bez dalszego biegu zgłoszeń kandydata na ławnika do sądów powszechnych na kadencję 2020-2023, niespełniających wymagań formalnych	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
53	XIII/74/19 24.10.2019	z w sprawie stwierdzenia zakończenia działalności dotychczasowego Gimnazjum im. Stanisława Lema w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
54	XIII/75/19 24.10.2019	z w sprawie stwierdzenia przekształcenia trzyletniego Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Lema w Kowarach w czteroletnie Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Lema w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
55	XIII/76/19 24.10.2019	z w sprawie określenia stawek podatku od nieruchomości	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 07.11.2019 poz.6288, z mocą obowiązującą od roku podatkowego 2020	Zrealizowano
56	XIII/77/19 24.10.2019	z w sprawie wyrażenia zgody na oddanie trzech nieruchomości – działki gruntu nr 790/6 o pow. 18 m ² , działki gruntu nr 790/7 o pow. 17 m ² i działki gruntu nr 790/9 o pow. 17 m ² (obręb 0001), położonych przy ul.1 Maja w Kowarach, stanowiących własność Gminy Miejskiej Kowary w dzierżawę na czas nieokreślony w trybie bezprzetargowym z przeznaczeniem wykorzystania jako grunty zabudowane garażami na rzecz	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
		dotychczasowych dzierżawców		
57	XIII/78/19 24.10.2019	z zmieniającą uchwałę nr IV/19/18 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 27 grudnia 2018 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi	Nie została opublikowana w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego. Została znowelizowana na sesji w listopadzie, poz. 67 i obowiązuje od 28 listopada 2019 r	Uchwała powtórnie została ogłoszona w dniu 28 listopada 2019 r
58	XIII/79/19 24.10.2019	z w sprawie udzielenia pomocy rzeczowej Województwu Dolnośląskiemu oraz przyjęcia do realizacji zadania pn.: "Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 366 w zakresie chodnika w miejscowości Kowary"	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	W trakcie realizacji
59	XIII/80/19 24.10.2019	z w sprawie wyrażenia zgody na odpłatne zbycie udziałów przez Gminę Miejską Kowary w "EKO-KOWARY" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kowarach na rzecz "SIMEKO" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Jeleniej Górze	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
60	XIII/81/19 24.10.2019	z w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2019 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
61	XIV/82/19 28.11.2019	z w sprawie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 12.12.2019 poz.7356	Zrealizowano
62	XIV/83/19 28.11.2019	z w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miejskiej Kowary	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 12.12.2019 poz.7357, z mocą obowiązującą od 1 marca 2020 r.	Zrealizowano
63	XIV/84/19 28.11.2019	z w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U.	Zrealizowano

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
		właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miejskiej Kowary	Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 12.12.2019 poz.7358, z mocą obowiązującą od 1 marca 2020 r.	
64	XIV/85/19 28.11.2019	z w sprawie zmiany uchwały Nr L/280/18 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 11 października 2018r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminy Miejskiej Kowary	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 18.12.2019 poz.7615	Zrealizowano
65	XIV/86/19 28.11.2019	z w sprawie przyjęcia Roczego Programu Współpracy Gminy Miejskiej Kowary z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2020	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
66	XIV/87/19 28.11.2019	z w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest Gmina Miejska Kowary, udostępnionych dla operatorów i przewoźników, oraz warunków i zasad korzystania z tych przystanków	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 18.12.2019 poz.7616	Zrealizowano
67	XIV/88/19 28.11.2019	z w sprawie zmiany uchwałę nr IV/19/18 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 27 grudnia 2018 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych oraz w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 12.12.2019 poz.7359	W trakcie realizacji
68	XIV/89/19 28.11.2019	z w sprawie zmiany uchwały nr XXXI/156/16 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 19 grudnia 2016 roku w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 12.12.2019 poz.7360, z mocą obowiązującą od 1	W trakcie realizacji

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
		dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczególnych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat i trybu ich pobierania	stycznia 2020 r.	
69	XIV/90/19 28.11.2019	z w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Kowary na lata 2019-2023	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	W trakcie realizacji
70	XIV/91/19 28.11.2019	z w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Miasta Kowary	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
71	XIV/92/19 28.11.2019	z w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2019 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
72	XV/93/19 12.12.2019	z w sprawie zmiany statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 14.12.2019 poz.7474, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2020 r.	Zrealizowano
73	XV/94/19 12.12.2019	z w sprawie ustalenia zasad uczestnictwa oraz zasad ponoszenia odpłatności za pobyt uczestników w Edukacyjnym Klubie Seniora w Kowarach	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 14.12.2019 poz.7475, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2020 r.	Zrealizowano
74	XV/95/19 12.12.2019	z zmieniająca uchwałę Nr XIV/84/19 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 14.12.2019 poz.7476.	Zrealizowano

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
		komunalnymi na terenie Gminy Miejskiej Kowary		
75	XV/96/19 12.12.2019	z zmieniająca uchwałę Nr XIV/83/19 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miejskiej Kowary.	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 14.12.2019 poz.7477.	Zrealizowano
76	XV/97/19 12.12.2019	z zmieniająca uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na odpłatne zbycie udziałów przez Gminę Miejską Kowary w "EKO-KOWARY" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kowarach na rzecz "SIMEKO" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Jeleniej Górze	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Nie zrealizowano z uwagi na rezygnację Simeko z zakupu akcji.
77	XV/98/19 12.12.2019	z zmieniająca uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na odpłatne nabycie udziałów SIMEKO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Jeleniej Górze w "EKO-KOWARY" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kowarach.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
78	XVI/99/19 30.12.2019	z w sprawie zmiany Uchwały nr XLIV/238/06 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 27 marca 2006r. ze zm. w sprawie zasad gospodarowania nieruchomościami wchodzącymi w skład gminnego zasobu nieruchomości Miasta Kowary.	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 15.01.2020 poz.439.	W trakcie realizacji
79	XVI/100/19 30.12.2019	z w sprawie określenia średniej ceny jednostki paliwa w Gminie Miejskiej Kowary, w roku szkolnym 2019/2020	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 15.01.2020 poz.440.	W trakcie realizacji
80	XVI/101/19 30.12.2019	z w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowarach na 2020 r.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2020 r.	W trakcie realizacji

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
81	XVI/102/19 30.12.2019	z w sprawie ustalenia wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego na drogach gminnych	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 15.01.2020 poz.441.	Realizowana w 2020 roku
82	XVI/103/19 30.12.2019	z w sprawie powołania Zespołu do spraw nadania Tytułu „Honorowy Obywatel Miasta Kowary	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
83	XVI/104/19 30.12.2019	z w sprawie stanowiska Gminy Miejskiej Kowary w sprawie wniosków dotyczących nieruchomości położonej w Kowarach przy ulicy Waryńskiego 1	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
84	XVI/105/19 30.12.2019	z w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanych przez właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy Miejskiej Kowary oraz warunków i trybu składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 15.01.2020 poz.442.	Zrealizowano
85	XVI/106/19 30.12.2019	z w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2019 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
86	XVI/107/19 30.12.2019	z w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Miasta Kowary	Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 roku.	Zrealizowano
87	XVI/108/19 30.12.2019	z w sprawie uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2020 rok	Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 roku i podlega ogłoszeniu w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 24.03.2020 poz. 2250	Realizowana w 2020 roku
88	XVI/109/19 30.12.2019	z w sprawie: zgody na zbycie udziałów Gminy Miejskiej Kowary w spółce EKO KOWARY spółka z o.o.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	Zrealizowano
89	XVI/110/19 30.12.2019	z zmieniającą uchwałę w sprawie dopłat do cen dostarczanej wody i	Uchwała wchodzi w życie z dniem wejścia w	Zrealizowano

Lp	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
		odprowadzanych ścieków dla odbiorców indywidualnych (gospodarstwa domowe) na terenie Gminy Miejskiej Kowary	życie nowej taryfy i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.	

VII. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi

Miasto Kowary współpracuje z wieloma podmiotami. Wspólnie działania w 2019 roku były podejmowane w wyniku: przynależności do organizacji i stowarzyszeń w ramach realizacji statutowych zapisów, a także w ramach udziału w bilateralnych lub wielostronnych projektach. Osobny zakres współpracy dotyczył wspólnego realizowania zadań w ramach programu współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie miasta.

W 2019 r. Gmina Miejska Kowary była członkiem:

- Związku Gmin Karkonoskich
- Euroregionu Nysa
- Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej
- Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo Ducha Gór
- Instytucji Zarządzania Zintegrowanymi Inwestycjami Terytorialnymi Aglomeracji Jeleniogórskiej

W 2019 r. Gmina Miejska Kowary przystąpiła do Karkonoskiego Klastra Energii. Jest to jeden z pierwszych klastrów energii w Polsce. Celem Klastra jest prowadzenie działań zmierzających do spopularyzowania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii (OZE) oraz propagujących "zieloną energię".

Gmina Miejska Kowary w 2018 roku podpisała również „Deklarację Sudecką” - dokument będący zobowiązaniem do wspólnych działań w ramach Porozumienia samorządów pn. **Sudety 2030**.

Z inicjatywy Gminy Miejskiej Kowary w 2019 ponad 100 sygnatariuszy Porozumienia Sudety 2030 wystąpiło do Marszałka Województwa Dolnośląskiego z wnioskiem o objęcie pomocą w ramach Dolnośląskiego Funduszu Pomocy Rozwojowej 2020 również gminy miejskie o niskim wskaźniku „G”. W 2020 roku wniosek został zrealizowany.

Przynależność Gminy Kowary do wymienionych związków, partnerstw, instytucji obciążona jest rocznymi składkami ponoszonymi przez Gminę. Przynależność ta przynosi Gminie wymierne korzyści polegających na: wspólnej promocji regionu i wydawaniu wspólnych materiałów promocyjnych, pozwala na łatwiejszy dostęp do środków unijnych, wspólnych działaniach edukacyjnych, proekologiczne, inwestycyjnych, kulturalnych.

7.1. Przedsięwzięcia realizowane w partnerstwie

Poniżej zestawienie projektów i przedsięwzięć, które realizowano w ramach partnerskiej współpracy w roku 2019.

Lp.	Nazwa działania/projektu	Udział konkretnej instytucji w działaniu/projekcie
1.	Realizacja projektu: „Renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych Starówki Kowarskiej”	Realizacja za pośrednictwem ZIT AJ w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Program operacyjny: RPO WD 2014-2020, Oś priorytetowa: 6 Infrastruktura spójności społecznej, Działanie: 6.3 Rewitalizacja

		zdegradowanych obszarów, Poddziałanie: 3-6.3.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów – ZIT AJ.
2.	Realizacja projektu „Renowacja elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 3 i przebudowa boiska sportowego Szkoły Podstawowej nr 3 oraz przebudowa bieżni i wyposażenie w oświetlenie Stadionu Miejskiego (etap I), oraz przebudowa mostu drogowego nr 5856 przy ul. Waryńskiego (115856D) w Kowarach”.	Realizacja za pośrednictwem ZIT AJ w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Oś Priorytetowa: 6 Infrastruktura spójności społecznej, Działanie: 6.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów, Poddziałanie 6.3.3. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów - ZIT AJ
3.	Realizacja projektu „Podniesienie jakości edukacji w kowarskich szkołach”	Realizacja za pośrednictwem ZIT AJ w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, działania 10.2, poddziałania 10.2.3 Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji podstawowej, gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej – ZIT AJ.
4.	Realizacja projektu „Czesko-polski szlak grzbietowy – część zachodnia”	Realizacja projektu ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu Państwa za pośrednictwem Euroregionu Nysa.
5.	Realizacja projektu Sztuka Józefa Gielniaka przekracza granice”	Realizacja projektu ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu Państwa za pośrednictwem Euroregionu Nysa.
6.	Realizacja projektu ”Vrchlabi i Kowary wspierają wysportowane dzieci”	Realizacja projektu ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu Państwa za pośrednictwem Euroregionu Nysa.
8.	Realizacja projektu „Utworzenie Parku Rekreacji Rodzinnej w Kowarach”	Realizacja projektu w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w ramach LSR Partnerstwo Ducha Gór.
9.	Realizacja projektu „Utworzenie miejsca spotkań, integracji i odpoczynku w centrum Kowar”	Realizacja projektu w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w ramach LSR Partnerstwo Ducha Gór.
10.	Muzyczny Ogród Liczyrzepy – koncert w Kowarach – 2019r.	Związek Gmin Karkonoskich (wsparcie finansowe, koszty rzeczowe (plakaty i ulotki) oraz udział pracowników instytucji w wydarzeniu) realizacja wspólnie z UM w Kowarach.
11.	Udział kowarskich szkół w konkursach ekologicznych	Realizacja działań: Związek Gmin Karkonoskich
12.	Kolarski Wjazd Kowary – Okraj oraz bieg Górski Kowary-Okraj, edycja 2019	Realizacja działania: UM. Związek Gmin Karkonoskich - wsparcie finansowe i rzeczowe (np. ulotki, plakaty)
13.	Festyn rodzinny „Mamo tato czas na	Realizacja działania: Miejski Klub Sportowy

	sport”, edycja 2019	„Olimpia” Kowary. Związek Gmin Karkonoskich - wsparcie rzeczowe (np. ulotki, plakaty, sprzęt)
14.	Prezentacja np. na targach turystycznych wydanych i dostarczonych przez Gminę Kowary materiałów	Realizacja: Dolnośląska Organizacja Turystyczna
15.	„Produkcja i dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych – konkurs horyzontalny”	Przygotowano materiały do działań umożliwiających budowę ogniw fotowoltanicznych na budynkach użyteczności publicznej w Kowarach

7.2. Gminy partnerskie i realizacja wspólnych działań w 2019 r.

Kowary na koniec 2019 roku miały podpisane deklaracje współpracy z dziewięcioma gminami i miastami partnerskimi:

1. Gmina Jaegerspris (Frederikssund Kommune), Dania (w związku z reformą administracyjną przeprowadzona w Danii w 2017 roku Gmina Jeagerspris została włączona w skład gminy Frederikssund, z którą Miasto Kowary nie ma podpisanego porozumienia)
2. Gemeindeverwaltung Schönau-Berzdorf, Republika Federalna Niemiec
3. Miasto i Gmina Kamień Pomorski, Polska
4. Miasto Vrchlábí, Republika Czeska
5. Gmina Malá Úpa, Republika Czeska
6. Miasto Černý Důl, Republika Czeska
7. Miasto Žacléř, Republika Czeska
8. Miasto Trembowla, Ukraina
9. Miasto Wiśniowiec, Ukraina.

W 2019 i w latach poprzednich największą aktywność i zażyłość wyraźnie widać w stosunkach Miasto Kowary – Miasto Vrchlábí oraz Miasto Kowary – Gmina Malá Úpa. Ma to związek z bliskim położeniem na pograniczu czesko-polskim, wspólną historią oraz łączącymi nas Karkonoszami. Współpraca z Miastem Vrchlábí oraz sąsiednią Malą Úpa ma odzwierciedlenie we wspólnym przygotowaniu projektów transgranicznych, materiałów promocyjnych, spotkaniach partnerskich, współpracy transgranicznej kowarskich i czeskich uczniów. Dość dobrze rozwija się także współpraca z Miastem i Gminą Kamień Pomorski. W grudniu 2019 roku podpisano umowy partnerskie z dwoma ukraińskimi miastami: Trembowla oraz Wiśniowiec.

Poniżej zestawienie projektów, przedsięwzięć, działań w ramach współpracy z w/w z miastami partnerskimi w roku 2019.

Lp.	Nazwa projektu/działania	Udział konkretnego miasta w realizacji projektu/działania
1.	Realizacja projektu „Widziane obiektywem, przebyte szlakiem, wspólnie zatańczone a na koniec wyrzeźbione”	Projekt realizowany wraz z partnerem - Miasto Vrchlabi w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014-2020
2.	Polsko-czeskie kolędowanie i Bieg Hartecką Aleją	Realizacja: Miasto Vrchlabi z udziałem dzieci z SP1 i SP3 w Kowarach. Realizacja w ramach trwałości projektów z poprzednich lat (obowiązkowa trwałość po czeskiej stronie).

VIII. Część Analityczna

8.1. Administracja

Urząd Miejski w Kowarach jest jednostką organizacyjną Gminy Miejskiej Kowary, zapewniającą obsługę administracyjną, organizacyjną i techniczną Burmistrza Miasta Kowary i Rady Miejskiej w Kowarach.

Władze

Burmistrzem Miasta Kowary, wybraną na kadencję 2018 – 2023, zaprzysiężoną w dniu 20 listopada 2018r. jest Pani Elżbieta Zakrzewska.

Funkcję Zastępcy Burmistrza od 01 lipca 2019r. pełni Pan Ryszard Rzepczyński

Struktura organizacyjna Urzędu Miejskiego w Kowarach

Kierownikiem Urzędu jest Burmistrz Miasta, który kieruje jego pracą przy pomocy Zastępcy, Sekretarza i Skarbnika.

Organizację i zasady funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Kowarach określa Regulamin Organizacyjny nadany przez Burmistrza Miasta Kowary.

Od dnia 1 maja 2019r. obowiązuje nowa struktura organizacyjna, zgodnie z którą w miejsce 9 zlikwidowanych referatów, strukturę Urzędu tworzą obecnie 4 wydziały:

Wydział Finansowy

Wydział Organizacyjny i Kadr

Wydział Rozwoju Miasta

Wydział Spraw Społecznych

oraz samodzielne stanowisko ds. kontroli

Kierują nimi naczelnicy, na których spoczywa odpowiedzialność za właściwą organizację pracy, ustalanie zasad funkcjonowania oraz zakresy obowiązków pracowników.

osoba	Podległe komórki/stanowiska samodzielne
Burmistrz Elżbieta Zakrzewska kadencja od 20.11.2018 r. do 2023 r.	Kierownikiem Urzędu jest Burmistrz Miasta, który kieruje jego pracą przy pomocy Zastępcy, Sekretarza i Skarbnika. Burmistrzowi podlega dodatkowo stanowisko ds. kontroli.
Zastępca Burmistrza, Ryszard Rzepczyński od 1.07.2019 r.	Wydział Rozwoju Miasta;
Sekretarz Miasta, Ryszard Rzepczyński do 30.06.2019 r. Dorota Czyżak od 1.07.2019 r.	Wydział Organizacyjny i Kadr; Wydział Spraw Społecznych; Urząd Stanu Cywilnego;
Skarbnik Miasta Agata Młodawska	Wydział Finansowy

Pracujący stan na 1 stycznia 2019r.	Pracujący stan na 31 grudnia 2019r.
45 osób:	49 osób:
w tym pracownicy niepełnozatrudnieni: 3 osoby	w tym pracownicy niepełnozatrudnieni: 3 osoby
Stanowiska urzędnicze: 41 osób	Stanowiska urzędnicze: 42 osoby wzrost o 1 stanowisko: -informatyk - stanowisko utworzone w 2019r. (konieczność zatrudnienia w związku ze stale postępującą cyfryzacją administracji, wdrażaniem nowych systemów oraz rozrastającą się infrastrukturą informatyczną, koniecznością jej utrzymania oraz udzielania wsparcia pracownikom: 93 systemy, 67 komputerów, 6 serwerów fizycznych, 7 serwerów wirtualnych oraz ok. 50 użytkowników)
Stanowiska pomocnicze i obsługi: 4osoby: dozorca-konserwator- 1, sprzątaczkki - 3	Stanowiska pomocnicze i obsługi: 7 osób: dozorca-konserwator- 1, sprzątaczkki - 2, w miejsce 1 sprzątaczkki zatrudniono: pracownik gospodarczy-1 (prace interwencyjne umowa z dofinansowaniem z PUP) wzrost o 3 stanowiska: pomoc administracyjna - 2 (obowiązek zawarcia umowy o pracę na co najmniej 3 mies. po stażu finansowanym z PUP przez okres 6 mies.), goniec 1 - stanowisko utworzone w 2019r. (w wyniku utworzenia stanowiska gońca, Urząd zaoszczędził ponad 40 tys. zł w 2019r. na opłatach pocztowych: ilość przesyłek rozniesionych przez gońca: zpo- 9522 szt. /licząc po cenach poczty – 8,50/szt.-wartość=80.937 zł zwykle- 1200 szt. /licząc po cenach poczty – 3,30/szt.-wartość= 3.960 zł. Razem wartość przesyłek po cenach poczty=84.897 zł. Koszt zatrudnienia gońca w 2019r.=40.975,50 zł
wakaty 7, w tym: -z-ca burmistrza - 1 -st. ds. infrastruktury technicznej - 1 -st. ds. oświaty - 1 -st. ds.gospodarki-nieruchomościami - 1 -pomoc administracyjna - 3	wakaty 6, w tym: -st. ds. kontroli – 1 -st. ds. zam. publicznych – 1 -st. ds. księgowości - 1 -pomoc administracyjna – 3

Długotrwałe urlopy: wychowawcze/macierzyńskie-rodzicielskie:

1 stycznia 2019r.: 3	31 grudnia 2019r.: 6

Stażyci (finansowane z PUP) : stan na 1 stycznia 2019r.: 0	Stażyci (finansowane z PUP): stan na 31 grudnia 2019r.: 2

8.1.1. Nabory na stanowiska urzędnicze

W Urzędzie Miejskim w Kowarach w 2019 przeprowadzono następujące nabory na stanowiska urzędnicze:

przeprowadzone:	rozstrzygnięte:	nierozstrzygnięte:
28	17 z tego w 2019r. : zatrudniono 12 osób nie zatrudniono z powodu rezygnacji kandydata 5	11

Przyczyny nierozstrzygnięcia naboru:	
brak ofert	6
brak ofert spełniających wymagania	5
Ruch kadrowy w 2019 roku	
przyjęcia do pracy	21 w tym: na stanowiskach nieurzędniczych: 6
zwolnienia	17 w tym: na stanowiskach nieurzędniczych 3

Szkolenia w Urzędzie Miejskim w Kowarach w 2018r.

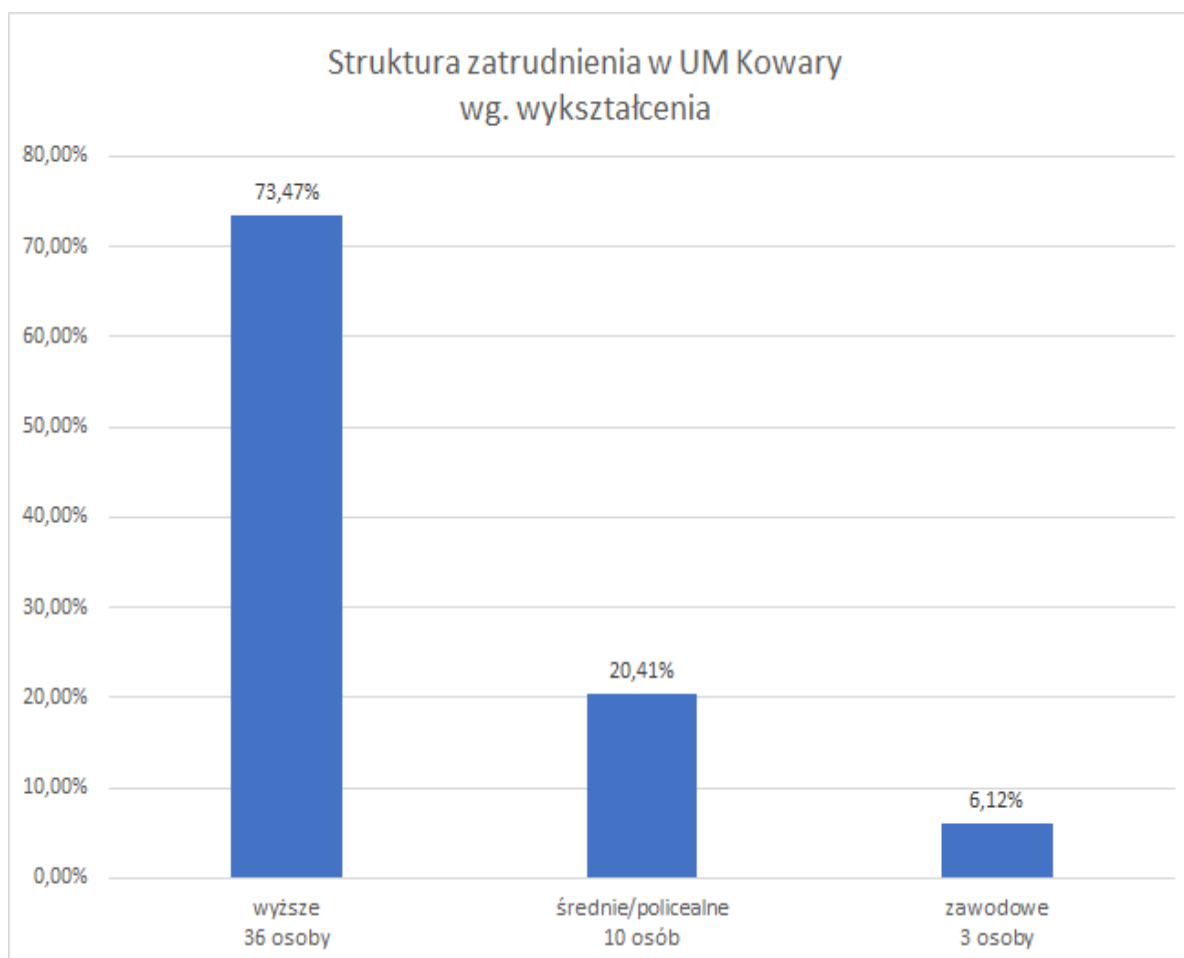
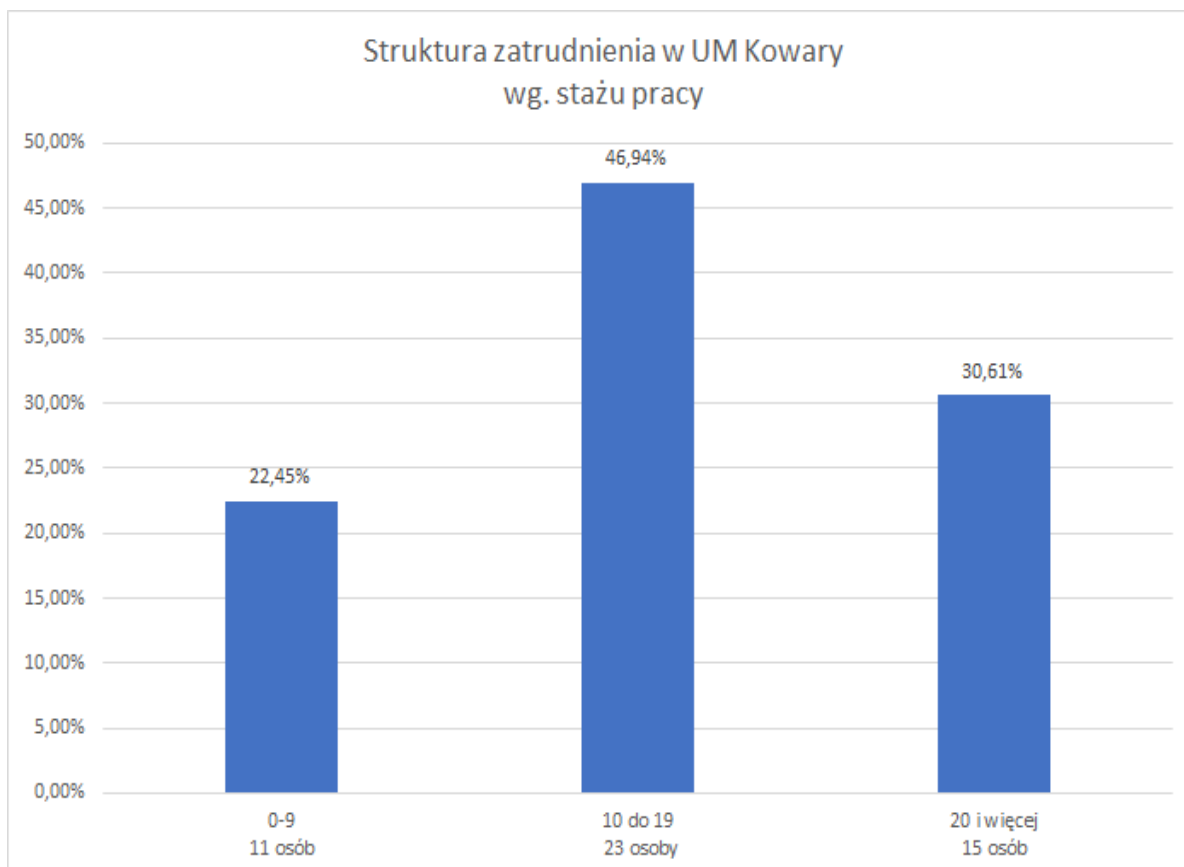
Szkolenia ogółem	W tym szkolenia bezpłatne
liczba szkoleń: 75	liczba szkoleń: 11
liczba przeszkolonych pracowników: 87	liczba przeszkolonych pracowników: 21

Szkolenia BHP: 41

Studia podyplomowe : 0

Koszt szkoleń ogółem (bez szkoleń bhp): 20 386,00 zł

Strukturę zatrudnienia według poziomu wykształcenia pracowników oraz stażu pracy przedstawiają wykresy.

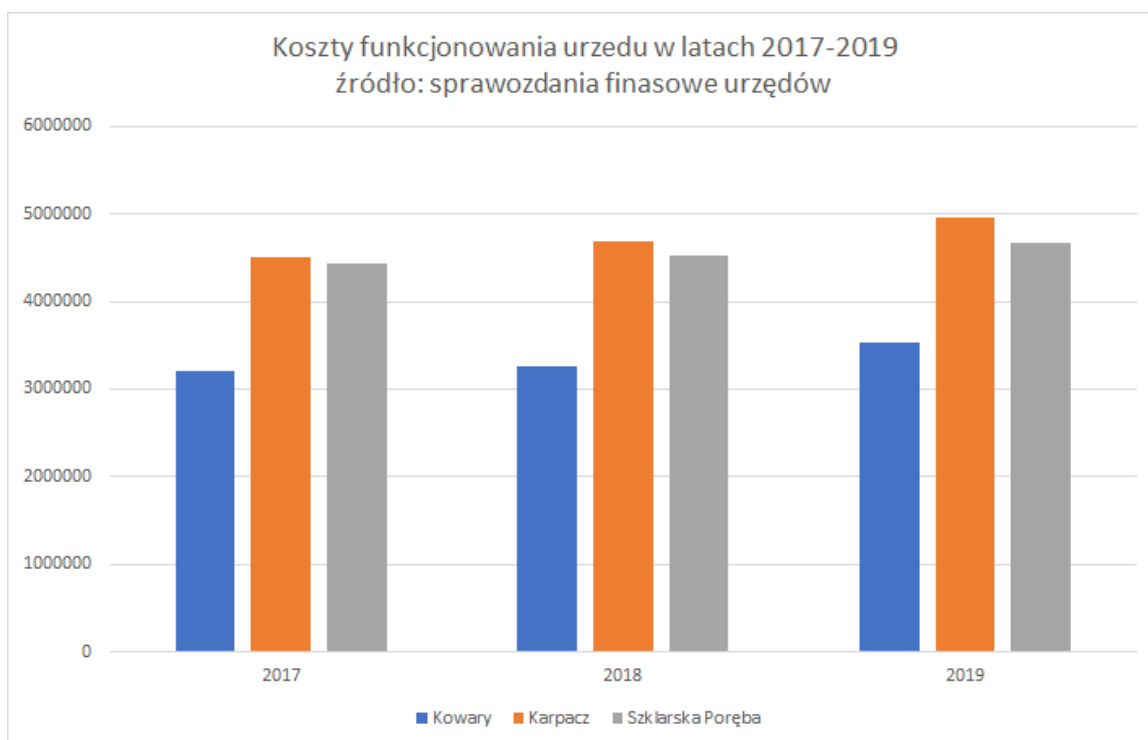

Koszty funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Kowarach wyniosły w roku 2019: 3 534 345,91 zł i były wyższe w stosunku do roku 2018 o 270.065,54 zł . Dane dotyczą wydatków w Dział- 75023- Urzędy gmin.

Średnia wysokość zarobków w Urzędzie Miejskim w Kowarach 2019 roku wynosiła 4.149,44 zł co stanowi 77,30% średniego wynagrodzenia brutto w Polsce w roku 2019.

Koszty funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Kowarach były jednymi z najniższych w grupie porównywanych miast również dynamika wzrostu kosztów funkcjonowania w ciągu ostatnich lat była poniżej średniej rok 2019 to większy wzrost wydatków, który nadal nie jest poniżej kosztów ponoszonych przez dużo mniejsze urzędy w okolicy. Dysproporcje tych wydatków obrazuje wykres.

(opracowanie: R. Czerwińska)

Wykaz niektórych czynności dokonanych w Urzędzie Miejskim w Kowarach w roku 2019:

Urząd Stanu Cywilnego

L. p.	Nazwa czynności	2018	2019
1.	Sporządzanie aktów stanu cywilnego	874	829
2.	Akty stanu cywilnego z zagranicy	41	36
3.	Czynności materialno-techniczne z zakresu rejestracji stanu cywilnego	299	411
4.	Wydawanie odpisów	3769	3593
5.	Sporządzanie wzmianek dodatkowych	217	210

6.	Sporządzanie przypisków w aktach stanu cywilnego	1351	1688
7.	Migracja aktów stanu cywilnego	2025	2010
8.	Zameldowania	275	240
9.	Nadanie numeru PESEL	275	240

Wydział Rozwoju Miasta czynności dot. gospodarki nieruchomościami, rolnictwa i gospodarki przestrzennej w 2019r.

Lp.	Decyzja/Zaświadczenie/postanowienie	Ilość [szt.] 2018	Ilość [szt.] 2019
1.	Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości - decyzje	19	5
2.	Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości - decyzje	-	1790
3.	Podział nieruchomości - decyzje	18	13
4.	Podział nieruchomości - postanowienia	-	3
5.	Zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego, wykorzystywanego do produkcji rolnej	16	9
6.	Wypisy i wyrisy oraz zaświadczenia z MPZP	109	76

Wydział Finansowy, czynności w zakresie dochodów:

Lp.	Podatki	Ilość (szt.) 2018	Ilość (szt.) 2019
1.	Decyzje ustalające wymiar podatku na rok	3692	3658
2.	Decyzje zmieniające wymiar podatku na rok	235	227
3.	Upomnienia	850	854
4.	Tytuły wykonawcze	380	263
5.	Postanowienia o zaliczeniu dokonanych wpłat	46	39
6.	Decyzje o umorzeniu zaległości i rozłożenia na raty	6	3
7.	Złożone deklaracje na podatek od środków transportowych DT-1	28	32
	Oplata za gospodarowanie odpadami		
8.	Złożone deklaracje	572	743
9.	Upomnienia	887	774
10.	Tytuły wykonawcze	137	89
11.	Informacje do US o dokonanych wpłatach zaległości	245	11
12.	Postanowienia o zaliczeniu dokonanych wpłat	225	53
13.	Decyzje o umorzeniu zaległości	1	5
14.	Wszczęte postępowania podatkowe	2	5
	Dzierżawy		
15.	Wezwania do zapłaty	598	191
	Oplata za użytkowanie wieczyste gruntu		
16.	Wezwania do zapłaty	486	-
17.	Wszczęcie sądowego postępowania egzekucyjnego	7	7

8.2. Poziom bezpieczeństwa w Kowarach w roku 2019

8.2.1. Komisariat Policji w Kowarach

Komisariat Policji w Kowarach jest jednym z pięciu komisariatów podległych Komendzie Miejskiej Policji w Jeleniej Górze. Wśród komisariatów pracujących w terenach górskich, Komisariat Kowary to jednostka największa. Obszar podległy Komisariatowi Policji w Kowarach zamieszkuje na stałe ok. 24.000 osób. Obejmuje on poza Miastem Kowary również sąsiednią Gminę Mysłakowice. W okresie tzw. sezonu turystycznego ilość osób przebywających na terenie Kowar znacznie wzrasta.

Stan etatowy Komisariatu Policji w Kowarach w roku 2019 nie uległ zmianom w stosunku do roku poprzedniego, na dzień 31 grudnia 2019 r. nie wszystkie etaty były obsadzone.

W roku 2019 nie zmieniła się ilość posiadanych pojazdów służbowych, obecnie w posiadaniu KP w Kowarach są cztery pojazdy służbowe (trzy oznakowane, jeden nieoznakowany).

W roku 2019 na terenie podległym Komisariatowi Policji w Kowarach ilość dokonanych przestępstw nieznacznie wzrosła i wyniosła 535. Trzeba jednak dodać, że w jednym z postępowań ujawniono aż 47 przestępstw. Mniej odnotowano przestępstw przeciwko mieniu takich jak włamania, kradzieże czy uszkodzenia mienia. Znaczna część przestępstw popełniona została z wykorzystaniem internetu, oszustwa przy zakupach, tzw. włamania na konta bankowe, czy kradzieże tożsamości. Z każdym kolejnym rokiem rośnie tego rodzaju przestępczość.

W zakresie wykroczeń rozpoznawanych w formie postępowania wyjaśniającego nastąpił niewielki wzrost. Odnotowano w 2019 roku 432 postępowania w sprawach o wykroczenia, gdzie nie stosowano postępowania mandatowego - tj. w sprawach kierowanych o rozpatrzenie przez Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze. Jest to kolejny, choć niewielki wzrost, w roku 2018 zarejestrowano 420 tego rodzaju postępowań. Wzrost ten uwarunkowany jest większą ilością drobnych kradzieży sklepowych. Znacznie więcej wykroczeń zakończono w drodze postępowania mandatowego, nałożono 939 mandatów karnych, największa część z nałożonych mandatów to za wykroczenia w ruchu drogowym to 629 ze wszystkich nałożonych.

W zakresie wykroczeń rozpoznawanych w formie postępowania wyjaśniającego nastąpił niewielki wzrost. Odnotowano w 2019 roku 432 postępowania w sprawach o wykroczenia, gdzie nie stosowano postępowania mandatowego - tj. w sprawach kierowanych o rozpatrzenie przez Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze. Jest to kolejny, choć niewielki wzrost, w roku 2018 zarejestrowano 420 tego rodzaju postępowań. Wzrost ten uwarunkowany jest większą ilością drobnych kradzieży sklepowych. Znacznie więcej wykroczeń zakończono w drodze postępowania mandatowego, nałożono 939 mandatów karnych, największa część z nałożonych mandatów to za wykroczenia w ruchu drogowym to 629 ze wszystkich nałożonych.

W Kowarach występuje duży problem uzależnień od alkoholu i innych środków psychoaktywnych. Od kilku lat na bardzo wysokim poziomie utrzymuje się ilość interwencji domowych bezpośrednio związanych z nadużywaniem alkoholu (dziennie przynajmniej 10 interwencji). 155 osób przetransportowano do pomieszczenia dla zatrzymanych w KMP Jelenia Góra do wytrzeźwienia. Z miejsc publicznych do miejsca zamieszkania odwieziono 32 osoby, dalszych 7 przewieziono do placówek służby zdrowia.

Ilość interwencji wzrasta z każdym rokiem. W roku 2019 przeprowadzono ich 3750, w zostało odnotowane ponad 130 zdarzeń drogowych.

Rok 2019 był kolejnym, na przestrzeni kilku lat, w którym odnotowano spadek ujawnionych kierujących pod wpływem alkoholu. W roku 2019 zatrzymano 34 kierujących w stanie

nietrzeźwości.

Również wyniki w pracy dochodzeniowej były bardzo dobre. Skuteczność ścigania sprawców wszystkich przestępstw ukształtowała się na poziomie 69,4% (rok wcześniej był to poziom 59,4%). W roku 2019 odnotowano tylko 4 przestępstwa o najcięższym gatunku. Były to przestępstwa o charakterze rozbójniczym (rozbój, wymuszenie rozbójnicze), wszystkie wykryte. Nie odnotowano innych poważnych zdarzeń takich jak zgwałcenie, zabójstwo.

Utrzymana została niska przestępczość związana z kradzieżami samochodów. W roku 2019 odnotowano 7 takich przypadków.

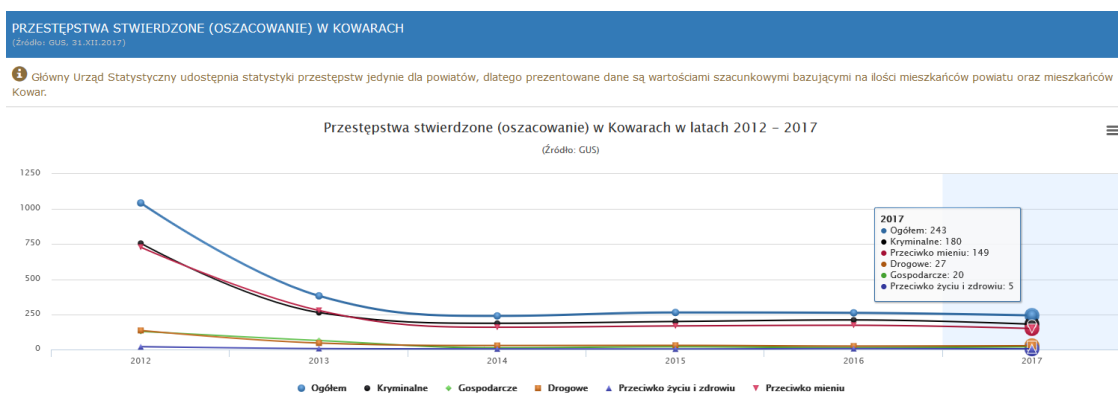
Z ogólnej liczby 535 przestępstw, wykrytych zostało 373. Przestępstwa te popełniły 183 osoby.

Rok 2019 to lepsza praca służb prewencji. Przeprowadzono łącznie 2310 służb prewencyjnych. Służby te min. doprowadziły do zatrzymania ponad 100 sprawców na gorącym uczynku popełnienia przestępstwa, zatrzymano ponad 82 osoby poszukiwane, ujawniając 1371 wykroczeń.

Osobnej analizy wymaga praca SPPP w Legnicy. Funkcjonariusze tej formacji kolejny rok pełnili służbę na terenie Kowar i Mysłakowic przy współfinansowaniu z budżetu Gmin. Wymienieni funkcjonariusze pełnili służbę w dwóch okresach od połowy stycznia do końca lutego oraz od początku wakacji do października 2019 r. Głównym efektem pracy SPPP Legnica to znaczący wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców oraz reakcja na wykroczenia społecznie uciążliwe. Dodatkowo służba ta stanowi wsparcie dla działań statutowych Komisariatu Policji w Kowarach.

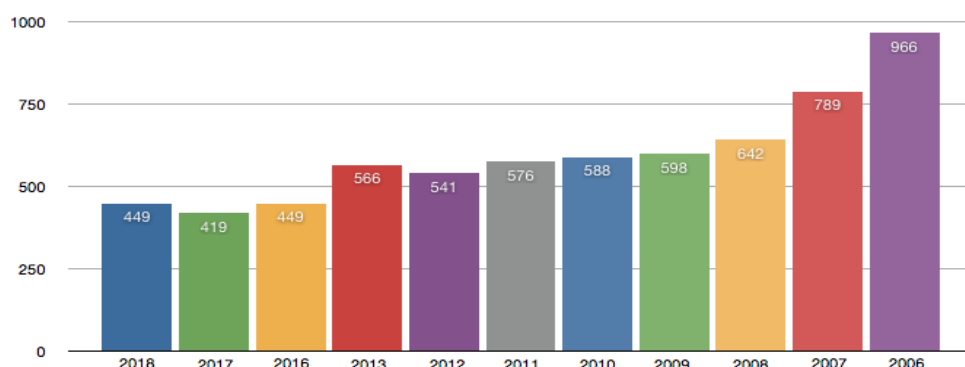
Funkcjonariusze KP Kowary w roku 2019 zatrzymywali zarówno osoby posiadające narkotyki na tzw. własny użytek jak i osoby zajmujące się sprzedażą takich środków, ujawniono kolejne osoby zajmujące się ich dystrybucją. Łącznie przeprowadzono ok. 30 postępowań o przestępstwa narkotykowe.

Bardzo dobrze odbywa się współpraca z Nadleśnictwem Śnieżka w Kowarach w zakresie wspólnych służb i działań ze Strażą Leśną. Przeprowadziliśmy wspólnie kilkadziesiąt służb, wielokrotnie wspomagając się możliwościami Straży Leśnej min. przy poszukiwaniu osób zaginionych.

Więcej: <http://www.polskawliczbach.pl/Kowary#poziom-przest%20C4%99pczo%20C5%9Bci>

Liczba przestępstw w latach 2006-2018 przedstawiona została w formie wykresu :

Źródło: Sprawozdanie z działalności Komisariatu Policji w Kowarach oraz informacja o stanie porządku i bezpieczeństwa publicznego za rok 2019

8.2.2. Działalność Miejskiej Służby Ratowniczej w 2019 roku.

Uchwałą Rady Miejskiej w Kowarach Nr XL/261/02 z dnia 27 czerwca 2002 r. utworzona została Miejska Służba Ratownicza działająca na zasadach jednostki budżetowej. Siedzibą Miejskiej Służby Ratowniczej jest miasto Kowary ul. Zamkowa 2A. MSR jest jednostką organizacyjną powołaną do realizacji zadań nałożonych na Gminę w zakresie:

1. ochrony przeciwpożarowej,
2. ochrony przed powodzią,
3. ochrony przed innymi zagrożeniami lokalnymi, klęskami żywiołowymi, katastrofami itp.,
4. innych działań przewidzianych przez ustawy, a należących do zakresu działania gminy.

Realizacja powyższych zadań polega na:

- działaniach profilaktycznych,
- działaniach ratowniczych i usuwaniu skutków zdarzeń,
- szkoleniach,
- działaniach kontrolnych,
- innych działaniach organizacyjnych.

Miejska Służba Ratownicza działa w granicach administracyjnych Gminy Kowary. Zasady użycia sił i środków jednostki poza terenem działania, w tym również udział w ćwiczeniach organizowanych przez Państwową Straż Pożarną ustala Burmistrz Miasta w drodze porozumienia z Komendantem Miejskim Państwowej Straży Pożarnej w Jeleniej Górze.

Poniższa tabela przedstawia zakres interwencji podejmowanych przez Miejską Służbę Ratowniczą w 2019 z rozbiciem na rodzaj interwencji.

	Rok 2018	Rok 2019
Pożary	138	139
Miejskowe zagrożenia	169	194
Fałszywe	11	16
Razem	318	349

Obszar interwencji podejmowanej przez Miejską Służbę Ratowniczą

	2018	2019
wyjazdy poza teren Kowar	176	199
na terenie Kowar	142	150

W ramach działalności Miejska Służba Ratownicza organizuje pracę dla osób skierowanych przez sąd do wykonywania nieodpłatnie prac na rzecz miasta. W 2019 roku 30 osób przepracowało 8135 godzin na rzecz lokalnej społeczności.

Rok	Ilość osób	Ilość godzin
2018	23	4755
2019	30	8135
Razem	53	12890

Koszty funkcjonowania MSR.

rok	MSR	MSR w tym koszty osobowe	osoby	OSP	OSP OC	osoby	Razem
2017	431 938,00	302 778,00	9	201 000,00	6450,00	31	639 388,00
2018	491 591,00	355 575,00	9	206 000,00	6450,00	31	704 041,00
2019	579 446,00	430 596,00	8	211 000,00	6450,00	31	796 896,00

8.3. Oświata i edukacja

8.3.1. Stan i organizacja szkół i przedszkoli w mieście Kowary w latach szkolnych 2018/2019 oraz 2019/2020.

2018/2019

Nazwa	Liczba oddziałów	Liczba uczniów poniżej oddziału „0”	Liczba uczniów w oddziale „0”
Przedszkole Publiczne Nr 1	7	110	48
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej nr 1	2	23	25
Prywatne Przedszkole Krokodyl Schnappi	3	49	13
Razem	12	182	86

2019/2020

Nazwa	Liczba oddziałów	Liczba uczniów poniżej oddziału „0”	Liczba uczniów w oddziale „0”
Przedszkole Publiczne Nr 1	7	114	51
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej nr 1	2	25	25

1			
Prywatne Przedszkole Krokodyl Schnappi	4	36	19
Razem	14	175	95

Liczba uczniów w szkołach w Kowarach w roku szkolnym 2018/2019

2018/2019

Nazwa	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba uczniów w oddziałach							
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Szkoła Podstawowa nr 1	22	471	52	24	29	65	72	53	48	80
Szkoła Podstawowa nr 3	13	240	24	22	18	59	37	29	21	30
Zespół Szkół Ogólnokształcących (łącznie)	8	164	45	34	85					
Gimnazjum im. Stanisława Lema	3	64			64					
Liceum im. Stanisława Lema	3	63	21	21	21					
Szkoła Branżowa I stopnia	2	37	24	13						

2019/2020

Nazwa	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba uczniów w oddziałach							
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Szkoła Podstawowa nr 1	17	434	47	47	25	34	63	71	51	46
Szkoła Podstawowa nr 3	13	246	38	23	22	20	58	35	32	18
Zespół Szkół Ogólnokształcących (łącznie)	8	160	85	40	35					
Liceum im. Stanisława Lema	4	82	38	23	21					
Szkoła Branżowa I stopnia	4	78	47	17	14					

Kadra pedagogiczna w roku szkolnym 2018/2019

Nazwa	Stopień awansu zawodowego – etaty subwencyjne						Etaty niesubwencyjne	Razem
	brak	stażysta	kontraktowy	mianowany	dyplomowany	Razem (etaty)		
Przedszkole Publiczne	0	1,18	0,00	0,41	2,80	4,39	8,16	12,55
Szkoła Podstawowa nr 1	0	3,15	7,26	8,39	21,03	39,83	1,20	41,03
Szkoła Podstawowa nr 3	0	1,16	4,62	5,95	13,39	25,66	0,00	25,66

Zespół Szkół Ogólnokształcących	0	0	1,00	4,83	13,67	20,61	0,00	20,61

Kadra pedagogiczna w roku szkolnym 2018/2020

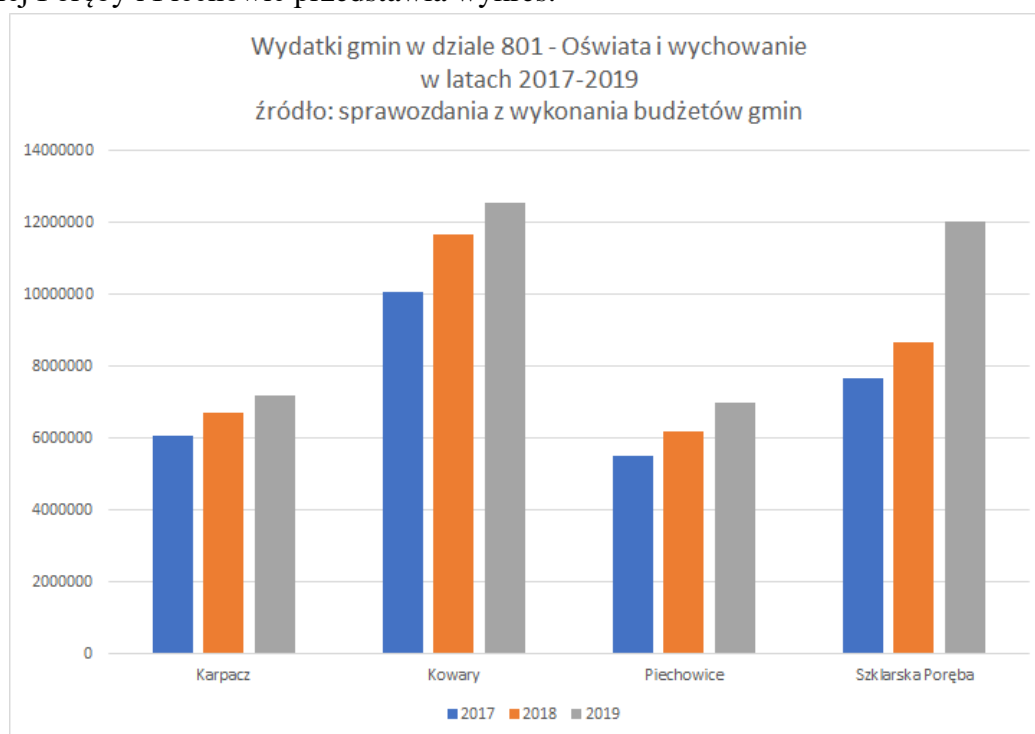
Nazwa	Stopień awansu zawodowego						Etaty niesubwencyjne	Razem
	brak	stażysta	kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany	Razem (etaty)		
Przedszkole Publiczne	0	1,37	0,00	0,37	2,38	4,12	8,99	13,11
Szkoła Podstawowa nr 1	0	3,54	6,17	8,23	20,53	48,47	3,31	41,78
Szkoła Podstawowa nr 3	0	1,31	4,01	5,03	17,45	27,80	1,00	28,80
Zespół Szkół Ogólnokształcących	0	0,50	1,00	2,00	10,58	14,08	0,00	14,08

8.3.2. Finansowanie oświaty w Kowarach w roku szkolnym 2018/2019 oraz 2019/2020.

Podstawową pozycją pod względem wielkości wydatków budżetu Miasta w 2019 roku, tak jak w poprzednich latach, stanowiły wydatki poniesione na oświatę i wychowanie – 13.052.204,80 zł.

W stosunku do 2018 r. wydatki na te cel wzrosły o kwotę 972.077,07 zł (tj. o 8,05%) i przedstawiały się następująco.

Porównanie wydatków budżetowych w dziale 801 – Oświata i Wychowanie Kowar, Karpacza, Szklarskiej Poręby i Piechowic przedstawia wykres:

(opracowanie: R. Czerwińska)

Wysokość wydatków ponoszonych na poszczególne jednostki oświatowe w latach 2017–2019

L.p.	Rok	Szkoła	Razem wydatki wykonane, z tego:	Pokryte otrzymaną subwencją	Pokryte dotacjami / dochodami jednostek	Pokryte ze środków własnych budżetu Miasta
1	2017	SP1	3 396 902,46	2 163 337,00	96 945,20	1 136 620,26
		SP3	2 016 013,18	1 354 290,00	78 805,26	582 917,92
		ZSO	2 911 720,75	1 790 393,00	30 207,34	1 091 120,41
		PP1	1 343 666,65	59 254,00	240 884,38	1 043 528,27
		PN, Żłobek	842 685,04	172 074,00	92 622,00	577 989,04
		Razem	10 510 988,08	5 539 348,00	539 464,18	4 432 175,90
2	2018	SP1	3 712 388,96	2 474 512,00	144 330,02	1 093 546,94
		SP3	3 246 107,58	1 477 520,00	867 176,89	901 410,69
		ZSO	2 729 033,05	1 361 826,00	46 576,00	1 320 631,05
		PP1	1 520 706,00	108 756,00	270 434,23	1 141 515,77
		PN, Żłobek	871 892,14	296 353,00	119 540,00	455 999,14
		Razem	12 080 127,73	5 718 967,00	1 058 082,91	4 913 103,59
3	2019	SP1	4 287 960,46	2 710 610,00	188 382,52	1 388 967,94
		SP3	3 125 645,26	1 599 798,00	164 373,84	1 361 473,42
		ZSO	2 466 031,83	1 327 870,00	85 915,79	1 052 246,04
		PP1	2 162 967,79	230 005,00	218.225,79	1.714.737,00
		PN, Żłobek	1 009 599,42	192 470,00	125.479,54	691.649,88
		Razem	13 052 204,80	6 060 753,00	785 183,48	6 206 268,28

*Dane obejmują wszystkie wydatki ponoszone przez szkoły tj. w SP1 oprócz działu 801 także 854 (świetlice szkolne i wczesne wspomaganie rozwoju) i 926 (Orlik), w SP 3 i ZSO 854 - świetlice szkolne

**Wysokość wydatków ponoszonych na poszczególne jednostki oświatowe w latach 2017–2019
środki własne-subwencja**

	Wydatki ogółem, z tego:	pokryte otrzymaną subwencją/dotacjami	Pokryte ze środków własne budżetu Miasta	Liczba dzieci wg SIO na 30.09 danego roku	Wydatki ogółem w przeliczeniu na jednego ucznia	Wydatki ogółem pokryte subwencją / dotacją na jednego ucznia	Wydatki ogółem pokryte ze środków własnych na jednego ucznia
2017 rok							
SP1	3 396 902,46	2 260 282,20	1 136 620,26	418	8 126,56	5 407,37	2 719,19
SP3	2 016 013,18	1 433 095,26	582 917,92	233	8 652,42	6 150,62	2 501,79
ZSO	2 911 720,75	1 820 600,34	1 091 120,41	218	13 356,52	8 351,38	5 005,14
PP1	1 343 666,65	300 138,38	1 043 528,27	125	10 749,33	2 401,11	8 348,23
2018 rok							
SP1	3 712 388,96	2 618 842,02	1 093 546,94	519	7 152,97	5 045,94	2 107,03
SP3	3 246 107,58	2 344 696,89	901 410,69	240	13 525,45	9 769,57	3 755,88
ZSO	2 729 033,05	1 408 402,00	1 320 631,05	164	16 640,45	8 587,82	8 052,63
PP1	1 520 706,00	379 190,23	1 141 515,77	158	9 624,72	2 399,94	7 224,78
2019 rok							
SP1	4 287 960,46	2 898 992,52	1 388 967,94	434	9880,09	6679,71	3200,39
SP3	3 125 645,26	1 764 171,84	1 361 473,42	248	12603,41	7113,60	5489,81
ZSO	2 466 031,83	1 413 785,79	1 052 246,04	161	15316,97	8781,28	6535,69
PP1	2 162 967,79	525 395,79	1 637 572,00	165	13108,90	3184,22	9924,68

W 2019 r. zostały zrealizowane następujące prace remontowe i zadania inwestycyjne w obiektach oświatowych:

Zadania inwestycyjne	Plan	Wykonanie	%
Docieplenie dachu sali sportowej Szkoły Podstawowej Nr 1 w Kowarach - etap I termomodernizacji	247 377,00	247 376,64	100,00
Renowacja elewacji budynku SP Nr 3	763 067,00	763 065,23	100,00
Niwelujemy przeszkody, nie straszne nam w szkole schody	8 850,00	8 850,00	100,00
Schody nie stanowią przeszkody	8 850,00	8 850,00	100,00
Dostosowanie budynku Przedszkola Publicznego Nr 1 w Kowarach do obowiązujących wymagań i przepisów przeciwpożarowych	518 508,00	518 507,20	100,00
Przebudowa dotychczasowej piaskownicy w celu utworzenia zadanej altany wykorzystywanej na zabawy edukacyjne	5 000,00	5 000,00	100,00
Rozbudowa i modernizacja monitoringu ZSO	15 500,00	15 500,00	100,00
Razem:	1 567 152,00	1 567 149,07	100,00

Zadania remontowe	Wartość	Wykonanie	%
SP 1 – remonty bieżące	870,00	862,48	99,14
SP 3 – remonty bieżące	2 800,00	2 457,70	87,78
SP 3 - remont instalacji elektrycznej wraz z oświetleniem	12 000,00	9 500,00	79,17
PP1 – remonty bieżące	13 695,00	9 450,00	69,00
ZSO – remonty bieżące	4 000,00	1 687,50	38,28
ZSO - malowanie pomieszczeń ZSO	9 141,00	12 048,52	131,81
ZSO - montaż płytek podłogowych w pomieszczeniach ZSO	7 000,00	3 998,62	57,12
ZSO - wymiana wykładziny podłogowej w pomieszczeniach lekcyjnych	12 708,00	12 707,81	100,00
SP 1 – remonty bieżące	2 000,00	2 000,00	100,00
Razem:	64 214,00	54 712,63	85,20

8.3.3 Osiągnięcia i działalność placówek oświatowych w roku 2019

8.3.3.1 SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1 W KOWARACH

	Stan na 17.06.2019	Stan na 30.12.2019
Liczba uczniów	418	384
Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych	48	50
Liczba oddziałów szkolnych	20	17
Liczba oddziałów przedszkolnych	2	2
Liczba nauczycieli uczących w szkole i oddziałach przedszkolnych	48 (w tym dyrektor i wicedyrektor)	47 (w tym dyrektor i wicedyrektor)
Liczba nauczycieli dyplomowanych	25	25
Liczba nauczycieli mianowanych	10	10
Liczba nauczycieli kontraktowych	5	10
Liczba nauczycieli stażystów	7	1
Liczba nauczycieli bez stopnia awansu	1	1

System nauczania – jednozmianowy

Liczba obiektów szkolnych – 4 budynki szkolne i zespół boisk sportowych Orlik

Dydaktyka i wychowanie

1. Przez cały rok 2019 aż do 19 grudnia realizowany był projekt unijny Podniesienie jakości edukacji w kowarskich szkołach, szkoła uczestniczyła w następujących projektach “Sportowa Drużyna Marcina Gortata”, “Kowary i Vrehlabi wspierają wysportowane dzieci”, „Widziane obiektywem, przebyte szlakiem, wspólnie wytańczone a na koniec wyrzeźbione”, „Klimatyczna klasa” – projekt realizowany w klasach ósmych, “Gang Słodziaków” - projekt realizowany w klasach I-III, “Unplugged” – projekt dotyczący przeciwdziałania przyjmowaniu substancji uzależniających.

2. Uczniowie uczestniczyli w pozaszkolnych konkursach i olimpiadach przedmiotowych – do etapu wojewódzkiego w konkursie piosenki patriotycznej zakwalifikował się zespół muzyczny Traper, natomiast uczeń klasy ósmej dotarł do wojewódzkiego etapu olimpiady geograficznej.

3. W ogólnopolskich konkursach CES tytuły laureatów zdobyło: 4 uczniów z języka angielskiego, 2 uczniów z biologii, 5 uczniów z języka polskiego. Wyróżnionych łącznie zostało 28 uczniów.

4. W konkursie z Dolny Ślązaczek do etapu powiatowego dotarło 2 uczniów – 1 uczeń z języka angielskiego i 1 uczeń z chemii. Do etapu wojewódzkiego z języka niemieckiego dotarła jedna uczennica (wyników jeszcze nie ogłoszono).

5. Szkoła była współorganizatorem imprez i uroczystości miejskich: Najazd Świętych Mikołajów na Kowary, festyn z okazji Dnia Matki i Dziecka, Kowarski marsz po zdrowie, obchodów uroczystości z okazji 11 listopada. Ponadto uczniowie prezentowali programy artystyczne na wszystkich imprezach miejskich.

Obchody Święta Niepodległości

(zdjęcie FB – Szkoła Podstawowa nr 1 w Kowarach)

Festyn z okazji Dnia Matki i Dziecka

(FB – Szkoła Podstawowa nr 1 w Kowarach)

6. Dzieci z oddziału 6 – latków zdobyły 18 miejsce w ogólnopolskim programie Zdrowo jem – więcej wiem.

7. Zorganizowane zostały dwa wyjazdy na zieloną szkołę – do Włoch i Chorwacji.
8. 278 uczniów zostało objętych pomocą psychologiczno – pedagogiczną, zatrudniono 2 nauczycieli wspomagających dla dzieci z autyzmem i zespołem Aspergera, w klasach szóstych realizowano program Dove Self Esteem- warsztaty budowania pewności siebie.
9. We współpracy z Agencją Restrukturyzacji i Rozwoju Rolnictwa realizowano ogólnopolski Program dla szkół (Warzywa i owoce oraz Szklanka mleka).
10. Ze środków ogólnopolskich realizowane były dodatkowe zajęcia sportowe w ramach programu SKS, programu powszechnej nauki pływania Umiejętności pływania oraz gimnastyka korekcyjna.
11. Szkoła czynnie uczestniczyła w organizacji Szlachetnej paczki i WOŚP.
12. Uczennica klasy ósmej ubiegłego roku szkolnego otrzymała stypendium Fundacji im. Jerzego Szmajdzińskiego.
13. Odbyło się 5 wyjazdów w ramach Uniwersytetu Dziecięcego, którego patronem jest Politechnika Wroclawska – Filia w Jeleniej Górze.
14. Szkoła nawiązała kontakt ze szkołą na Ukrainie.
- 15 Współpracowaliśmy z następującymi instytucjami: Stowarzyszenie Miłośników Sportu, Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych, Nadleśnictwo „Śnieżka”, Miejska Biblioteka Publiczna, ZSO Kowary, SP3 Kowary, Publiczne Przedszkole nr 1 Kowary, Związek Gmin Karkonoskich, MOK w Kowarach, Leśny Bank Genów Kostrzyca, Urząd Miasta w Kowarach, Stowarzyszenie Eurojedynka, Karkonoski Park Narodowy, Koło Sybiraków Kowary, Politechnika Wroclawska Filia w Jeleniej Górze, Filharmonia Dolnośląska, Teatr im. Cypriana Kamila Norwida Jelenia Góra, kino Helios Jelenia Góra.

Remonty i inwestycje

1. Naprawa dachu - Centrum Wczesnej Profilaktyki Zdrowotnej.
2. Malowanie ciągów komunikacyjnych - Centrum Wczesnej Profilaktyki Zdrowotnej.
3. Wycinka drzew na posesji szkolnej zagrażających bezpieczeństwu uczniów i pracowników.
4. Naprawa dachu – budynek socjalny na terenie Zespołu Boisk Sportowych „Orlik 2012”.
5. Zagospodarowanie posesji szkolnej, teren przy boisku trawiastym i Centrum Wczesnej Profilaktyki Zdrowotnej.
6. Prace malarskie - stołówka szkolna, oddział przedszkolny, sala zabaw kl.0.
7. Docieplenie dachu sali gimnastycznej od wewnątrz płytami termoizolacyjnymi – izolacja cieplna i akustyczna dachu.
8. Modernizacja monitoringu szkolnego na posesji szkolnej.
9. Remont gabinetu Głównego Księgowego SP1.
10. Uszczelnienie kominów wentylacyjnych na dachu budynku sali gimnastycznej.

11. Modernizacja oświetlenia awaryjnego w ciągach komunikacyjnych -sala gimnastyczna – wymiana lamp na energooszczędne.

8.3.3.2 SZKOŁA PODSTAWOWA NR 3 IM. JÓZEFA GIELNIAKA

Struktura zatrudnienia nauczycieli:

Lp.		2017/2018	2018/2019	2019/2020
1.	Liczba oddziałów zerowych	1	0	0
2.	Liczba klas 1-7, 1-8	12	13	13
3.	Liczba nauczycieli	31	31	32 (stan na 14.02.2020)
w tym				
4.	pełnozatrudnionych	21	22	22
5.	niepełnozatrudnionych	10	9	10

Zakładane zamierzenia ujęte w planie finansowym na rok 2019 zostały wykonane w całości.

W tym:

REMONTY I INWESTYCJE			
Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Józefa Gielniaka w 2019 roku realizowała remonty i inwestycje w zakresie:			
1. Remont sal lekcyjnych - wymiana instalacji elektrycznej i malowanie ścian w dwóch salach lekcyjnych			
	1. Plan finansowy wydatków	12 000,00 zł	
	2. Poniesione łączne wydatki na remont	9 500,00 zł	
2. Inwestycja - Remont elewacji budynku szkoły wraz z termoizolacją zgodnie z umową RPDS.06.03.03-02-0003/17-00 z dn. 22.10.2018r. Projekt dofinansowany ze środków EFRR i budżetu państwa w ramach RPO WD 2014-2020. W ramach prac budowlanych przy remoncie elewacji wykonano podjazd dla osób niepełnosprawnych przy drzwiach wejściowych.			
	1. Plan finansowy wydatków po zmianach	763 067,00 zł	
	2. Poniesione łączne wydatki na inwestycję	763 065,23 zł	

2a. Dostosowanie infrastruktury i wyposażenia do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zamontowano oświetlenia z czujnikiem ruchu, obwódki fluorescencyjne przy włącznikach światła oraz taśmy odblaskowe przy wejściach.

1. Plan finansowy wydatków po zmianach	700,00 zł
2. Poniesione łączne wydatki na inwestycję	699,99 zł

ZAPLANOWANE I ZAKUPIONE WYPOSAŻENIE SZKOŁY

1. Zakup wyposażenia telefonii internetowej	2 050,00 zł
2. Zakup komputerów i sprzętu informatycznego	23 974,03 zł

Dodatkowo z własnych środków z RDW:

1. Zakup szafek skrytkowych dla uczniów (darowizna od Rady Rodziców) 3797,01 zł
2. Zakup urządzenia wielofunkcyjnego do pokoju nauczycielskiego (darowizna od Rady Rodziców) 2150,68 zł

REALIZACJA PROJEKTÓW

Szkoła zgodnie z umową nr RPDS.10.02.03-02-0014/18-00 w ramach projektu " Wzrost jakości edukacji w Szkole Podstawowej nr 3 im. Józefa Gielniaka w Kowarach realizowała zajęcia pozalekcyjne w I semestrze roku szkolnego 2019/2020.

W ramach projektu :

1. Szkoła otrzymała od Fundacji Edukacji Przedszkolnej:

- 1a. Wyposażenie pracowni komputerowej sprzęt informatyczny 79 925,00 zł
- 1b. Wyposażenie pracowni komputerowej w meble 17 375,30 zł
- 1c. Wyposażenie pracowni geograficznej 15 580,93 zł
- 1d. Klimatyzator 5 289,00 zł

2. Fundacja Edukacji Przedszkolnej przekazała środki na finansowanie wydatków związanych z organizacją zajęć pozalekcyjnych dla dzieci w wysokości 30 603,71 zł.

2a. Wynagrodzenie nauczycieli realizujących zajęcia dodatkowe w ramach projektu

2b. Wydatki związane z wyjazdem dzieci na warsztaty przedsiębiorczości

3. Uruchomienie platformy edukacyjnej MOODLE

4. Organizacja cyklu szkoleń i warsztatów dla nauczycieli biorących udział w projekcie.

Biała Szkoła 2019

(zdjęcie FB – Szkoła Podstawowa nr 3 im. J. Gielniaka w Kowarach)

Jesienny Festyn Trójki

(zdjęcie FB – Szkoła Podstawowa nr 3 im. J. Gielniaka w Kowarach)

8.3.3.3 ZESPÓŁ SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH W KOWARACH 2019/2020

Zespół szkół składa się z dwóch placówek oświatowych – Liceum ogólnokształcącego oraz Szkoły Branżowej I stopnia.

Liceum Ogólnokształcące:

Klasa IA po SP. - liczba uczniów - 17. Według nowej podstawy programowej realizują nauczanie następujących przedmiotów rozszerzonych w cyklu czteroletnim: j. angielski, wos, j. polski, biologia. (kolejne przedmioty można dopisać w kolejnych latach nauki)

Klasa IB po Gim. - liczba uczniów - 21. W tym roku według starej podstawy programowej będą wybierać maturalne przedmioty rozszerzone.

Klasa IIA. - liczba uczniów - 23. Poza przedmiotami podstawowymi wybrali i realizowali przedmioty rozszerzone do matury: j. angielski, wos, geografia, historia, biologia, j. polski .

Klasa IIIA (maturzyści) - liczba uczniów - 21. Ukończyło szkołę 16 uczniów i przystąpiło do matury z następujących przedmiotów dodatkowych: / poza j. polskim, matematyką i j. angielskim/ wos, geografia, historia, j. niemiecki.

Branżowa Szkoła :

Klasa IBrs - liczba uczniów – 24, którzy kształcą się w następujących zawodach: sprzedawca 4, kucharz 6, mechanik samochodowy 1, fryzjer 2, ślusarz 1, operator obrabiarek 10

Kształcenie teoretyczne odbywa się w JODZ Jelenia Góra.

Klasa IBrG - liczba uczniów – 23, którzy kształcą się w następujących zawodach: lakiernik 2, fryzjer 2, kucharz 2, sprzedawca 3, mechanik samochodowy 3, stolarz 1, ślusarz 3, operator obrabiarek 7. Kształcenie teoretyczne odbywa się w JODZ Jelenia Góra i CKZ Świdnica.

Klasa II Br - liczba uczniów – 17, którzy kształcą się w następujących zawodach: mechanik samochodowy 3, kucharz 2, sprzedawca 4, fryzjer 1, lakiernik 1, operator obrabiarek 6.

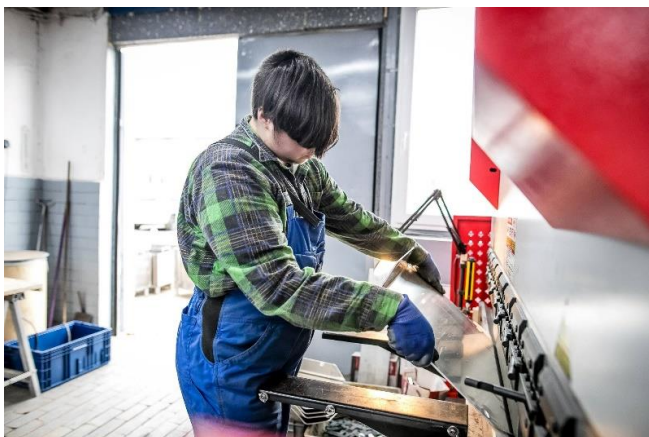
Kształcenie teoretyczne odbywa się w CKZ Świdnica.

Klasa III Br (absolwenci) - liczba uczniów - 13, którzy kształcą się w następujących zawodach : ślusarz 5, operator obrabiarek 8. Kształcenie teoretyczne odbywali w CKZ Jawor.

Egzamin teoretyczny przeprowadzony zostanie w ZSO a praktyczne w KEMPF i LAKFAM.

Praktyki zawodowe:

Szkoła współpracuje z kilkoma firmami, w których uczniowie kowarskiej Branżówki odbywają praktyki zawodowe. Współpraca ta przebiega bardzo owocnie i zarówno uczniowie jak i pracodawcy są z niej zadowoleni.

(zdjęcia – FB Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kowarach)

Pracodawcy zapewniający praktyki zawodowe:

KEMPF , LAKFAM, C-FORM - ślusarze, operatorzy cnc, lakiernicy

(zdjęcie – FB Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kowarach)

JURO-TRANS - mechanicy samochodowi, stolarze

BAGIETKA i Jelenia Góra- sprzedawcy

PRZYWODZIE, GOŚCINIEC, JELENIA STRUGA, Karpacz - kucharze

Jelenia Góra - fryzjerzy

Wolontariat :

Osobą odpowiedzialną za opiekę nad wolontariuszami jest Anna Szablicka.

Na stałe w wolontariat jest zaangażowanych 14 uczniów, ale w czasie większych wydarzeń udział bierze nawet ok. 60 osób.

Najciekawsze działania szkolnego wolontariatu w 2019 r:

1. Dzień tosta – pozyskanie funduszy na działania samorządu uczniowskiego
2. Marsz wzajemnego szacunku „Mówmy miłością, nie złością” (organizacja i udział)
3. Mikołajki dla niepełnosprawnych i podopiecznych Domu dziecka.
4. OHP robienie kartek na dzień babci i dziadka
5. Spartakiada integracyjna z Milanos dla niepełnosprawnych z DPS i Domów Dziecka ,
6. WOŚP -zebranie rekordowej sumy przez sztab w Kowarach.
7. Stałe akcje zbierania nakrętek dla niepełnosprawnych dzieci, zbieranie zużytych baterii oraz karmy dla schroniska dla zwierząt.

WOŚP Kowary

(zdjęcie – FB Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kowarach)

Dokumentacja fotograficzna jest na bieżąco zamieszczana na stronie Facebook szkoły.

(zdjęcie – FB Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kowarach)

Organizacja cyklicznych wydarzeń miejskich w 2019:

Szkoła z powodzeniem organizuje kilka wydarzeń plenerowych, które na stałe wpisały się w kalendarz wydarzeń miejskich. są to m.in. Narodowe czytanie 2019, Festyn Rodzinny „Lemowisko”,. Uczniowie „Lema” z zaangażowaniem włączają się również w pomoc w organizacji imprez organizowanych przez kowarskie instytucje i organizacje. W 2019 roku pomogli m.in. w organizacji Biegu dla serca organizowanego przez Fundację Slow City.

(zdjęcia – FB Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kowarach)

8.4. Kultura

W Gminie Miejskiej Kowary istnieją jednostki powołane do realizacji zadań w zakresie kultury i dziedzictwa narodowego, które w 2019 roku były realizowane przez jednostki organizacyjne gminy: Miejski Ośrodek Kultury oraz Miejską Bibliotekę Publiczną.

W 2019 roku przeznaczono 792.060,00 zł na realizację zadań w obszarze kultura i dziedzictwo narodowe, w tym koszty funkcjonowania MOK 543.600,00 zł i MBP 248.460,00 zł.

8.4.1. Działania Miejskiego Ośrodka Kultury w Kowarach w roku 2019

Miejski Ośrodek Kultury w obecnej formie prawnej istnieje od 2000 roku i jest jedyną samorządową instytucją kultury działającą na terenie Kowar. Swoją siedzibę ma w budynku przy ul. Szkolnej 2. Ośrodek prowadzi działalność związaną z: edukacją kulturalną (muzyczną, teatralną, plastyczną) dzieci, młodzieży i dorosłych, organizacją wystaw, koncertów, spektakli teatralnych, ponadto prowadzi Kino za Rogiem, gdzie odbywają się regularne repertuarowe seanse, wydaje także społeczno – kulturalny kwartalnik „Gazeta Kowarska”, jest też miejscem spotkań różnych grup nieformalnych (np. brydżyści, szachiści, tenisiści) przez co pełni bardzo ważną rolę elementu budującego i spajającego lokalną społeczność.

Imprezy organizowane przez MOK w roku 2019:

Styczeń

- Warsztaty rękodzielnicze
- Wielkie Kolędowanie Zespołów Ludowych
- Warsztaty rękodzielnicze – wstążka różne techniki / satynowa wstążka / ozdoby świąteczne
- „Kolędy i utwory zimowe” – koncert Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej
- Ferie z Kulturą a w nich: Spotkanie autorskie z pisarzem Wiesławem Waszkiewiczem autorem książki „Tak blisko”

Luty

- warsztaty teatralne
- warsztaty rękodzielnicze
- Spektakl Teatru Blaszyń Bębenek „Czarnoksiężnik z Krainy OZ”
- retransmisja baletu „Dziadek do orzechów” Teatru Bolszoi
- występ zespołu BANDi „Koncert powalentyńkowy”
- potańcówka z nauką tańców i kapelą Królewskie Delfiny z Wisły

Marzec

- warsztaty rękodzielnicze
- koncert z okazji Dnia kobiet w wykonaniu zespołu „Miłosie”
- warsztaty teatralne – Teatr 55
- retransmisja opery „Madame Butterfly” w Kinie za Rogiem

Kwiecień

- Kiermasz Świąteczny
- spektakl „Pożądanie w cieniu pokrywki” Teatru 55

Maj

- „Majowy piknik z KOR” - koncert KOR w ogrodzie SMK
- Mini festiwal kawy i grilla – występy zespołów BANDI, Kowarskie Wrzosey i Lemoniada
- spektakl „Pożądanie w cieniu pokrywki” Teatru 55
- Konferencja inauguracyjna projektu „Ocalmy pamięć Karkonoszy!”
- wernisaż wystawy „40 lat Karate Shotokan w Kowarach”
- Polsko – czeskie spotkania zespołów ludowych – w ramach projektu „Ocalmy Pamięć Karkonoszy!”

Czerwiec

- finał wystawy „40 lat Karate Shotokan w Kowarach”
- polsko-czeskie warsztaty grafitti „68 Pamiętamy” - w ramach projektu „Ocalmy Pamięć Karkonoszy!”
- „Pomoc domowa” - spektakl teatru Komedia
- występ KOR na uroczystości Boże Ciało
- Lato z Kulturą – zajęcia dla dzieci – integracja, sztuka, animacja, kino, dobra zabawa
- koncert w ramach akcji „miasto z Kulturą” występ zespołu Lemoniada

Lipiec

- Lato z Kulturą II – półkolonie organizowane dla dzieci z Kowar
- wyjazd kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej na obóz szkoleniowo rekreacyjny do Pobierowa (koncerty promocyjne w Pobierowie, Rewalu, Pustkowie)
- Koncert zespołu Mooroi w ramach cyklu „Kowary miasto z kulturą”
- Lato z Kulturą III – półkolonie organizowane dla dzieci z Kowar
- Koncert zespołu „Rock Tube” w ramach cyklu „Kowary miasto z kulturą”

Sierpień

- Lato z Kulturą IV – półkolonie organizowane dla dzieci z Kowar
- Koncert zespołu Bandi w ramach cyklu „Kowary miasto z kulturą”
- Wernisaż wystawy prac Beaty Wicher
- Koncert polsko – czeskiego duetu „Majcheros” w ramach cyklu „Kowary miasto z kulturą”
- Wakacje w Kinie za Rogiem – dopołudniowe seanse filmowe dla dzieci
- Koncert zespołu Ekham Bard w ramach cyklu „Kowary

miasto z kulturą”

- warsztaty filmowo – fotograficzne „DNA Karkonoszy” prowadzone przez p. Tomasza Michałowskiego
- Koncert Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej w ramach cyklu „Kowary miasto z kulturą”

Wrzesień

- premiera filmu w KzR „Moje Kowary” – powstałego podczas warsztatów filmowych
- wernisaż wystawy poplenerowej „Dywanówka”
- spektakl „Pożądanie w cieniu pokrywki”
- Jamolada 2019 - koncert zespołu Rock Tube

Październik

- otwarte warsztaty rękodzielnicze
- warsztaty rękodzielnicze
- występ Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej na Okraju
- polsko – czeskie warsztaty fotograficzne „Pamięć Karkonoszy”
- wernisaż wystawy fotograficznej „Pamięć Karkonoszy”
- wernisaż wystawy „50 lecie pracy twórczej Romana Tryhubczka”
- warsztaty rękodzielnicze
- „Napromieniowany raj” premiera spektaklu Teatru Ucieczkowego
- taneczne Halloween w MOK-u

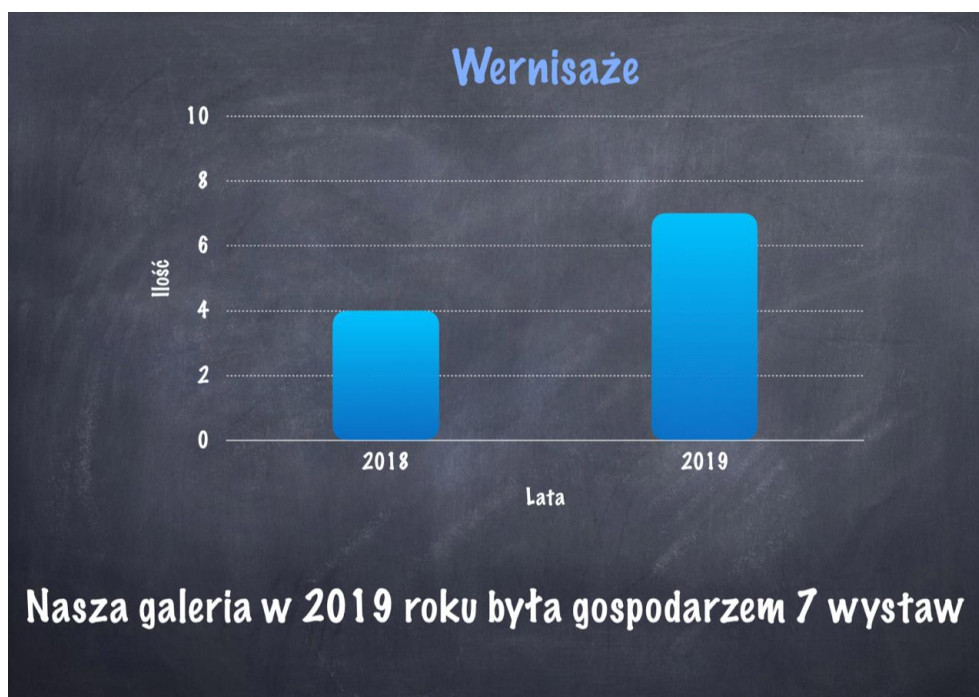
Listopad

- „Mężczyzna idealny” – spektakl teatralny z udziałem Adriany Biedrzyńskiej i Michała Milowicza
- „Wiklina” warsztaty rękodzielnicze
- uroczyste obchody 11 listopada – występ KOR i SP 1
- 500+6 – wernisaż wystawy kowarskich rękodzielników
- Warsztaty rękodzielnicze

Grudzień

- Mikołaj w MOK
- rozświetlenie choinki miejskiej – występ KOR
- „Łatwo nie będzie” spektakl teatru Komedia
- „Napromieniowany raj” spektakl Teatru Ucieczkowego
- występ członków KOR we Vrchlabi w ramach spotkań wigilijnych
- Kiermasz świąteczny
- „Moja przygoda z Shotokan” - wernisaż wystawy zdjęć osobistych
- Musical „Hotel Nostalgia” w Kinie za Rogiem i spotkanie z reżyserem Zbigniewem Lesieniem

Imprezy współorganizowane przez MOK w 2019 r.

Oprócz organizowania swoich imprez MOK bardzo chętnie wspiera i angażuje się w działania innych instytucji i grup mieszkańców. Służy pomocą w organizacji imprez, użycza sal, sprzętu nagłośnieniowego z obsługą, wspiera w temacie występów muzycznych i animacji, przez co wspiera aktywizację społeczną kowarzan.

Styczeń

– przedstawienia teatralne dla kowarskich szkół w wykonaniu Teatru Katolickiego z Krakowa: „Opowieści Białego Mustanga”, – indiańska księżniczka”,

- spotkanie opłatkowe kowarskich emerytów i rencistów
- Dzień Babci i Dziadka – uroczysta akademii w wykonaniu kowarskich przedszkolaków
- bal charytatywny SP 3

Luty

- Obchody 15 -lecia Stowarzyszenia Eurojedyńka
- turniej tenisa stołowego o puchar Prezesa Klubu PSP
- 5 – lecie Warsztatu Terapii Zajęciowej w Kowarach
- pomoc w organizacji imprezy Zjazd Saniami Rogatymi
- bal charytatywny TPD

Marzec

- Dzień Kobiet Kowarskiego Klubu Emeryta
- pomoc w organizacji Biegu Wilczym Tropem
- pomoc w organizacji III Mistrzostw Kowar Dzieci w narciarstwie Alpejskim
- „Herkules” spektakl teatralny dla uczniów SP
- Otwarty Puchar Kowar w Narciarstwie Alpejskim i Snowboardzie – pomoc w organizacji
- pomoc w organizacji Biegu od Serca

Kwiecień

- śniadanie wielkanocne PKPS

Maj

- pomoc w organizacji ARADO
- I Turniej Brydża Sportowego
- Taneczna Olimpiada Malucha – organizowana przez Przedszkole Publiczne w Kowarach
- Światowy Dzień Emeryta
- szkolenie komisji wyborczych
- pomoc w organizacji wyścigu Bałtyk – Karkonosze Tour

Czerwiec

- Dzień Matki i Dziecka – współorganizacja wraz ze Stowarzyszeniem „Eurojedyńka” – występy muzyczne, konkursy dla dzieci, występ KOR
- Uroczyste zakończenie roku szkolnego ZSO
- pomoc w organizacji Złotu Starych Samochodów

Sierpień

- Finisaż I Festiwalu Rzeźby w Kowarach, rozmowy o kulturze
- spotkanie pracowników UM z mieszkańcami w sprawie śmieci
- pomoc w organizacji pikniku rodzinnego „Kowary miasto sportu” wraz z MKS Olimpia Kowary)

Wrzesień

- uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego ZSO

Październik

- Dzień Lasu – prelekcje, wystawa motyli
- wybory
- Dzień Nauczyciela – SP 3
- Spektakle dla dzieci Teatru Katolickiego z Krakowa: „Pinokio”, „Tomek Sawyer”
- Dzień patrona ZSO – spektakl teatralny

Listopad

- spotkanie Stowarzyszenia Eurojedyńka
- Andrzejki Klubu Seniora

Grudzień

- uroczysta Barbórka
- rozświetlenie choinki miejskiej – występ KOR
- Wigilia diabetyków w MOK
- uroczyste Jasełka w wykonaniu Przedszkola Shnapi
- Wigilia PKPS dla samotnych
- Sylwester Kowarskich Emerytów

MOK w ramach swoich działań oraz w oparciu o zewnętrzne podmioty prowadzi formy edukacji kulturalnej skierowane do różnych grup wiekowych.

Kółka zainteresowań, grupy muzyczne i kursy prowadzone w MOK w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019:

- Zajęcia artystyczno - plastyczne dla dzieci „Spotkania z Kulturą”
- Zajęcia teatralne i dorosłych – Teatr 55
- Zajęcia teatru młodzieżowego „Teatr 55 młodzież”
- Zajęcia teatralno – filmowe dla dzieci
- Czwartkowe spotkania rodziców i dzieci w wieku przedszkolnym
- Koło szachowe dla dorosłych
- Koło miłośników brydża sportowego
- Nauka gry na gitarze dla dzieci i dorosłych
- Nauka gry na instrumentach dętych: trąbka, saksofon, puzon
- Pracownia muzyczna – próby młodzieżowych zespołów muzycznych
- Świetlica „Przystań”
- Kowarska Orkiestra Rozrywkowa

- Zespół „Kowarskie Wrzosi”
- Zespół muzyczny „Mooroi”
- Zespół muzyczny „Bandi”
- Zajęcia tańca nowoczesnego Hip Hop prowadzone przez Szkołę Szybiak Dance

W roku 2019 rozpoczęto realizację dwóch projektów z udziałem partnerów z Czech.

- „Społeczno – muzyczna integracja na styku granic...” - w ramach którego zakupiono instrumenty dla muzyków Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej i od października prowadzone były zajęcia muzyczne dla dzieci w SP, przygotowywane koncerty umuzykalniające dla uczniów szkół podstawowych.

- „Ocalmy pamięć Karkonoszy!” – wyremontowane zostały pomieszczenia piwniczne w budynku MOK, gdzie powstało studio archiwizacyjno – filmowe. Zakupiono niezbędny sprzęt do nagrywania filmów i do cyfryzacji archiwizacji zdjęć. W roku 2019 zeskanowano ponad 1000 fotografii i zrealizowano kilkadziesiąt materiałów filmowych. W ramach projektu zorganizowano kilka imprez: „Międzynarodowe spotkania zespołów ludowych”, warsztaty grafitti „68 pamiętamy” – na terenie Kowar powstały 4 murale, warsztaty filmowo – fotograficzne „DNA Karkonoszy” – w ramach działań powstał film „Nasze Kowary”, warsztaty fotograficzne „Pamięć Karkonoszy” – prace stworzyły stałą wystawę w holu budynku MOK. Zbudowana została nowoczesna sieć komputerowa wraz z bezpieczną serwerownią. Rozpoczęto współpracę ze szkołami w temacie stworzenia lokalnej szkolnej telewizji internetowej.

Poza opisaną wyżej działalnością prowadzimy niesformalizowane działania z dziećmi i młodzieżą przebywającą popołudniami w budynku MOK.

Ponadto w roku 2019 roku:

- Wyprodukowano w oparciu o naszą kowarską grupę teatralną Teatr 55 spektakl „Pożądanie w cieniu pokrywki”, który obejrzało w Kowarach w roku 2019 ponad 700 osób, zagrano 3 spektakle na wyjeździe, relacja z premiery była pokazywana w Telexpresie
- Prowadzono regularne seanse w Kinie za Rogiem w Kowarach (12 seansów w miesiącu) i seanse na zamówienie, z których korzystają kowarskie szkoły (średni kilka – kilkanaście razy w miesiącu). Bilety w cenie 5 zł dla dzieci i 8 zł dla dorosłych
- Wydano 4 numery Kwartalnika kulturalno-społecznego Gazeta Kowarska z dodatkiem Kurier Kowarski
- Regularnie tworzone materiały wideo promujące i dokumentujące działania kulturalne i społeczne w Kowarach,
- Rozpoczęto angażowanie dzieci do działań filmowych, na bazie których mamy plany stworzenia koła filmowego
- Rozpoczęto wraz z partnerem z Czech projekt „Ocalić Pamięć Karkonoszy” zakładający stworzenie w MOK centrum archiwizacyjnego i studia telewizyjnego – będziemy realizować go w latach 2019 – 2021
- Wydano katalog z podsumowujący 50-lecie pracy twórczej Romana Tryhubczaka
- Wydano kalendarz „Drzewa Bukowca” na rok 2020 z obrazami Romana Tryhubczaka (pozyskaliśmy na ten cel sponsorów)
- Wydano promocyjną płytę „Złota” Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej – nakład 300 egzemplarzy
- Zakupiono 2 saksofony altowe na potrzeby zajęć muzycznych prowadzonych w SP 3 – prowadzimy nabór nowych członków do KOR
- Zakupiono część świateł scenicznych na scenę sali widowiskowej.

Remonty:

- Przeprowadzono remont pomieszczeń przeznaczonych na studio archiwizacyjno – filmowe realizowane w ramach projektu „Ocalmy Pamięć Karkonoszy!”

Poza opisaną wyżej działalnością MOK prowadzi niesformalizowane działania z dziećmi i młodzieżą przebywającą popołudniami w budynku MOK. Podejmowane są próby angażowania ich w różnorakie aktywności takie jak zajęcia plastyczne, parateatralne, wspólne odrabianie lekcji z wolontariuszami z ZSO, organizacja pokazów filmowych etc. MOK-u stwarza im miejsce do spotkań.

Siedziba MOK to duży piękny budynek w stylu socrealistycznym wybudowany w latach 50., ubiegłego wieku. Generuje spore koszty utrzymania - wymaga ciągłych napraw, okresowych przeglądów, konserwacji i remontów, które przeprowadzane są na bieżąco w ramach dostępnych funduszy.

Oprócz siedziby ośrodka kultury w budynku swoją działalność prowadzą inne podmioty świadczące usługi dla mieszkańców Kowar.

Stałe formy pracy prowadzone w wynajętych pomieszczeniach MOK-u – roku 2019:

Miejska Biblioteka Publiczna w Kowarach

Siłownia - fitness

Akademia Sztuk Walki Jeet Kune Do

Pracownia szkła „Alter Ego”

Kancelaria Adwokacka Grzegorz Krygowski

Siedziba Kowarskiego Koła Polskiego Związku Emerytów i Rencistów

Szkoła Nauki Jazdy

Pracownia witraży

Stacja Sportów Zimowych i Paralotniarstwa

Siedziba placówki OHP

8.4.2. Działania realizowane przez Miejską Bibliotekę Publiczną.

W roku 2019 działania Biblioteki dotyczyły 5 obszarów: kultury, animacji, wiedzy, informacji i edukacji.

Od stycznia do końca grudnia, zorganizowano w bibliotece głównej i filii nr 1 w Wojkowie 106 różnego rodzaju spotkań, wydarzeń, zajęć w wyżej wymienionych obszarach. W skali roku to 8 spotkań w miesiącu. Łącznie w spotkaniach tych wzięło udział 1495 osoby.

W roku 2019 Biblioteka organizowała spotkania autorskie, promocje książek, konkurs literacki, zajęcia edukacyjne dla dzieci, lekcje biblioteczne, warsztaty pisarskie, spotkania edukacyjne dla dorosłych, akcje czytelnicze. Biblioteka ze swoją ofertą wychodzi poza swoje mury: do przedszkoli i szkół. Poprzez rozliczne przedsięwzięcia kowarska biblioteka starała się zwiększać zainteresowanie książką, kształtować gusty czytelnicze, uczyć odbioru literatury, a także zachęcać do podejmowania własnych prób pisarskich. Sukcesem Biblioteki jest dobra współpraca z placówkami przedszkolnymi i szkolnymi. Dzięki temu promowane jest czytelnictwo wśród najmłodszych, rozwijane są kompetencje czytelnicze dzieci starszych i młodzieży.

DANE STATYSTYCZNE:

Sieć biblioteczna:

Sieć biblioteczna	
liczba bibliotek , w tym	2
filii bibliotecznych	1

Zbiory biblioteczne:

Zbiory biblioteczne	
a/ na dzień 31.12.2018	30332 wol.
przybyło :	1590 wol.
w tym:	
Zakupiono ze środków samorządowych	1032 wol.
Z dotacji Komisji Antyalkoholowej	33 wol.
Z dotacji Biblioteki Narodowej	332 wol.
Dary czytelników	193 wol.
Prenumerata czasopism	liczba tytułów: 6

Czytelnicy zarejestrowani

Czytelnicy zarejestrowani	
Czytelnicy zarejestrowani	1077 (938 aktywnych)
w tym:	
do lat 5	63
6-12 lat	147
13-15 lat	87
16-19 lat	25
20-24 lat	14
25-44 lat	166
45-60 lat	179
powyżej 60 lat	257

Według zajęcia:

Według zajęcia	
Osoby uczące się	271
Osoby pracujące	339
Pozostali	328

Wypożyczenia:

Wypożyczenia	
Wypożyczenia	19 405
w tym:	
książek	19 168
czasopism	237

Zbiory udostępnione na miejscu

Zbiory udostępnione na miejscu	
Zbiory udostępnione na miejscu	611

Działania podejmowane przez MBP kierowane do mieszkańców Kowar.

Styczeń

- Podsumowanie konkursu plastycznego „Wyobraź sobie Ducha Gór” i rozdanie nagród.
- Międzynarodowy Dzień Kubusia Puchatka (PP Nr 1).
- Spotkanie MDKK w Wojkowie.
- Książkowe prezenty dla babci i dziadka – zajęcia plastyczne dla dzieci.
- Ferie w Wojkowie „Ferie z Alicją w Krainie Czarów” (7 spotkań 2,5 h – dzieci od 9 do 14 lat).
- Spotkanie autorskie z Wiesławem Waszkiewiczem, autorem książki „Tak blisko”.

Luty

- Ferie w Wojkowie „Ferie z Alicją w Krainie Czarów” – kontynuacja.
- Spotkanie z legendą „O Duchu Gór” (PP Nr 1) / 2 spotkania / 4 grupy 5/6 – latków.
- Spotkanie MDKK w Wojkowie.
- Spotkanie autorskie z Wojciechem Chmielarzem.
- Biblioteka Podróżnika – Izabela Bolanowska „Karnawał w Wenecji” .

Marzec

- Dzień Kobiet w bibliotece – 3 bieguny podróży. Ludzie, smaki i horyzonty okiem kobiety (Kowary).
- Dzień Kobiet w bibliotece – KobiECE oblicza Francji (Wojków).
- Spotkanie MDKK w Wojkowie.
- Spotkanie z legendą „O Duchu Gór” (PP Nr 1) / 2 spotkania / 4 grupy 5/6 – latków.
- Narodziny książki - poznajemy historię książki od początków do współczesności (PP Nr 1).
- Droga książki – spotkanie czytelnicze dla przedszkolaków (PP Nr 1).
- Wiosenne przewietrzenie – zajęcia edukacyjne dla dzieci (Wojków).
- Prośby książki – spotkanie czytelnicze dla przedszkolaków (PP Nr 1).

Kwiecień

- O bibliotece - spotkanie czytelnicze (PP Nr 1).
- Spotkania MDKK (9-11 lat) w Wojkowie.
- Biblioteka Podróżnika – Andrzej Paczos „Peruviańskie wybrzeże Pacyfiku”.
- Narodziny książki - poznajemy historię książki od początków do współczesności (PP Nr 1).
- Dzień Książki i Praw Autorskich (konkursy, niespodzianki literackie, czytanie dla najmłodszych).
- Dzień Czekolady – zajęcia literackie dla dzieci. Wojków.

Maj

- Tydzień Bibliotek.

- Biblioteka Podróżnika – Andrzej Paczos „Via Regia. O przemieszczaniu się gatunków.
- Umysł na siłowni czyli dlaczego złota rybka rozkłada nas na łopatki. Dwa spotkania czytelnicze z młodzieżą gimnazjalną i licealną.
- Uroczyste prasownie na czytelnika. Zajęcia dla przedszkolaków (PP Nr 1).
- Spotkania MDKK (12-14 lat) w Wojkowie.
- Rodzinne warsztaty papiernicze i piknik biblioteczny w Wojkowie.
- Słowem i obrazem z Herbertem przez Europę. Spotkanie czytelnicze dla dorosłych.
- Przenosiny w naturę. Rzecz o bohemie artystycznej w Szklarskiej Porębie w XIX w. Wykład Dariusza Pawlickiego.
- Warsztaty literackie dla młodzieży z Dariuszem Pawlickim.
- Akcja Żonkile (Biblioteka i Szkoła Podstawowa Nr 1).
- Dzień Matki – warsztaty artystyczne dla dzieci i młodzieży.
- Danuta Wawiłow – poetka dziecięca. Spotkanie czytelnicze z przedszkolakami (PP Nr 1).

Czerwiec

- Spotkanie autorskie z Panem Poetą – spotkanie dla dzieci.
- Wakacje bez smartfona – zajęcia z pedagogiem dla dzieci i młodzieży / dwa spotkania.
- Spotkania MDKK (9-11 lat) w Wojkowie.

Lipiec/ Sierpień

- Spotkania czytelnicze dla uczestników WTZ
- Wakacje bez smartfona – zajęcia dla dzieci w Wojkowie i w Kowarach
- Dzień miłośników książek – zajęcia biblioteczne dla dzieci w Wojkowie

Wrzesień

- Narodowe Czytanie (zorganizowane w DOP w Kowarach)
- Spotkania MDKK (9-11 lat) w Wojkowie
- Spotkanie Klubu Planszówek – Wojków
- Spotkanie czytelnicze dla uczestników WTZ – legendy karkonoskie
- O literaturze fantasy – spotkanie dla młodzieży – Kowary.

Październik

- Spotkanie czytelnicze dla uczestników WTZ – legendy karkonoskie
- Narodziny książki, lekcja biblioteczna dla dzieci (Przedszkole Schnappi)
- Spotkania MDKK (9-11 lat) w Wojkowie
- Kolory jesieni, lekcja biblioteczna (PP Nr 1)

- Spotkanie czytelnicze dla uczestników WTZ – legendy karkonoskie w teatrze kamishibai
- Wieczór strasznych opowieści – zajęcia biblioteczne dla młodzieży – Wojków
- Warsztaty kreatywnego pisania dla młodzieży z Krzysztofem Koziółkiem

Listopad

- Biblioteka Podróżnika – The last frontier, spotkanie z Sebastianem Bielakiem
- O książce, lekcja biblioteczne dla przedszkolaków (Przedszkole Schnappi)
- Spotkanie autorskie z Jolantą Marią Kaletą
- Spotkanie czytelnicze dla uczestników WTZ – teatr kamishibai
- Światowy dzień Pluszowego Misia, spotkanie czytelnicze dla dzieci (PP Nr 1, Przedszkole Schnappi)
- Spotkanie MDKK w Wojkowie
- Nitka z pętelką – spotkanie integracyjne dla dzieci i dorosłych.

Grudzień

- Spotkanie mikołajkowe z przedszkolakami (PP Nr1, Przedszkole Schnappi)
- Biblioteka Podróżnika „5 dni w Transylwanii”
- Warsztaty choinkowe, spotkanie dla dzieci w Wojkowie.
- Wigilia czytelnicza dla dzieci i młodzieży w Wojkowie.

Spotkania autorskie:

1. Styczeń – spotkanie z Wiesławem Waszkiewiczem
2. Luty – spotkanie z Wojciechem Chmielarem
3. Czerwiec – Pan Pisarz – spotkanie dla dzieci
4. Listopad – spotkanie z Jolantą Marią Kaletą

Ponadto specjalne warsztaty literackie połączone ze spotkaniem autorskim poprowadzili: Dariusz Pawlicki i Krzysztof Koziółek

W Bibliotece funkcjonuje jeden młodzieżowy Dyskusyjny Klub Książki (DKK), który działa w filii bibliotecznej w Wojkowie. Czyelnicy spotykają się w dwóch grupach wiekowych:

1. Comiesięczne spotkania grupy dzieci 9-11 lat.
2. Comiesięczne spotkania grupy młodzieży 12-16 lat

Biblioteka Podróżnika – Spotkania z podróżnikami, przewodnikami, miłośnikami przygód. W 2019 roku wystąpili:

1. Karnawał w Wenecji – Izabela Bolanowska, przewodnik po Włoszech
2. Peruwiańskie Wybrzeże Pacyfiku – Andrzej Paczos, przewodnik regionalny, miłośnik i znawca lokalnej kultury, fauny i flory
3. Via Regia. O przemieszczaniu się gatunków – Andrzej Paczos
4. Bohema artystyczna Szklarskiej Poręby -

Dariusz Pawlicki, literat, dziennikarz, poeta

5. The last frontier. Wyprawa życia na Alaskę – Sebastian Bielak, przyrodnik, podróżnik, fotograf

6. Transylwania w 5 dni – Grzegorz Schmidt, przewodnik, pilot wycieczek

Inne akcje promujące czytelnictwo:

- Spotkania z uczestnikami Warsztatów Terapii Zajęciowej
- Książka na telefon

Realizowane przez Bibliotekę w 2019 roku projekty:

1. Dofinansowanie z Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa, Priorytet 1 – zakup nowości wydawniczych dla bibliotek publicznych.
2. Projekt „Wakacje bez smartfona” – dofinansowanie zajęć dla dzieci z Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Kontynuacja projektu Instytutu Książki „Mała Książka - Wielki Człowiek” – kierowanego do trzyletnich czytelników biblioteki i ich rodziców.
4. Przystąpienie do kolejnej edycji projektu Instytutu Książki „Mała Książka - Wielki Człowiek” kierowanego do dzieci przedszkolnych i ich rodziców.

5. System biblioteczny MAK +

Biblioteka współpracuje z następującymi jednostkami:

1. MOK Kowary
2. Szkoła Podstawowa nr 1
3. Szkoła Podstawowa nr 3
4. Zespół Szkół Ogólnokształcących
5. Przedszkole Publiczne nr 1
6. Prywatne Przedszkole i Żłobek Krokodyl Schnappi.
7. MOPS w Kowarach
8. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kowarach
9. Urząd Miejski w Kowarach.

8.4.3. Działania Gminy Miejskiej Kowary w zakresie kultury

Gmina Miejska Kowary w ramach realizacji zadań z zakresu kultury i dziedzictwa narodowego w roku 2019 była organizatorem lub współorganizatorem następujących kulturalnych imprez:

- Międzynarodowy Zjazd Saniami Rogatymi – działanie własne
- „Kowarska Noc Muzeów i Zabytków” z podmiotami prowadzącymi w Kowarach działalność muzealno-wystawienniczą,
- koncert w ramach Festiwalu „Muzyczny Ogród Liczyrzepy” wraz z Międzynarodowym Towarzystwem Artystycznym „OPERA DUCH GÓR”,

– XLVI Międzynarodowe Sympozjum „Warsztat Twórczy – Kowary 2019” wraz z Fundacją Na Rzecz Rozwoju Wrocławskiej Tkaniny Artystycznej.

8.5. Turystyka, sport i rekreacja

Gmina Miejska Kowary w roku 2019 brała udział w kilku programach Ministerstwa Sportu i Turystyki dot. upowszechniania sportu wśród mieszkańców miasta. Były to:

8.5.1. Lokalny Animator Sportu

Operatorem ogólnokrajowym programu była Fundacja Orły Sportu w ramach projektu na kompleksie boisk Orlik 2012 prowadzone są regularne zajęcia przez dwóch animatorów w okresie od marca do listopada. Zajęcia skierowane były do wszystkich mieszkańców, od najmłodszych po seniorów.

Celem projektu było:

- wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez zwiększenie ich aktywności ruchowej prowadzącej do poprawy sprawności fizycznej, zdolności motorycznych, stanu zdrowia
- i związanej z nim jakości życia,
- stworzenie, jak największej grupie dzieci i młodzieży możliwości uczestniczenia,
- w zorganizowanych, systematycznych i atrakcyjnych zajęciach sportowych,
- przeprowadzenie testów oceniających sprawność fizyczną uczestników przed rozpoczęciem i po zakończeniu realizacji zajęć,
- wyrównywanie szans dzieci i młodzieży w dostępie do sportu, niezależnie od statusu

materialnego rodziców,

- przeciwdziałanie patologiom społecznym, zwłaszcza przemocy i agresji interpersonalnej, pomoc środowiskom trudnym i zubożałym,
- optymalne wykorzystanie infrastruktury sportowej powstałej w ramach rządowego
- programu „Moje Boisko – Orlik 2012” oraz pozostałej lokalnej infrastruktury sportowej,
- aktywizacja lokalnych struktur samorządu terytorialnego i środowisk gospodarczych do współpracy i współfinansowania projektu, poprzez zobowiązanie wnioskodawców do przeznaczenia na poziomie środowiskowym, dla zakwalifikowanych do uczestnictwa w projekcie animatorów, równorzędnej do przekazanej ze środków MSiT, kwoty dofinansowania, przez cały okres trwania zadania. w ramach projektu dwóch animatorów w okresie od marca do listopada prowadzi zajęcia sportowe na kompleksie boisk Orlik 2012

8.5.2. Umiem Pływać

Operatorem wojewódzkim programu była Dolnośląska Federacja Sportu w ramach projektu dzieci z klas I-III biorą udział w zajęciach z nauki pływania. Uczestnicy mają zapewniony przejazd na zajęcia do krytej pływalni w Kamiennej Górze, opiekuna w trakcie przejazdu, wstęp na basen i opiekę instruktora pływania. W trakcie jednego półrocza szkolnego w zajęciach bierze udział 30 osób, co w całym roku daje to 60 dzieci.

Główne cele projektu:

- upowszechnianie aktywności fizycznej dzieci i młodzieży,
- nabycie przez dzieci podstawowych umiejętności pływania,
- profilaktyka przeciwdziałania i korygowanie wad postawy,
- zapobieganie zjawiskom patologii społecznych, w tym alkoholizmowi, poprzez organizację zajęć sportowych dla uczniów,
- efektywne wykorzystanie infrastruktury sportowej (pływalnie),
- wyrównywanie szans w dostępie do infrastruktury sportowej poprzez objęcie projektem w szczególności uczniów, zamieszkałych w miejscowościach, w których nie wybudowano krytej pływalni,

edukacja w zakresie bezpiecznego korzystania z akwenów wodnych.

8.5.3. Szkolne Kluby Sportowe

Program „Szkolny Klub Sportowy” jest działaniem systemowym skierowanym do uczniów szkół dla dzieci i młodzieży – szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, bez względu na wiek, płeć oraz sprawność fizyczną. Program ma na celu umożliwienie podejmowania dodatkowej aktywności fizycznej realizowanej w formie zajęć sportowych i rekreacyjnych pod opieką nauczyciela prowadzącego zajęcia wychowania fizycznego w danej szkole.

W projekcie bierze udział od 6-7 grup o minimalnej liczbie 15 osób każda. Łącznie rocznie w projekcie bierze udział 105 uczniów.

Celem programu jest:

- stymulowanie i kształtowanie nawyku podejmowania aktywności fizycznej przez dzieci i młodzież;
- poprawa sprawności fizycznej, stanu zdrowia oraz jakości życia dzieci i młodzieży, w tym profilaktyka nadwagi i otyłości;
- promocja zdrowego i aktywnego stylu życia wśród dzieci i młodzieży;

- zwiększenie oferty ogólnodostępnych, bezpłatnych zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży;
- stymulowanie podejmowania aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży mniej aktywnych i mniej sprawnych fizycznie, ze szczególnym uwzględnieniem dziewcząt;
- tworzenie warunków dla rozwoju talentów oraz zainteresowań sportowych dzieci i młodzieży;
- optymalizacja wykorzystania lokalnej infrastruktury sportowej, w tym infrastruktury przyszkolnej;
- promocja różnorodnych sportów wśród dzieci i młodzieży;
- wsparcie kadr pracujących z dziećmi i młodzieżą w obszarze sportu.

8.5.4. „Szkolenie sportowe dzieci, młodzieży i dorosłych oraz organizacja imprez sportowych w klubach sportowych działających na terenie Gminy Miejskiej Kowary w roku 2019”.

Ponadto Gmina wspierała i upowszechniała kulturę fizyczną w formie ogłoszonego otwartego konkursu ofert na realizację w roku 2019 zadania publicznego pn. „Szkolenie sportowe dzieci, młodzieży i dorosłych oraz organizacja imprez sportowych w klubach sportowych działających na terenie Gminy Miejskiej Kowary w roku 2019”. Konkurs wygrały, a następnie zadanie realizowały stowarzyszenia: MKS "Olimpia Kowary", K.S. Funakoshi Shotokan Karate i K.J. Maximus Kowary.

8.5.5. Wydarzenia sportowe i kulturalne

W 2019 roku Gmina Miejska Kowary organizowała / współorganizowała szereg imprez sportowych, rekreacyjnych i turystycznych. Najważniejsze z nich to:

- Kolarski Wjazd i Bieg Górski „Kowary – Okraj” (z firmą Grabek Promotion),

- Mistrzostwa Kowar w narciarstwie alpejskim z firmą Juro-Trans i Ski-Elita,
- Puchar Kowar w narciarstwie alpejskim i snowboardzie z firmą Juro-Trans i Ski-Elita,
- Festyn rodzinny pn. „Kowary miasto sportu” z MKS Olimpia Kowary,

- zakończenie sezonu lotów gołębi pocztowych wraz z Sekcją 4 Kowary Polskiego Związku Hodowców Gołębi Poczтовых,
- turnieje i rozgrywki tenisa ziemnego w Kowarach wraz ze Stowarzyszeniem Tenisa Ziemnego „Return”,
- „Tropem Wilczym. Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych” wraz ze Społecznym Komitetem Obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych w Kowarach,
- „Zawody wędkarskie o puchar Burmistrza Kowar” wraz ze stowarzyszenie wędkarskie „Alternatywa” oraz sekcją wędkarską MKS „Olimpia” Kowary,
- „Marsz po Zdrowie” wraz ze stowarzyszeniem „Eurojedyńka”,
- I Wiosenna Kowarska Piątka wraz ze Stowarzyszeniem Miłośników Sportu Kowary,
- „Bieg dla serca” na trasie Karpacz – Kowary z Fundacją Slow City,
- Festyn rodzinny „Jesień z Trójką” wraz z podchodami ze Stowarzyszeniem „Przyjazna Trójka”,
- „Festyn Z Okazji Dnia Matki I Dziecka” wraz z OrlikOlimpiadą ze Stowarzyszeniem „Eurojedyńka”,

- „Najazd Świętych Mikołajów Na Kowary” wraz ze Stowarzyszeniem „Eurojedyńka”.

8.5.6. Promocja i turystyka

W roku 2019 zostały zrealizowane następujące projekty promujące miasto Kowary:

Promocja w lokalnej telewizji:

- w telewizji Strimeo (nakręcono 20 materiałów dotyczących najważniejszych wydarzeń kulturalnych, sportowych i turystycznych oraz ich zapowiedzi),
- w telewizji Dami (nakręcono 5 materiałów dotyczących najważniejszych wydarzeń kulturalnych, sportowych i turystycznych),

Umieszczenie symbolów miasta na koszulkach promocyjnych przeznaczonych dla organizatorów i zawodników następujących imprez: Bieg dla serca, Bieg do Świętej Anny, Kowarska Piątka, Kolarski Wjazd i Bieg Górski Kowary – Okraj,

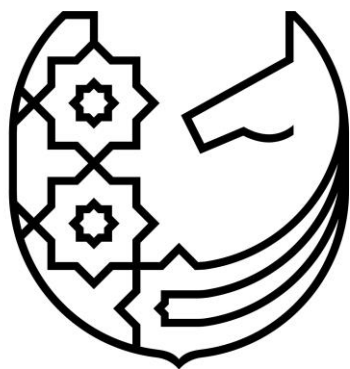
Gmina wydawała również swoje własne mapki promocyjne. Były to mapki zrywki z atrakcjami Kowar opisanymi w 4 językach: PL, CZ, DE, EN. Mapki były formatu A3 i wydano je w liczbie 10 tysięcy egzemplarzy. Wraz ze Starostwem Powiatowym w ramach Porozumienia gmin o wspólnej promocji (kwota 5.000 zł w roku 2019) wydano materiały promocyjne na temat marki Karkonosze i atrakcji Kotliny Jeleniogórskiej – folder oraz mapy zrywki).

Dystrybuowano także materiały promocyjne Porozumienia i materiały miasta Kowary na targach turystycznych w Polsce, Czechach i Niemczech.

Opracowano i wprowadzono logotyp miasta wraz z księgą standardów oraz zasadami stosowania i udostępniania znaku.

Logo miasta Kowary powstało w 2019 roku w wyniku prowadzonych rozmów, warsztatów i konsultacji społecznych nadzorowanych przez firmę Publicon.

Pierwsze w historii oficjalne logo miasta nawiązuje szczególnie do tradycji i historii.

KOWARY
miasto z tradycjami

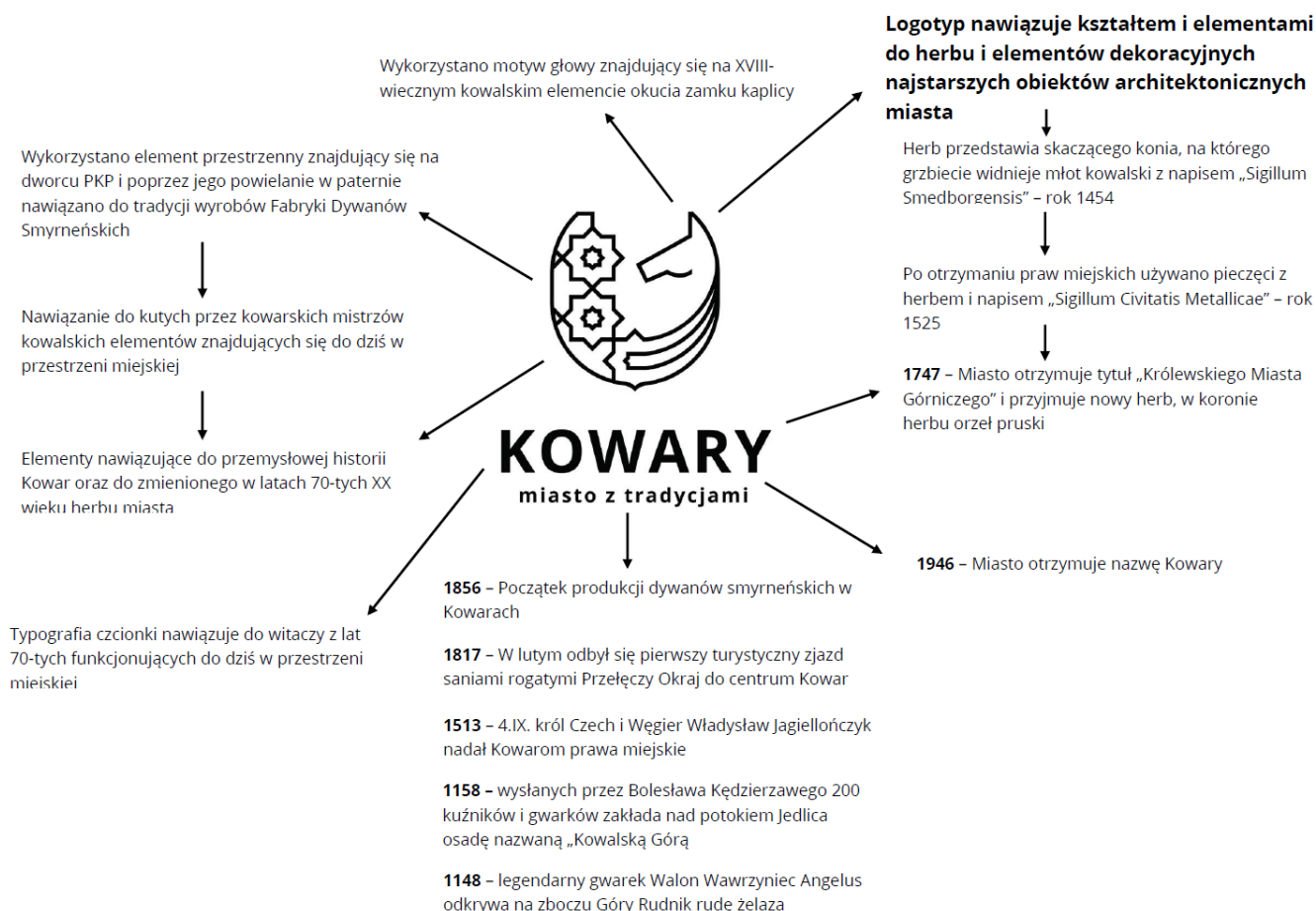
**MADE IN
KOWARY**

Symbolika użyta w sygnecie znaku graficznego nawiązuje bezpośrednio do heraldyki poprzez wykorzystanie symbolu konia natomiast uproszczony ornament będący jednocześnie paternem odnosi się do dawnej sztuki kowalskiej występującej do dziś w elementach kutych bram i zamków w przestrzeni miejskiej jak również do tradycyjnych dywanów smyrneńskich korespondując z przemysłową historią miasta.

Sygnet może funkcjonować jako odrębny element na małych elementach ale może również występować z hasłem Kowary miasto z tradycjami. Hasło pisane typografią nawiązująca do kamiennych witaczy stojących do dziś na obrzeżach miasta.

Logo miasta nie jest zamiennikiem herbu. Oba znaki są oficjalnymi symbolami graficznymi Miasta Kowary, zasady ich wspólnego funkcjonowania szczegółowo określone są w Zasadach stosowania znaku Kowary.

Symboliczne nawiązania logotypu ilustruje ikonografia:

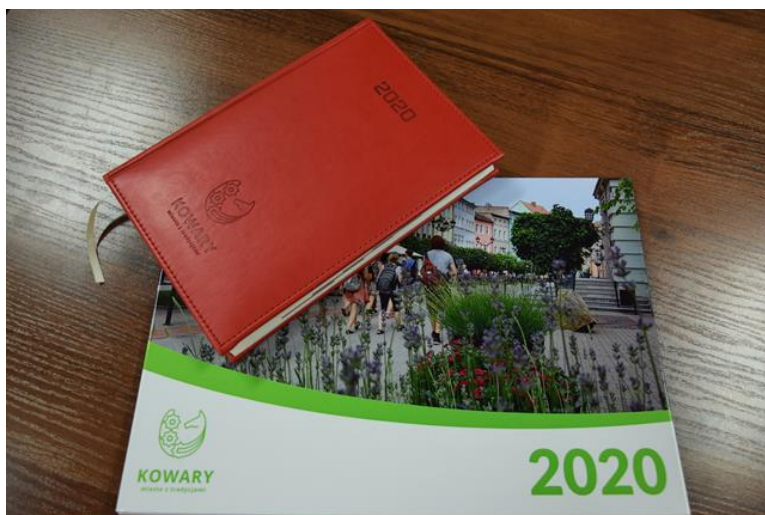
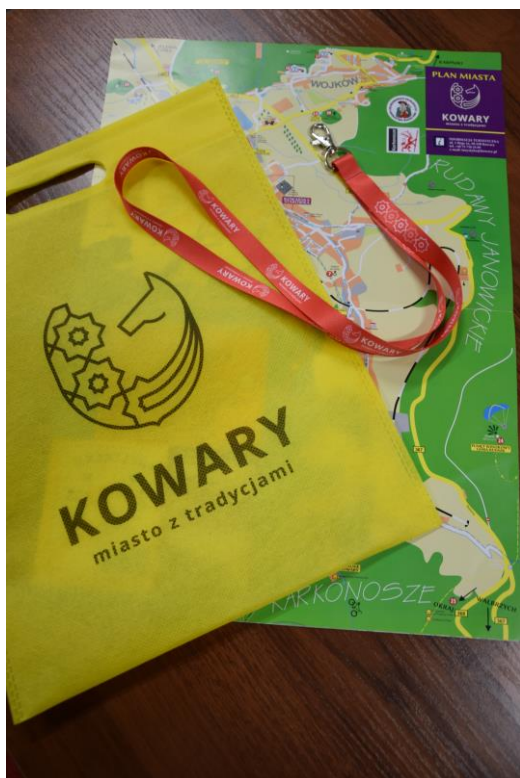
Zgodnie z uchwałą wprowadzającą logo – znak ten jest własnością prawnie chronioną, w związku z tym wykorzystywanie go bez zgody lub niezgodnie z księgą znaku jest zabronione.

Jednak dozwolone jest wykorzystywanie znaku zarówno przez podmioty niekomercyjne jak i firmy. Zasady wykorzystywania logotypu Kowar opisane są szczegółowo na stronie www.kowary.pl, tam też możliwe jest pobranie logotypu.

Wykorzystanie logo do celów niekomercyjnych

Działania mające na celu wprowadzenie znaku miasta polegają na zachęcaniu wszystkich instytucji działających niekomercyjnie na terenie miasta, które chciały by firmować swoją działalność znakiem Kowary do umieszczania w celu promowania naszej lokalnej społeczności. Możliwości pobrania i wykorzystania logotypu określają Zasady jego stosowania oraz księga znaku.

Miasto Kowary wykonało nowe gadżety i materiały promocyjne z nowym logiem miasta, m.in. torby promocyjne, smycze, plany miasta, kalendarze na rok 2020, wprowadzono również nowy wzór papieru firmowego.

Wykorzystanie logo miasta w celach komercyjnych tj. na produktach i w usługach przeznaczonych do sprzedaży.

Wśród działań zmierzających do wprowadzania znaku Kowar jest współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami w zakresie firmowania swoich usług i produktów znakiem miasta, Do celów komercyjnych przygotowano właśnie logo w wariacie Made in Kowary - jest to logotyp mający na celu oznaczenie działań lub produktów, które wyróżniają nas w regionie a nawet w Polsce. Działania te polegają na zachęcaniu producentów lub usługodawców do znakowania swoich produktów tym znakiem aby stworzyć naszą kowarską bazę niepowtarzalnych produktów lokalnych.

W celu wykorzystania logo do sprzedaży własnych usług lub produktów należy wystąpić z wnioskiem do Urzędu Miejskiego w Kowarach.

W 2019 roku złożono 3 wnioski o komercyjne wykorzystanie logotypu miasta. Wnioski te zostały rozpatrzone pozytywnie.

W ramach 2 wniosków firmy Kempf oklejono ok 500 naczep wykonanych przez firmę oraz materiały promocyjne firmy m.in. pudełka na wino, naklejki na szyby samochodowe, potykacze i magnesy, koszulki, torby. Na zdjęciach przedstawiono przykładowe znakowanie na produktach komercyjnych.

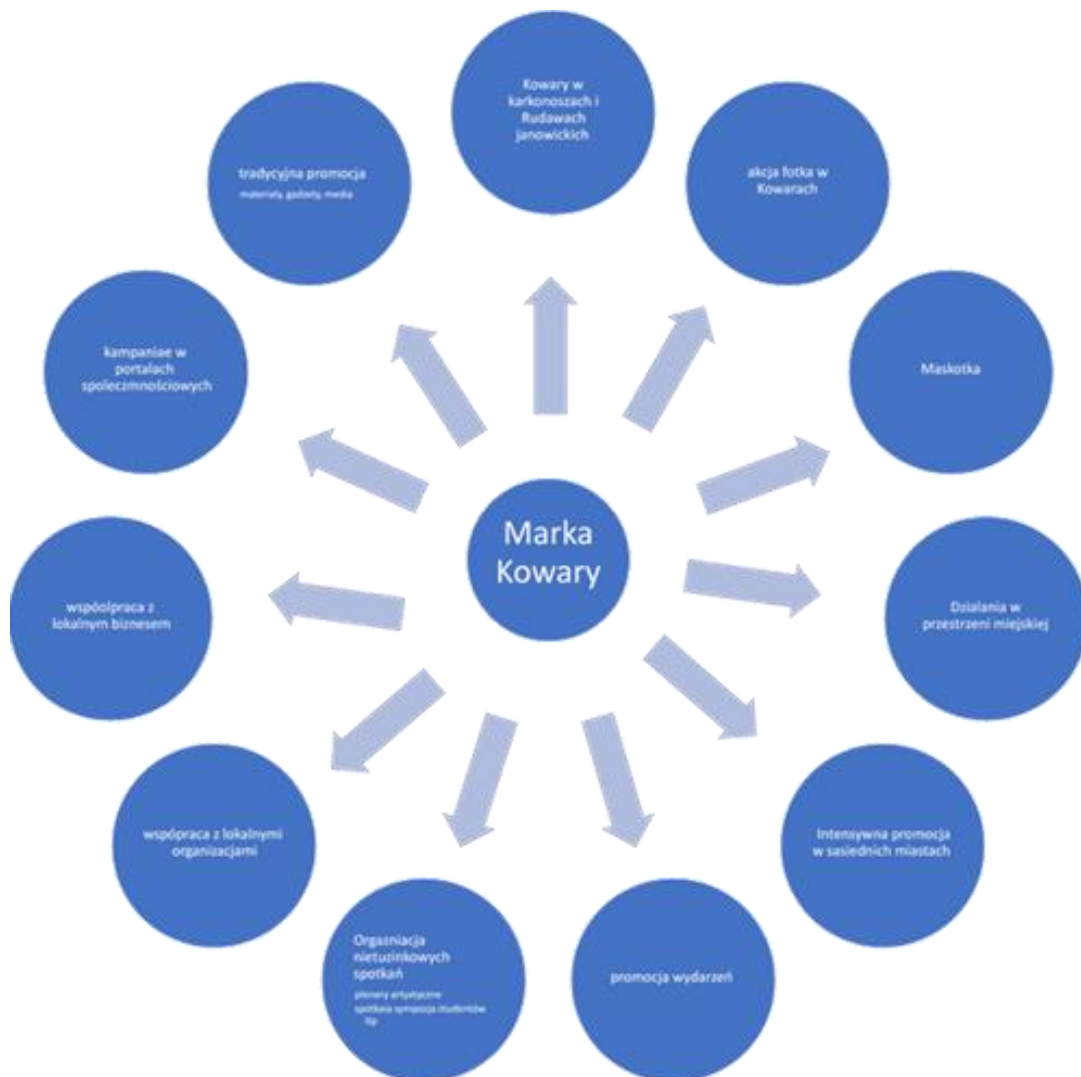

Wraz z logotypem opracowano Plan wprowadzania i prezentacji marki Kowary, który określa główne kierunki oraz działania w zakresie public relations oraz tworzenia wizerunku miasta.

Marka Kowar – główne kierunki:

Marka Kowar – główne działania:

8.5.7. Informacja turystyczna

Gmina prowadziła także Informację Turystyczną w ratuszu oraz prowadziła wraz ze Stowarzyszeniem Miłośników Kowar weekendowy punkt IT.

Punkt Informacji Turystycznej zlokalizowany w kowarskim ratuszu prowadzony był przez pracowników Referatu Promocji Urzędu Miejskiego w Kowarach (a później Wydziału Rozwoju Miasta). Czynny był w dni robocze od poniedziałku do piątku w godz. 9:00 – 16:00. W punkcie można było zasięgnąć informacji u informatora oraz zaopatrzyć się w bezpłatne materiały promocyjne miasta Kowary oraz atrakcji Kotliny Jeleniogórskiej i Kamiennogórskiej. W roku 2019 punkt IT odwiedziło 8217 osób.

Weekendowy punkt IT zlokalizowany był w Domu Tradycji Miasta i prowadzony był przez członków Stowarzyszenia Miłośników Kowar. Czynny był we wszystkie soboty roku oraz w niedziele w miesiącach: czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień w godzinach 11:00 – 15:00.

Ponadto w lipcu i sierpniu organizowane były sobotnie spacery po Kowarach z Przewodnikiem. Spacerów było 8 i dotyczyło za każdym razem innej tematycznie trasy. Spacerzy prowadził nasz opiekun Sal Tradycji Miasta oraz Miejski Przewodnik pan Bernard Utrata. Każdorazowo w spacerach uczestniczyło od kilkunastu do ok. 30 osób.

8.5.8. Obiekty sportowe

W Kowarach znajdują się następujące obiekty sportowe i rekreacyjne:

Stadion Miejski przy ulicy Karkonoskiej (z płytą główną i boiskiem treningowym) dzierzawiony przez Stowarzyszenie MKS „Olimpia” Kowary,

łowisko wędkarskie przy ulicy Karkonoskiej użytkowane przez Stowarzyszenie MKS „Olimpia” Kowary, Zalew będący łowiskiem wędkarskim użytkowanym przez Stowarzyszenie Wędkarskie Alternatywa, korty tenisowe przy ulicy Parkowej użytkowane przez Stowarzyszenie Tenisa Ziemi „Return”, ścianka do ćwiczeń tenisa przy ulicy Parkowej, skatepark przy ulicy Parkowej, boisko wielofunkcyjne „Orlik 2012” w sąsiedztwie Osiedla Wichrowa Równia, wykorzystywane do godzin południowych przez Szkołę Podstawową nr 1 w Kowarach, a po popołudniu na zajęcia z animatorami, halę sportową przy ulicy Staszica należącą do Szkoły Podstawowej nr 1

w Kowarach, salę sportową i boisko wielofunkcyjne przy ulicy 1 Maja należące do Szkoły Podstawowej nr 3 w Kowarach, salę sportową oraz dwa boiska sportowe przy ulicy Szkolnej należącą do Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Kowarach, boiska przy ulicy Wiejskiej, Jagiellońskiej i Nadrzecznej,

plac zabaw przy ulicy Matejki, Kwiatowej, Górnej, Jeleniogórskiej, Karkonoskiej, siłownia zewnętrzna przy ulicy Matejki, street workout przy ulicy Szkolnej.

8.6. Projekty realizowane w 2019 roku ze środków pomocowych

W roku 2019 realizowano następujące projekty ze środków pomocowych:

1. Projekt pn. „Renowacja elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 3 i przebudowa boiska sportowego Szkoły Podstawowej nr 3 oraz przebudowa bieżni i wyposażenie w oświetlenie Stadionu Miejskiego (etap I), oraz przebudowa mostu drogowego nr 5856 przy ul. Waryńskiego (115856D) w Kowarach” realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014–2020. Zrealizowano trzy zadania dot. renowacji elewacji budynku i przebudowę boiska sportowego SP nr 3 oraz przebudowy mostu drogowego za

Ratuszem. Trwa realizacja czwartego zadania, dot. przebudowy bieżni lekkoatletycznej, wykonania oświetlenia Stadionu Miejskiego i jego odwodnienia. Termin realizacji projektu: 02.2018r. – 04.2020r. Całkowita wartość projektu: 4 558 105,23 PLN. Dofinansowanie projektu wynosi 94,73% kosztów kwalifikowanych.

2. Projekt pn. „Dolnośląscy Liderzy e-Rozwoju JST” realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020. Celem projektu jest wzrost jakości i dostępności usług administracyjnych istotnych dla prowadzenia działalności gospodarczej w 9 JST oraz monitorowanie procesu ich świadczenia poprzez wdrożenie w JST rozwiązań poprawiających efektywność zarządzania usługami dziedzinowymi w obszarach podatki i opłaty lokalne oraz zarządzania nieruchomościami. Okres realizacji projektu: 11.2017r. – 10.2019r. Jest to projekt partnerski 9 gmin (Karpacz – Lider projektu, Partnerzy: Kowary, Szklarska Poręba, Mysłakowice, Podgórzyn, Lubawka, Góra, Niechlów, Jemielno). Całkowita wartość projektu: 1 799 900,00 PLN. Dofinansowanie projektu wynosi 84,28%. Realizacja projektu przy współpracy Referatu Administracyjno-Gospodarczego Urzędu Miejskiego w Kowarach.

3. Projektu pn. „Edukacyjny Klub Seniora” w Kowarach realizowany w ramach Programu Wieloletniego „SENIOR+” ogłoszonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Beneficjentem projektu była Gmina Miejska Kowary. W ramach zadania wykonano adaptację i wyposażenie wolnych pomieszczeń mieszczących się na niskim parterze w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Kowarach przy ul. Szkolnej 1 na Edukacyjny Klub Seniora. Klub rozpoczął działalność po 01.01.2020r. Ponadto został wykonany podjazd dla osób niepełnosprawnych ruchowo. W ramach Klubu zaplanowano organizację zajęć dla emerytów 60+ na wzór Uniwersytetu III Wieku min.: wykłady, seminaria, nauka języków obcych, koła zainteresowań, zespoły tematyczne, warsztaty artystyczne, ruchowe, rekreacyjne, rehabilitacyjne, imprezy kulturalne, turystyczne i okolicznościowe, kursy, szkolenia, poradnictwo, wolontariat, warsztaty samopomocy i udzielania pierwszej pomocy, samoobrony. Termin realizacji projektu: 03.2019r. - 12.2019r. Dotacja wyniosła 150 tys. zł , wkład wł. 250 tys. zł.

4. Projekt pn. „Widziane obiektywem, przebyte szklakiem, wspólnie zatańczone a na koniec wyrzeźbione” w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014–2020, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz środków budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Nysa. Celem projektu jest dalsze rozwijanie przez uczniów kowarskich i vrchlabskich szkół umiejętności nabytych we wcześniejszych projektach partnerskich, ale także poszerzanie ich o nowe umiejętności i kompetencje oraz integracja wszystkich kowarskich szkół (SP1, SP3 i ZSO) ze szkołami partnerskiego miasta Vrchlabi. Całkowita wartość projektu wynosi: 12 370,33 Euro. Dofinansowanie projektu wynosi 90%. Okres realizacji projektu 04.2019r. – 03.2020r. Realizacja projektu przy współpracy SP1, SP3 i ZSO.

5. Projektu pn. „E-aktywni mieszkańcy w mieście Kowary” w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020. Projekt polegać ma na podniesieniu kompetencji cyfrowych mieszkańców poprzez przeprowadzenie szkoleń dla 150 osób, przewidziana tematyka szkoleń: „Rodzic w Internecie”, „Mój biznes w sieci”, „Moje finanse i transakcje w sieci”, „Działam w sieciach społecznościowych”, „Tworzę własną stronę internetową (blog)”, „Rolnik w sieci”,

„Kultura w sieci”. W ramach projektu przewidziano zakup 10 szt. laptopów, które po zakończeniu realizacji projektu zostaną przekazane do kowarskich szkół. Termin realizacji projektu: 01.2019r. – 04.2020r. Całkowita wartość projektu wynosi: 84 000,00 PLN. Dofinansowanie projektu wynosi 100%.

6. Rozpoczęto realizację projektu pn. „Odkrywanie Polsko – Niemieckich Tradycji Piwowskich” w ramach programu Interreg Polska – Saksonia 2014–2020. Partnerem projektu jest Zeitsprung Zittau gemeinnutzige GmbH. Okres realizacji projektu przypada na okres 10.2019–03.2021. W ramach projektu zostanie wyremontowana filia Biblioteki na Wojkowie, w której planowane jest utworzenie Centrum Wiedzy o Browarnictwie oraz zaplanowano powstanie w Domu Tradycji „Mini Muzeum Piwowarstwa”; odnowienie źródła Jola; wydane zostaną także materiały promocyjne. Celem projektu jest promocja dziedzictwa kulturowego i wspólnej historii piwowarstwa łączącej partnerów projektu na polsko–saksońskim pograniczu. Całkowita wartość projektu wynosi: 151 841,04 Euro. Dofinansowanie projektu wyniesie 85%.

7. Projekt pn. „Bezpieczne i nowoczesne przejścia dla pieszych dedykowane mieszkańcom i turystom przebywającym na terenie Miasta Kowary” w ramach „Programu Ograniczania Przystępności i Aspołecznych zachowań „Razem Bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2018-2020” (edycja 2019). Projekt przewiduje budowę dwóch nowoczesnych, bezpiecznych i widocznych przejść dla pieszych. Wytypowano 2 lokalizacje: pierwsze przejście dla pieszych, zlokalizowane przy al. Wolności w Kowarach, drugie przy Szkole Podstawowej nr 3 przy ul. 1 Maja 72 w Kowarach. W celu poprawy bezpieczeństwa pieszych zaplanowano zastosowanie następujących rozwiązań: oznakowanie pionowe, oznakowanie poziome, urządzenia bezpieczeństwa ruchu (np. spowalniacze wyspowe), właściwe oświetlenie przejścia. Ponadto zaplanowano pogadanki, nt. Bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej w trakcie imprez miejskich realizowanych w okresie lipiec–październik 2019. Otrzymano 53 tys. zł dotacji, wkład własny 10,5 tys. zł.

8. Projekt pn. „Schody nie stanowią przeszkody” w ramach programu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pt.: „Wyrównywania różnic między regionami III” obszar B. Celem projektu była likwidacja barier architektonicznych uniemożliwiających dzieciom z niepełnosprawnością ruchową udziału w zajęciach lekcyjnych zorganizowanych na terenie szkoły. W ramach wniosku zakupiono do Szkoły Podstawowej Nr 1 schodołazu krocącego umożliwiającego uczniowi z niepełnosprawnością ruchową poruszanie się po całym budynku szkoły. Całkowita wartość projektu 18 500,00 PLN. Dofinansowanie projektu wynosi 50%. Termin realizacji projektu 09.2019 –12.2019 r.

9. Projekt pn. „Niwelujemy przeszkody, nie straszne nam w szkole schody” w ramach programu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pt.: „Wyrównywania różnic między regionami III” obszar B. Celem projektu była likwidacja barier architektonicznych uniemożliwiających dzieciom z niepełnosprawnością ruchową udziału w zajęciach lekcyjnych zorganizowanych na terenie szkoły. W ramach wniosku zakupiono do Szkoły Podstawowej Nr 3 schodołazu krocącego umożliwiającego uczniowi z niepełnosprawnością ruchową poruszanie się po całym budynku szkoły. Całkowita wartość projektu 18 500,00 PLN. Dofinansowanie projektu wynosi 50%. Termin realizacji 09.2019 -12.2019r.

IX. Podsumowanie

Dokładnie rok temu w podsumowaniu Raportu o stanie miasta Kowary w roku 2018 umieściłam spis problemów i bolączek naszego miasta, o których Państwo mówicie podczas naszych osobistych spotkań a także tych, które zostały już kilka lat temu spisane w „Programie Rozwoju Gminy Miejskiej Kowary na lata 2016 – 2020”.

Przez cały ostatni rok dzięki bardzo dobrej współpracy z wszystkimi radnymi Rady Miejskiej, zaangażowaniu pracowników Urzędu Miejskiego, pomocy organizacji działających w naszym mieście oraz kowarzanom wiele tych bolączek udało się rozwiązać lub rozpocząć prace nad rozwiązaniem bardziej skomplikowanych problemów. W naszym działaniu stale zastępujemy określanie „nie da się tego zrobić” na sformułowaniu „zrobione”.

I tak, w ostatnim czasie doprowadziliśmy do:

- powstania na stronie miasta rejestru zgłaszanych informacji o awariach, koniecznych naprawach, czy konieczności podjęcia działań porządkowych
- regularnego porządkowania i dbanie o estetykę miasta, wszystkie zmiany możecie Państwo zobaczyć na stronie facebookowej #zieloneKowary. Mieszkańcy Kowar w ramach prac interwencyjnych uporządkowali kilkadziesiąt klombów, skwerów, placów na terenie miasta.
- realizacji po raz pierwszy w historii miasta Kowarskiego Budżetu Obywatelskiego. Wspólnie zdecydowaliśmy o wyborze 5 zadań w pięciu rejonach Kowar
- pozyskaliśmy z rządowego programu pieniądze na przebudowę dwóch przejść dla pieszych, tak by było one bezpieczne
- wdrożenia system elektronicznej kontroli czasu pracy w UM. Wprowadzono identyfikatory dla wszystkich pracowników UM.

- realizacji wielu inwestycji. Powstał park rodzinny przy stawach, nowe elewacje domów i szkoły nr 3, zmodernizowaliśmy ulicę Topolową, rozpoczęliśmy modernizację stadionu i budowę muszli koncertowej na ulicy Jagiellończyka.
- po wielu latach doprowadzić do przeprowadzenie pierwszych prac w korycie rzeki polegających na oczyszczeniu i usunięciu z Jedlicy porastającej jej zieleni, a także wyremontowaniu przez Wody Polskie fragmentu muru oporowego przy ulicy Wiejskiej
- zakończenia w grudniu prac przy adaptacji pomieszczeń ZSO na potrzeby Edukacyjnego Klubu Seniora. Ruszył nabór uczestników zajęć i obecnie funkcjonuje
- ogłoszenia przetargów na sprzedaż i wydzierżawienie nieruchomości miejskich; lokali , działek oraz terenu „wyspy”, która została wydzierżawiona na 30 lat. Obecnie trwają prace związane z zagospodarowaniem terenu, tak aby przed sezonem letnim doszło do otwarcie tej atrakcji Kowar
- przeprowadzenia warsztatów w celu przygotowania nowego logotypu Kowar oraz znaku made in Kowary. Został on wprowadzony i pojawił się na pierwszych miejskich wydawnictwach i gadżetach oraz pierwsze produkty zostały tym znakiem wyróżnione
- przeprowadzenia na terenie miejskich placówek oświatowych wielu inwestycji i remontów. W SP 3 zrewitalizowano elewacje, w SP 1 przeprowadzono kompleksowe docieplenie sali gimnastycznej, w Miejskim Przedszkolu zrealizowano w okresie wakacji gruntowny remont placówki związany z dostosowaniem jej po przepisów p.poż, BHP, poprawiono estetykę placówki

- zakupienia kilku przenośnych kamer wykorzystanych do monitoringu przestrzeni miejskiej. W ten sposób udało się stwierdzić kilkadziesiąt przypadków łamania przepisów porządkowych i wykryć sprawców
- podjęcia działań zmierzających do porządkowania sytuacji prawno-finansowej oraz właścicielskiej w spółce EKO Kowary, KSWiK, KCGO
- rozpoczęcia mediacji ze Spółką KSWiK sp. z o.o. zmierzającej do zakończenia sporu w związku z roszczeniem spółki w stosunku do miasta opiewającym na ponad 2,4 mln zł plus odsetki
- rozpoczęcia przygotowań do wprowadzenia systemu segregacji odpadów u źródła i zlikwidowano wiele dzikich wysypisk tych dużych i tych mniejszych
- zakupienia kilkudziesięciu nowych koszy na śmieci
- przeprowadzenia audytu ZEZK-u i powierzenia zakładowi nowych zadań...
- zmieniliśmy sposób zarządzania cmentarzami komunalnymi i doprowadziliśmy do uporządkowania tego terenu, podniesienia estetyki, uruchomiliśmy oświetlenie, wybudowane zostały pierwsze chodniki i odnowiona kaplice cmentarną
- na Kowarskiej Starówce odbyło się wiele koncertów wokalnych, instrumentalnych, które w wakacyjne weekendy umilały czas mieszkańcom i turystom
- opracowaliśmy program zagospodarowania turystycznego Kowar Dolnych -wjazdu do miasta od strony Karpacza / *dworzec PKP, „Wyspa”, Browary, Muzeum, Zalew, ścieżki rowerowe...!*

Nie sposób wymienić wszystko to co zrobiliśmy w 2019 roku. Ważne, iż dostrzegacie Państwo zmiany, które zachodzą w naszym mieście.

Jest to dla mnie największa zachęta do dalszej ciężkiej pracy.